

Godišnje izvješće

2020

GODIŠNJE IZVJEŠĆE 2020. GODINA

KAZALO

Uvodna riječ guvernera	5
Pravni status	7
1. EKONOMSKA KRETANJA U 2020. GODINI	11
1.1 Međunarodno ekonomsko okruženje	11
1.2 Izvješće o stanju bh. gospodarstva	15
1.2.1 Realni sektor	16
I. Industrijska proizvodnja i građevinarstvo	16
II. Cijene	16
III. Zaposlenost i plaće	17
1.2.2 Fiskalni sektor	19
1.2.3 Bankarski sektor	22
1.2.4 Vanjski sektor	24
I. Platna bilanca	24
II. Nominalni i realni efektivni devizni tečaj	25
2. IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA CBBIH U 2020. GODINI	29
2.1 Monetarna politika	30
2.2 Račun rezervi kod CBBiH	30
2.3 Upravljanje deviznim rezervama	33
2.4 Upravljanje gotovim novcem	35
2.5 Održavanje platnih sustava	38
2.6 Uloga fiskalnog agenta	40
2.7 Prikupljanje i kreiranje statističkih podataka	41
2.8 Praćenje sustavnih rizika u finansijskom sustavu	42
2.9 Suradnja s međunarodnim institucijama i rejting agencijama	43
2.10 Proces interne revizije	44
2.11 Ostalo	44
2.11.1 Upravljanje ljudskim resursima	44
2.11.2 Komuniciranje s javnošću	47
Lista grafikona	49
3. FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I IZVJEŠĆE NEOVISNOG VANJSKOG REVIZORA	53
4. STATISTIČKE TABLICE	131
Lista tablica	177
Publikacije i web servisi	178
Kratice	180

UVODNA RIJEČ GUVERNERA

Poštovani,

U Godišnjem izvješću koji je pred vama predstavili smo najvažnije mjere i aktivnosti koje je Centralna banka Bosne i Hercegovine poduzimala tijekom 2020. godine kako bi ispunila svoj zakonom postavljeni cilj – održavanje stabilnosti domaće valute sukladno sa odabranim modelom monetarne politike poznatim kao valutni odbor.

Dosljedno provodeći mandat, Centralna banka Bosne i Hercegovine je održala stabilnost domaće valute, dajući doprinos ukupnoj finansijskoj stabilnosti u zemlji. Centralna banka Bosne i Hercegovine je kontinuirano radila na provedbi zadatka iz Strateškog plana.

Obvezna rezerva banaka je održavana sukladno sa zakonskim propisima, deviznim rezervama se upravljalo primarno na principima sigurnosti, platni sustavi zemlje, kao bitan čimbenik finansijske stabilnosti, funkcionalirali su bez prekida i uredno su izvršene sve transakcije, zadovoljene su sve potrebe banaka i gospodarstva kada je u pitanju opskrba gotovim novcem i uredno je izvršavana funkcija fiskalnog i bankarskog agenta za državu Bosnu i Hercegovinu i druge javne institucije.

U ožujku 2020. godine proglašena je globalna pandemija koronavirusa koja je značajno promijenila domaće i međunarodno ekonomsko okruženje.

Usporavanje i zaustavljanje globalnog protoka roba i usluga, slijedom utjecaja širenja pandemije koronavirusa, uzrokovali su rekordan pad ekonomske aktivnosti u 2020. godini. Pandemija COVID-19 je dovela do snažnih poremećaja u ekonimijama širom svijeta. Većina zemalja je u ožujku potpuno zatvorila ekonomije, zbog brzog širenja epidemije, što je zdravstvene sustave dovelo gotovo do kolapsa u nekim europskim zemljama. Zatvaranje ekonomija se nametnulo kao neminovnost, ali i presedan u novijoj povijesti. Naravno, cijena zatvaranja je bila ogroman pad ekonomske aktivnosti i BDP-a.

U Bosni i Hercegovini zabilježen je pad BDP od oko -4,5%, posebno izraženo u industriji, trgovini, transportu i turizmu. Posebno je pogodjen realni sektor ekonimije, industrijska proizvodnja i djelatnosti uslužnog sektora. Pad BDP-a negativno se odrazio na fiskalne pokazatelje u vidu pada prihoda i rasta rashoda vlada u Bosni i Hercegovini. Na različitim razinima vlasti doneseni su paketi mјera koji su imali za cilj očuvanje radnih mjesta i podršku zdravstvenom sektoru.

Nažalost, pandemija je izazvala snažnu kontrakciju i u vanjskotrgovinskoj razmjeni i značajno pogoršanje platnobilančne pozicije u 2020. godini. Najznačajnije smanjenje u vanjskotrgovinskoj razmjeni u 2020. godini je zabilježeno na smanjenju izvoza usluga i smanjenju uvoza.

Bankarski sektor je ostao stabilan i likvidan, suočen sa izazovima pandemije i mjerama koje su poduzimane od strane agencija za bankarstvo kao regulatora. Zabilježen je pad kreditne aktivnosti, uveden je moratorij kreditnih obveza u cilju olakšavanja izmirivanja kreditnih obveza kao i druge mјere u cilju održavanja poslovanja klijenata. Depoziti u komercijalnim bankama zabilježili su rast od 4,8% u odnosu na prethodne godine.

Poslovanje Centralne banke Bosne i Hercegovine se od dana proglašenja stanja prirodne i druge nesreće, 17. ožujka 2020. godine, odvijalo u uvjetima neizvjesnosti i otežanog provođenja zadatka i aktivnosti. U uvjetima gotovo potpunog zatvaranja i zabrane kretanja, Centralna banka Bosne i Hercegovine se suočila sa izazovom osiguranja kontinuiteta poslovanja, pri tome vodeći

računa o sigurnosti i zdravlju uposlenika. Pažljivim planiranjem, praćenjem instrukcija relevantnih tijela, te implementacijom plana poslovanja u izvanrednim okolnostima, osigurano je sigurno okruženje za rad i kontinuitet svih poslovnih procesa bez i jednog zastoja tijekom 2020. godine.

Centralna banka Bosne i Hercegovine je održavanjem monetarne stabilnosti i doprinosom finansijskoj stabilnosti prepoznata od strane stručne i šire javnosti, kao i međunarodne zajednice, za što je tijekom 2020. godine dobila nekoliko priznanja.

Uspješna realizacija svih zadataka i aktivnosti u 2020. godini ne bi bila moguća bez maksimalne profesionalnosti i angažmana svih članova kolektiva Centralne banke Bosne i Hercegovine, pogotovo u okolnostima rada koje je nametnula pandemija.

Ovom prilikom želim da se zahvalim svim članovima Upravnog vijeća, Uprave i uposlenicima na profesionalnom pristupu i doprinosu u postizanju zadanih ciljeva.

Godišnje izvješće za 2020. godinu odobreno je na sjednici Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine, održanoj 29.03.2021. godine.

dr. Senad Softić
Guverner

PRAVNI STATUS

Sukladno s Ustavom – Aneksom 4. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Centralna banka Bosne i Hercegovine je institucija Bosne i Hercegovine utemeljena Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, koji je usvojio Parlament Bosne i Hercegovine 20. lipnja 1997.¹ godine i počela je s radom 11. kolovoza 1997. godine. Osnovni ciljevi i zadaci Centralne banke Bosne i Hercegovine, utvrđeni Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, jesu:

- da postigne i očuva stabilnost domaće valute (konvertibilne marke) tako što je izdaje uz puno pokriće u slobodnim konvertibilnim deviznim sredstvima, sukladno s aranžmanom poznatim pod nazivom valutni odbor, prema fiksnom tečaju: jedna konvertibilna marka za jednu njemačku marku. Od 1. siječnja 2002. godine konvertibilna marka vezana je za euro prema tečaju: jedna konvertibilna marka za 0,511292 eura, odnosno jedan euro iznosi 1,955830 konvertibilnih maraka;
- da definira i kontrolira provedbu monetarne politike Bosne i Hercegovine;
- da drži službene devizne rezerve i upravlja njima na siguran i profitabilan način;
- da održava odgovarajuće platne i obračunske sustave;
- da koordinira djelatnosti agencija za bankarstvo entiteta nadležnih za izдавanje bankarskih licenci i superviziju banaka;
- da prima depozite od institucija na razini Bosne i Hercegovine, odnosno depozite entiteta i njihovih javnih institucija na temelju zajedničke odluke entiteta, kao i depozite komercijalnih banaka;
- da izdaje propise i smjernice za ostvarivanje djelatnosti Centralne banke Bosne i Hercegovine u okviru ovlaštenja utvrđenih Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine;
- da sudjeluje u radu međunarodnih organizacija koje rade na utvrđivanju finansijske i ekonomske stabilnosti te zastupa Bosnu i Hercegovinu u međuvladinim organizacijama o pitanjima monetarne politike.

Centralna banka Bosne i Hercegovine potpuno je neovisna od Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske te bilo koje javne agencije i organa, a u cilju objektivnog provođenja svojih zadataka.

Upravno vijeće Centralne banke Bosne i Hercegovine je organ Centralne banke Bosne i Hercegovine nadležan za utvrđivanje monetarne politike i kontrolu njenog provođenja, organizaciju i strategiju Centralne banke Bosne i Hercegovine, sukladno s ovlaštenjima utvrđenim Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine. Upravno vijeće Centralne banke Bosne i Hercegovine sastoji se od pet članova, koje imenuje Predsjedništvo Bosne i Hercegovine i između svojih članova bira guvernera, koji je ujedno i predsjedatelj ovog organa i Uprave CBBiH. Guverner je glavni izvršni funkcionar zadužen za svakodnevno poslovanje Centralne banke Bosne i Hercegovine. Uprava CBBiH, koju čine guverner i tri viceguvernera (koje imenuje guverner, uz odobrenje Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine), na zahtjev guvernera, kao glavnog izvršnog funkcionara, operativno provodi aktivnosti Centralne banke Bosne i Hercegovine i usklađuje aktivnosti organizacijskih jedinica.

Za kontrolu rizika u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine guverner, uz odobrenje Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine, imenuje glavnog internog revizora i zamjenike glavnog internog revizora.

Poslovanje Centralne banke Bosne i Hercegovine ostvaruje se preko Centralnog ureda sa sjedištem u Sarajevu, tri glavne jedinice sa sjedištem u Sarajevu, Mostaru i Banjoj Luci i dvije podružnice sa sjedištem na Palama i u Brčko distriktu.

¹ "Službeni glasnik BiH", 1/97, 29/02, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07.

EKONOMSKA KRETANJA U 2020. GODINI

1. EKONOMSKA KRETANJA U 2020. GODINI

1.1 Međunarodno ekonomsko okruženje

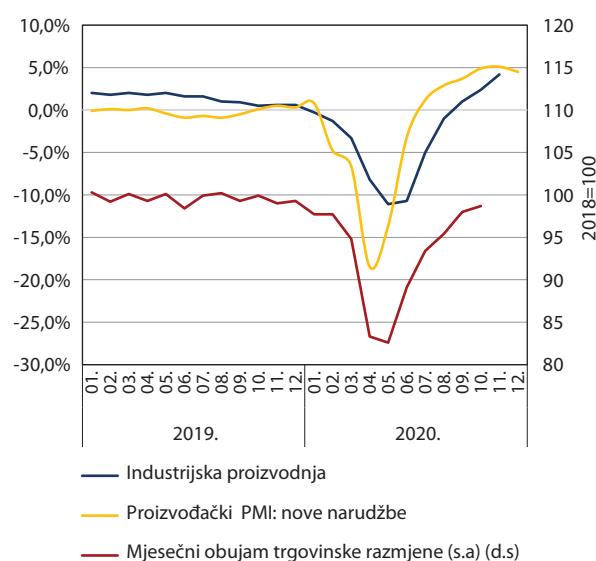
Usporavanje i zaustavljanje globalnog protoka roba i usluga, slijedom utjecaja širenja pandemije koronavirusa, uzrokovali su rekordan pad ekonomskih aktivnosti u 2020. godini. Smanjenje potražnje za proizvodima, rast nezaposlenosti te značajan pad cijena nafte utjecali su globalno na slabljenje inflacijskih pritisaka tijekom cijele godine. Pandemija koronavirusa imala je snažan utjecaj i na tržiste rada, posebice u zemljama u kojima nisu odobrene značajne državne pomoći u očuvanje radnih mesta. Od početka 2020. godine, Upravni odbor ECB-a je potvrdio opredijeljenost za kurs vrlo ekspanzivne monetarne politike na duže razdoblje. Zahvaljujući ovakvom smjeru i intenzitetu monetarne politike došlo je do značajnog pada stopa prinosa do dospijeća čak i na obveznice zemalja eurozone s vrlo visokim javnim dugom. Pandemija koronavirusa imala je znatan utjecaj na dinamiku monetarnih kretanja i mjera u europodručju. FED je također od početka pandemije koristio mjerne izrazito ekspanzivne monetarne politike za podršku američkoj ekonomiji i uglavnom su bile prilagođavane s ciljem pružanja podrške stanovištu i gospodarstvu kroz pogodnija kreditiranja i osiguravanje likvidnosti domaćem sektoru.

Razdoblje poslije velike finansijske krize obilježeno je dugoročnom ekonomskom stagnacijom, nakon čega je uslijedilo razdoblje blagog rasta ekonomskih aktivnosti, koje je iznenada prekinuto snažnim utjecajem korona šoka. Nakon što je u prethodnim godinama djelatnost trgovine, smještaja i prijevoza pozitivno doprinosila rastu BDP-a, u izvještajnoj godini ovaj sektor bilježi najveće gubitke slijedom ograničenog kretanja stanovništva, što

se osobito odražava na zemlje koje u svojoj ekonomskoj strukturi značajno ovise o turizmu² (grafikon 1.1).

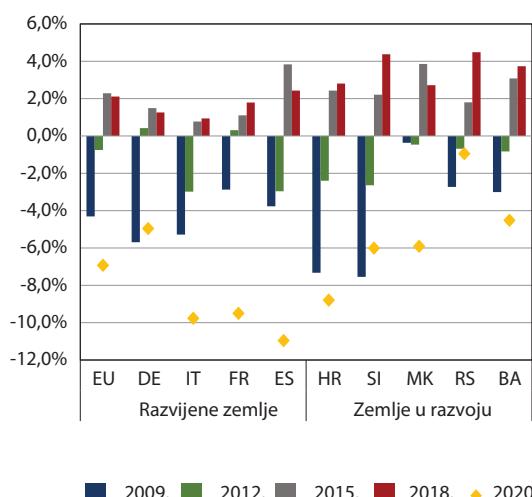
Pokazatelji globalne aktivnosti pokazuju da je trgovinski sektor s nastankom krize zabilježio veći pad nego je to slučaj s industrijskom proizvodnjom. Industrijska proizvodnja je na globalnoj razini smanjena za 10,0% u prvoj polovici godine, dok je u drugoj polovici godine evidentan oporavak industrijske proizvodnje. Indeks mjesecnog obujma trgovinske razmjene je do kraja 2020. godine ostao ispod razine iz 2018. godine (grafikon 1.2).

Grafikon 1.2: Pokazatelji globalne aktivnosti u 2020. godini, tromjesečni pomicni prosjek, godišnje promjene

Izvor: WEO, IMF

Grafikon 1.1: Godišnje promjene realnog BDP-a u odabranim zemljama

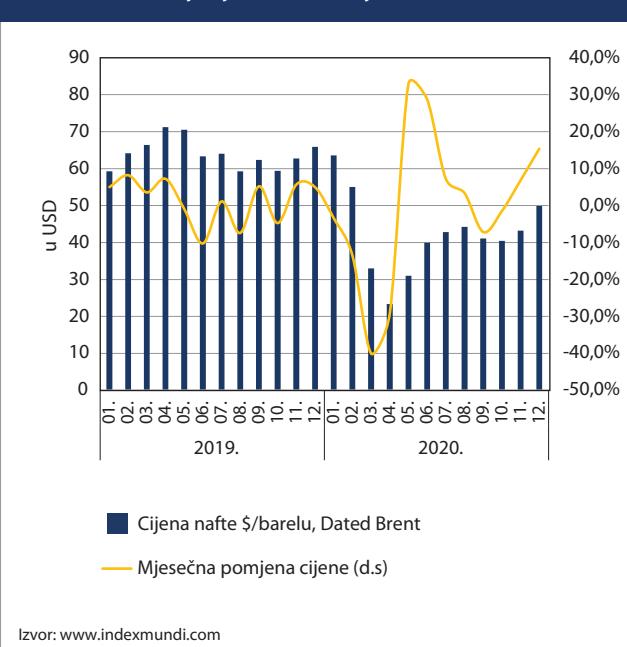
Izvor: EUROSTAT

Napomena: Podaci zemalja u razvoju, te EU i IT za 2020. godinu se odnose na godišnji rast u prva tri tromjesečja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

² Prema podacima Svjetskog savjeta za putovanja i turizam (eng. WTTC), koji uključuje procjenu doprinosa turizma i prijevoza na BDP, ovaj sektor je u 2019. godini imao globalni udio od 10,3% u BDP-u (8,9 bilijuna USD), dok je prema prvim procjenama očekivani pad u 2020. godini iznosio 17% u odnosu na godinu ranije (7,4 bilijuna USD). Među zemljama gdje je prisutan značajan doprinos ovog sektora, izdvajaju se zemlje na grafikonu 1.1. (IT, FR, ES, HR).

U 2020. godini je zabilježen pad cijena svih burzanskih roba (posebice nafte), osim zlata, što je odlika kriznih vremena. Pandemija COVID-19 je izazvala izvanrednojaku kontrakciju potražnje za naftom, nakon čega je posljedično umanjena proizvodnja, što je rezultiralo snažnom neravnotežom na tržištu. Globalna tražnja za naftom u godini pandemije je smanjena za 8,6%, što predstavlja najveći pad potražnje za ovim energentom u posljednjih trideset godina, dok je cijena nafte s proglašenjem pandemije bila niža za 50,0% u odnosu na kraj 2019. godine. Do kraja godine je došlo do blagog porasta cijene nafte, dok je potražnja za ovim energentom još uvijek daleko ispod razine prije krize (grafikon 1.3).

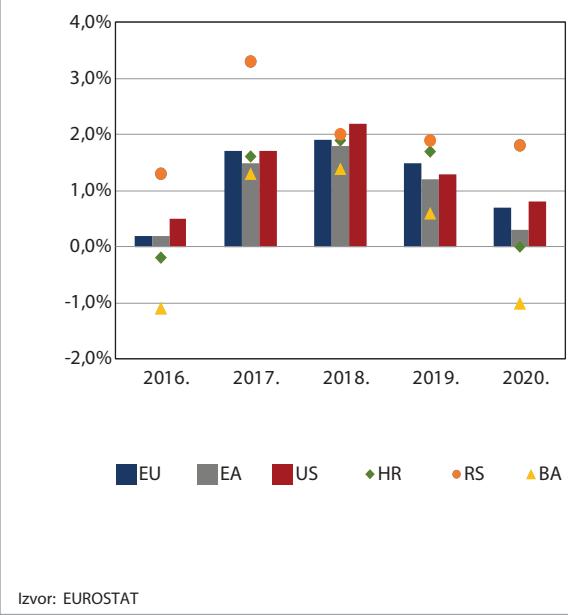
Grafikon 1.3: Kretanje cijena nafte na svjetskom tržištu

Izvor: www.indexmundi.com

Prosječne potrošačke cijene u razvijenim zemljama, kao i većini zemalja u razvoju, bilježe blagi rast koji je bitno ispod ciljane razine inflacije usprkos kontinuiranoj ekspanzivnoj monetarnoj politici vodećih središnjih banaka. Ukoliko se promatra kretanje prosječnih potrošačkih cijena u međunarodnim okvirima i zemljama regije, primjećuje se kako bh. tržište konstantno bilježi najnižu inflaciju, odnosno najvišu deflaciјu (grafikon 1.4).

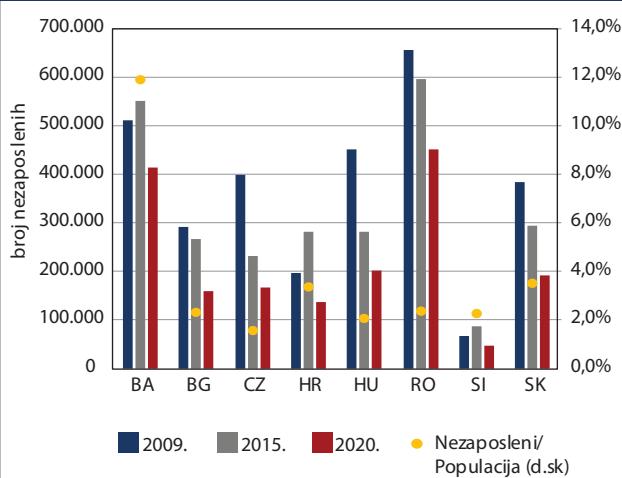
Grafikon 1.4: Godišnje kretanje prosječnih potrošačkih cijena u odabranim zemljama

Izvor: EUROSTAT

Stopa nezaposlenosti u EU na kraju godine je iznosila 7,5% i samo je za 1,0 postotni bod veća u odnosu na isto razdoblje 2019. godine, kao rezultat značajne državne pomoći usmjerene ka očuvanju radnih mesta (grafikon 1.5). Iako je stopa nezaposlenosti neravnomjerno rasla u zemljama okruženja, kao rezultat strukturnih ekonomskih razlika, brojne zemlje imaju značajno smanjenje nezaposlenih osoba u odnosu na veliku finansijsku krizu. Istodobno, BiH bilježi konstantno najveći broj nezaposlenih osoba u odnosu na procijenjenu populaciju.

Grafikon 1.5: Broj nezaposlenih osoba u odabranim zemljama

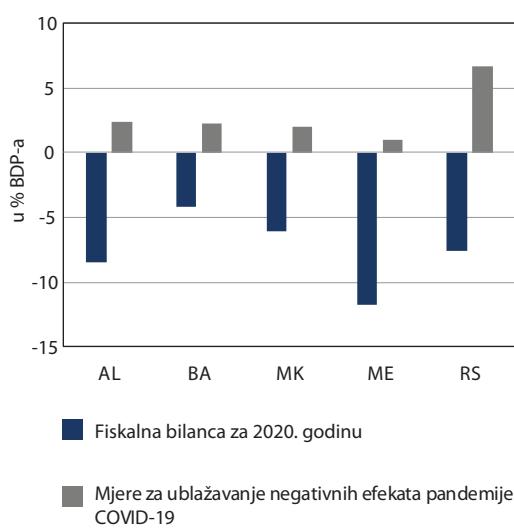

Izvor: BHAS, EUROSTAT

Napomena: Populacija za sve zemlje EU se odnosi na procjenu EUROSTAT-a za 2020. godinu.

Kako bi se ublažile zdravstvene i ekonomske posljedice pandemije COVID-19, vlade regije su donijele značajne finansijske mjere, koje predstavljaju dodatno opterećenje na fiskalnu bilancu, tj. utječu na produbljenje fiskalnog deficit-a, koji je za BiH za 2020. godinu projiciran u iznosu od 4,2% u postotcima BDP-a (grafikon 1.6). Većina zemalja se odlučila za mjere pružanja finansijske podrške kako bi se neometano odvijali gotovinski tječovi gospodarskih subjekata u vrijeme restrikcija i zatvaranja ekonomija. Značajna sredstva su planirana za pomoć zdravstvenim sustavima (za nabavu opreme i testova), kao i za socijalno zbrinjavanje radnika. Vlade entiteta u BiH su planirale u svojim proračunima izdvojiti sredstva u iznosu od 2,3% BDP-a za ove namjene.

Grafikon 1.6: Fiskalna bilanca i mjere za ublažavanje efekata pandemije COVID-19

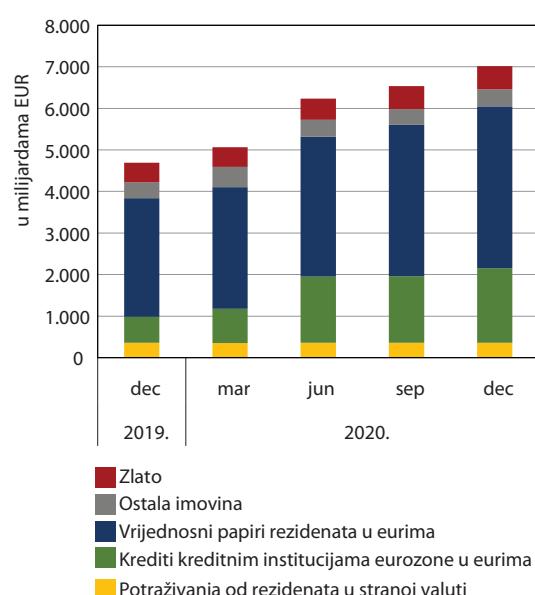

Izvor: Svjetska banka, Ekonomski i socijalni utjecaj COVID-19 i Redovno ekonomsko izvješće, jesen 2020.

Od početka 2020. godine, Upravni odbor ECB-a je potvrđio opredijeljenost za kurs vrlo ekspanzivne monetarne politike na duže razdoblje. Pandemija koronavirusa imala je znatan utjecaj na dinamiku monetarnih kretanja i mjera u eurozoni. Rast najšireg monetarnoga agregata (M3) podupiru kontinuirane kupovine vrijednosnih papira koje provodi eurosustav, koje su samim tim postale i najvažniji izvor kreiranja novca u širem smislu. Posljedično, aktiva ECB-a se tijekom 2020. godine povećala za visokih 50,0% i s krajem prosinca 2020. godine je iznosila 7,01 bilijuna eura. Najznačajniji rast aktive zabilježen je u drugom tromjesečju 2020. godine, nakon čega se tijekom trećeg i četvrtog tromjesečja rast stabilizirao, ali je i dalje bilježio stope rasta koje su više od onih zabilježenih prije pandemije koronavirusa. Mjere monetarne politike ECB-a, zajedno s mjerama koje su donijele nacionalne vlade i europske institucije, bile su od ključne važnosti za uvjete kreditiranja i olakšavanja pristupa financiranja, posebice za one koji su najviše pogodjeni posljedicama pandemije. ECB je odgovorila odlučujućim paketom komplementarnih mjer koje su strukturirane, u dvije ključne operacije: kreditne operacije i kupovina imovine. Pružanje obilne likvidnosti

središnje banke, kao pomoć u podršci kreditnom toku u realnoj ekonomiji, bilo je presudno za odgovor ECB-ove monetarne politike na krizu COVID-19. S tim u vezi, već u ožujku se počelo s privremenim provođenjem dodatne operacije dugoročnjeg refinanciranja LTRO (eng. Longer-term Refinancing Operations), kako bi se finansijskom sustavu eurozone, bez odlaganja, pružila likvidnosna podrška. Ovim izvanrednim operacijama LTRO premostilo se razdoblje do ciljane operacije dugoročnjeg refinanciranja treće serije TLTRO III (eng. Targeted Longer-term Refinancing Operations) u lipnju 2020. godine. Operacije dugoročnog refinanciranja (TLTRO III) podržale su osiguravanje dodatne likvidnosti tijekom pandemije. ECB je također provela treću, četvrtu i petu (od ukupno sedam) novih pandemijskih hitnih operacija dugotrajnog refinanciranja PELTRO (eng. pandemic emergency longer-term refinancing operations), koje su bile najavljene u travnju 2020. godine. Ove operacije su bile usmjerene na pružanje podrške neometanog funkciranja tržista novca. PELTRO operacije su ubrzale dodatnih 7,5 milijardi eura likvidnosti. Kao rezultat ovih operacija, rast kredita bio je značajan i udovoljio je potrebama poduzeća za likvidnošću i podržao njihove tekuće aktivnosti. Ukupna likvidnost ubrzana ovim operacijama povećala je stavku kredita kreditnim institucijama europodručja u eurima za 1,16 bilijuna eura u odnosu na prosinac 2019. godine. Drugi ključni alat monetarne politike ECB-a tijekom neviđenog šoka bio je program hitne kupovine zbog pandemije (PEPP). PEPP je pokrenut s početnom tranšom od 750 milijardi eura u ožujku, a u lipnju je povećan za 600 milijardi eura. Ova mjera imala je dvostruki cilj: stabilizirati tržista i na taj način osigurati neometan prijenos monetarne politike kao i pomoći da se inflacija pravovremeno vrati projiciranoj stopi od 2,0%. Sa stabilizacijom tržista, uloga PEPP-a u ublažavanju mjera monetarne politike krajem godine je postajala sve važnija. Rast ove stavke aktive s krajem godine iznosio je 1,04 bilijuna eura u odnosu na isto razdoblje 2019. godine (grafikon 1.7).

Grafikon 1.7: Konsolidirana bilanca eurosustava, aktiva

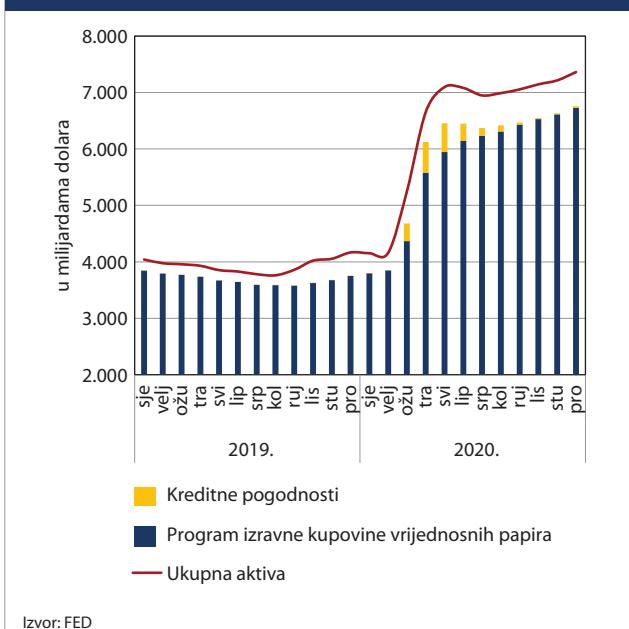

Izvor: ECB

Kamatna stopa na glavne operacije refinanciranja te kamatne stope na stalno raspoloživu mogućnost kreditiranja od središnje banke i na stalno raspoloživu mogućnost deponiranja kod središnje banke, ostale su nepromijenjene na razini od 0,00%, 0,25%, odnosno -0,50%. ECB je krajem godine naglasila da će ključne kamatne stope biti zadržane na istim razinama, dok se ne vidi snažno približavanje inflacijskih izgleda razini od blizu, ali ispod 2,0%.

FED je također od početka pandemije koristio mjere izrazito ekspanzivne monetarne politike za podršku američkoj ekonomiji. Federalni odbor za otvorena tržišta FOMC (eng. Federal Open Market Committee) je na dvije sjednice u ožujku snizio ciljani raspon stope na federalne fondove, prvo za 50, a potom za 100 b.b. Sve do kraja 2020. godine, a raspon ciljane kamatne stope od 0 do 0,25 posto je zadržan sve do kraja 2020. godine. Mjere koje je FED provodio tijekom 2020. godine uglavnom su bile prilagođavane, s ciljem pružanja podrške stanovištu i gospodarstvu kroz pogodnija kreditiranja i osiguravanje likvidnosti domaćem sektoru. Američka središnja banka je tijekom cijele godine provodila mjere kupovine državnih vrijednosnih papira, ali i hipotekarnih vrijednosnih papira agencija. Također, nastavljeno je i s prekonoćnim i terminskim repo operacijama. Krajem ožujka i početkom travnja, mjere FED-a za stabilizaciju financijskih tržišta doprinijele su značajnjem povećanju ukupne aktive. Kako su se uvjeti na finansijskom tržištu širom svijeta počeli poboljšavati, tempo kupovine vrijednosnih papira usporio je, a repo i swap povlačenja znatno se smanjila tijekom trećeg i četvrtog tromjesečja. Aktiva FED-a povećala se sa 4,3 bilijuna dolara sredinom ožujka na 7,36 bilijuna američkih dolara sa krajem prosinca (grafikon 1.8).

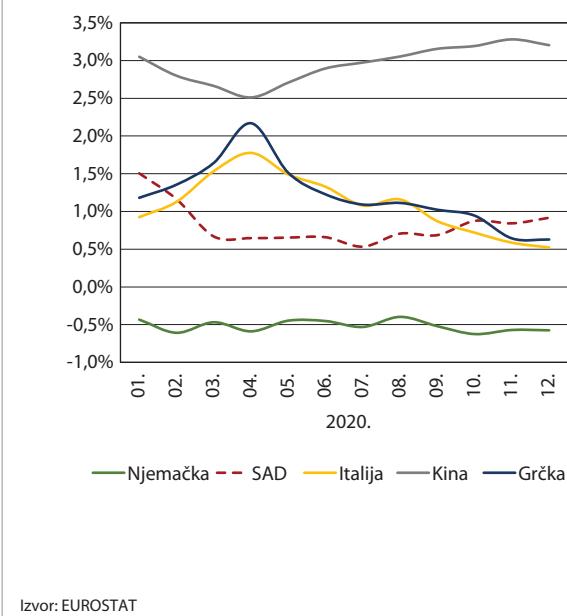
Grafikon 1.8: Aktiva Federalnih rezervi, odabrane stavke

Izvor: FED

U prvim mjesecima provođenja ECB-ovog PEPP-a (ožujak i travanj 2020.godine), naglo su povećane stope prinosa na obveznice zemalja eurozone s natprosječno visokim javnim dugom. Naknadno je uslijedila korekcija u stopama prinosa na desetogodišnje obveznice najzaduženijih zemalja eurozone. U odnosu na početak godine, niska i negativna stopa prinosa do dospjeća u zemljama eurozone s najboljim ekonomskim performansama je dodatno smanjena (grafikon 1.9), a u zemljama s visokim javnim dugom ona konvergira ka nuli. Stopa prinosa do dospjeća je u jednogodišnjem razdoblju (12/2020-12/2019.godine) na desetogodišnje državne obveznice Njemačke i SAD-a smanjena za 38 b.b. i 100 b.b. respektivno, a na italijanske i grčke za 90 b.b. i 0,83 b.b., usprkos ogromnim poremećajima u radu globalne i svih nacionalnih ekonomija. U drugoj polovici godine dolazi do divergencije u kretanju stopa prinosa na kineske i američke obveznice s jedne strane i stopa prinosa u zemljama EU s druge strane.

Grafikon 1.9: Stopa prinosa do dospjeća na sekundarnom tržištu desetogodišnjih obveznica pojedinih država

Izvor: EUROSTAT

Prošlogodišnje promjene u vrijednosti svjetskih burzanskih indeksa se nisu ponovile i na nekim ključnim svjetskim tržištima smanjena je tržišna kapitalizacija dionica. Na monetarne stimulanse u godini u kojoj je pad nacionalnih ekonomija uslijed društveno-ekonomskih restrikcija veći nego za vrijeme globalne financijske krize, najjače je reagiralo američko i japansko tržište, a najslabije britansko. Japansko (Nikkei 225) i američko tržište (Standard & Poor 500) su porasli gotovo isto (16,0%), a za približno toliko je pao i engleski FTSE (-14,3%). Indeks europskog tržišta (Euro Stoxx 50) dionica je smanjen za 5,1%, a njemački DAX je povećan za 3,5%. Vodeći kineski indeks tržišta dionica Heng-Seng je u ovoj godini izgubio za 3,4% u odnosu na prethodnu godinu. Kinesko tržište dionica ispoljava drugačiju dinamiku kretanja od američkog, iako je za razliku od američke, kineska ekonomija porasla.

1.2 Izvješće o stanju bh. gospodarstva

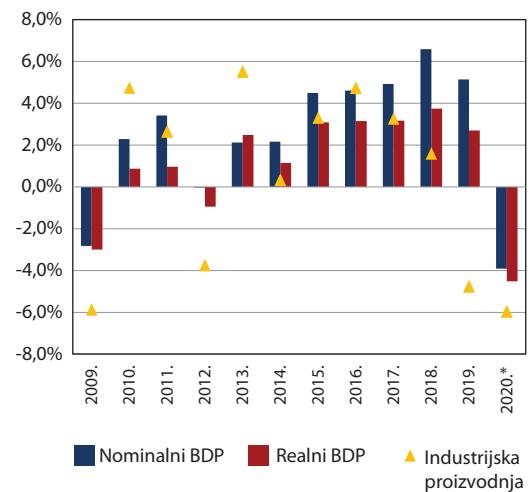
Snažan utjecaj pandemije na ekonomiju ogleda se u padu BDP-a. Najznačajniji pad realne bruto dodane vrijednosti zabilježen je u industriji te u trgovini, prijevozu i smještaju. Realni sektor ekonomije karakterizira snažan pad industrijske proizvodnje te značajan pad u djelatnostima uslužnog sektora koje su uveliko ovisne o dolascima stranih turista i dijaspore. U izvještajnoj godini intenzivirani su radovi u građevinarstvu, prvenstveno u niskogradnji, što je dovelo do rasta građevinskih radova na godišnjoj razini. Kretanje opće cijena ukazuje kako je na domaćem tržištu zabilježena deflacija, dok zemlje međunarodnog okruženja bilježe blagu inflaciju. Na tržištu rada bilježi se značajan rast broja nezaposlenih osoba, uz sve nepovoljniju dobnu strukturu radno sposobnog stanovništva.

Izbijanje pandemije COVID-19 snažno se odrazilo na fiskalna kretanja u BiH. Entitetske vlade su odstupile od planirane fiskalne konsolidacije i počele primjenu ekspanzivne fiskalne politike kako bi ublažile ekonomske posljedice pandemije.

Platnobilančna pozicija je pogoršana u odnosu na prepandemijsko razdoblje. Deficit na tekućem računu je produbljen, a glavni čimbenik rasta rezervne aktive je bilo vanjsko zaduzivanje sektora vlade.

Prema projekciji CBBiH³ iz studenog 2020. godine, nominalni BDP je procijenjen na 35,36 miliardi KM za 2020. godinu. Na godišnjoj razini, projicirana stopa rasta realnog BDP-a iznosi -4,6%, što je gotovo istovjetno stopi u prva tri tromjesečja prema BHAS-u (grafikon 1.10). Prema istoj projekciji, naredne dvije godine će biti obilježene sporim oporavkom, slijedom izbijanja novih valova koji su uzrokovali pooštravanje već postojećih restriktivnih mjer. Razdoblje zdravstvene i ekonomske krize te dugoročna stagnacija osjetit će se u svim sektorima društva i ekonomije i moguće je očekivati rast realnog BDP-a ne viši od 3,0% u naredne dvije godine. Ovako umjerenim stopama rasta moguće je dostizanje pretkrizne razine ekonomske aktivnosti tek na kraju 2022. godine.

Grafikon 1.10: Godišnje promjene BDP-a i industrijske proizvodnje

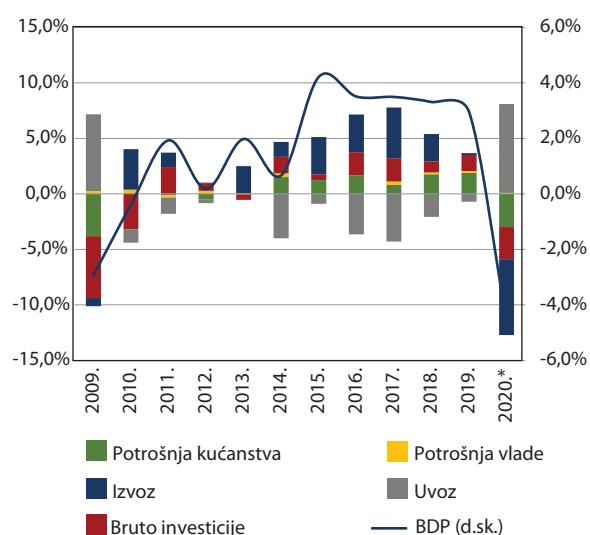

Izvor: BHAS

Napomena: Podaci za 2020. godinu uključuju godišnji rast za prva tri tromjesečja, u odnosu na isto razdoblje 2019. godine.

Većina sastavnica rashodnog obračuna (grafikon 1.11) bilježi negativan doprinos ekonomskoj aktivnosti, osim državne potrošnje koja neprimjetno raste te uvoza čiji rekordan pad usporava daljni rast trgovinskog deficitu s inozemstvom. U razdoblju od prva tri tromjesečja, dvoznamenkasti pad bilježe investicije, pretežito u privatnom sektoru, izvoz te uvoz roba i usluga. Rekordan pad izvoza je pod utjecajem smanjenja izvoza roba te ograničenog kretanja stranih turista koji bilježe smanjenja dolazaka od 83,6% na godišnjoj razini. Značajan rast nezaposlenosti, smanjen priljev doznaka te opća nesigurnost doprinijeli su padu potrošnje kućanstva, a samim time padu ukupne ekonomske aktivnosti.

Grafikon 1.11 Doprinos godišnje stope rasta BDP-a prema rashodnom pristupu

Izvor: BHAS

Napomena: Podaci za 2020. godinu uključuju godišnji rast za tri tromjesečja, u odnosu na isto razdoblje 2019. godine.

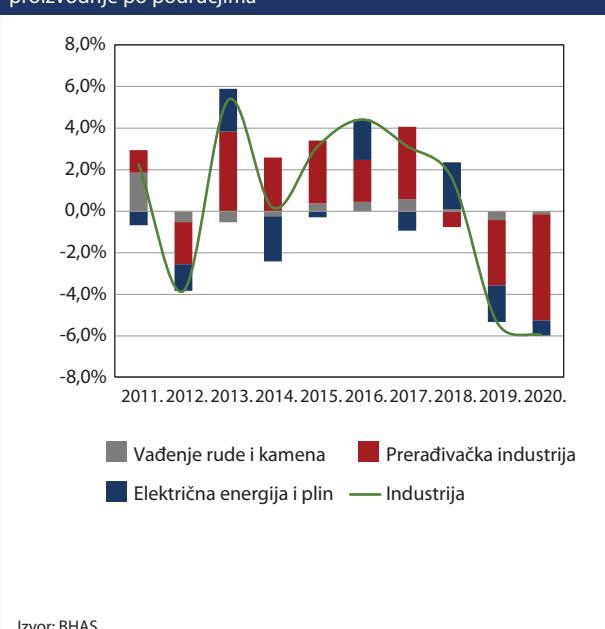
³ Službena jesenja projekcija ključnih makroekonomskih pokazatelja, sukladno sa srednjoročnim makroekonomskim modelom.

1.2.1 Realni sektor

I. Industrijska proizvodnja i građevinarstvo

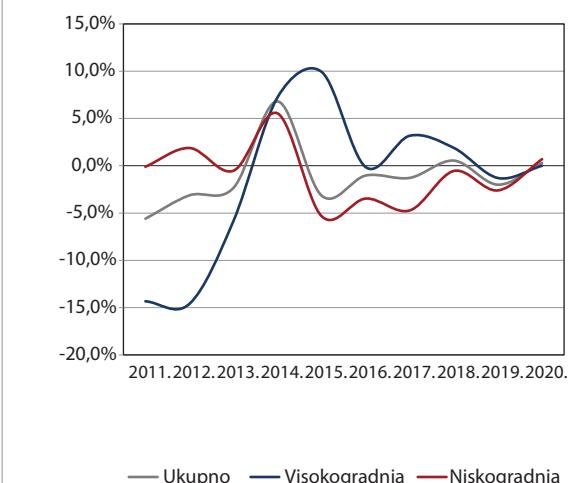
Nakon što je u 2019. godini zabilježen najizraženiji pad industrijske proizvodnje u posljednjem desetljeću, slijedom prestanka rada pojedinih strateških poduzeća i smanjenja konkurentnosti sektora, u kriznoj 2020. godini produbljen je pad industrijske proizvodnje. Promatrano prema područjima djelatnosti, godišnji pad industrijske proizvodnje (grafikon 1.12) je prvenstveno pod utjecajem snažnog pada proizvodnje prerađivačke industrije te smanjenja proizvodnje i distribucije električne energije i plina. Ipak, ova djelatnost je već u posljednjem tromjesečju zabilježila blagi rast na godišnjoj razini, što ukazuje na brži oporavak industrije u odnosu na, prvenstveno, uslužne djelatnosti.

Grafikon 1.12: Doprinos godišnjim promjenama industrijske proizvodnje po područjima

Iako je pandemija koronavirusa negativno djelovala na najvažnije grane ekonomije, industriju i trgovinu, brojne djelatnosti bilježe rast proizvodnje u kriznoj godini, poput poljoprivrede, zdravstvene djelatnosti ili građevinarstva. Nakon što je u posljednjim godinama zabilježena stagnacija ukupnih građevinskih radova, slijedom usporene implementacije kapitalnih projekata, u izvještajnoj godini bilježi se blagi rast radova, prvenstveno u niskogradnji (grafikon 1.13). Imajući u vidu djelomičan prestanak rada svih grana, uz propisane restriktivne mjere na radnom mjestu koje su također usporavale dinamiku radova, oporavak građevinarstva i industrije u posljednjem dijelu godine predstavljaju dobar put za brži rast ukupne ekonomske aktivnosti.

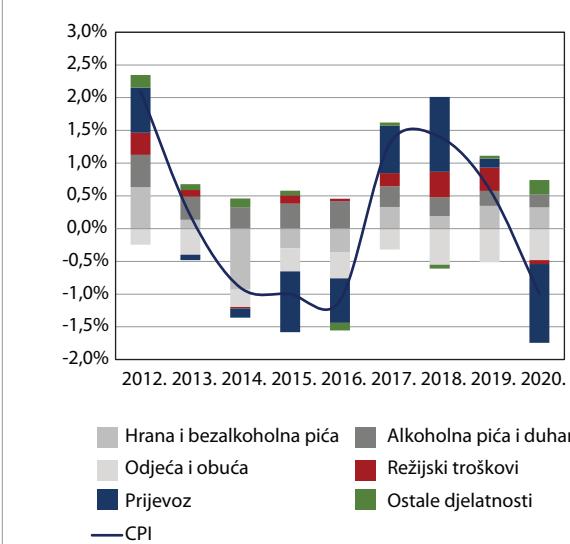
Grafikon 1.13: Godišnje promjene proizvodnje građevinskog sektora

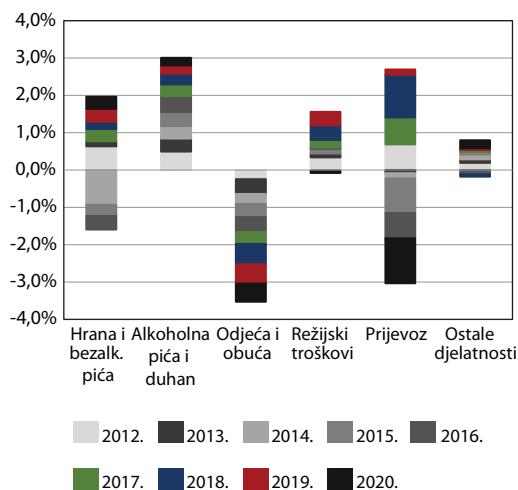
II. Cijene

U izvještajnoj godini bilježi se godišnja deflacija od 1,0%, kao rezultat negativnog doprinosa odjeljaka prijevoza te odjeće i obuće (grafikon 1.14). Na drugoj strani, pozitivan doprinos bilježe odjeljci hrane i bezalkoholnih pića, zdravstva, hotela i restorana te alkoholnih pića i duhana. Kada se promatra akumulirani doprinos odjeljaka, primjetan je pozitivni doprinos cijena alkoholnih pića i duhana (grafikon 1.15), slijedom kontinuiranog rasta trošarina te rast režijskih troškova. Istodobno, jedino cijene odjeće i obuće vrše konstantan negativni pritisak na opću razinu cijena. U promatranom razdoblju, prosječni rast potrošačkih cijena je iznosio samo 0,2%.

Grafikon 1.14: Doprinos godišnjoj stopi inflacije/deflacije

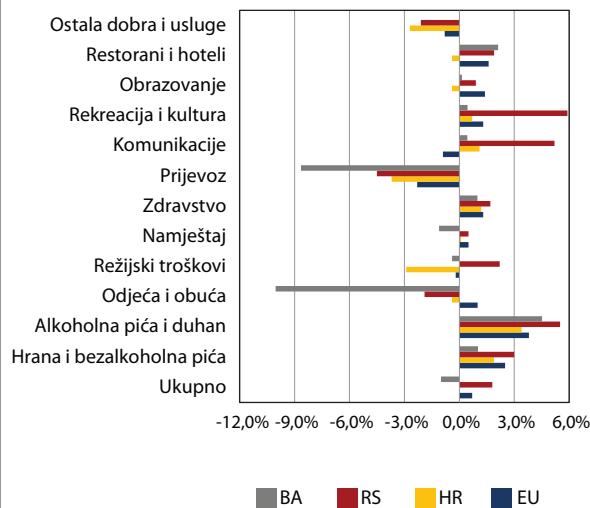
Grafikon 1.15: Kumulativni doprinos odjeljaka na prosječne potrošačke cijene

Izvor: BHAS

Ukoliko se promatra godišnje kretanje potrošačkih cijena po odjeljcima u izabranim zemljama⁴ (grafikon 1.16), vidljiv je sličan trend u kretanju gotovo svih odjeljaka. Pad cijena bilježi prijevoz te cijene ostalih dobara i usluga. Značajno odstupanje bilježi jedino odjeljak odjeće i obuće u BiH, što poslijedično utječe na pad opće razine cijena, koji je jedino prisutan na domaćem tržištu, iako je udjel ovog odjeljka relativno nizak u strukturi ukupnog indeksa potrošačkih cijena (4,8% u strukturi indeksa).

Grafikon 1.16: Godišnja promjena potrošačkih cijena po odjeljcima

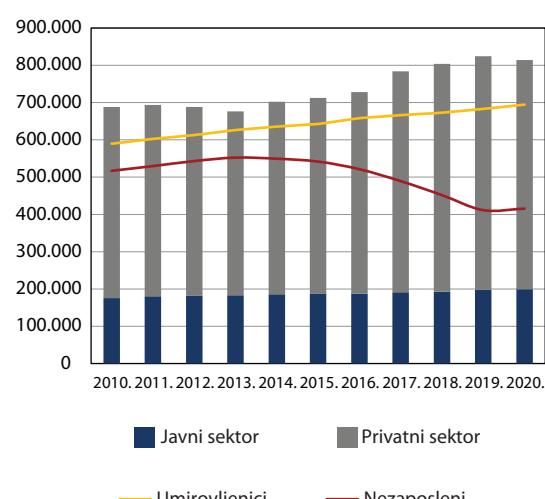
Izvor: BHAS, EUROSTAT

⁴ EUROSTAT koristi harmonizirani indeks potrošačkih cijena (HICP) za podatke o usporedivosti inflacije, dok CPI se najčešće koristi kao mjeru inflacije u nacionalnim okvirima. HICP i CPI uzimaju u obzir iste reprezentativne košarice dobara i usluga, a osnovna razlika je u obuhvatu stanovništva i izvorima za ponderacijsku strukturu. Kako HICP podaci još uvijek nisu službeno dostupni, za BiH koriste se CPI podaci.

III. Zaposlenost i plaće

Prema posljednjim podacima iz Ankete o radnoj snazi sa kraja prvog polugodišta 2020. godine stopa nezaposlenosti je bila 16,0%. Administrativna i anketna stopa nezaposlenosti značajno se razlikuju zbog različitog pristupa u definiranju i evidenciji⁵, s tim kako je trend promjene stope nezaposlenosti gotovo istovjetan prema obje metodologije. Promatrajući broj osoba na tržištu rada, vidljivo je kako kretanje zaposlenosti u različitim sektorima⁶ prati sličan trend kao rast broja umirovljenika (grafikon 1.17). Istodobno, primjetnaje značajna razlika ukupno zaposlenih osoba u odnosu na umirovljenike i nezaposlene osobe, koji također koriste benefite zdravstvene skrbi. U izvještajnoj godini broj zaposlenih osoba je smanjen, dok sa druge strane broj umirovljenika konstantno raste, slijedom čega je omjer pokrivenosti mirovinskih fondova pogoršan i iznosi 1,17 zaposlenika na jednog umirovljenika. Proračunski deficit mirovinskih fondova na kraju izvještajne godine iznosi 1,0% BDP-a i pogoršan je u odnosu na raniju godinu, slijedom bržeg rasta iznosa za mirovine u odnosu na rast nominalnog BDP-a.

Grafikon 1.17: Broj zaposlenih po sektorima i ostalih osoba na tržištu rada

Izvor: BHAS, FZ MIO/PIO, Fond PIO RS

Između ostalog, poslovanje mirovinskih i socijalnih fondova je dodatno usložnjeno kao rezultat sve izraženijih negativnih demografskih promjena koje se ogledaju u smanjenju udjela radnog aktivnog stanovništva i povećavanju udjela uzdržavanog stanovništva (grafikon 1.18). Službena projekcija kretanja stanovištva⁷, koja

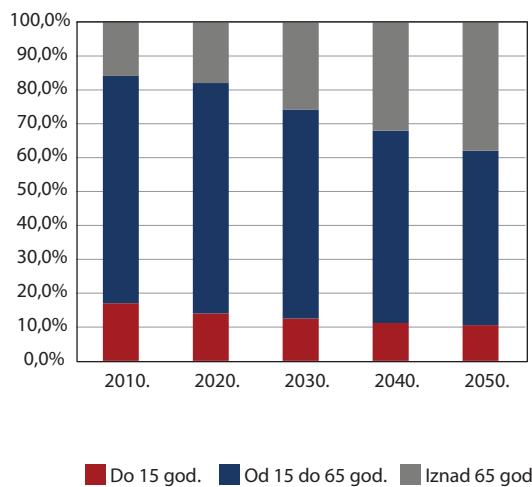
⁵ Administrativni podaci o nezaposlenim osobama sadrže ukupan broj nezaposlenih koji se vode u evidencijama Agencije za zapošljavanje u BiH, dok se podaci o nezaposlenosti iz Ankete o radnoj snazi izvode iz podataka jedanput godišnje, koji su prikupljeni anketiranjem osoba u kućanstvima, prema međunarodnim definicijama. Izvor: BHAS; Anketa o radnoj snazi, II tromjesečje 2020.

⁶ Javni sektor uključuje djelatnosti: O (Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje), P (Obrazovanje) i Q (Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne pomoći). Privredni sektor uključuje ostale djelatnosti.

⁷ Analiza stanja stanovništva i projekcija stanovništva za razdoblje 2020.-2070. u Bosni i Hercegovini je provedena od strane Populacijski fond Ujedinjenih naroda (UNFPA), u suradnji sa BHAS, FZS i RZS.

podrazumijeva nastavak negativnog trenda prirodnog prirasta, povećanje očekivane životne dobi te relevantne podatke o migracijama od EUROSTAT-a i ostalih izvora, ukazuju na dramatičan pad radno sposobnog stanovništva u narednim desetljećima. Do 2050. godine, procijenjeno je smanjenje ukupne populacije od 22,5%.

Grafikon 1.18: Projekcija dobne strukture stanovništva

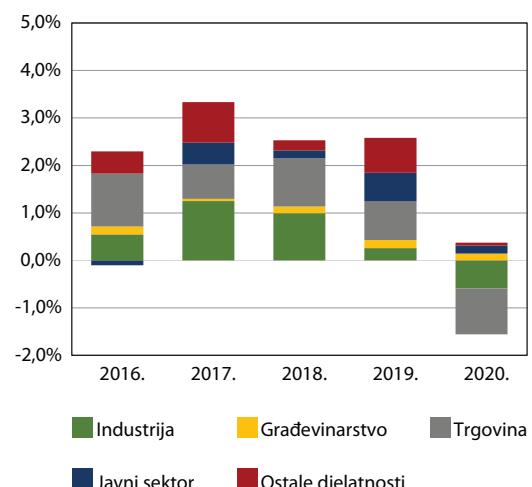

Izvor: BHAS

Napomena: Podaci za 2010. godinu su preuzeti iz Ankete o radnoj snazi, dok ostale godine iz Analiza stanja stanovništva i projekcija stanovništva za razdoblje 2020. – 2070. godine.

Prema kretanju zaposlenih po djelatnostima (grafikon 1.19), najizraženiji pad zaposlenih osoba na godišnjoj razini bilježe djelatnosti trgovine, prijevoza i smještaja te industrijskih djelatnosti. Blagi rast zaposlenosti bilježe djelatnosti javnog sektora, prvenstveno zdravstva i javne uprave, komunikacija te građevinarstva.

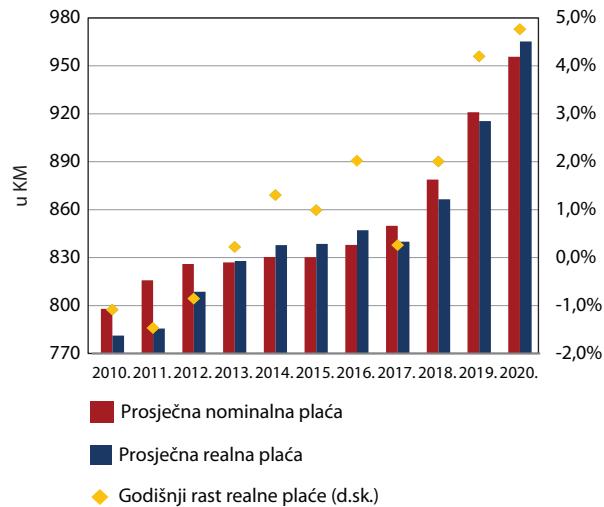
Grafikon 1.19: Doprinosi godišnjim promjenama broja zaposlenih po područjima

Izvor: BHAS

Usprkos negativnom učinku pandemije na većinu pokazatelja, nastavljen je trend rasta prosječne nominalne neto plaće u izvještajnoj godini (grafikon 1.20), što je djelomično pod utjecajem povećanja minimalne plaće u RS na početku godine⁸, ali i smanjenja niskokvalificiranih radnih mјesta koji su imali ispodprosječne plaće. Uzimajući u obzir iskazanu godišnju deflaciju, realne neto plaće bilježe brže stope rasta od nominalnih. Tržiste rada karakterizira značajno povećanje nominalnih plaća gotovo svih djelatnosti te pad prosječne produktivnosti⁹ (grafikon 1.21). Snažan pad produktivnosti posebice je izražen u trgovini, prijevozu te hotelijerstvu, dok na drugoj strani izražen rast produktivnosti bilježi građevinarstvo čime je vidljiv značaj infrastrukturnog ulaganja, koji je također bio izražen u 2014. godini kada su zabilježene velike poplave i pad opće ekonomske aktivnosti.

Grafikon 1.20: Iznos i postotak promjene prosječne godišnje neto plaće

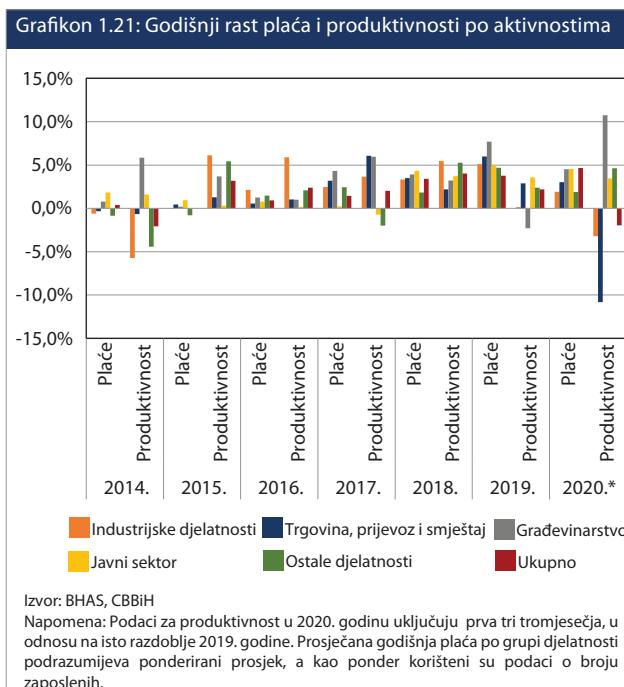

Izvor: BHAS

Napomena: Prosječana godišnja plata podrazumijeva aritmetički prosjek prosječnih placa po mjesecima.

⁸ Prosječne nominalne plaće u RS na kraju godine su veće za 5,5%, dok su iste u FBiH veće za 3,5%.

⁹ Procijenjena produktivnost uključuje omjer nominalnog BDV-a i broja zaposlenih pod djelatnostima.

1.2.2 Fiskalni sektor

Izbijanje pandemije COVID-19 snažno se odrazilo na fiskalne pokazatelje. Snažna ekonomska kontrakcija automatski je dovela do pada prihoda i rasta rashoda sektora generalne vlade. Entitetske vlade su donijele niz mjera za ublažavanje posljedica pandemije na ekonomiju, koje su podrazumijevale preraspodjelu proračunskih sredstava. Implementacija paketa mjera doprinijela je stvaranju fiskalnog prostora za troškove subvencioniranja plaća kao najvažnije mjeru za očuvanje radnih mesta i podršku zdravstvenom sektoru (pogledati Tekstni okvir 1).

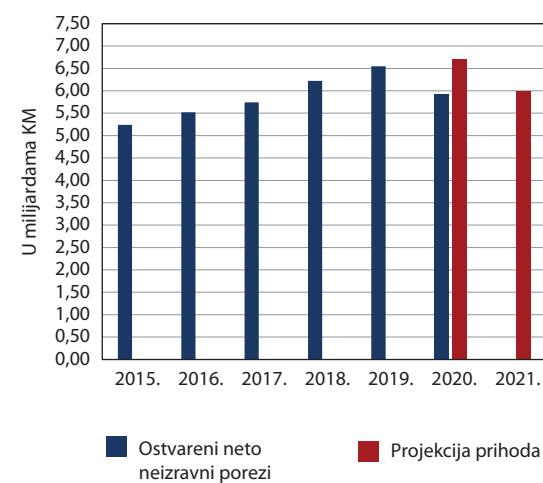
Izmjene i dopune u entitetskim proračunima usvojene u drugom tromjesečju 2020. godine (u RS drugi put je izvršen rebalans proračuna u prosincu 2020. godine) uskladile su proračunska sredstva s učincima ekonomske kontrakcije i usvojenih mjera. Prihodna i rashodna strana proračuna su značajno izmijenjene u odnosu na inicialni plan. Stoga je u 2020. godini zabilježen značajan manjak u proračunu generalne vlade i povećanje razine javnog duga, što je dovelo do produbljenja fiskalne neravnoteže u BiH.

Nakon izbijanja pandemije zaustavljen je dugogodišnji trend rasta prihoda od neizravnih poreza. Snažan pad privatne potrošnje, uvoza i transporta, uzrokovan je značajno smanjenje prihoda po ovoj osnovi (grafikon 1.22). Iznos naplaćenih neto prihoda (5,92 milijarde KM) je najniži u posljednje četiri godine, a u 2020. godini je za 9,6% (628,8 milijuna KM) niži u odnosu na 2019. godinu. Pad prihoda uzrokovan je prvenstveno padom prihoda od PDV-a (274,3 milijuna KM u odnosu na prethodnu godinu), koji je posljedica snažne kontrakcije privatne potrošnje i izostanka potrošnje stranih turista. Prihodi od trošarina, nakon PDV-a imaju najveći udio u ukupnim prihodima od neizravnih poreza i njihov godišnji pad je iznosio 229,6

milijuna KM u 2020. godini. Navedeni pad je prvenstveno prouzrokovani snažnim padom prihoda od trošarina na duhanske proizvode i naftne derivate. Naplata prihoda po osnovi cestarine na godišnjoj razini je manja za 67,4 milijuna KM. Finalizacijom vanjskotrgovinske liberalizacije u BiH (CEFTA i SSP) prihodi od carina imaju relativno manji značaj u ukupnoj naplati neizravnih poreza s obzirom na smanjen broj zemalja koje podliježu plaćanju carine. Uz to, značajan pad uvoza zabilježen u drugom tromjesečju godine imao je za posljedicu godišnji pad prihoda po osnovi carina u iznosu od 38,2 milijuna KM.

Prema posljednjim projekcijama Uprave za neizravno oporezivanje (iz studenog 2020. godine, izvor naveden uz grafikon), za narednu godinu je projiciran blagi oporavak prihoda te njihov godišnji rast od 2,8%, što je i dalje ispod razine prihoda iz 2019. godine (za 100 milijuna KM). Pretpostavka pozitivnih trendova u naplati neizravnih poreza u srednjem roku uvjetovana je trajanjem pandemije. S druge strane, dvije najveće stavke u okviru vladine potrošnje, izdvajanja za socijalna davanja i plaće zaposlenih, zabilježile su značajan rast u 2020. godini (330 milijuna KM – zadnji raspoloživi podatak sa Q3, 2020. godine).

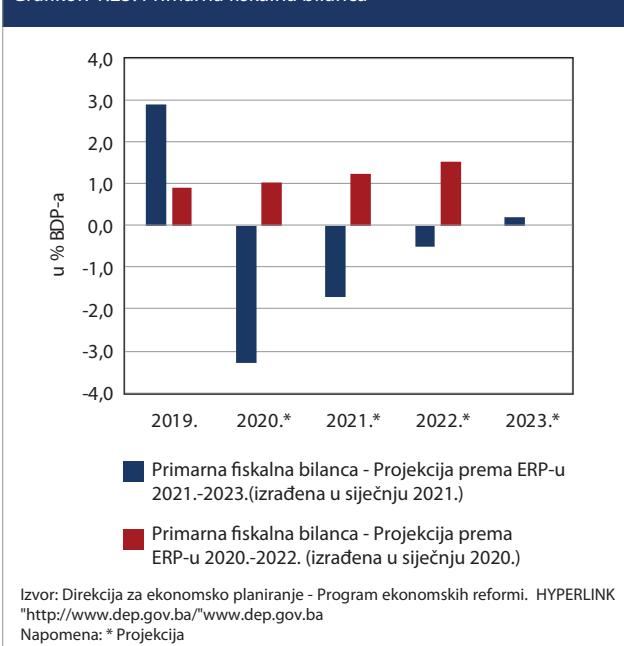
Grafikon 1.22: Prihodi od neizravnih poreza

Izvor: Uprava za neizravno oporezivanje. Odjeljenje za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno-neizravno oporezivanje (OMA Bilten br.185/186, studeni-prosinac 2020. godina).

Dugogodišnjom fiskalnom konsolidacijom i restriktivnom fiskalnom politikom prije izbijanja pandemije vlade entiteta su stvorile fiskalni prostor da djeluju s ciljem ublažavanja negativnih posljedica pandemije, prvenstveno preusmjeravanjem sredstava na pogodjene sektore.

Grafikon 1.23: Primarna fiskalna bilanca

Revidirana primarna fiskalna bilanca iz Programa ekonomskih reformi, izrađena u siječnju 2021. godine, jasno odražava težinu korona šoka na fiskalni sektor (grafikon 1.23). Naime, značajna odstupanja u planiranim rashodima (rast od 1,36 milijardi KM) uz istodobni snažan pad javnih prihoda (778 milijuna KM) su stvorili ogroman pritisak na entitetske proračune u pogledu financiranja, što je iziskivalo značajno povećanje plana zaduženja kod inozemnih kreditora. Na strani rashoda, odstupanja u planu su bila najznačajnija u stavci subvencija i socijalnih davanja (736 milijuna KM). U 2020. godini se kao rezultat navedenih učinaka očekuje primarni fiskalni deficit oko 3,3% BDP-a. Prema navedenom Programu predviđa se smanjenje primarnog deficita već u 2021. godini uz kontroliran rast državne potrošnje. Zbog pandemije izdaci za javne investicije u 2020. godini su bili manji u odnosu na planirane (93 milijuna KM manje u odnosu na prethodnu godinu). Prije izbijanja pandemije COVID-19 odobrena su sredstva za infrastrukturne projekte i projekte u elektroenergetskom sektoru u kupnom iznosu od 2,42 milijarde KM¹⁰. (Programa javnih investicija BiH za razdoblje 2020-2022.godine) i prema tome očekuje da pozitivan učinak javnih investicija na cijelokupnu ekonomsku aktivnost u narednom razdoblju.

U 2020. godini je prekinut trogodišnji trend smanjenja ukupnog duga sektora vlade te je na kraju 2020. godine zabilježen njegov rast u nominalnom iznosu od 941,7 milijuna KM. Vlade entiteta su se zadužile kod inozemnih kreditora (MMF-a, Svjetske banke, EU) i na domaćim tržištima kapitala. U 2020. godini ukupan iznos povučenih sredstava od inozemnih kreditora je iznosio 1,39 milijardi

¹⁰ Program javnih investicija Republike Srbije za razdoblje 2020.-2022. godine prosinac 2019. godine.

Program javnih investicija Federacije BiH za razdoblje 2020.-2022. listopad 2019. godine.

KM, premda je planirano povlačenje sredstava u iznosu od 1,85 milijardi KM. Najveći iznos povučenih sredstava je zabilježen u drugom tromjesečju u iznosu od 797,6 milijuna KM, zbog zaključenja aranžmana Instrument za brzo financiranje s MMF-om u travnju, u iznosu od 642 milijuna KM, na razdoblje otplate od tri godine (2023.-2025.godine). Veći dio povučenih sredstava usmjeren je na ublažavanje ekonomskih i zdravstvenih posljedica izazvanih pandemijom COVID-19.

U 2020. godini od inozemnih kreditora je povučeno više sredstava nego što je otplaćeno, pa je vanjska zaduženost na kraju 2020. godine zabilježila značajan godišnji rast (546 milijuna KM ili 6,3%). Tako je ukupni bruto dug povećan na 35,4 % BDP-a u 2020. godini (grafikon 1.24). Vanjska zaduženost sektora generalne vlade na kraju 2020. godine je iznosila 8,69 milijardi KM (grafikon 1.25) i najvećim dijelom se odnosi na koncesioni dug.

Grafikon 1.24: Ukupan bruto dug sektora vlade

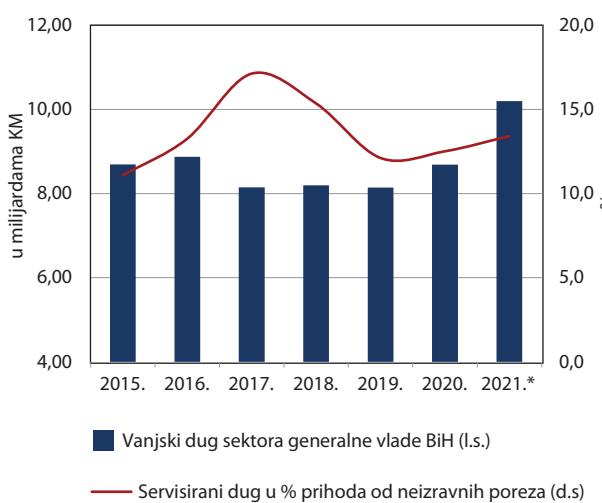

Neto zaduženje sektora vlade u 2020. godini je iznosilo 648,9 milijuna KM. Od ukupno servisiranih sredstava prema inozemnim kreditorima (741,1 milijuna KM) prema Svjetskoj banci – IDA i Europskoj banci za obnovu i razvoj – EBRD su servisirani pojedinačno najveći iznosi od 162,5 milijuna KM i 119,3 milijuna KM respektivno. Za servisiranje vanjskog duga sektora generalne vlade u 2021. godini planirana su sredstva u iznosu od 803,7 milijuna KM, što je 13,4% projiciranih prihoda od neizravnih poreza za 2021. godinu¹¹ (u 2019. godini taj postotak je bio niži i iznosio 12,4%).

¹¹ Globalni okvir fiskalne bilance i politika u BiH za razdoblje 2021.- 2023. godine, kolovoz 2020. godine.

¹² Izvor: Ministarstvo financija i trezora BiH (Plan servisiranja vanjskog duga u 2021. godini) i Odjeljenje za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje (OMA Bilten br.185/186, studeni-prosinac 2020. godina).

Grafikon 1.25: Vanjski dug sektora vlade

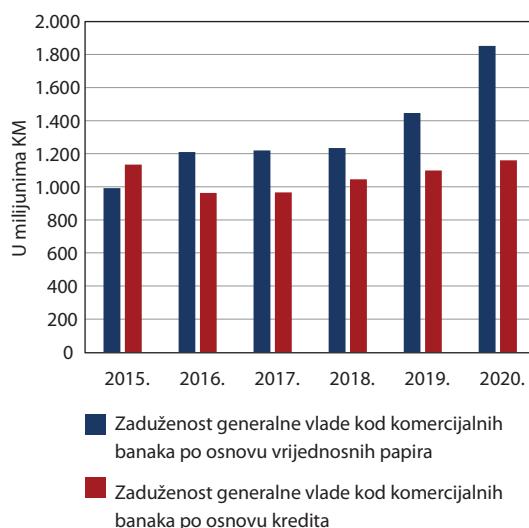

Izvor: CBBiH i Uprava za neizravno oporezivanje

Napomena: * Projekcija

Zaduženost sektora vlade kod komercijalnih banaka je zabilježila značajan rast na godišnjoj razini, kako po osnovi vrijednosnih papira tako i po osnovi kredita (grafikon 1.26). Tijekom 2020. godine vlade entiteta su na tržištu vrijednosnih papira emitirale ukupno 787,8 milijuna KM, (RS 488,2 milijuna KM i FBiH 299,6 milijuna KM), dok je neto zaduženje po ovoj osnovi iznosilo 74,0 milijuna KM. U 2021. godini po osnovi otplate unutaranjeg duga FBiH i RS trebaju izdvojiti 885,6 milijuna KM (Federacija BiH 564,6 milijuna KM i Republika Srpska 321,0 milijuna KM). Izloženost banaka ka sektoru vlade na kraju 2020. godine je bila 8,9% ukupne aktive bankarskog sektora.

Grafikon 1.26: Zaduženost generalne vlade kod komercijalnih banaka

Izvor: CBBiH

Tekstni okvir 1: Mjere vlada Republike Srpske i Federacije BiH kao odgovor na globalni izazov pandemiju COVID-19

Pandemija COVID-19 je dovela do snažnih poremećaja u ekonomijama širom svijeta. Većina zemalja je u ožujku potpuno zatvorila ekonomije, zbog brzog širenja epidemije, što je zdravstvene sustave dovelo gotovo do kolapsa u nekim europskim zemljama. Zatvaranje ekonomija se nametnulo kao neminovnost, ali i presedan u novoj povijesti. Naravno, cijena zatvaranja je ogroman pad ekonomske aktivnosti. Sve zemlje koje su bile zatvorene su morale poduzeti niz mjeru za spašavanje ekonomija i zdravstvenih sustava, pa tako i naša zemlja. Vlade oba entiteta su donijele rebalanse proračuna (Vlada RS dva puta). Rashodi su prvenstveno planirani za pomoći zdravstvenom sektoru i za saniranje ekonomskih posljedica pandemije.

Vlade oba entiteta su izdvojile oko 50 milijuna KM (oko 0,15% BDP-a) za nabavu medicinske opreme, kao i zaliha medicinske opreme. Vlada Federacije BiH je transferirala 30 milijuna KM (0,1% BDP-a) bolnicama.

Vlada RS je preuzeila obvezu da će zdravstveni fond pokrивati sve troškove liječenja za sve pacijente, bez obzira da li imaju osiguranje i prolongirala plaćanje poreznih obveza do kraja lipnja te je istodobno ubrzala proces refundiranja doprinosa i poreza.

Mjere koje je Vlada RS poduzela za saniranje ekonomskih posljedica pandemije se odnose na preuzimanje obveze za isplatu doprinosa za zdravstveno i mirovinsko osiguranje za oko 40.000 radnika koji su izravno bili pogodjeni zatvaranjem, odnosno vladinim mjerama, u iznosu od 50 milijuna KM ili 0,15% u %BDP. Vlada je također preuzeila obvezu isplate minimalne plaće za travanj, za sve uposlenike sektora koji su bili pogodjeni vladinim mjerama, za što je izdvojeno 53 milijuna KM ili 0,16% u %BDP, te je 25 milijuna KM (0,08% u %BDP) transferirano Fondu za nezaposlenost. Kako bi se osigurala likvidnost kompanija, Vlada također radi na razvijanju modela garancije kredita.

Vlada Federacije BiH je u sklopu ekonomskih mjeru pomoći preuzeila obvezu subvencioniranja plaćanja doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje za radnike pogodjene zatvaranjem ekonomije. Također je preuzeila obvezu isplate minimalne plaće zaposlenicima u kompanijama koje trpe posljedice zatvaranja ekonomije. Vlada Federacije BiH je izdvojila oko milijardu KM za pomoći ekonomiji kroz uspostavljanje specijalnog Fonda za stabilizaciju ekonomije za što je izdvojeno 500 milijuna KM te uspostavljanje Garantnog fonda u Razvojnoj banci koji će služiti za održavanje i poboljšanje likvidnosti kompanija pogodjениh pandemijom, za što je izdvojeno oko 100 milijuna KM.

Vlade oba entiteta su objavile i mjere pod nazivom COVID 2. Drugi set mjeru je usmjeren na najviše pogodjene sektore: turizam, aerodrome, zdravstvo i za izvoz prerađivačke industrije, za što je planirano da se izdvoji oko 100 milijuna KM.

Usljed većeg broja emisija javnog duga bh. entiteta (tablica 1.1.), veće nominalne vrijednosti promet na bh. burzama je tijekom 2020. godine nadmašio promet ostvaren tijekom 2019. godine. Ukupno ostvareni promet na bh. burzama u 2020. godini od 1,27 miljardi KM je za 41% viši nego u prošloj godini. Struktura prometa, u kojoj se na BLSE odnosi 58% prometa, je determinirana značajno većim brojem emisija javnog duga Republike Srpske u odnosu na Federaciju Bosne i Hercegovine.

Tablica 1.1: Emisije javnog duga bh entiteta u 2020. godini

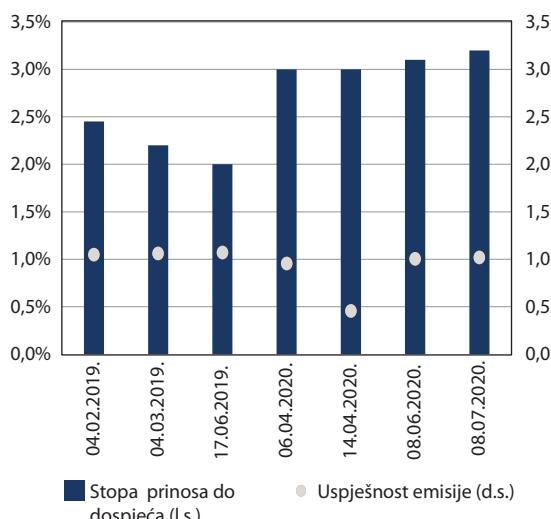
Ročnost, u mjesecima	6	12	60	72	84	120	180	Ukupno
Republika Srpska	5	2	4		1	1		13
Federacija Bosne i Hercegovine	2	1	2	1	2		1	9
Ukupno	7	3	6	1	3	1	1	22
Nominalna vrijednost emisija (u milijunima KM)	276	120	291	50	106	31	30	905

Izvor: BLSE i SASE

Tijekom godine je emitiran približno isti broj emisija trezorskih zapisa (10) i obveznica (12), a zbog veće denominacije emisija s rokom dospijeća iznad godinu dana u vrijednosnoj strukturi emisija preovladavaju obveznice (56,0%). Od ukupne vrijednosti emisija u Republici Srpskoj se na obveznice odnosi 55,0%, a u Federaciji Bosne i Hercegovine 58,0%.

Prethodno navedeni veći obujam aktivnosti Republike Srpske na primarnom tržištu javnog duga se sprovodio na dva ključna tržišna segmenta, tržište šestomjesečnih trezorskih zapisa i tržište petogodišnjih obveznica. Do izbijanja pandemije sve emisije javnog duga Republike Srpske su bile uspješne, a po izbijanju pandemije se bilježi jedna manje uspješna emisija (grafikon 1.27) visoke

Grafikon 1.27: Emisije petogodišnjih obveznica Republike Srpske

Izvor: BLSE

Napomena: Uspješna emisija je ona u kojoj je planirani iznos emisije jednak ostvarenom iznosu emisije.

denominacije. Slabiji interes investitora za emisijama ovog entiteta je bio privremen i u narednom dijelu godine ostvareni iznosi emisija su bili jednaki planiranim.

Federacija Bosne i Hercegovine se u mnogo većoj mjeri nego Republika Srpska usmjerila na tržište obveznica ročnosti iznad pet godina. Sve njene emisije su bile uspješne, a usljed zadovoljavajuće fiskalne pozicije čak šest emisija javnog duga su otkazane tijekom 2020. godine (jedna emisija trezorskih zapisa i pet emisije obveznica). Iako u blagom porastu, troškovi zaduživanja Federacije Bosne i Hercegovine su i dalje značajno niži nego u Republici Srpskoj (tablica 1.2.). U prosjeku viša tražnja za emisijama Federacije Bosne i Hercegovine je, kao i prošle godine, doveo do značajne razlike u stopama prinosa do dospijeća na tržištu javnog duga entiteta. Razlika u tražnji za emisijama je najuočljivija na tržištu šestomjesečnih trezorskih zapisa na kojem je u prosjeku tražnja premašivala ponudu za 34 % (Republika Srpska), odnosno za 80 % (Federacija Bosne i Hercegovine).

Tablica 1.2: Prosječna stopa prinosa do dospjeća na primarnom tržištu javnog duga po entitetima u 2020. godini

Ročnost, u mjesecima	6	12	60	72	84	120	180
Republika Srpska	0,32%	1,00%	3,08%		1,74%	2,96%	
Federacija Bosne i Hercegovine	0,08%	0,11%	0,94%	0,96%	1,24%		3,23%

Izvor: BLSE i SASE

1.2.3 Bankarski sektor

Izvještajno razdoblje su obilježili pad kreditne aktivnosti posebice u dijelu privatnih nefinansijskih poduzeća i obnova depozitnog potencijala banaka nakon povlačenja depozita na početku pandemije. Sukladno s novim regulatornim propisom koji je usvojen 2019. godine, a stupio na snagu 1. siječnja 2020. godina, na smanjenje stanja kredita početkom godine utjecalo je isknjižavanje nekvalitetnih kredita (oko 400 milijuna KM). Nakon isknjižavanja kredita, globalno ograničavanje društveno-ekonomskе aktivnosti je dodatno oslabilo kreditnu aktivnost banaka u zemlji, te je prvi put nakon 10 godina zabilježen pad kredita (grafikon 1.28). Računovodstveni otpis nekvalitetnih kredita koji je omogućen novim regulatornim propisima, ali s druge strane i moratorijom na kredite, su uvjetovali da u 2020. godini ne bude evidentiran značajan pad razine kredita u bankama kao što je to bio slučaj u 2009. godini.

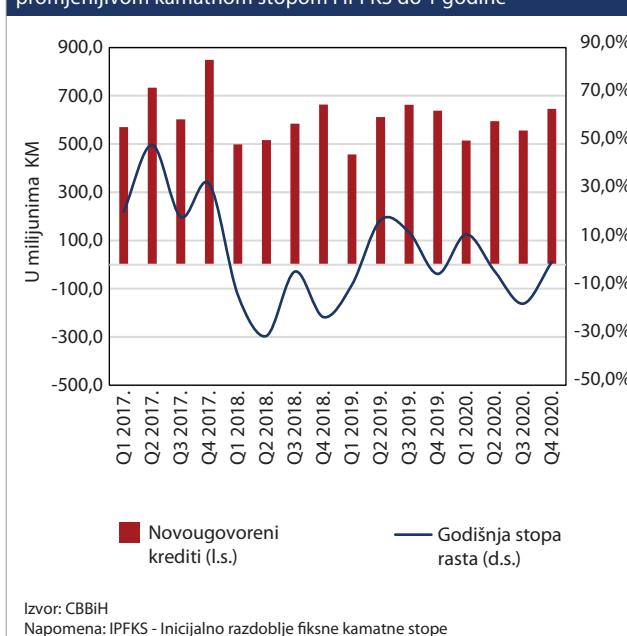
Grafikon 1.28: Ukupni krediti bankarskog sektora Bosne i Hercegovine

Izvor: CBBiH

S obzirom da je pad kreditne aktivnosti jednim dijelom prouzrokovao isknjižavanjem dijela nekvalitetnih kredita iz bilance početkom izveštajne godine, a da se isknjižavanje sada vrši kontinuirano, po ispunjenju propisanih uvjeta, pad kreditne aktivnosti u 2020. godini se još uvijek ne može označiti kao kreditni slom, iako je kreditni rast u prethodnoj godini iznosio 6,5%. Usljed djelovanja ponude i tražnje za bankarskim kreditima, usporavanje kreditnog rasta nije ravnomjereno raspoređeno po sektorima. Odluke o moratoriju na kreditne obveze koje su zbog ublažavanja utjecaja pandemije na dužnike banaka donijele entitetske agencije su djelomično spriječile eroziju kvaliteta aktive i još intezivnije smanjenje kreditne aktivnosti od postojećeg.

Grafikon 1.29: Novougovoreni krediti nefinansijskih preduzeća sa promjenljivom kamatnom stopom i IPFKS do 1 godine

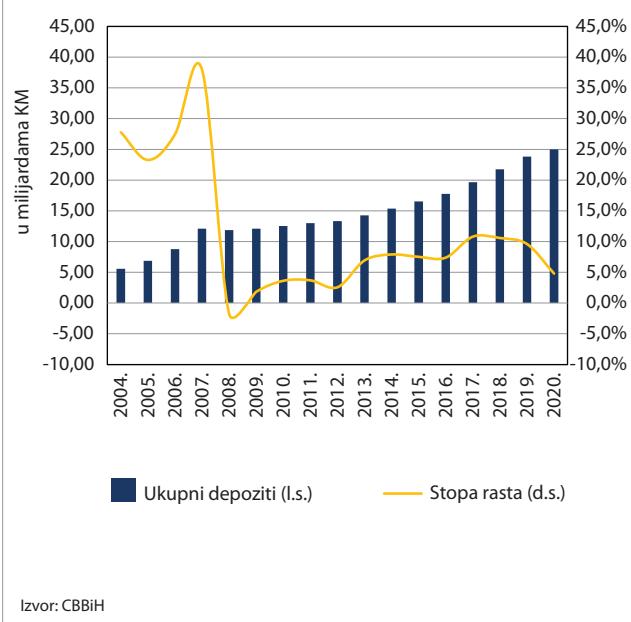
Izvor: CBBiH

Napomena: IPFKS - Inicijalno razdoblje fiksne kamatne stope

U 2020. godini se primjećivao izuzetno spor i slab oporavak kredita s promjenljivom kamatnom stopom i inicijalnim razdobljem fiksne kamatne stope do godinu dana koji čine najveći dio novoodobrenih kredita poduzećima (u 2020. godini 85,0%) i to tek u zadnjem tromjesečju (grafikon 1.29). Na značajno poboljašnje situacije na ovom dijelu kreditnog tržista tijekom godine nije utjecao ni jednogodišnji pad prosječne kamatne stope, što signalizira da prepreka snažnijoj kreditnoj aktivnosti nije na strani ponude.

Za razliku od razdoblja globalne finansijske krize kada je depozitni potencijal banaka smanjen (2008.godine), tijekom 2020. godine depoziti banaka rastu (grafikon 1.30). Tijekom prva tri mjeseca od početka prvog vala pandemije (ožujak-svibanj 2020.godine) depozitni potencijal banaka je smanjen za 600 milijuna KM, nakon čega je pad depozita zaustavljen. Na rast ukupnog depozitnog potencijala bh. banaka utjecali su depoziti nefinansijskih privatnih poduzeća koji su nakon dva mjeseca pada (ožujak-travanj) počeli ubrzano da rastu. Rast ovih depozita (16,0%) u godini kada su krediti nefinansijskim poduzećima smanjeni za oko 5,0% mogući su pokazatelji da je gospodarska investicijska dinamika na niskoj razini i da poduzeća odlažu investiranje uslijed opreznosti i usporene gospodarske aktivnosti.

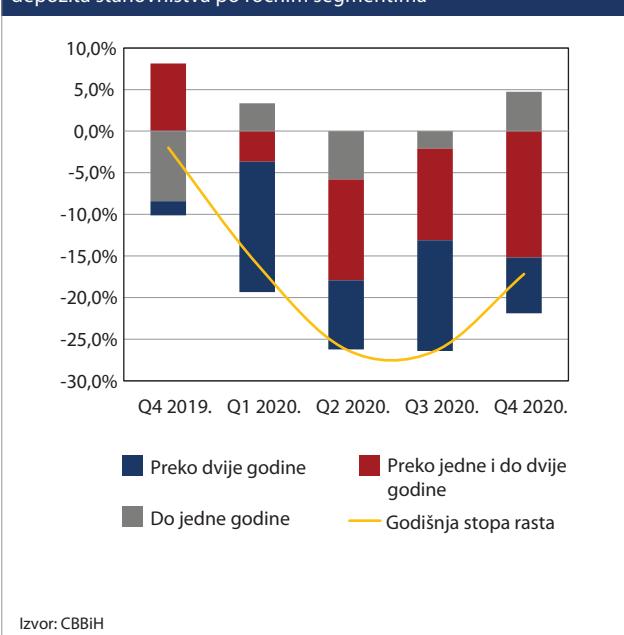
Grafikon 1.30: Ukupni depoziti

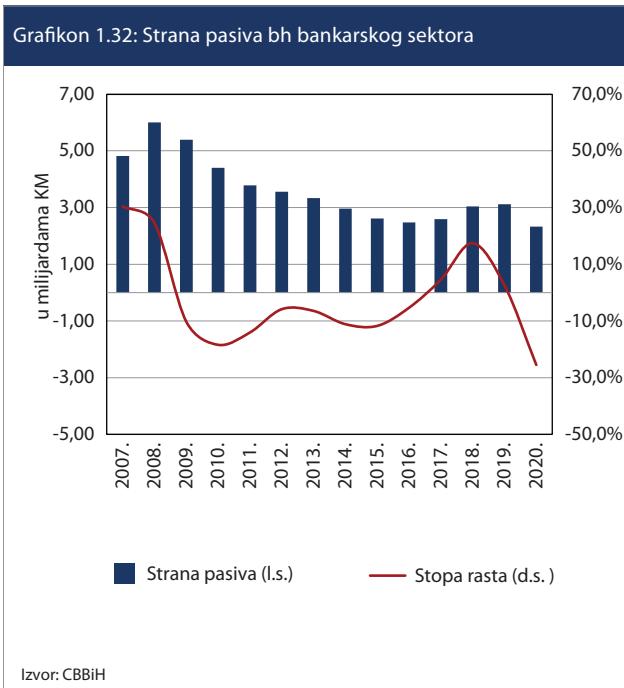
Izvor: CBBiH

Godišnja vrijednost novougovorenih depozita stanovništva u 2020. godini je smanjena za oko jednu petinu u odnosu na prethodnu godinu, a cijela 2020. godina je protekla u smanjenju novougovorenih depozita stanovništva (grafikon 1.31). Ipak, tijekom godine je povećano i stanje depozita stanovništva (3,9%) i stanje ukupnih depozita (4,8%), iako banke nisu povećavale prosječnu kamatnu stopu na depozite. Najbrže se oporavilo tržište novougovorenih depozita ročnosti do jedne godine.

Grafikon 1.31: Doprinos godišnjoj stopi rasta novougovorenih depozita stanovništva po ročnim segmentima

Kao i tijekom globalne finansijske krize i kriza izazvana pandemijom negativno je utjecala na dio bilance banaka koji se odnosi na nerezidente (grafikon 1.32). U zadnjem tromjesečju 2020. godine primjetan je prestanak smanjenja strane pasive, ali njen ogromni godišnji pad (-25,5%) je značajno viši u usporedbi sa 2009. godinom (-10,2%). Banke u BiH su bez ikakvih zastoja i masovne kupovine deviza od Centralne banke Bosne i Hercegovine odgovorile na inozemnu tražnju za devizama i za godinu dana strana pasiva je smanjena za 794 milijuna KM.

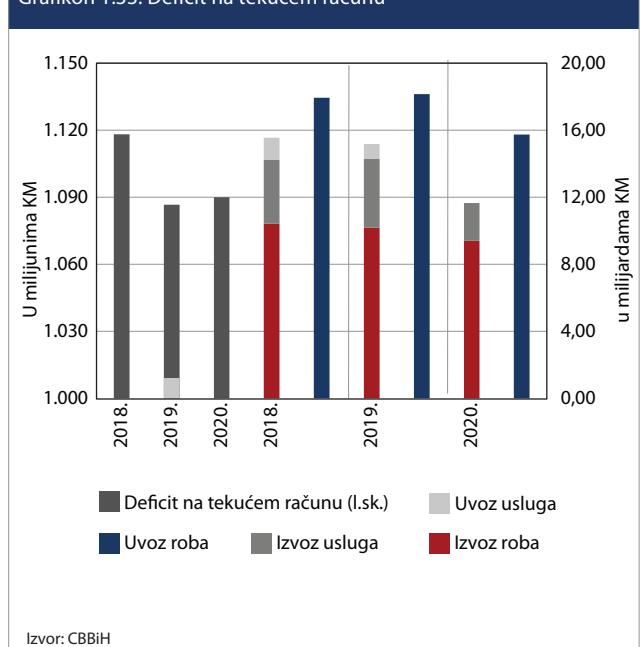

1.2.4 Vanjski sektor

I. Platna bilanca

Pandemija je izazvala snažnu kontrakciju u vanjskotrgovinskoj razmjeni i značajno pogoršanje platnobilansne pozicije u 2020. godini. Promatrano u apsolutnim iznosima, deficit na tekućem računu je bio gotovo nepromijenjen u odnosu na 2019. godinu (grafikon 1.33). Međutim, očekuje se da će deficit izražen u postocima BDP-a biti znatno viši u 2020. godini, zbog dramatičnog pada ekonomske aktivnosti. Prema preliminarnim podacima, već s prva tri tromjesečja 2020. godine, deficit tekućeg računa, izražen u postocima BDP-a, povećao se za 57 b.b. na razinu od 3,52%, u odnosu na isto razdoblje 2019. godine.

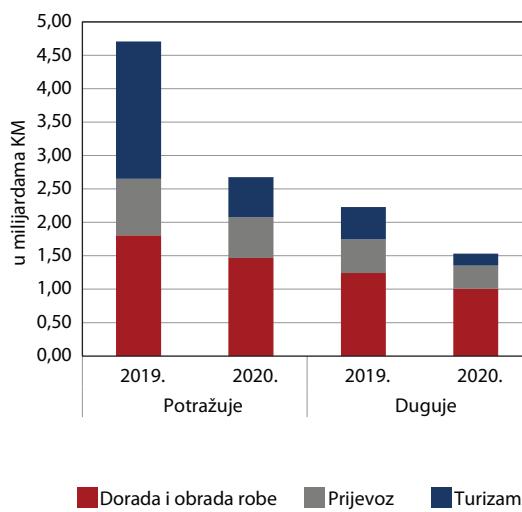
Grafikon 1.33: Deficit na tekućem računu

Najznačajnije smanjenje u vanjskotrgovinskoj razmjeni u 2020. godini je zabilježeno na smanjenju izvoza usluga i smanjenju uvoza (grafikon 1.33 iznad). Suficit na računu usluga je upolovljen u odnosu na 2019. godinu, a najznačajnije smanjenje je zabilježeno na kategorijama turizam, prijevoz i usluge obrade i dorade robe u zemljama, prvenstveno na potražnoj strani, odnosno, našem izvozu spomenutih usluga. Zbog epidemiološke situacije u zemljama i svijetu, koja je rezultirala globalnim zatvaranjem nacionalnih granica za međunarodna putovanja, pad prihoda od stranih turista u BiH je bio dramatičan (grafikon 1.34 ispod). Iako znatno slabiji u usporedbi s turizmom, ništa manje ozbiljan nije bio ni pad prihoda od usluga obrade i dorade robe u zemljama. Usljed prekida proizvodnih lanaca i otežanog prekograničnog kretanja roba, posebno u proljeće 2020. godine, obujam izvoza nakon obrade i dorade u BiH smanjen je za 613 milijuna KM (19,0%) u odnosu na 2019. godinu. Godišnje smanjenje redovnog izvoza bilo je znatno slabije (366,9 milijuna KM, ili 4,4%).

Koliko oporavak bh. ekonomije u postpandemijskom razdoblju ovisi o oporavku u zemljama EU i ponovnoj integriranosti u globalne proizvodne lancе, govori i činjenica da je smanjenje bh. izvoza u zemlje članice EU činilo čak 78,8% smanjenja izvoza u 2020. godini.

Grafikon 1.34: Račun usluga u platnoj bilanci

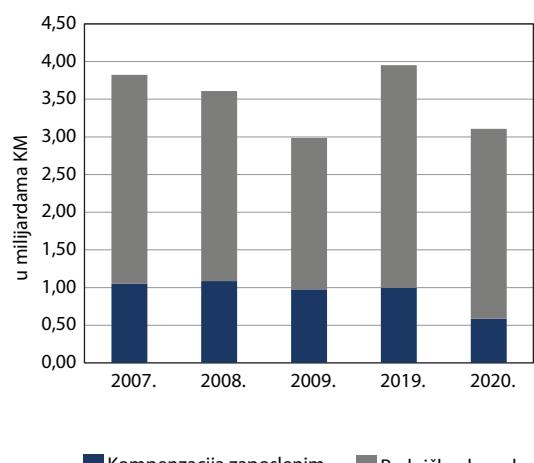

Izvor: CBBiH

Od ukupnog godišnjeg smanjenja uvoza (2,4 milijarde KM prema platnobilančnim podacima), 1,09 milijardi KM se odnosi na smanjenje uvoza energije, odnosno, mineralnih goriva. Prosječne cijene nafte na svjetskim tržištima su u 2020. godini bile znatno ispod onih u 2019. godini, ali su i uvezene količine, prvenstveno zbog potpunog zatvaranja ekonomije na dva mjeseca u proljeće 2020. godine, bile zantno niže. I uvoz ostalih roba, klasificiranih prema ekonomskoj namjeni, je smanjen, ali znatno manje nego što je bio slučaj s energentima.

Neto priljevi po sekundarnom dohotku, tradicionalno, pokrivaju značajan dio trgovinskog deficit-a, smanjujući deficit po tekućem računu. Među njima, daleko naznačnija stavka priljeva iz inozemstva su radničke doznake. Druga značajna stavka priljeva koji imaju identičan utjecaj na deficit na tekućem računu su plaće rezidenata u inozemstvu. Obje vrste priljeva iz inozemstva su znatno smanjene u 2020. godini (grafikon 1.35). Ukupni priljevi po ove dvije stavke u 2020. godini su približno na razini priljeva iz 2009. godine, razini nakon dvije godine smanjenja po izbijanju finansijske krize u razvijenim zemljama 2007. godine. Ono što je karakteristično za 2020. godinu jeste i nikad ranije registrirani značajan pad kompenzacije zaposlenim u inozemstvu. Zbog ograničenja kretanja u Evropi, značajno manji broj radnika iz BiH je primao plaću u inozemstvu. Ukoliko se trend nastavi, što može biti posljedica kašnjenja u procesu imunizacije na COVID-19 u odnosu na EU, ali i imunizacije cjepivima koja nisu registrirana u EU, deficit na tekućem računu se može dodatno produbiti.

Grafikon 1.35: Radničke doznake i kompenzacija zaposlenim u inozemstvu

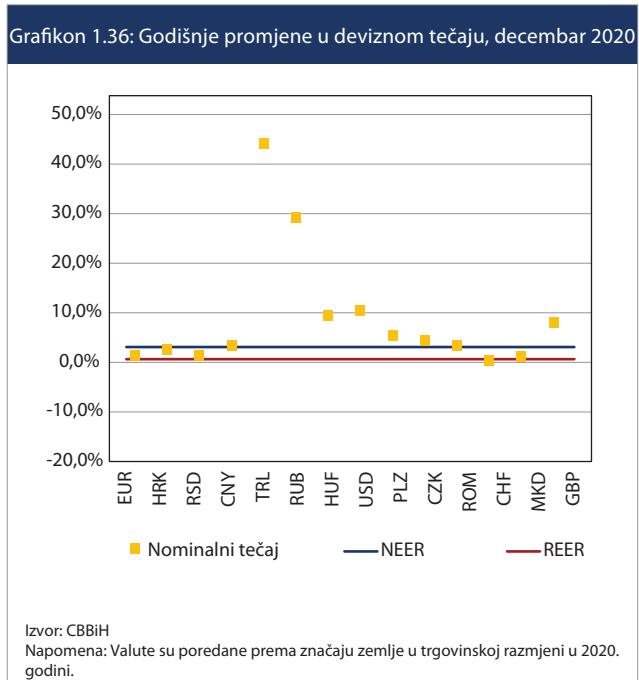

Izvor: CBBiH

Deficit na tekućem računu u 2020. godini je bio financiran prvenstveno zaduživanjem sektora vlade kod inozemnih kreditora (vidjeti poglavlje 1.2.2), i, u manjoj mjeri, priljevima po osnovi izravnih stranih ulaganja. Podaci o strukturi izravnih stranih ulaganja po zemljama, industrijama i tipu za 2020. godinu neće biti dostupni do momenta objave Godišnjeg izvješća CBBiH. Prema informacijama o strukturi izravnih stranih ulaganja za prva tri tromjesečja, zaključuje se da znatan udio čini zadržana dobit u oblasti finansijskog posredovanja, što se veže za zabranu isplate dividendi u bankarskom sektoru iz profita za 2019. godinu. Neto zaduživanje prema inozemstvu u 2020. godini je premašilo deficit na tekućem računu, što je rezultiralo porastom rezervne aktive u odnosu na 2019. godinu (vidjeti poglavlje 2).

II. Nominalni i realni efektivni devizni tečaj

Nominalni efektivni tečaj (NEER) u posljednjih pet godina ima izrazito aprecijski trend, s izuzetkom druge polovice 2019. godine, kada je došlo do kratkotrajne promjene trenda. I realni efektivni tečaj, gdje je indeks potrošačkih cijena korišten kao deflator (REER-CPI), i NEER ukazuju na aprecijaciju KM prema valutama glavnih trgovinskih partnera (0,6% i 3,0% respektivno) u posljednjih godinu dana (grafikon 1.36). Aprecijacija NEER je uzrokovana nominalnom aprecijacijom KM prema valutama zemalja u razvoju, a kao jačanja EUR (naše sidrene valute) prema američkom dolaru (USD), koje je bilo osobito izraženo u drugoj polovici 2020. godine. USD je oslabio prema EUR tijekom 2020. godine za 9,2%, što je i najveći pad dolara zabilježen od 2017. godine. Pad dolara pogoduje američkim izvoznicima, ali je i posljedica globalnog pada ekonomske aktivnosti i jedan je od čimbenika koji uzrokuju rast cijena sirovina.

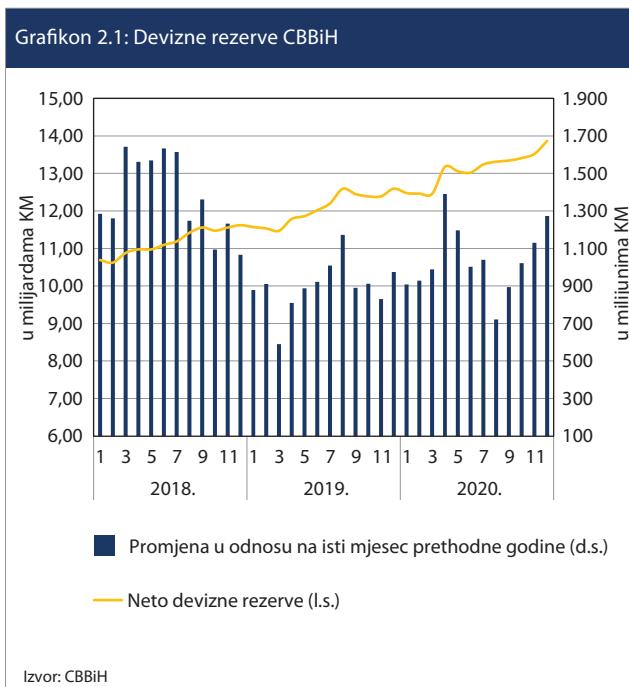
REER-CPI ima deprecijacijski trend u posljednjih pet godina, zbog niže inflacije u BiH, nego je to slučaj kod naših glavnih trgovinskih partnera.

**IZVJEŠĆE O
AKTIVNOSTIMA CBBIH
U 2020. GODINI**

2. IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA CBBiH U 2020. GODINI

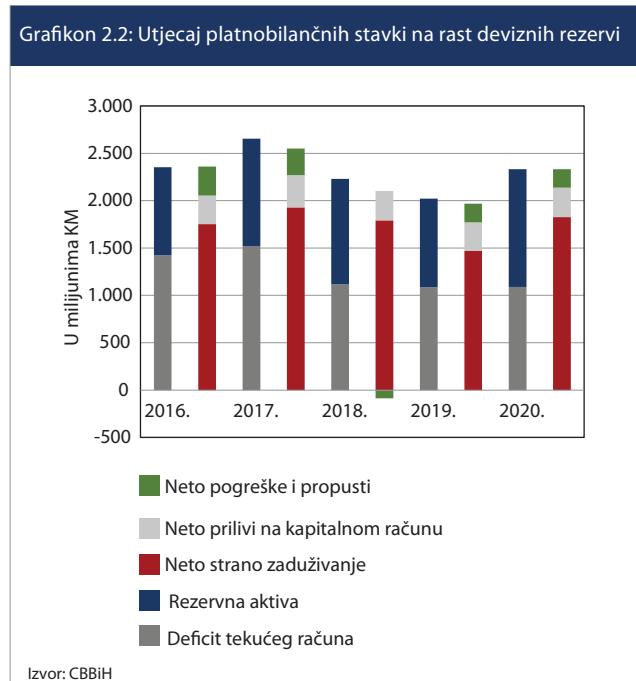
Izgledi za globalni gospodarski rast u 2020. godini su oslabilili je došlo do povećanja rizika, kao izravne posljedice pandemije COVID-19 i popratnog, gotovo potpunog zatvaranja ekonomske aktivnosti, što je znatno izmijenilo čimbenike koji su utjecali na razinu deviznih rezervi tijekom 2020. godine. Na promjene stanja deviznih rezervi u 2020. godini utjecale su promjene u vanjskotrgovinskom deficitu, smanjenje priljeva od turizma, smanjenje priljeva od doznaka te smanjenje priljeva izravnih stranih ulaganja, otplata vanjskog duga, nova inozemna zaduženja vlada, promjena fer vrijednosti investicijskog portfelja. Trend rasta deviznih rezervi nastavljen je i u 2020. godini. U prosjeku stanja, za svaki mjesec 2020. godine je bilježen godišnji rast od preko 700 milijuna KM, čak i prije priljeva sredstava po posljednjem aranžmanu s MMF-om. Izraženo smanjenje deviznih rezervi početkom godine nije neuobičajeno, a najčešće je uzrokovano smanjenjem obnavljanjem dospjele strane pasive banaka. U prosincu 2020. godine, neto devizne rezerve su iznosile 13,86 milijardi KM i povećane su za 1,27 milijardi KM (10,09%) u odnosu na prosinac 2019. godine, najviše pod utjecajem priljeva sredstava od MMF-a tijekom drugog tromjesečja (grafikon 2.1).

Sve transakcije koje izravno utječu na razinu deviznih rezerv mogu se zbrojno promatrati kroz kretanje kupovine i prodaje KM kod CBBiH, što čini temelj formiranja istih. Doprinos rastu ili padu deviznih rezervi najviše je izražen kroz kupoprodaju komercijalnih banaka i deponenata kod CBBiH, dok ostale promjene imaju znatno manji utjecaj. Tijekom 2020. godine, CBBiH je ostvarila pozitivan saldo kupovine i prodaje KM s komercijalnim bankama i internim deponentima u visini od 1,16 milijardi KM. Na otplatu vanjskog duga u 2020. godini odnosilo se 740,1 milijun KM. Promjene u vrijednosti portfelja CBBiH uslijed tržišnih

uvjeta su u 2020. godini imale pozitivan utjecaj na devizne rezerve u vrijednosti od 118,3 milijuna KM u 2020. godini, o čemu će više informacija biti u poglavljju 2.3.

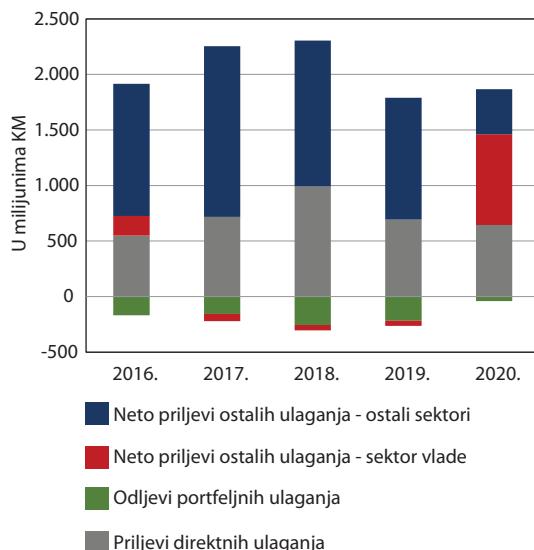
Grafikon 2.2 ispod ilustrira promjene u rezervnoj aktivi, koju, s platnobilančnog aspekta, uglavnom čine devizne rezerve CBBiH. S aspekta platne bilance, naš deficit tekućeg računa se može promatrati kao dug BiH prema inozemstvu. Pojednostavljeni, taj dug je financiran neto stranim zaduživanjem kod nerezidenata za iznos koji nije pokriven neto priljevima na kapitalnom računu. Neto strano zaduživanje može biti u obliku izravnih stranih ulaganja, što je preferirani oblik s makroekonomskog aspekta, jer ne podliježe obvezi vraćanja i podiže domaće kapacitete, ili u formi vanjskog zaduživanja sektora vlade, poduzeća, ili finansijskog sektora. Sav iznos neto stranog zaduženja koji premašuje deficit po tekućem računu povećava rezervnu aktiju, odnosno devizne rezerve u promatranom razdoblju. Kako se one investiraju u inozemstvu, čak i kada se dio drži u gotovini u stranim valutama u trezorima CBBiH u zemlji, na grafikonu ispod su prikazane u koloni s deficitom tekućeg računa. S platnobilančnog aspekta, devizne rezerve treba promatrati kao veće priljeve iz inozemstva u promatranom razdoblju, u odnosu na naš dug prema inozemstvu. Neto strano zaduživanje kod nerezidenata je znatno premašilo deficit tekućeg računa u 2020. godini, pa je zabilježen snažan rast deviznih rezervi kod CBBiH u odnosu na 2019. godinu (vidjeti grafikon 2.1 iznad).

Iako je iznos neto stranog zaduživanja u 2020. godini bio približan prošlogodišnjoj razini, struktura je bila značajno drugačija u odnosu na ranije godine (grafikon 2.3 ispod). Zaduživanje sektora vlade kod inozemnih kreditora (prvenstveno kod MMF-a u formi aranžmana instrumenta za brzo financiranje; vidjeti potpoglavlje 1.2.2)

je bilo ključni čimbenik rasta rezervne aktive. Iako se neto priljevi izravnih stranih ulaganja čine nepromijenjenim u odnosu na 2019. godinu, što bi u pandemijskoj godini trebao biti neočekivan pozitivan signal, i ovdje je struktura bitna. Zbog mjera koje su agencije za bankarstvo uvele s ciljem snaženja kapitaliziranosti i otpornosti bankarskog sustava u razdobljima izvanrednog šoka, u 2020. godini je zabranjena isplata dividendi u bankarskom sektoru. Tako je izvanredno visoka dobit bankarskog sektora iz 2019. godine povećala zadržanu zaradu, koja je kategorija izravnih stranih ulaganja. Detaljni podaci o strukturi izravnih stranih ulaganja u 2020. godini nisu još uvijek dostupni, ali prema podacima CBBiH o tjevkovima za prva tri tromjesečja 2020. godine, zadržana zarada poduzeća iz oblasti Financijske uslužne djelatnosti, osim osiguranja i mirovinskih fondova, iznosila je 183,2 milijuna KM. Dramatično smanjenje neto priljeva ostalih ulaganja u ostalim sektorima je posljedica neobnavljanja dospjelih obveza banaka prema nerezidentima (vidjeti potpoglavlje 1.2.3) i smanjenja trgovinskih kredita domaćim poduzećima u inozemstvu. U razdoblju pandemije, banke nisu trebale dodatne izvore dugoročnog financiranja, a trgovinska razmjena s inozemstvom se obavljala u znatno manjem obujmu (vidjeti potpoglavlje 1.2.4).

Grafikon 2.3: Struktura neto vanjskog zaduživanja

Izvor: CBBiH

2.1 Monetarna politika

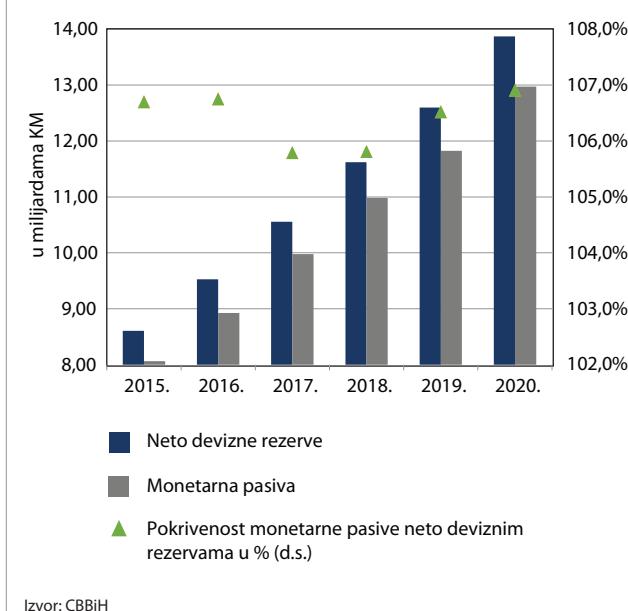
CBBiH je i u 2020. godini ispunila cilj definiran Zakonom, izdavanje domaće valute prema aranžmanu valutnog odbora. Sukladno s člankom 31. Zakona o CBBiH, obvezna je da osigura da ukupan iznos njene novčane pasive nikada ne pređe ekvivalentan iznos njenih neto deviznih rezervi, što je u potpunosti i ispunjeno.

Sukladno sa Zakonom, ukupan iznos novčane (monetarne) pasive Centralne banke je uvijek zbroj:
(A) svih novčanica i kovanog novca koje su u optjecaj stavile središnjica, glavne jedinice i ostale podružnice Centralne banke, i (B) potražnih salda svih računa koji se

drže u knjigama Centralne banke i njenih organizacijskih jedinica od strane rezidentnih vlasnika računa.

Krajem 2020. godine neto strana aktiva iznosila je 895,7 milijuna KM, što je za 124,5 milijuna KM (16,14%) više u odnosu na stanje na kraju 2019. godine. Neto devizne rezerve na kraju 2020. godine su iznosile 13,86 milijardi KM i povećane su za 1,27 milijardi KM (10,09%) u odnosu na kraj 2019. godine. Monetarna pasiva je u istom razdoblju zabilježila rast od 9,69%, odnosno, 1,14 milijardi KM. Neto strana aktiva predstavlja zaštitu od šokova koji mogu imati negativan utjecaj na tržišnu vrijednost finansijskih instrumenata u koje su devizne rezerve investirane. Stopa pokrića valutnog odbora na kraju 2020. godine je viša u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 2.4).

Grafikon 2.4: Pokrivenost monetarne pasive neto deviznim rezervama

Izvor: CBBiH

2.2 Račun rezervi kod CBBiH

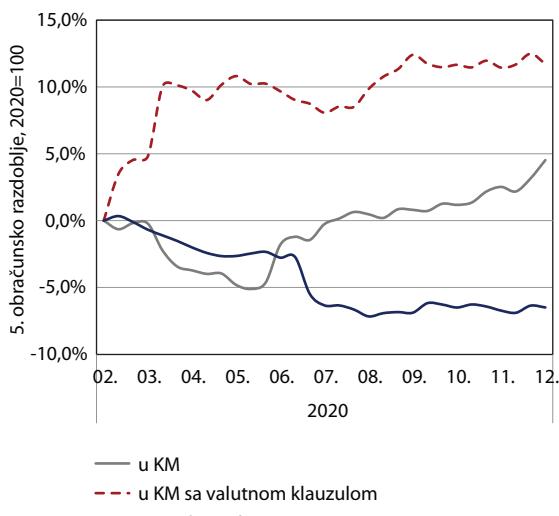
Jedini instrument monetarne politike CBBiH je obvezna rezerva. Tijekom 2020. godine, CBBiH nije mijenjala stopu obvezne rezerve niti obuhvatnost osnovice za obračun obvezne rezerve. Stopa obvezne rezerve je zadržana na 10,0% i primjenjuje se na svu domaću i stranu pasivu banaka. Stopa naknade na višak iznad obvezne rezerve je bila izjednačena s depozitnom stopom ECB-a i iznosila -50 b.b. Stopa naknade na obveznu rezervu ostala je nepromijenjena i iznosila je 0,0%.

Sustavom obvezne rezerve su u 2020. godini obuhvaćene 24 banke i sve su ispunile obvezu izdvajanja na račun obvezne rezerve. Iako je tijekom godine bilo razdoblja kada je osnovica za obračun obvezne rezerve (OR) bilježila smanjenje, od kolovoza osnovica raste i taj trend je nastavljen do kraja 2020. godine. U posljednjem obračunskom razdoblju 2020. godine, osnovica za obračun obvezne rezerve je iznosila 27,27 milijardi KM, uz godišnje povećanje od 3,39 milijardi KM. Posljedično, zabilježen je

i rast prosječne obvezne rezerve na računu kod CBBiH. Iz svega navedenog, može se zaključiti da su izvori financiranja banaka bili stabilni te da pandemija COVID-19 nije imala značajnije trajne učinke na ukupnu osnovicu za obračun OR.

U pogledu valutne strukture osnovice za obračun obvezne rezerve, od lipnja je evidentan nastavak trenda rasta osnovice u KM, koja je u posljednjem obračunskom razdoblju u 2020. godini činila 52,6% od ukupne osnovice. Određena razina obveza banaka u stranim valutama, ali i aktive u stranim valutama, u BiH je prirodna zbog aranžmana valutnog odbora, strukture izvora financiranja banaka i regulatornih zahtjeva u vezi s upravljanjem deviznim rizikom banaka. Pad osnovice u stranim valutama je uglavnom posljedica pada strane pasive banaka, odnosno, obveza prema nerezidentima. S obzirom da nije bilo jake potražnje za dugoročnim kreditima, banke nisu obnavljale dospjele strane obveze u 2020. godini. S druge strane, s obzirom da banke moraju ispuniti propise o deviznoj izloženosti (uglavnom povezane s neto otvorenom pozicijom), pad inozemnih obveza banke su nadoknađivale povećanjem indeksiranih depozita u KM (grafikon 2.5). Kada se stabiliziralo smanjenje strane pasive banaka, prestala je rasti i osnovica u KM, indeksirana u EUR. Ukupna pasiva banaka je rasla, što ukazuje na to da banke tijekom 2020. godine nisu imale problema s izvorima financiranja.

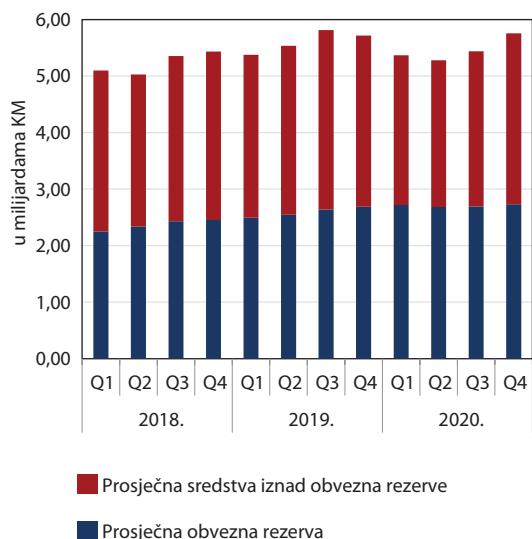
Grafikon 2.5: Valutna struktura osnovice za obračun OR

Izvor: CBBiH

Saldo računa rezervi je iznosio 5,75 milijardi KM (grafikon 2.6) u posljednjem obračunskom razdoblju u 2020. godini te je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine povećan za 39,31 milijun KM. Višak iznad obvezne rezerve predstavlja samo jednu od sastavnica visokolikvidne aktive bankarskog sustava i upravo je u jeku pandemije zabilježena visoka likvidnost bankarskog sektora te je sukladno s tim CBBiH politiku obvezne rezerve zadržala nepromijenjenom. Višak iznad obvezne rezerve je na kraju 2020. godine iznosio 3,03 milijarde KM, čime se u potpunosti vratio na pretkriznu razinu.

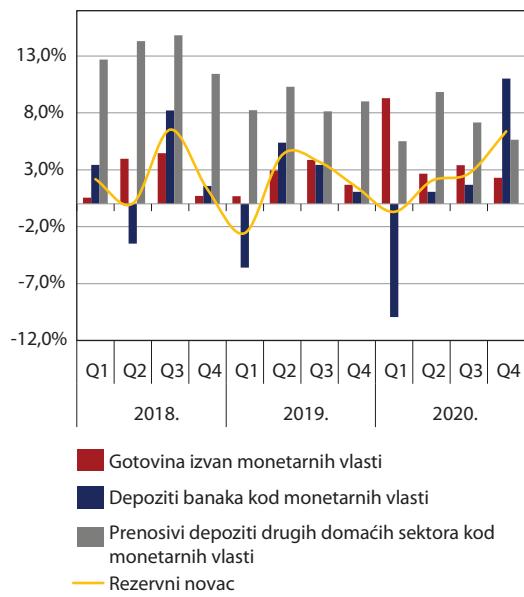
Grafikon 2.6: Stanje računa rezervi kod CBBiH

Izvor: CBBiH

Pandemija koronavirusa je uzrokovala značajnu izmjenu strukture rezervnog novca, a učinci su primjetni i na kraju 2020. godine. U strukturi rezervnog novca gotovina izvan monetarnih vlasti je nastavila trend rasta te iznos gotovine izvan monetarnih vlasti s krajem godine premašuje iznos od 6,00 milijardi KM. Depoziti banaka kod monetarnih vlasti, nakon značajnog smanjenja u prvom tromjesečju 2020. godine, s krajem godine bilježe rast od 972,5 milijuna KM u odnosu na prethodnu godinu. Posljednično, godišnjem rastu rezervnog novca od 1,18 milijardi KM (10,66%) najviše pridonosi rast depozita kod monetarnih vlasti. To je prevenstveno rezultat rasta obvezne rezerve kao i držanja depozita banaka preko iznosa obvezne rezerve kod monetarne vlasti s krajem 2020. godine. Rezervni novac na kraju 2020. godine iznosi 12,31 milijardu KM (grafikon 2.7).

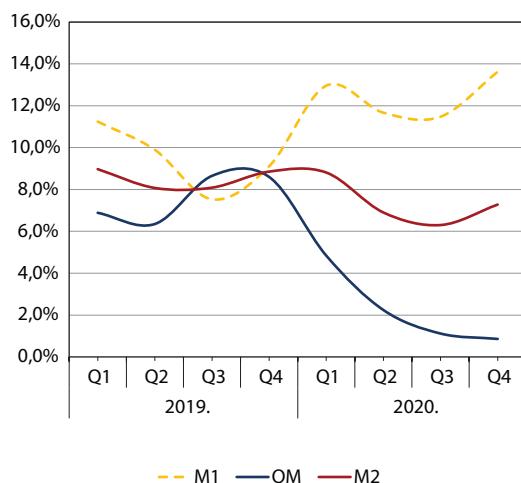
Grafikon 2.7: Promjene u sastavnicama rezervnog novca u odnosu na kraj prethodnog tromjesečja

Izvor: CBBiH

Iako je usporavanje ekonomskog rasta doprinijelo i usporavanju rasta najširega monetarnog agregata, povećanje novčane mase (M2) uglavnom je i dalje bilo uvjetovano agregatom M1, koji uključuje najlikvidnije sastavnice novčane mase (prenosivi depoziti te gotovina izvan banaka). Ukupna novčana masa na kraju godine iznosi 28,25 milijardi KM, što je povećanje od 7,28% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Dio ovog kontinuiranog snažnog rasta dolazi i od dospijeća oročenja kao i od uzdržavanja stanovništva od potrošnje u uvjetima pandemije. Naime, uslijed niskih kamatnih stopa na oročene depozite, stanovništvo i gospodarstvo se često ne odlučuju na nastavak oročenja, nego radije zadržavaju sredstva kao prenosive depozite kojima mogu raspolagati u svakom trenutku. S druge strane, usporena kreditna aktivnost, izazvana pandemijom koronavirusa, nije ni stvarala potrebe banaka za dodatnim dugoročnim izvorima financiranja (vidjeti potpoglavlje o bankarskom sektoru). Kada je u pitanju širi monetarni agregat kvazi novac (QM), njihov blagi rast na kraju godine u potpunosti je rezultat rasta prenosivih depozita u stranoj valuti (grafikon 2.8.). Iako je stopa rasta depozita i dalje bila značajno manja u odnosu na razdoblje prije pandemije, najveći porast prenosivih depozita u KM i dalje se bilježi kod sektora stanovništva.

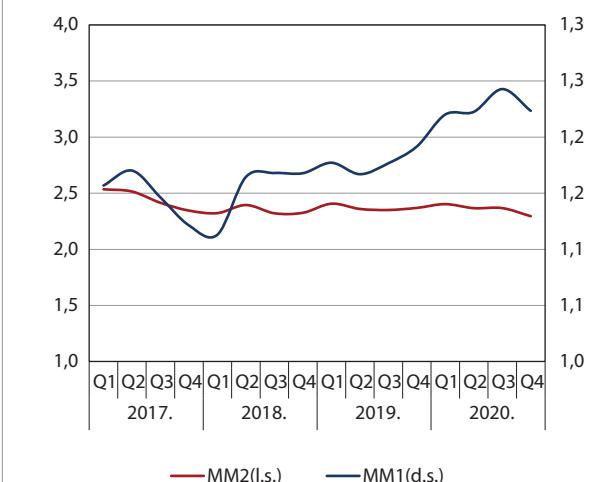
Grafikon 2.8: Godišnje promjene u monetarnim agregatima

Izvor: CBBiH

Promjene u kretanju sastavnica novčane mase, kao i promjene u rezervnom novcu, odrazile su se i na monetarnu multiplikaciju. Bez obzira na rast primarnog novca, monetarni multiplikator za M2 ne bilježi veće oscilacije u posljednjih godinu dana. Premda su za M2 prisutne određene oscilacije, većinom su vezane za sezonske utjecaje te je i ovdje prisutna stagnacija multiplikacije novca. Usljed bržeg rasta monetarnog agregata M1 u odnosu na rast primarnog novca, monetarni multiplikator za M1 iskazuje blagi rast u posljednjih godinu dana (grafikon 2.9).

Grafikon 2.9: Monetarna multiplikacija

Izvor: CBBiH

S krajem rujna 2020. godine, svi pokazatelji likvidnosti su izmjenjeni u odnosu na kraj 2019. godine, što se može ocijeniti djelomično kao posljedica ekonomske krize uzrokovanе pandemijom. Udio kratkoročnih finansijskih obveza u ukupnim finansijskim obvezama je i dalje visok, ali je udio likvidnih sredstava u neto aktivi još uvijek zadovoljavajući (tablica 2.1). Iako usporen (pod utjecajem pandemije koronavirusa) rast gotovine i prenosivih depozita ponovo je (kao i prethodne godine) utjecao na poboljšanje pokazatelja likvidnosti koji prikazuje odnos likvidnih sredstava prema ukupnim sredstvima. Likvidna sredstva prema kratkoročnim finansijskim obvezama su zabilježila pad omjera u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Kratkoročne finansijske obveze predstavljaju ukupne finansijske obveze preostale ročnosti do jedne godine i bilježe povećanje u odnosu na kraj 2019. godine, što je ponajviše rezultat prethodno navedenog rasta prenosivih depozita. Tako je omjer kratkoročnih finansijskih prema ukupnim finansijskim obvezama porastao u odnosu na prethodnu godinu. Veoma visok postotak kratkročnih prema ukupnim finansijskim obvezama banaka ukazuje na ročnu strukturu izvora koja trenutačno ne pogoduje snažnijem rastu dugoročnih kreditnih plasmana. Stagnacija kreditnih plasmana je prije svega posljedica usporavanja kreditne aktivnosti banaka uzrokovanе općim padom ekonomske aktivnosti kao i zbog propisa bankarskih agencija kojim se omogućava odobravanje moratorija na kreditne plasmane za fizičke i pravne osobe čije je poslovanje izravno i neizravno pogodeno pandemijom koronavirusa. Posljednici, snažniji rast depozita u odnosu na kreditnu aktivnost rezultirao je time da ukupan iznos depozita premašuje ukupan iznos kredita tijekom cijele 2020. godine. Pokazatelj depoziti u odnosu na kredite na dan 30.09.2020. godine je 117,8%, što je za 0,05 postotnih bodova više u odnosu na kraj 2019. godine i još uvijek je u zoni zadovoljavajućeg.

Tablica 2.1. Pokazatelji likvidnosti bankarskog sektora u BiH

		Likvidna sredstva prema ukupnim sredstvima	Likvidna sredstva prema kratkoročnim finansijskim obvezama	Depoziti prema kreditima	Kratkoročne financije prema ukupnim finansijskim obvezama
2017.	Q1	23,5%	41,6%	101,2%	72,8%
	Q2	38,8%	42,1%	101,1%	72,8%
	Q3	20,6%	43,8%	103,5%	74,4%
	Q4	28,7%	44,3%	105,1%	75,2%
2018.	Q1	29,0%	44,0%	106,0%	75,8%
	Q2	32,7%	43,2%	107,0%	78,0%
	Q3	29,2%	44,4%	108,5%	78,0%
	Q4	29,7%	44,6%	109,5%	77,3%
2019.	Q1	28,8%	44,0%	109,7%	76,3%
	Q2	28,7%	43,8%	109,6%	76,1%
	Q3	30,0%	46,2%	112,5%	75,4%
	Q4	29,6%	45,5%	112,7%	75,3%
2020.	Q1	28,1%	43,0%	113,2%	75,4%
	Q2	27,3%	40,7%	114,9%	77,5%
	Q3	28,0%	41,3%	117,8%	78,4%

Izvor: CBBiH

2.3 Upravljanje deviznim rezervama

Proces i rezultati upravljanja deviznim rezervama CBBiH su, u znatnoj mjeri, determinirani kretanjima na finansijskim tržištima na kojim se, sukladno sa Zakonom o CBBiH i definiranom strateškom strukturom rezervi, investiraju sredstva u stranoj konvertibilnoj valutu. Trend pada kratkoročnih kamatnih stopa je nastavljen i u 2020. godini (tablica 2.2). Trend pada je bio još i naglašeniji u slučaju prinosa na srednjoročne i dugoročne državne

obveznice zemalja eurozone (tablica 2.2), prvenstveno uslijed politike ECB-a (vidjeti poglavlje 1.1.2), koja se oslanjala na nestandardne mjere monetarne politike, ali i izvanredno loših globalnih makroekonomskih uvjeta. Pad tržišnih prinosa (grafikon 2.10 ispod) je rezultirao daljim smanjenjem prosječne ponderirane neto kamatne stope na devizne rezerve CBBiH (PPnKS) u 2020. godini (tablica 2.2).

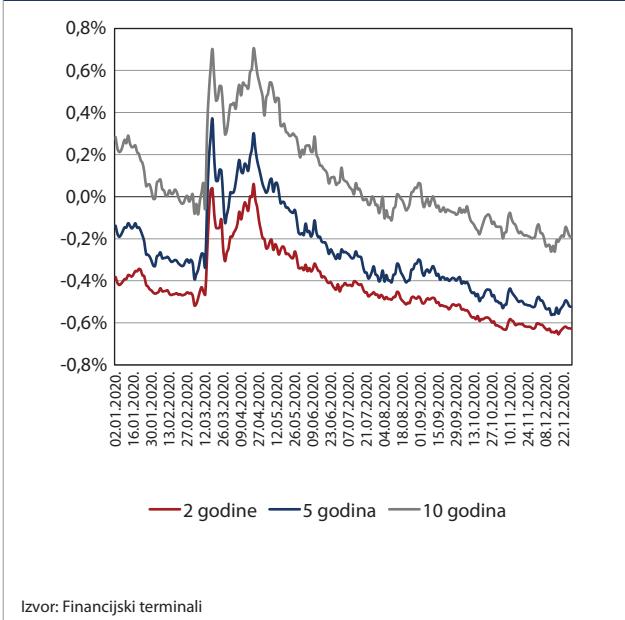
Tablica 2.2: Prosječna ponderirana kamatna stopa na devizne rezerve CBBiH i prosječne tržišne kamatne stope i prinosi na državne obveznice u eurozoni

	PPnKS, %	ECB - Glavne operacije refinanciranja (MROR), %	Euribor, %		EUR obveznice, %		
			1m	3m	2 godine	3 godine	5 godina
2015	0,34	0,05	-0,07	-0,02	-0,04	0,40	1,18
2016	0,22	0,01	-0,34	-0,26	-0,32	0,01	0,77
2017	0,18	0,00	-0,37	-0,33	-0,39	0,18	1,09
2018	0,16	0,00	-0,37	-0,32	-0,13	0,46	1,14
2019	0,11	0,00	-0,40	-0,36	-0,27	-0,02	0,39
2020	0,04	0,00	-0,50	-0,43	-0,43	-0,27	0,07

Izvor: Financijski terminali, CBBiH

Napomena: PPnKS označava prosječnu ponderiranu neto kamatnu stopu na devizne rezerve CBBiH

Grafikon 2.10: Prosječni tržišni prinosi na državne obveznice u eurozoni tijekom 2020. godine

Izvor: Financijski terminali

Sukladno sa Zakonom o CBBiH i odgovarajućim internim aktima (investicijskim smjernicama, strateškom alokacijom aktive i pravilima i parametrima rizika), CBBiH upravlja deviznim rezervama polazeći prvenstveno od principa sigurnosti i likvidnosti investiranja. S ciljem smanjenja rizika po održivost valutnog odbora, članak 34. Zakona o CBBiH zabranjuje investirati više od 50,0% ukupnog nesmanjenog kapitala i rezervi u druge valute osim sidrene. Temeljem ove odredbe, CBBiH više od 95,0% deviznih rezervi investira u financijske instrumente denominirane u EUR. Imajući u vidu prinose na međunarodnim tržištima (tablica 2.2 i grafikon 2.10 iznad), u kontekstu spomenutih zakonskih ograničenja, niži neto prihodi od investiranja deviznih rezervi su bili neminovnost u 2020. godini.

Odluke o upravljanju i investiranju deviznih rezervi donose se na tri razine u okviru organizacije CBBiH: strateškoj – Upravno vijeće; taktičkoj – Investicijski komitet, i; operativnoj – nadležni organizacijski oblici Sektora za monetarne operacije, upravljanje deviznim rezervama i gotovinom. Upravno vijeće utvrđuje investicijske smjernice, kojima se definira: maksimalna tolerancija na rizik, optimalna kombinacija (engl. trade-off) između rizika i povrata, strateška alokacija aktive, investicijska ograničenja, investicijsko razdoblje i referentna vrijednost (engl. benchmark) za ocjenu performansi. U 2020. godini je, nakon isteka trajanja primjene prethodnih investicijskih smjernica, usvojena nova strategija investiranja za naredne tri godine. CBBiH i dalje ima konzervativan pristup investiranju, temeljen na očekivanim trendovima na financijskim tržištima i makroekonomskom okruženju u srednjem roku. Ovakav profil rizika je karakterističan za središnje banke, a u slučaju valutnog odbora, posebno je značajan zbog obveze punog pokrića monetarne pasive CBBiH. Investicijski komitet djeluje u okviru obvezujućih zakonskih ograničenja i investicijskih smjernica usvojenih od Upravnog vijeća, te pravila i parametara rizika vezanih

za ulaganje deviznih rezervi. Odlučivanje i odgovornost za svakodnevno upravljanje deviznim rezervama je na operativnoj razini, koja djeluje sukladno sa smjernicama i pravilima i parametrima rizika.

U procesu upravljanja deviznim rezervama tijekom 2020. godine kontinuirano su razmatrane dostupne informacije s relevantnih tržišta novca i kapitala u eurozoni i svijetu, kao i dostupne prognoze koje bi mogle utjecati na investiranje deviznih rezervi u tekućoj godini, ali i u narednom razdoblju. Također su analizirane mogućnosti i modaliteti politike investiranja i upravljanja deviznim rezervama CBBiH i inicirane odgovarajuće promjene politike investiranja u cilju prilagođavanja tržišnim uvjetima u eurozoni. Dodatno, kontinuirano su analizirane informacije vezane za rejtinge inozemnih banaka kod kojih CBBiH ima oročene depozite i sredstva na tekućem računu i država koje su emitenti vrijednosnih papira zastupljenih u portfelju deviznih rezervi CBBiH.

Portfelj deviznih rezervi izložen je prvenstveno financijskim rizicima i to: kamatnom riziku, kreditnom riziku, riziku likvidnosti te deviznom riziku. U cilju upravljanja kamatnim rizikom, odnosno rizikom smanjenja tržišne vrijednosti portfelja deviznih rezervi zbog nepoželjnih kretanja kamatnih stopa, propisuje se ciljano modificirano trajanje portfelja deviznih rezervi i dozvoljeno odstupanje, prati se vrijednost pod rizikom (engl. Value at Risk) kao i propisivanje maksimalnog iznosa dozvoljenog odstupanja povrata portfelja od povrata referentnog portfelja. CBBiH ograničava izloženost kreditnom riziku ulaganjem prvenstveno u obveznice odabranih država eurozone te plasiranjem depozita u odabране središnje banke u eurozoni i Banku za međunarodna poravnanja (engl. Bank for International Settlements, BIS) te odabrane komercijalne inozemne banke, uz uvjet da zadovoljavaju standarde podobnosti ugovorne strane. Osnovni princip u upravljanju kreditnim rizikom predstavlja odgovarajući kriterij odabira ugovornih strana i dužničkih vrijednosnih papira s fiksnim prihodom i izbjegavanje prevelike koncentracije izloženosti kreditnom riziku prema pojedinoj ugovornoj strani. Navedeni standardi i ograničenja preispituju se, i po potrebi ažuriraju, pri čemu se vodi računa o zvaničnim ocjenama vodećih svjetskih rejting agencija, kao i pokazateljima dobijenim primjenom internih metoda za procjenu kreditnog rizika.

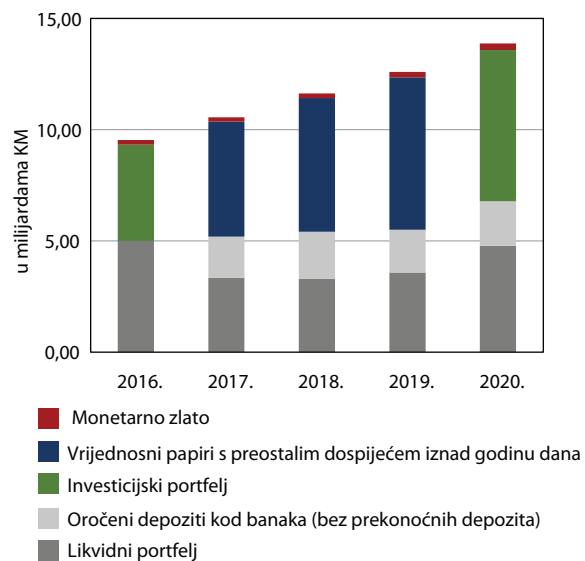
Devizni rizik predstavlja rizik promjene vrijednosti devizne aktive i pasive zbog promjene valutnih tečajeva u kojima se drže devizne rezerve u odnosu na domaću valutu. Upravljanje deviznim rizikom provodi se prvenstveno kroz usklađivanje valutne strukture aktive i pasive CBBiH. Upravljanje rizikom likvidnosti se bazira na procjeni potencijalnih potreba za likvidnošću i identifikaciji likvidnih financijskih instrumenata. Instrumenti kojima se osigurava dnevna likvidnost su prekonočni depoziti i sredstva na tekućim računima kod ugovornih strana koje zadovoljavaju kriterije kreditnog rizika te dospijevajuća sredstva po svim instrumentima.

Strukturu deviznih rezervi na kraju 2020. godine (grafikon 2.11) činili su: oročeni depoziti kod banaka (bez prekonočnih depozita), s udjelom od 14,42%; likvidni portfelj, s udjelom od 34,47%; investicijski portfelj (vrijednosni papiri kojima je do dospijeća preostalo više od godinu dana), s udjelom od 49,01%, i; zlato, s udjelom od 2,10%. Na kraju 2020. godine likvidni portfelj su činili: tekući računi kod banaka (10,39% ukupnih deviznih rezervi); prekonočni depoziti (2,82% ukupnih deviznih rezervi); gotovina u trezoru CBBiH (1,03% ukupnih deviznih rezervi); specijalna prava vučenja MMF-a (0,01% ukupnih deviznih rezervi), i; vrijednosni papiri kojima je do dospijeća preostalo godinu dana i manje (20,22% ukupnih deviznih rezervi). Vrijednosni papiri kojima je do dospijeća preostalo godinu dana i manje, kao najveća stavka likvidnog portfelja, iznosili su 2,80 milijardi KM na kraju 2020. godine. Tekući računi kod banaka, kao druga najveća stavka likvidnog portfelja, na kraju 2020. godine iznosili su 1,44 milijarde KM.

Vrijednosni papiri s fiksnim prihodom, iskazani po tržišnoj vrijednosti, na kraju 2020. godine činili su 69,23% ukupnih deviznih rezervi, što je za 1,56% manje u odnosu na kraj 2019. godine. S ciljem zaštite od kreditnog rizika, investiranje se vrši u vrijednosne papiре odabrаниh zemalja Europske unije, uz ograničenja maksimalnog udjela dužničkih instrumenata za svaku pojedinu zemlju.

Sredstva deponirana kod nerezidentnih banaka na kraju 2020. godine zabilježila su porast na godišnjoj razini od 729,39 milijuna KM (23,50%), dok su sredstva investirana u vrijednosne papiре s fiksnim prihodom povećana za 683,90 milijuna KM (7,67%).

Grafikon 2.11: Struktura investiranja deviznih rezervi CBBiH

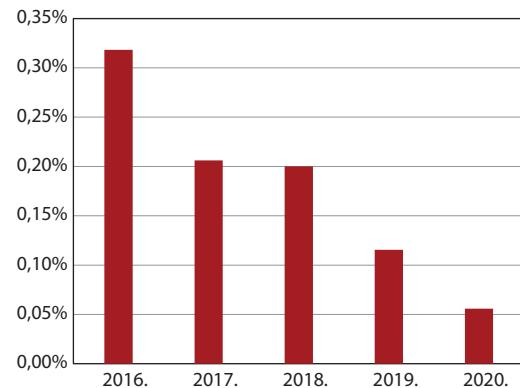

Izvor: CBBiH

Napomena: Investicijski portfelj, kao izvještajna kategorija, do kraja 2016. godine sadržavao je vrijednosne papiре raspoložive za prodaju s dospijećem dužim od jedne godine i cijeli portfelj vrijednosnih papira koji se drži do dospijeća. Investicijski portfelj je od 2020. godine ponovo izvještajna kategorija, ali sadržava vrijednosne papire kojima je do dospijeća preostalo više od godinu dana.

Neto efekat ulaganja deviznih sredstava CBBiH na bilancu uspjeha za razdoblje 01.01.-31.12.2020. godine iznosi 7,3 milijuna KM. Izraženo efektivnom stopom prinosa¹³, neto efekat ulaganja je iznosio 0,06% (grafikon 2.12). Sve izraženiji pad stopa povrata na ulaganja u konvertibilnu stranu valutu posljedica je isključivo negativnih kamatnih stopa na kratkoročne depozite u eurima (tablica 2.2 iznad) i investiranja u vrijednosne papiре uz negativne stope prinosa pri kupovini u posljednjih nekoliko godina (tablica 2.2 iznad). Sem toga, padu prihoda značajno doprinose i dospijeća vrijednosnih papira kupljenih uz pozitivne prinose u ranijim godinama.

Grafikon 2.12: Prosječne godišnje stope prinosa na devizne rezerve CBBiH

Izvor: CBBiH

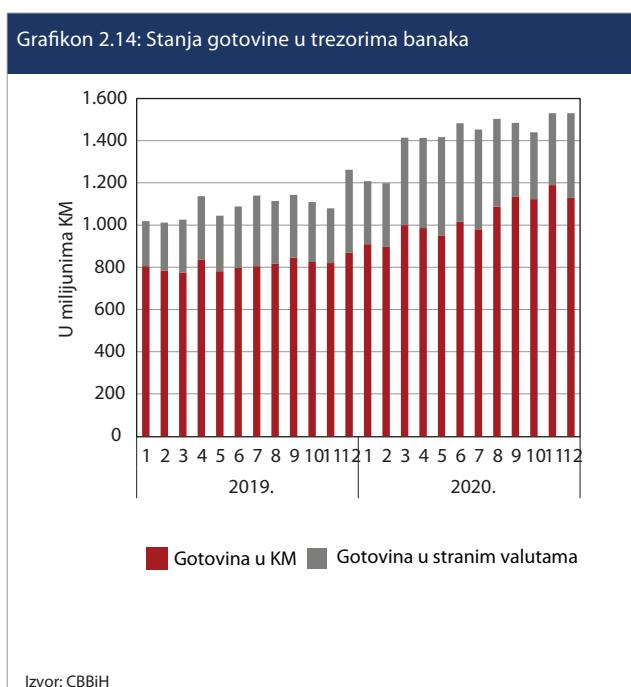
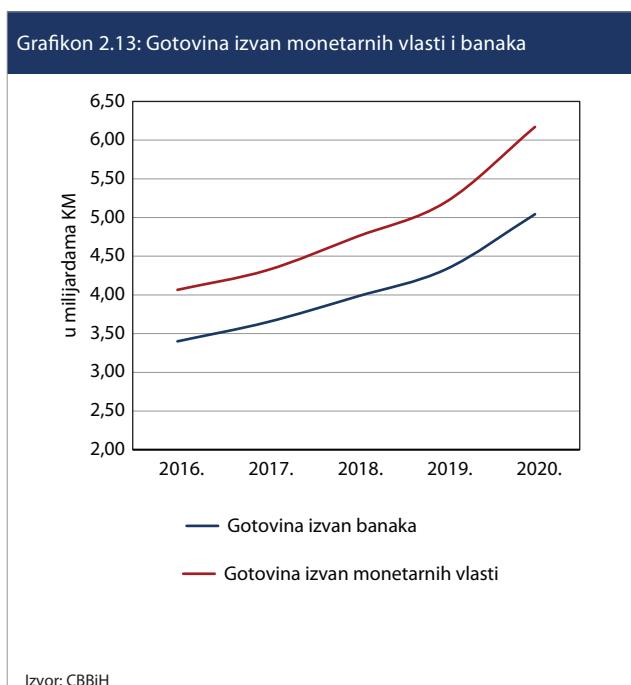
2.4 Upravljanje gotovim novcem

Trend rasta gotovog novca u optjecaju (izvan banaka) iz prethodnih godina je dodatno intenziviran. Na dan 31.12.2020. godine, stanje gotovog novca u optjecaju izvan banaka iznosilo je 5,04 milijarde KM (grafikon 2.13), što je za čak 16,48% više u odnosu na 2019. godinu. Rast potražnje za gotovinom od strane banaka i dalje je posljedica uvećanih zahtjeva klijenata za gotovim novcem.

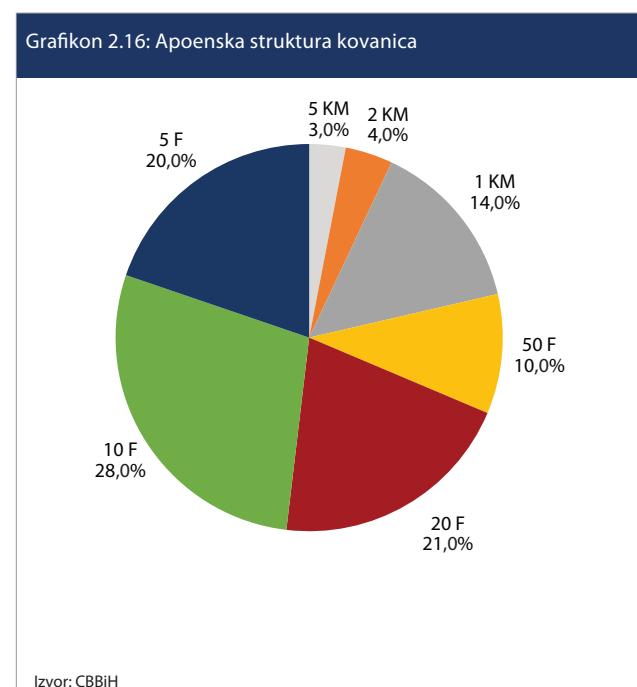
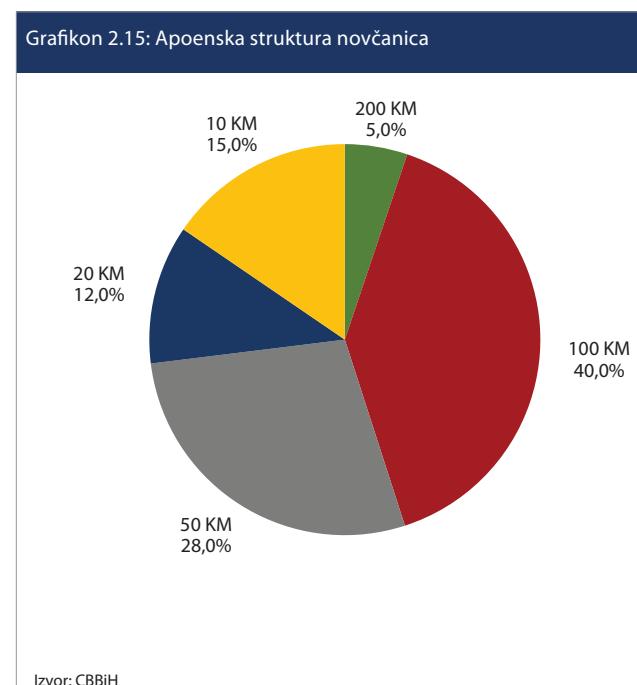
S proglašenjem izvanrednog i stanja prirodne nesreće u ožujku 2020. godine i komercijalne banke su znatno povećale iznos gotovine u vlastitim trezorima (grafikon 2.13), pri tome smanjujući sredstva na računu rezervi kod CBBiH. Sa stanovišta upravljanja rizikom likvidnosti u bankama, nema razlike između gotovine i stanja na računima rezervi. Međutim, banke polovicom ožujka

¹³Efektivna stopa prinosa izračunata je tako što se neto efekat investiranja sredstava deviznih rezervi podijeli s prosječnim stanjem deviznih rezervi u promatranom razdoblju. Pri izračunavanju ukupnih neto efekata investiranja sredstava deviznih rezervi u obzir su uzeti svi neto prihodi od kamate na vrijednosne papiре i depozite, kao i realizirani neto kapitalni dobici/gubici uslijed prodaje vrijednosnih papira iz portfelja deviznih rezervi CBBiH.

nisu mogle procijeniti kolika će biti potražnja za gotovim novcem od strane njihovih deponenata, pa je svakodnevno iz CBBiH povlačena značajna količina gotovog novca u KM. Tada povućena sredstva se nisu u potpunosti vratila na račune kod CBBiH, djelomično i zbog obračuna negativne naknade na sredstva iznad obvezne rezerve. Ipak, stanja na računima rezervi su nastavila rasti već od lipnja, a do kraja godine su premašila pretpandemijske razine (poglavlje 2.2). Na kraju 2020. godine, KM gotovina u trezorima banaka je iznosila 1,13 milijardi KM, što je povećanje od gotovo 30,0% u odnosu na kraj 2019. godine (grafikon 2.14).

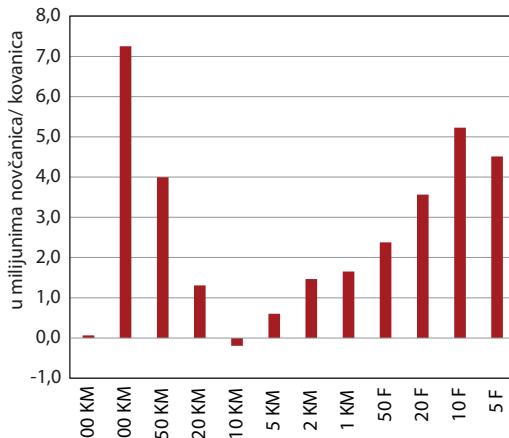

Izvan CBBiH, na kraju 2020. godine, nalazilo se 87,6 milijuna novčanica KM i 413,6 milijuna kovanica KM, ukupne vrijednosti 6,17 milijardi KM, što je za čak 18,7% više u odnosu na 2019. godinu. U pogledu apoenske strukture novca izvan CBBiH, najzastupljenije su bile novčanice od 100 KM i 50 KM, a kod kovanica apoen 10 F (grafikoni 2.15 i 2.16). Broj novčanica u apoenuma od 100 KM, koje su na kraju 2020. godine bile u optjecaju, viši je za 7,3 milijuna (26,2%) u odnosu na kraj 2019. godine, što dodatno ilustrira pojačanu potražnju od strane samih banaka, imajući u vidu fizičke kapacitete njihovih trezora.

U odnosu na 2019. godinu, broj novčanica izvan CBBiH je povećan za 12,4 milijuna komada (16,5%), ukupne vrijednosti 962,3 milijuna KM (grafikon 2.17). Količina kovanica izvan CBBiH je u istom razdoblju povećana za 19,4 milijuna komada (4,9%), ukupne vrijednosti 10,3 milijuna KM (grafikon 2.17).

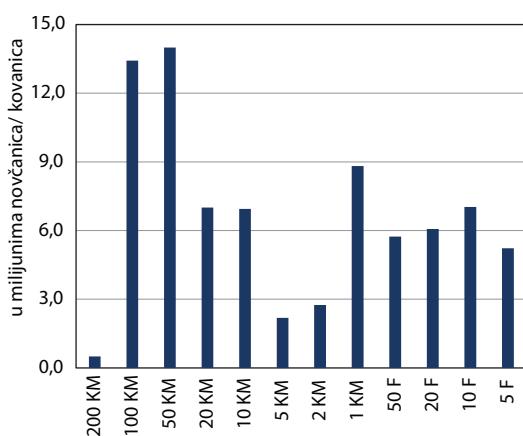
Grafikon 2.17: Promjena u broju novčanica i kovanica, po apoenima, u odnosu na 2019. godinu

Izvor: CBBiH

Opskrba komercijalnih banaka gotovim novcem vrši se putem trezora glavnih jedinica i podružnica CBBiH, lociranih u Sarajevu, Banjoj Luci, Mostaru i Brčkom, uz striktno poštivanje aranžmana valutnog odbora. Tijekom 2020. godine komercijalnim bankama je izdato 41,9 milijuna komada novčanica i 37,8 milijuna komada kovanica, ukupne vrijednosti 2,38 milijardi KM (grafikon 2.18).

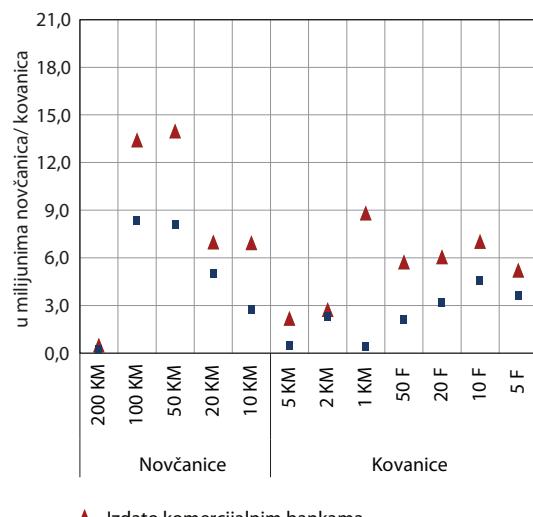
Grafikon 2.18: Novčanice i kovanice izdate u 2020. godini, prema apoenima

Izvor: CBBiH

U istom razdoblju je iz Odjeljenja trezora CU glavnim jedinicama i Podružnici Brčko izdato (dotacije) 24,4 milijuna komada novčanica i 16,4 milijuna komada kovanica, ukupne vrijednosti 1,42 milijarde KM. Grafikon 2.19 ispod implicira da je CBBiH vodila računa o potraživanjima komercijalnih banaka za gotovim novcem u odgovarajućoj apoenskoj strukturi. Pošto komercijalne banke vrše i značajan povrat gotovog novca u trezore CBBiH, dotacije glavnim jedinicama / podružnicama CBBiH su, u pravilu, znatno manje.

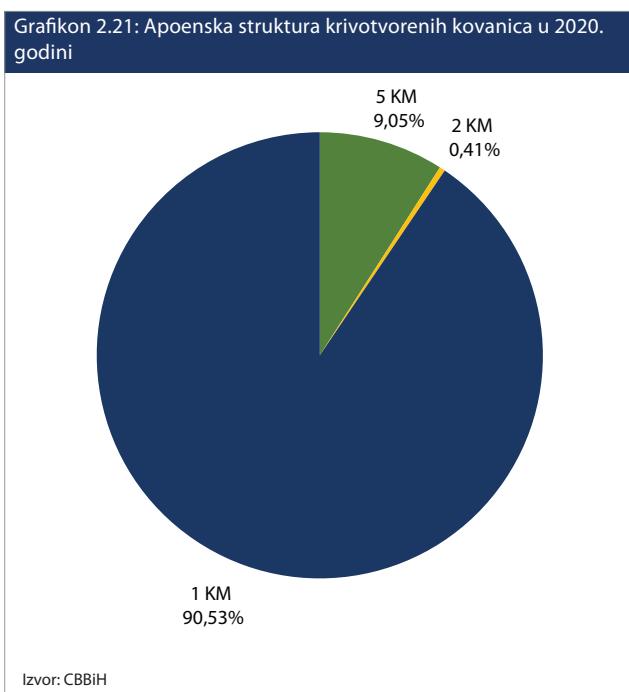
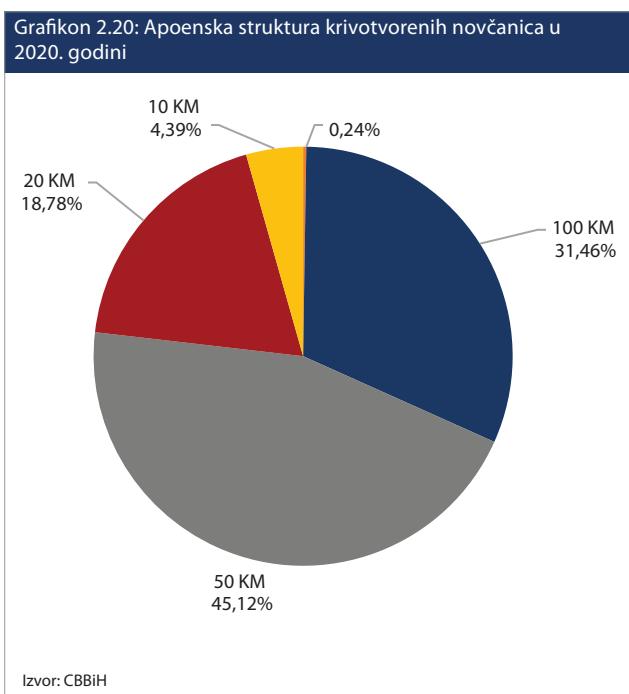
Grafikon 2.19: Izlazi gotovog novca (KM) u 2020. godini

Izvor: CBBiH

CBBiH vrši kontinuirano povlačenje novčanica nepodobnih za optjecaj, koje se uništavaju sukladno s važećim propisima. Povlačenjem nepodobnih novčanica i puštanjem u optjecaj novčanica nove serije, CBBiH održava zadovoljavajuću kvalitetu novca u optjecaju. U 2020. godini uništeno je 9,6 milijuna komada novčanica i 13.625 komada kovanica nepodobnih za optjecaj.

U 2020. godini, u CBBiH je registrirano 410 krivotvorenih novčanica konvertibilne marke, što je za 9,5% manje u odnosu na 2019. godinu. Krivotvorenih kovanica konvertibilne marke je registrirano 729 komada, što je za 36,9% manje u odnosu na 2019. godinu. Prema apoenskoj strukturi, najviše krivotvorenih novčanica je bilo u apoenu od 50 KM (grafikon 2.20), a krivotvorenih kovanica u apoenu od 1 KM (grafikon 2.21).

2.5 Održavanje platnih sustava

Zakonsku obvezu održavanja odgovarajućih platnih i obračunskih sustava CBBiH ispunila je i u 2020. godini: platni promet u zemlji se odvijao neometano, kroz sustave žiro kliringa i bruto poravnanja u realnom vremenu (RTGS); održavani su Središnji registar kredita (SRK) i Jedinstveni registar računa poslovnih subjekata (JRRPS); a obavljen je i međunarodni kliring plaćanja s inozemstvom.

Zbog pandemije, u 2020. godini je zabilježen značajan pad i broja vrijednosti transakcija u platnom prometu u odnosu na prethodnu godinu (tablica 2.3). U odnosu na 2019. godinu, pad je osobito naglašen i kod broja, ali i vrijednosti transakcija kroz sustave RTGS-a (tablica 21 u Statističkom dodatku). Kao i u ranijim razdobljima, većina transakcija u međubankarskom platnom prometu obavlja se u manjem broju banaka; preko pet banaka obavljeno je 51,53% ukupne vrijednosti i 52,99% ukupnog broja transakcija u platnom prometu u 2020. godini.

I podaci o kartičnom poslovanju odražavaju snagu makroekonomskog šoka uslijed pandemije u 2020. godini. Trend snažnog rasta prometa na POS terminalima (mjesto prodaje, eng. Point of sale, POS) je prekinut (tablica 2.4). Internet prodaja je značajno porasla (14,7%) u odnosu na 2019. godinu (tablica 2.4), a značajno je povećan promet na ATM uređajima (aparati za podizanje gotovine; eng. Automated teller machine, ATM). Smanjen priljev stranih turista zbog mjera uvedenih uslijed pogoršane epidemiološke slike u zemlji i svijetu rezultirao je smanjenjem podizanja gotovine inozemnim katicama s ATM-ova u zemlji gotovo za trećinu (tablica 2.5 ispod), kao i jednako dramatičnim smanjenjem kupovine roba i usluga na POS terminalima u zemlji od 47,9% (tablica 2.5 ispod). I promet na karticama izdatim u BiH u inozemstvu je smanjen u odnosu na 2019. godinu, ali ni blizu tako dramatično (tablica 2.5 ispod). Mastercard je i dalje najzastupljeniji brend kartica u BiH (tablica 2.6).

Tablica 2.3: Platni promet preko komercijalnih banaka

	Međubankarske transakcije	Promjena u odnosu na prethodnu godinu	Unutarbankarske transakcije	Promjena u odnosu na prethodnu godinu	Ukupno	Promjena u odnosu na prethodnu godinu
Broj, u milijunima KM						
2016.	40,0	2,3%	63,7	0,8%	103,7	1,4%
2017.	41,1	2,8%	68,4	7,4%	109,5	5,6%
2018.	42,3	3,0%	58,8	-14,0%	101,2	-7,6%
2019.	43,6	3,0%	56,9	-3,3%	100,5	-0,7%
2020.	43,8	0,4%	53,9	-5,2%	97,7	-2,8%
Vrijednost, u milijardama KM						
2016.	88,38	3,8%	92,74	-7,0%	181,12	-2,0%
2017.	96,24	8,9%	117,10	26,3%	213,34	17,8%
2018.	102,67	6,7%	115,44	-1,4%	218,11	2,2%
2019.	123,05	19,8%	113,37	-1,8%	236,42	8,4%
2020.	105,13	-14,6%	100,43	-11,4%	205,56	-13,1%

Izvor: CBBiH

Tablica 2.4: Pregled prometa karticama na ATM i POS uređajima

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
POS, u milijardama KM	2,55	2,76	3,12	3,25	3,19
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	30,2%	8,2%	13,2%	8,2%	-1,9%
ATM, u milijardama KM	6,24	6,75	7,16	7,75	8,17
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	4,9%	8,2%	6,1%	4,3%	5,4%
Internet, u milijunima KM				157,4	180,64
Ukupno, u milijardama KM	8,79	9,51	10,29	11,16	11,54
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	11,3%	8,2%	8,2%	8,6%	3,4%

Izvor: CBBiH

Tablica 2.5: Realizovane vrijednosti po karticama na principu rezidentnosti

Godina	Podizanje gotovine		Kupovina roba i usluga na POS terminalima	Ukupno
	Bankomati	POS terminali		
Realizovane vrijednosti inozemnih kartica u BiH, u milijunima KM				
2016.	995,4	79,6	394,7	1.469,7
2017.	1.177,9	35,0	527,3	1.740,2
2018.	1.346,7	43,7	650,2	2.040,6
2019.	1.648,8	59,6	833,5	2.542,0
2020.	1.117,6	59,7	399,3	1.576,6
Realizovane vrijednosti u inozemstvu kartica izdatih u BiH, u milijunima KM				
2016.	155,5	1,9	336,2	493,7
2017.	147,4	1,7	380,3	529,5
2018.	146,7	2,0	474,0	622,7
2019.	165,3	3,0	426,8	595,1
2020.	162,3	4,0	355,7	522,0

Izvor: CBBiH

Tabela 2.6: Zastupljenost kartica prema brendovima

Godina	Visa	Mastercard	American	BamCard	Diners	Ukupno
2015.	1.253.784	742.265	6.913	10.094	163	2.013.219
2016.	1.124.181	898.914	7.471	11.714	0	2.042.280
2017.	1.001.137	983.194	7.246	9.844	3.792	2.005.213
2018.	870.018	1.252.486	7.123	10.369	13.350	2.153.346
2019.	757.775	1.348.275	7.304	12.280	12.970	2.138.604
2020.	736.947	1.410.718	6.901	9.666	6.324	2.170.556

Izvor: CBBiH

CBBiH je doprinosila finansijskoj stabilnosti i održavajući Središnji registar kredita, koji je tijekom 2020. godine, na dnevnoj osnovi, podacima ažuriralo 25 banaka, 34 mikrokreditne organizacije te 18 lizing kompanija i ostalih institucija. U odnosu na 2019. godinu, broj pristupnih točaka smanjen je za 167, na broj od 1.553. Promjena u broju pristupnih točaka najviše je uzrokovana smanjenjem broja u poslovnim bankama, koje su sa 1.323 pristupna mjesta (122 manje nego u 2019. godini) i dalje daleko najznačajniji korisnici informacija pohranjenih u SRK. Smanjena potreba za brojem pristupnih točaka za pristup SRK u bankama odražava smanjenu potražnju za kreditima u razdoblju od proglašenja pandemije. Posljedično, i broj pristupa SRK je u 2020. godini bio znatno manji u odnosu na prethodnu godinu (42,7 tisuća pristupa manje, ili -14,99%).

U JRRPS je bilo pohranjeno 240.131 aktivnih i 97.410 blokiranih računa na kraju 2020. godine. JRRPS se pristupalo sa 1.413 pristupnih točaka (čak 527 manje u odnosu na 2019. godinu), od kojih 1.278 pripada bankama, 33 MKO, 19 lizing kompanijama i osiguravajućim kućama te 89 drugim institucijama. Organizacijske jedinice CBBiH u protekloj godini izdale su ukupno 9.320 izvoda iz JRRPS.

CBBiH je i u 2020. godini vršila međunarodni kliring plaćanja između BiH i srpskih banaka. Kroz sustav klirinškog načina obračuna međunarodnih plaćanja sa Srbijom plasirano je ukupno 10.622 naloga (-10,97% u odnosu na 2019. godinu), čija je vrijednost bila 235,1 milijun eura (-11,30% u odnosu na 2019. godinu).

2.6 Uloga fiskalnog agenta

Zakonom o CBBiH (članak 4.) i Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama BiH definirano je da CBBiH pruža bankarske usluge, tj. izvršava transakcije po nalogu Ministarstva financija i rezera BiH (MFT BiH) u vezi sa servisiranjem vanjskog duga BiH i djeluje kao fiskalni agent za članstvo BiH u međunarodnim finansijskim institucijama. Sukladno s Ugovorom o obavljanju poslova bankarskog i fiskalnog agenta između CBBiH i MFT BiH, CBBiH je i tijekom 2019. godine izvršavala poslove bankara, depozitara, zastupnika pri plaćanju i fiskalnog agenta. Ova usluga je u 2020. godini obuhvatala poslove platnog prometa u zemlji i inozemstvu, upravljanja depozitnim računima i konverzije sredstava vezane za kredite i donacije po ugovorima koje je zaključilo Vijeće ministara BiH s međunarodnim finansijskim institucijama, poslove koji su proizašli iz aranžmana i članstva BiH u međunarodnim finansijskim institucijama te poslove servisiranja inozemnog duga. Zbog izuzetno nepovoljnih uvjeta na međunarodnim finansijskim tržištima tijekom 2020. godine MFT BiH nije dostavljalo naloge za investiranje deviznih sredstava.

CBBiH pruža bankarske usluge i izvršava transakcije po nalogu MFT BiH u vezi sa servisiranjem vanjskog duga BiH. MFT BiH je nadležno za provođenje procedura za zaduživanje i upravljanje državnim dugom, osigurava

pokriće obveza u domaćoj valuti i vodi bazu podataka o vanjskom dugu BiH. Pored Zakona o CBBiH, uloga CBBiH i MFT BiH po poslovima servisiranja vanjskog duga BiH definirana je Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama BiH, Zakonom o financiranju institucija BiH, Zakonom o sustavu neizravnog oporezivanja u BiH i Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda.

Poslovi, zadaci, nadležnosti i međusobni odnosi između MFT BiH i CBBiH definirani su bilateralnim Ugovorom o servisiranju vanjskog duga BiH, koji su dvije institucije zaključile prvi put 2001. godine (zadnja verzija zaključena je 2013. godine). CBBiH je prema odredbama navedenog Ugovora nadležna za:

- blagovremeno osiguranje potrebnih iznosa u stranim valutama za plaćanje dosjeljih obveza;
- blagovremeno i točno izvršenje plaćanja na osnovu naloga / instrukcija MFT BiH;
- korespondenciju sa stranim bankama i kreditorima u vezi s plaćanjem obveza, i;
- izvještavanje MFT BiH o svim izvršenim transakcijama.

Sredstva potrebna za servisanje vanjskog duga u domaćoj valuti osigurava MFT BiH od Uprave za neizravno oporezivanje (UNO) i/ili izravnim uplatama krajnjih korisnika kredita. Godišnji plan sredstava potrebnih za servisiranje vanjskog duga sastavni je dio dokumenta „Proračun institucija BiH i međunarodnih obveza“ koji donosi Parlamentarna skupština BiH. Sukladno sa zaključenim Ugovorom o obavljanju poslova bankarskog i fiskalnog agenta između CBBiH i UNO, a na temelju Zakona o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda, tijekom 2020. godine nastavljeno je vođenje jedinstvenog računa UNO za prikupljanje prihoda od neizravnih poreza. Po ovom aranžmanu komercijalne banke na dnevnoj osnovi transferiraju na račun za evidentiranje, držanje i raspodjelu prihoda UNO kod CBBiH sve prikupljene prihode, a potom se ti prihodi po nalogu UNO svakodnevno alociraju na više računa po različitim namjenama sukladno sa zakonskom regulativom i nalogom UNO. Na temelju Zakona o trošarinama u 2020. godini je nastavljen proces prikupljanja sredstava uplaćenih po osnovi cestarina na račun UNO kod CBBiH te raspored ovih sredstava po nalogu UNO prema entitetima i Brčko distriktu.

Sve obveze po vanjskom dugu BiH tijekom proteklih godina servisirane su uredno i blagovremeno. Izvršene su obveze prema: Međunarodnom monetarnom fondu (MMF), Svjetskoj banci (IBRD, IDA), Pariškom klubu, Europskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD), Londonskom klubu povjeritelja, Razvojnoj banci Vijeća Europe (CEB), Saudijskom fondu za obnovu i razvoj, Europskoj investicijskoj banci (EIF), Europskom povjerenstvu, Njemačkoj razvojnoj banci (KfW), Izvozno-uvoznoj banci Koreje, OFID Fondu, Međunarodnom fondu za razvoj poljoprivrede (IFAD), Banci za rad i gospodarstvo i Austrijskoj poštanskoj štedionici (B.A.W.A.G.), EUROFIMA-i, Kuvajtskom fondu za arapski ekonomski razvoj, Vladi Japana, Vladi Belgije, Vladi Španjolske te ostalim javnim i privatnim kreditorima.

CBBiH je fiskalni agent i izvršava transakcije u vezi sa članstvom i aranžmanima BiH u MMF-u od 2002. godine, na temelju odluke Vijeća ministara BiH koja je zvanično objavljena u službenim glasilima BiH. Međusobni odnosi, nadležnosti i postupanje pet institucija u BiH (CBBiH, MFT BiH, Federalno ministarstvo financija, Ministarstvo financija Republike Srpske i UNO) vezano za finansijske aranžmane s MMF-om, definirani su Memorandumom o razumijevanju (prvi je zaključen 2002. godine, na snazi je onaj iz 2016. i 2020. godine). CBBiH je depozitar za račune (gotovinske i vrijednosne papire) koje MMF drži kod fiskalnog agenta (obično su to središnje banke) svih članica sukladno sa Statutom (engl. Articles of Agreement) MMF-a. Da bi se izvršile transakcije odobrenja sredstava od MMF-a i plaćanja obveza prema MMF-u, CBBiH vodi namjenski Depozitni račun za transakcije s MMF-om, s podražunima Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta. CBBiH izvršava transakcije s MMF-om nakon što nadležne institucije u BiH osiguraju puno pokriće u domaćoj valuti na spomenutom računu / podražunima. Kvota BiH, koja predstavlja uplaćeni i upisani „kapital“ svake zemlje članice u opći / generalni izvor sredstava MMF-a, iznosi 265,2 milijuna SDR.

Sukladno sa Statutom Svjetske banke, CBBiH je depozitar za članice grupe Svjetske banke: IBRD, IDA i MIGA. Po nalogu navedenih članica, CBBiH izvršava transakcije kupoprodaje strane valute za domaću i izvršava plaćanja / transfere krajnjim korisnicima u domaćem platnom prometu. Tijekom 2020. godine Svjetska banka je nastavila da financira projekte u BiH. Odobreno je financiranje četiri projekta: Registracija nekretnina – dodatno financiranje; Projekat hitne pomoći za COVID-19; Program podrške privatnom zapošljavanju u Bosni i Hercegovini, i; Projekat za oporavak i podršku firmama u Bosni i Hercegovini.

CBBiH je i u 2020. godini, sukladno s Ugovorom zaključenim s Agencijom za osiguranje depozita BiH, obavljala poslove evidencije portfelja vrijednosnih papira ove institucije kojim, prema sporazumu Agencije za osiguranje depozita s inozemnim portfeljnim menadžerom, upravlja eksterni portfeljni menadžer.

Također, CBBiH je sukladno sa zaključenim ugovorima nastavila djelovati kao bankarski i fiskalni agent Agencije za bankarstvo FBiH, Agencije za bankarstvo RS, Brčko distrikta, Federalnog ministarstva financija te za entitetske registre vrijednosnih papira. Usluga korištenja elektronskog bankarstva, uvedena 2011. godine sa ciljem unapređenja i poboljšanja usluga bankarskog i fiskalnog agenta, pružana je i tijekom 2020. godine.

2.7 Prikupljanje i kreiranje statističkih podataka

Statističke aktivnosti u 2020. godini su bile naglašeno otežane u uvjetima pandemije, što je ograničavalo i usporavalo prikupljanje i obradu podataka. U prvom proljetnom valu su produženi rokovi za dostavu podataka, dok se banke nisu prilagodile na novi način poslovanja, a od

drugih izvora podataka je bilo teže prikupljati podatke i vršiti provjere. Usprkos tim novim okolnostima, sva planirana statistička istraživanja su završena i kompletirane su sve planirane objave i dostave podataka u oblastima statistika monetarnog i financijskog sektora, statistika platne bilance i statistike vladinih financija i financijskih računa. CBBiH se, u okviru svojih statističkih aktivnosti, nastavila naglašeno angažirati na proširivanju i usklađivanju s EU zahtjevima.

Pored redovnog rada pod otežanim uvjetima, napravljena su unapređenja u sljedećim segmentima:

- Pokrenuta je redovna transmisija podataka o vladinim financijama prema EUROSTAT-u, a koja se odvija u zadatom travanjском i listopadskom roku. Na taj način je BiH uključena u proces transmisije kao ostale zemlje članice i zemlje kandidati. Podaci su pripremljeni prema zahtijevanoj metodologiji propisanoj kroz transmisijske tablice iz ESA 2010 i EDP procedure. Ovaj proces također uključuje naknadne metodološke komentare i upute od EUROSTAT-a, na koje se trebaju pripremati odgovori i napraviti dorade podataka.
- Započet je rad na proširenju statistike kamatnih stopa, pa je u tom smislu znatno povećan obujam podataka koji se prikupljaju od banaka, a u cilju ispunjenja svih pokazatelja propisanih odgovarajućom metodologijom ECB-a.
- Napravljena je nova generička IT aplikacija za monetarnu i financijsku statistiku.
- Vezano za statistiku izravnih investicija, prvi put je započeta transmisija podataka prema EUROSTAT-u, koja će se dalje proširiti u narednom razdoblju.
- Napravljene su pripreme za tromjesečnu Anketu o kreditnim aktivnostima banaka te je započelo prikupljanje podataka krajem 2020. godine. Metodologija za ovo anketno istraživanje je diktirana sličnim istraživanjem koje se provodi u eurozoni, a također su korištena iskustva od drugih zemalja iz naše regije. Objavljanje rezultata, na temelju kojeg će se moći preciznije pratiti ponuda i potražnja kredita po različitim kategorijama, očekuje se u 2021. godini.

IPA projekti kontinuirano potpomažu proširivanje statističke produkcije i podizanje kvalitete i usklađivanje s EU standarima. Implementacija višekorisničkog IPA 2017 programa tehničke pomoći je nastavljena na sve tri sastavnice na kojima je radila CBBiH (statistika vladinih financija – dalja dogradnja i prilagodba ESA 2010 i EDP, međunarodna trgovina uslugama i MIP pokazatelji makroekonomskih neravnoteža). Međutim aktivnosti su značajno komplikirane za realizaciju u odnosu na ranije razdoblje, jer se ekspertske misije i radionice moraju odvijati bez neposrednog kontakta sudionika.

CBBiH je također nastavila sudjelovanje u regionalnom projektu za vanjsku statistiku (Prekogranična statistika o stanjima), a koju financira EU, a implementira MMF za zemlje u našoj regiji, a u okviru koje smo aktivno uključeni u prezentiranje naših metoda i obujma podataka na radionicama te diskusiju sa ekspertima o mogućim poboljšanjima.

Suradnja na polju stručne suradnje i organizacije s Agencijom za statistiku BiH je dalje napredovala, proširena je razmjena podataka i priprema planskih dokumenata za statistički sustav. U proteklom razdoblju smo dali doprinos vezano za pripremu dokumenata Statistički program Bosne i Hercegovine 2021-2024 i Strateški pravci razvoja statistike Bosne i Hercegovine 2030. godine.

Na međunarodnom planu se kontinuirano ulažu napor kroz sudjelovanje u forumima (Pododbor EK- BiH, radne grupe EUROSTAT-a, ECB, BIS Irving Fisher komitet za statistiku, zemljama iz regije kroz različite projekte i konferencije). U sklopu međunarodnih obveza, CBBiH redovno dostavlja opsežne setove statističkih podataka, a nastoji da se dalje proširuje (MMF, Svjetska banka, Europska središnja banka, Europska banka za obnovu i razvoj EBRD, UNCTAD, EUROSTAT, BIS, UN Statistički odjel). Osobito naglašena razmjena informacija se realizira sa EUROSTAT-om, jer CBBiH redovno izvještava u okviru Monitoringa usklađenosti (SIMS) sa statističkim zahtjevima EU te godišnjeg (dvokružna) prikupljanja podataka za zemlje u procesu proširivanja.

CBBiH se dodatno angažirala i priprema dodatna statistička izvješća za potrebe Fiskalnog vijeća BiH, Tajništva CEFTA, Direkcije za ekonomsko planiranje, Agencije za promociju stranih ulaganja, Ministarstva financija i trezora BiH, Ministarstva za ekonomske odnose i regionalnu suradnju RS, Ministarstva trgovine FBiH, a sve s ciljem da mogu kvalitetnije pratiti ekonomska kretanja i poduzimati odgovarajuće mјere.

2.8 Praćenje sustavnih rizika u finansijskom sustavu

CBBiH vrši funkciju praćenja finansijske stabilnosti koja podrazumijeva pravovremeno identificiranje ranjivosti u finansijskom sustavu zemlje. Cilj djelovanja CBBiH u ovom području je da se poboljša razumijevanje uzročno-posljedičnih veza između finansijskog sustava i makroekonomskog okruženja, upozore finansijske institucije i drugi sudionici na tržištu na postojeće rizike, pokrene dijalog o rizicima i poduzmu korektivne mјere kojima će se umanjiti posljedice materijalizacije rizika. Aktivnosti CBBiH na polju praćenja stabilnosti finansijskog sustava obuhvataju i specijaliziranu komunikaciju s relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama kojom se osigurava kontinuitet procesa praćenja sustavnih rizika, kao i komuniciranje o rizicima po finansijsku stabilnost sa širom javnošću. Doprinos očuvanju finansijske stabilnosti CBBiH daje u okviru članstva u Stalnom odboru za finansijsku stabilnost BiH, koji, pored guvernera CBBiH i direktora agencija za bankarstvo, čine i članovi Fiskalnog vijeća BiH i direktor Agencije za osiguranje depozita BiH.

CBBiH izvještava šиру javnost o rizicima po finansijsku stabilnost kroz redovnu godišnju publikaciju, Izvješće o finansijskoj stabilnosti, koje se od 2007. godine

objavljuje na web stranici CBBiH. Objavljinjem Izvješća o finansijskoj stabilnosti, CBBiH javnosti želi ukazati na posljedice dosadašnjih makroekonomskih trendova i trendova u finansijskom, prvenstveno bankarskom sektoru na rizike i iskušenja s kojima će se finansijski sustav suočiti u narednim razdobljima. U izvješćima se redovno prezentiraju rezultati analiza za praćenje sustavnih rizika.

Kompilacija i objavljinjanje seta osnovnih pokazatelja finansijskog zdravlja prema metodologiji MMF-a također je važan kanal komunikacije CBBiH sa širom javnošću. Pokazatelji finansijskog zdravlja se objavljuju tromjesečno na web stranici CBBiH od polovice 2009. godine, a od rujna 2011. godine i na web stranici MMF-a.

U 2020. godini CBBiH je nastavila aktivnosti na provođenju makroekonomskih testova na stres. Testovi na stres se u CBBiH rade tromjesečno i osnovni su alat za kvantifikaciju efekata sustavnih rizika na bankarski sustav. Detaljni rezultati testova na stres se dijele s agencijama za bankarstvo, kojima se dostavlja i Izvješće o rezultatima testova na stres u kojem se na deskriptivan način prezentiraju sustavni rizici i budući trendovi. O rezultatima testova na stres se kroz odgovarajuću formu Izvješća o rezultatima testova na stres upoznaje i Stalni odbor za finansijsku stabilnost. Agregirani rezultati testova na stres s podacima s kraja godine se objavljuju u Izvješću o finansijskoj stabilnosti.

Tijekom 2020. godine nastavljena je suradnja s ECB-om koja se odnosi na ažuriranje informacija vezano za „Izvješće o finansijskoj stabilnosti za zemlje kandidate i potencijalne kandidate za članstvo u EU“, a koja se ogleda u dostavljanju obuhvatnog seta podataka, informacija i pojašnjenja aktualnog stanja i trendova u domaćem finansijskom sektoru. Cilj ove publikacije je da se kroz analize trendova u finansijskim sustavima ovih zemalja i ocjenu aktualnih izazova po finansijsku stabilnost doprinese boljem razumijevanju sustavnih rizika u regiji. Izvješće se izrađuje svake dvije godine, a ažuriranje informacija za potrebe ECB-a se vrši na godišnjoj razini.

Kontinuirana suradnja s drugim relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama i nadogradnja postojećih analitičkih kapaciteta CBBiH na polju finansijske stabilnosti nastavljena je i u 2020. godini, najvećim dijelom kroz online kanale komuniciranja, sukladno sa situacijom izazvanom pandemijom COVID-19. Kroz edukaciju i programe tehničke pomoći osigurava se usklađenost pristupa analiziranja i identifikacije sustavnog rizika s najboljim praksama i trendovima u svijetu, kao i pravovremena identifikacija sustavnih rizika.

Zadaci koji proizilaze iz koordinacije djelatnosti agencija za bankarstvo entiteta nadležnih za izdavanje bankarskih licenci i superviziju banaka, nastavili su se provoditi i u 2020. godini. Suradnja i razmjena podataka i informacija CBBiH s entitetskim agencijama za bankarstvo odvijala se kontinuirano u različitim oblastima redovne suradnje.

Guverner CBBiH i direktori agencija za bankarstvo održavali su sastanke na kojima su razmatrana bitna pitanja o stanju u bankarskom sektoru te sektoru lizinga i mikrokreditnom sektoru, a posebno u kontekstu aktualne situacije s pandemijom COVID-19, izazova s kojima se ovi sektori suočavaju i mјera koje su tijekom 2020. godine poduzimane na ublažavanju posljedica pandemije. Razmatrane su i ostale relevantne teme iz monetarne oblasti, supervizorska pitanja koja, između ostalog, obuhvataju i regulativu za poslovanje banaka, unapređenje suradnje u oblasti finansijske stabilnosti i dr. Sastancima je, na poziv guvernera, prisustvovao i direktor Agencije za osiguranje depozita u BiH, što je doprinijelo redovnom informiranju sudionika u koordinaciji o stanju osiguranih depozita u BiH i aktivnostima ove agencije koja, pored CBBiH i agencija za bankarstvo, predstavlja važnog sudionika u mreži finansijske sigurnosti.

2.9 Suradnja s međunarodnim institucijama i rejting agencijama

Tijekom protekle godine, CBBiH, kao i sve središnje banke se suočila s velikim izazovima u kontekstu pandemije COVID-19, potvrđujući više no ikad potrebu i značaj dijaloga, koordiniranog odgovora i globalne suradnje. Usprkos izvanrednim okolnostima, CBBiH je u virtualnom formatu nastavila intenzivnu komunikaciju i suradnju s institucijama Europske unije, središnjim bankama država članica EU i drugim partnerima, ispunjavajući sve obveze koje ima u procesu pristupanja BiH Europskoj uniji i unapređujući poslovanje sukladno s preporukama EU i novonastalim okolnostima.

Krajem godine BiH je započela izradu četverogodišnjeg Programa integracije BiH u EU. Kroz koordiniran pristup i članstvo u radnim grupama za europske integracije (područje: Ekonomski kriterij; Sloboda kretanja kapitala; Finansijske usluge; Ekonomска i monetarna politika; Statistika; Finansijski nadzor, i; Finansijske i proračunske odredbe) CBBiH se, sukladno sa svojim nadležnostima, aktivno uključila u izradu Programa integracije BiH u EU.

Predstavnici Centralne banke su sudjelovali u radu tijela osnovanih u cilju praćenja realizacije ugovornih obveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i pripremi materijala za godišnje sastanke Pododbora za unutarnje tržište i konkurenčiju i Pododbora za ekonomsku i finansijsku pitanja i statistiku. Centralna banka je dala doprinos izradi Programa ekonomskih reformi te sudjelovala u konzultacijama u okviru Ekonomskog i finansijskog dijaloga s EU u svibnju 2020. godine.

Jedan od zajedničkih zaključaka Ekonomskog i finansijskog dijaloga s EU iz svibnja 2020. godine glasi: "Očuvati integritet valutnog odbora i neovisnost središnje banke, uz unapređenje analitičkih kapaciteta kroz uspostavu makroekonomskih projekcija". CBBiH je od početka godine radila na razvoju semistruktturnog modela za izradu

makroekonomskih projekcija, kakav se koristi u drugim središnjim bankama. Uz podršku partnerske institucije USAID, kroz program FINRA, formaliziran je proces izrade srednjoročnih makroekonomskih projekcija u CBBiH, čime su postignuta značajna unapređenja u području ekonomskih istraživanja, što je jedna od preporuka u procesu pridruživanja EU. Od 2020. godine, CBBiH ključne makroekonomске projekcije za BiH objavljuje dva puta godišnje, u svibnju i studenom. Model je izrađen u prvoj polovici 2020. godine, uz izvanredan angažman CBBiH osoblja i konzultanta, jer se radilo u izvanrednim okolnostima uzrokovanim pandemijom. Zbog fleksibilnosti u radu i pravovremene tranzicije na virtualni format rada u analitičkim poslovima, sve planirane aktivnosti su završene u planiranom roku, bez gubitka na efikasnosti ili kvalitetu. Model je i formalno predstavljen relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama početkom 2021. godine na online prezentaciji. Do kraja prvog tromjesečja 2021. godine se očekuje i objava tehničkog papira na web stranici CBBiH, koji će stručnoj javnosti detaljno pojasniti makroekonomski blokove u modelu i veze među njima.

Dio aktivnosti na jačanju analitičkih kapaciteta, inicijalno financiranih od strane USAID FINRA, krajem 2020. godine je preuzeo Švicarsko tajništvo za ekonomski poslove (SECO), a uz realizaciju s Institutom za međunarodne i razvojne studije iz Ženeve. Model za srednjoročne makroekonomskе projekcije je dodatno unaprijeđen već s drugim krugom projekcija u 2020. godini, a urađene su i pripremne aktivnosti za aktivnosti na formalizaciji izrade procjene trenutnog stanja (eng. nowcast) ključnih makroekonomskih varijabli u BiH. Projekat je uspješno implementiran već početkom 2021. godine i model je već u funkciji u CBBiH, čime će se dodatno poboljšati i srednjoročne makroekonomskе projekcije CBBiH. Pored procjene trenutnog stanja domaće ekonomije, tijekom 2020. godine su urađene i pripremne aktivnosti za implementaciju projekta u suradnji s Joint Vianna Institute iz Beča tijekom prve polovice 2021. godine, s ciljem formalizacije okvira za procjenu makroekonomskih neravnoteža u BiH. Implementacijom pobrojanih projekata u oblasti primijenjenih ekonomskih istraživanja, očekujemo da će CBBiH, do polovice 2021. godine, imati u funkciji standardni set alata za ocjenu makroekonomskih pozicija zemlje i srednjoročnih trendova, koji koriste sve središnje banke.

Program bilateralne pomoći i izgradnje kapaciteta središnjih banaka, financiran od strane SECO, nakon uspješne prve faze u razdoblju 2014-2017. godina, produžen je do 2022. godine. Njime su obuhvaćena sljedeća područja središnjeg bankarstva: analiza i implementacija monetarne politike (segmenti upravljanje deviznim rezervama i jačanje istraživačkih kapaciteta); makroekonomsko računovodstvo i statistika; upravljanje ljudskim resursima, i; oblast operativnog rizika, uključujući unapređenje kontinuteta poslovanja. Početkom 2020. godine realizirana je tehnička misija u CBBiH u oblasti upravljanja deviznim rezervama, dok su tijekom godine sve programske aktivnosti realizirane kroz online rad i

edukacije, sukladno s potrebama CBBiH. Uz podršku BCC programa kreirana je e-learning platforma s edukativnim materijalom o temi kompetencije u okviru procesa ocjenjivanja. Sukladno s potrebama CBBiH, održane su sljedeće online edukacije: Ekonomске prognoze za uvodnu, srednju i naprednu razinu; Planiranje kontinuiteta poslovanja u svjetlu pandemije COVID-19, i; Interakcija s međunarodnim finansijskim institucijama.

Tijekom 2020. godine, nastavljeno je i s realizacijom aktivnosti u okviru višedržavnog programa „Jačanje institucionalnih kapaciteta središnjih banaka Zapadnog Balkana“, u cilju uključenja u Europski sustav središnjih banaka (ESCB). Program implementira Europski sustav središnjih banaka kroz koordiniran pristup i predsjedavanje Deutsche Bundesbank. Tijekom 2020. godine, uz podršku Austrijske narodne banke, u sklopu rada na uspostavljanju ankete o kreditnim aktivnostima banaka kao jedne od obveza sukladno sa Zaključcima i preporukama Ekonomskog i finansijskog dijaloga, završen je prvi krug anketiranja od strane CBBiH, uz sudjelovanje osam banaka. Svi sastanci Upravnog odbora programa su redovno održavani, uz predsjedavanje Deutsche Bundesbank i prisustvo svih partnerskih nacionalnih središnjih banaka, osam institucija krajnjih korisnika i EC. Postignut je okvirni dogovor da se, s obzirom na COVID-19 okolnosti, implementacija programa produži do kraja 2021. godine, uz realizaciju seminara u virtualnom formatu. Istodobno, u okviru programskog ciklusa IPA III počele su pripremne aktivnosti i konzultacije s Deutsche Bundesbank i EC u cilju nastavaka programa 2022. godine.

U organizaciji CBBiH, početkom 2020. godine, održana je misija međunarodne rejting agencija Standard&Poor's (S&P) s relevantim međunarodnim i domaćim institucijama u BiH u cilju ocjene suverenog kreditnog rejtinga BiH. Glavne teme za razgovor prilikom utvrđivanja kreditnog rejtinga BiH su politička situacija, proračun, servisiranje vanjskog duga, odnosi s međunarodnim finansijskim institucijama i finansijska stabilnost. Od travnja do prosinca 2020. godine CBBiH je, u cilju određivanja kreditnog rejtinga BiH, održavala virtualne sastanke i redovne kontakte s rejting agencijama S&P i Moody's.

Tijekom 2020. godine, rejting agencija S&P potvrdila je BiH suvereni kreditni rejting „B“ i izmijenila izgled s „pozitivnih na stabilne“. Rejting agencija Moody's Investors Service potvrdila je BiH suvereni kreditni rejting „B3/za stabilnim izgledima“.

2.10 Proces interne revizije

Pravna osnova za obavljanje funkcije interne revizije predstavljaju: Zakon o Centralnoj banci, Pravilnik o internoj reviziji u Centralnoj banci, Priročnik o radu interne revizije u Centralnoj banci i obvezujuće smjernice Međunarodnog okvira profesionalne prakse interne revizije (u daljem tekstu: Međunarodni okvir). Pravilnikom o internoj reviziji

u CBBiH regulirano je da glavni interni revizor podnosi godišnje izvješće o radu Ureda glavnog internog revizora (UGIR) koji razmatra Revizorski komitet, a usvaja UV CBBiH. Glavni interni revizor je, na temelju procjene rizika, a prema kriterijima utvrđenim Metodologijom procjene rizika u CBBiH, izradio Strateški plan interne revizije za razdoblje 2018-2021. i Plan interne revizije za 2020. godinu. Zbog izvanrednih uvjeta rada izazvanim pandemijom, početkom svibnja je urađena ponovna procjena rizika revizijskog univerzuma i, shodno tome, pripremljeni su, i od strane Upravnog vijeća usvojeni, revidirani Planovi interne revizije za 2020. godinu.

U obavljanju svojih dužnosti UGIR ocjenjuje efektivnost i efikasnost upravljačkih i kontrolnih mehanizama, dosljednost u provođenju pozitivnih zakona i propisa koji se odnose na CBBiH i svojom aktivnošću doprinosi unapređenju poslovanja, ostvarenju postavljenih strateških ciljeva i formuliranih planova, uspostavljanju efikasnog sustava upravljanja rizicima, očuvanju integriteta sredstava i drugih resursa i poduzimanju mjera protiv eventualnih gubitaka zbog zlouporaba, lošeg upravljanja, grešaka, prijevara i nepravilnosti. U 2020. godini je nastavljena aktivnost povremenog vrednovanja funkcije interne revizije prikupljenjem odgovora putem pisanog upitnika koji su popunjivali rukovoditelji revidiranih područja. U UGIR-u je uspostavljan kontinuirani nadzor rada revizorskih timova tijekom izvođenja revizorskog angažmana, a u zadnjem tromjesecu 2020. godine izvršena je interna procjena (samoprocjena) kvalitete funkcije interne revizije.

Uloga UGIR-a je preventivna, a ne represivna, te je u tom svjetlu potrebno promatrati i njegovu ulogu u otkrivanju i sprečavanju korupcije i prevara. Doprinos UGIR-u u borbi protiv prevara i korupcije ogleda se kroz provjeru jesu li uspostavljeni i funkcioniraju li uspješno sustavi internih kontrola i to na način da svojim djelovanjem sprječe prevaru i korupciju ili im umanje prostor za djelovanje.

Međunarodni monetarni fond (MMF) je u studenom 2020. godine, u sklopu misije „Safeguard Assessment“ izvršio procjenu funkcije interne revizije u CBBiH. UGIR će, sukladno s preporukom MMF-a, uspostaviti nadzor implementacije datih preporuka. Sukladno s datom preporukom, već je ažuriran Pravilnik o internoj reviziji u CBBiH.

2.11 Ostalo

2.11.1 Upravljanje ljudskim resursima

Tijekom trajanja pandemije osiguran je kontinuitet poslovanja CBBiH i izvršavanje svih ciljeva i zadataka, od kojih su mnogi bili ambiciozniji u odnosu na 2019. godinu. Imajući u vidu značajan porast oboljenja prouzrokovanih koronavirusom u BiH od ožujka 2020. godine, CBBiH se vodila preporukama nadležnih institucija i organa u zemlji i praksama velikog broja domaćih i međunarodnih institucija i pravnih osoba te je izrađen i implementiran

Plan postupanja i upravljanja rizikom u kriznim situacijama uzrokovanim pandemijom COVID-19. Sukladno s Planom, Krizni štab CBBiH je vršio kontinuiranu procjenu trenutnog utjecaja pandemije na poslovanje CBBiH te je aktivirao planove postupanja, a koji su, između ostalog, podrazumijevali pojedinačnu primjenu ili kombinaciju sljedećih mjera:

- Uvođenje kliznog radnog vremena;
- Osiguranje odsustva s rada hroničnim bolesnicima i rizičnim skupinama;
- Skraćivanje redovnog radnog vremena u cilju smanjenja rizika prijevoza službenika u vrijeme prometnih gužvi;
- Uvođenje rada od kuće, gdje to poslovni procesi dozvoljavaju, ili smanjenje broja službenika koji su fizički prisutni u prostorijama CBBiH na način da se uvode smjene, odnosno timovi u procesima gdje je neophodno fizičko prisustvo u prostorijama CBBiH.

Internim aktima CBBiH je reguliran način organizacije rada koji podrazumijeva uvođenje rada od kuće i skraćenog radnog vremena za službenike Centralne banke Bosne i Hercegovine, kao i prava i obveze službenika za vrijeme trajanja istih. I tijekom razdoblja rada iz prostorija CBBiH, većina internih sastanaka svih razina, kao i sastanci s vanjskim kontaktima, do kraja 2020. godine su vođeni korištenjem online platformi. Brzom prilagodbom na okolnosti, spriječeno je značajno širenje zaraze u CBBiH, uz

zanemariv gubitak efikasnosti, koji je brzo nadoknađivan. Pored redovnih sastanaka, tijekom 2020. godine, osoblje je prisustvovalo brojnim online seminarima, radionicama i treninzima, koji su omogućili da se održi korak s najboljim svjetskim praksama, ali i da se implementiraju potpuno novi projekti i poslovni procesi, razvijeni uz angažman konzultanata i potpuno virtualni i interaktivni način izrade i rada. Posebno snažni iskoraci u 2020. godini su vidljivi u oblastima jačanja analitičkih kapaciteta i izrade makroekonomskih projekcija te obuhvatnosti i kvaliteti statističkog izvještavanja, što su značajni doprinosi procesu EU integracija BiH. Također, vizibilitet CBBiH je snažno pojačan kroz organizaciju virtualne međunarodne istraživačke konferencije i unapređenjem komunikacijske strategije s javnosti, uz znatno jače korištenje modernih kanala komunikacije.

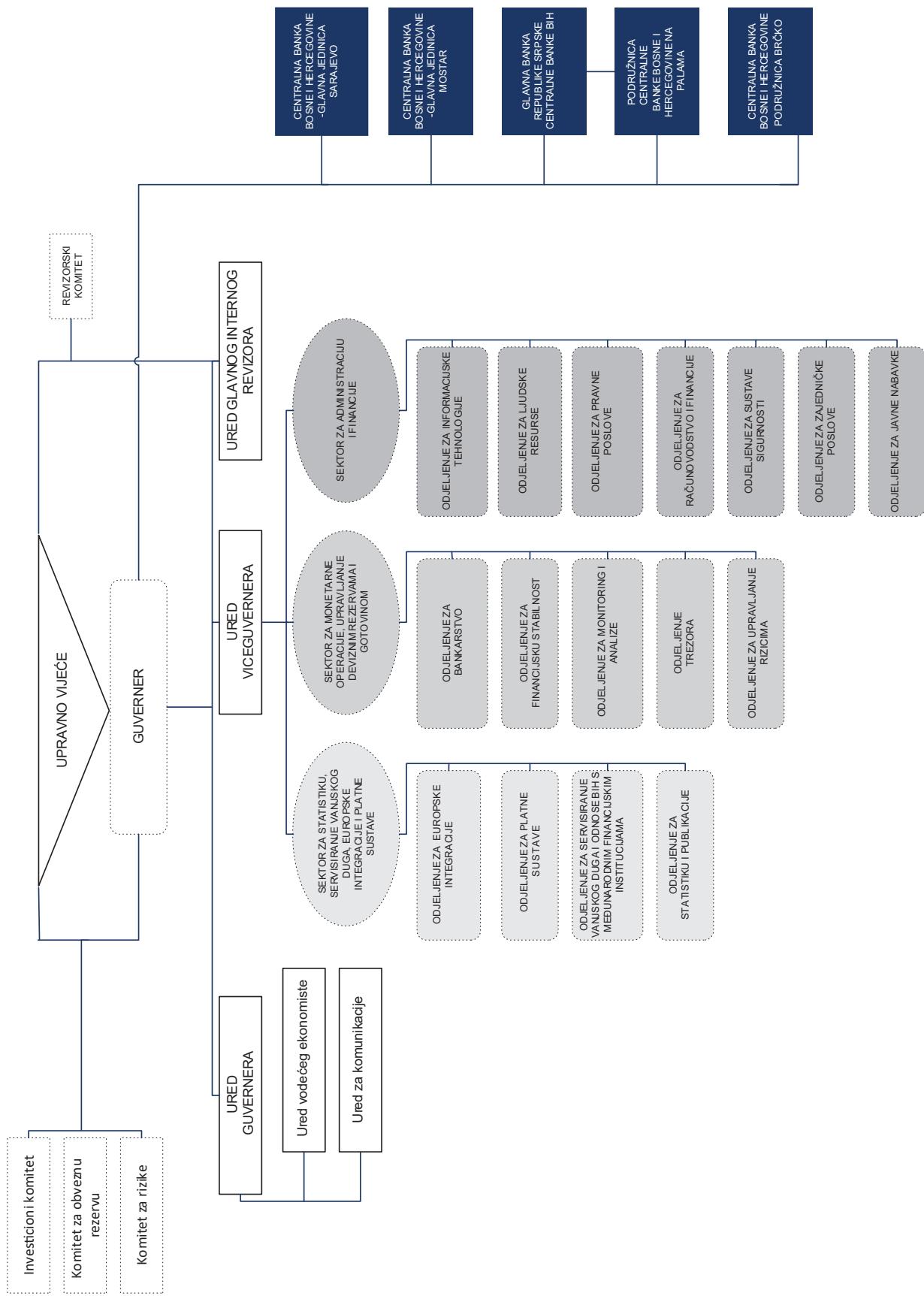
Najviši organ CBBiH je Upravno vijeće (UV), koje je nadležno za utvrđivanje monetarne politike i kontrolu njenog provođenja, organizaciju i strategiju CBBiH sukladno s ovlaštenjima utvrđenim Zakonom. Upravno vijeće čine guverner, koji predsjedava Vijećem, i četiri člana (tablica 2.4). Upravu Centralne banke čine guverner i tri viceguvernera koje je imenovao guverner, uz odobrenje Upravnog vijeća. Zadatak Uprave je operativno rukovođenje poslovanjem Centralne banke. Svaki je viceguverner neposredno odgovoran za rad jednog sektora Centralne banke (vidjeti organizacijsku šemu CBBiH).

Tablica 2.7: Rukovodna struktura CBBiH na kraju 2020. godine

Upravno vijeće CBBiH	dr. Senad Softić, predsjedavajući dr. Radomir Božić, član mr. Šerif Isović, član dr. Dragan Kulina, član dr. Danijela Martinović, član
Uprava CBBiH	dr. Senad Softić, guverner mr. Ernadina Bajrović, viceguverner nadležan za Sektor za administraciju i financije dr. Milica Lakić, viceguverner nadležan za Sektor za monetarne operacije, upravljanje deviznim rezervama i gotovinom Želimira Raspuđić, viceguverner nadležan za Sektor za statistiku, servisiranje vanjskog duga, europske integracije i platne sustave

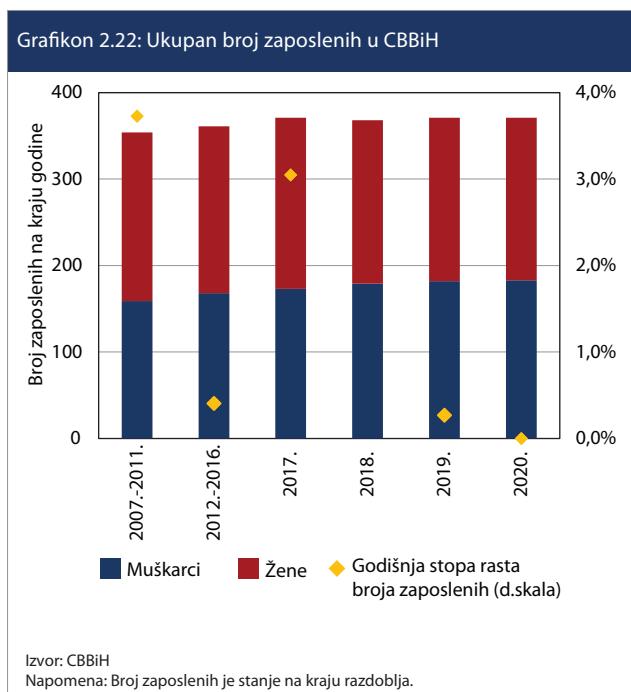
Izvor: CBBiH

Organizaciona šema Centralne banke Bosne i Hercegovine

Broj zaposlenih u CBBiH je posljednih godina gotovo nepromijenjen (grafikon 2.22), što je posljedica efikasnijeg upošljavanja (angažmana) postojećih ljudskih resursa na temelju Strategije upravljanja ljudskim resursima 2019.-2021. godine. Zapošljavanje službenika vršilo se sukladno s potrebama posla (uvodenje novih poslova, povećanje obujma posla ili zamjena službenika po odlasku u mirovinu), s ciljem osiguranja optimalnog procesa i organizacije rada. Prijem novih službenika se vršio u broju jednakom planiranim odlascima tijekom 2020. godine. Na dan 31.12.2020. godine u CBBiH je bio zaposlen 371 službenik u radno pravnom statusu na neodređeno i određeno vrijeme.

Od ukupnog broja službenika, 78,98% bili su s visokom stručnom spremom, a od toga jedanaest doktora znanosti i 71 magistar. Prosječna starost službenika bila je 46 godina, a od ukupnog broja službenika 50,67% bile su žene na kraju 2020. godine.

2.11.2 Komuniciranje s javnošću

Godina 2020. bila je izuzetno izazovna u pogledu komuniciranja s javnošću, budući da se kompletno poslovanje CBBiH, pa samim tim i komuniciranje, odvijalo u izuzetno otežanim okolnostima izazvanim pandemijom. I pored izazova rada, treba istaknuti da je funkcija komuniciranja s javnošću u CBBiH doživjela najveću transformaciju od svog osnivanja, kako organizacijski tako i u smislu obujma poslova.

Slijedeći globalne trendove, CBBiH je u potpunosti inkorporirala komuniciranje putem društvenih mreža u punopravni dio komunikacijske strategije banke. Od početka drugog tromjesečja 2020. godine, CBBiH ima aktivne naloge na Facebooku, Linkedlnu, a unaprijeđeni su sadržaji na postojećem YouTube kanalu i Twitter računu.

Web stranica je dobila nove, dodatne sadržaje, a kako bi se dao veći prostor sve značajnijoj aktivnosti na polju financijske edukacije i inkluzije, napravljen je podsajt fined. cbbh.ba, posvećen isključivo toj aktivnosti.

Veći dio godine je posvećen kriznom komuniciranju s ciljem prezentiranja aktivnosti CBBiH u okolnostima pandemije. Obraćanja kroz medije odnosila su se najvećim dijelom na ulogu CBBiH u snaženju ekonomskih aktivnosti i očuvanju financijske stabilnosti u zemlji tijekom razdoblja djelomičnog i potpunog zatvaranja ekonomije i ograničavanja kretanja. Korišten je proaktivn pristup prema medijima kako bi javnost imala jasnu percepciju o tome koja je uloga i mandat CBBiH, šta ona u datoj situaciji može raditi te da javnost može računati na to da će CBBiH izvršiti svoje zadatke i pod otežanim okolnostima.

Većinu medijskih aktivnosti bilo je gotovo nemoguće raditi na uobičajen način, jer su mjere zaštite uključivale i potpunu zabranu dolazaka novinarskih ekipa u zgradu banke, kao i sastanke i kontakte zvaničnika CBBiH, mimo onih esencijalnih. Kako bi odgovorili novonastalim okolnostima, uvedene su nove prakse rada s predstavnicima medija, poput organizacije video intervjuja ili produkcije i diseminacije video izjava u vlastitom aranžmanu.

Usprkos okolnostima, CBBiH je ostala aktivna i na polju financijske edukacije i inkluzije građana BiH. Objektivne okolnosti su promijenile dinamiku djelovanja i onemogućile da se dio aktivnosti, posebice onih koje se odnose na izravan kontakt s obrazovnim institucijama i implementaciju programa treninga predavača, sprovedu. Ipak, tijekom ovog razdoblja, CBBiH je našla način da ostane aktivna – ranije spomenuta web stranica fined. cbbh.ba je potpuno završena i operativna te je iskorištena za određene aktivnosti, poput objave korisnih tekstova o prednostima korištenja digitalnih usluga i izbjegavanja odlaska u poslovnice radi čuvanja zdravlja, kao i tekstova namijenjenih dijaspori i rješavanju problema slanja doznaka tijekom razdoblja zatvorenih granica. Tekstovi i njihov plasman dalje su dobili kvalitetan odjek i redistribuciju drugim kanalima, što je donijelo značajnu korist, kako građanima tako i CBBiH. Epidemiološke mjere su onemogućile da se Svjetski dan štednje, koji se svake godine obilježava 31. listopada, u 2020. godini obilježi tradicionalnim posjetama učenika i studenata CBBiH. Aktivnosti na polju financijske edukacije provođene su uz podršku Europskog fonda za jugoistočnu Europu – Development Facility (EFSE DF).

U suradnji s USAID FINRA, CBBiH je u studenom organizirala treću po redu godišnju međunarodnu istraživačku konferenciju pod nazivom „Izazovi za središnje banke u okolnostima niskih kamatnih stopa“ koja je održana virtualno. Koliko god da je prelazak na virtualni format konferencija ovog tipa suboptimalno rješenje u odnosu na tradicionalni format održavanja, osigurali smo kontinuitet održavanja i sudjelovanje znatno većeg broja sudionika iz zemlje i inozemstva nego što bi bilo moguće

da je konferencija organizirana uživo. Konferencija je omogućila aktivnu diskusiju sudionika nakon prezentiranja primjenjenih istraživačkih radova predstavnika Europske središnje banke, središnjih banaka Albanije, Bugarske, Hrvatske i Turske te Sveučilišta u Skopju.

Ovakav profesionalan i proaktivni pristup prepoznat je od strane javnosti te ni u 2020. godini nisu izostale nagrade. Među 150 nominiranih u oblasti ekonomije, financija, politike i društva iz BiH i regije, guverneru CBBiH dr. Senadu Softiću dodijeljeno je priznanje „Večernjakov pečat“. Riječ je o jednom od najvažnijih društvenih događaja i jednoj od najvećih manifestacija u BiH i regiji, a nagrada guverneru, svojevrsno je priznanje i potvrda za CBBiH za profesionalan i odgovoran rad, za dobrobit BiH i njenih građana.

Društveno odgovorno poslovanje CBBiH je, u odnosu na prethodne godine, bilo ograničeno, ali ipak značajno. U okviru projekta „Misli o prirodi“ koju je uz podršku Vlade Švedske, proveo Centar za promociju civilnog društva i jedan lokalni portal i radio stanica, CBBiH je prepoznata kao jedna od institucija u kojoj su pokrenute inicijative za odvajanje i zbrinjavanje ambalažnog / reciklažnog otpada. Stoga se CBBiH odazvala pozivu i javnosti prezentirala svoje dobre ekološke prakse u zbrinjavanju ambalažnog / reciklažnog otpada. Osim želje da doprinese zaštiti okoliša, dodatni značaj ovog projekta predstavlja i doprinos provođenju zahtjeva Europske unije i međunarodnih sporazuma iz oblasti okoliša, klime i energije koje je BiH ratificirala. Namjera CBBiH je da i u budućnosti nastavi s ovakvim pozitivnim praksama.

LISTA GRAFIKONA:

Grafikon 1.1:	Godišnje promjene realnog BDP-a u odabranim zemljama	11
Grafikon 1.2:	Pokazatelji globalne aktivnosti u 2020. godini, tromjesečni pomični prosjek, godišnje promjene	11
Grafikon 1.3:	Kretanje cijena nafte na svjetskom tržištu	12
Grafikon 1.4:	Godišnje kretanje prosječnih potrošačkih cijena u odabranim zemljama	12
Grafikon 1.5:	Broj nezaposlenih osoba u odabranim zemljama	12
Grafikon 1.6:	Fiskalna bilanca i mjere za ublažavanje efekata pandemije COVID-19	13
Grafikon 1.7:	Konsolidirana bilanca eurosustava, aktiva	13
Grafikon 1.8:	Aktiva Federalnih rezervi, odabrane stavke	14
Grafikon 1.9:	Stopa prinosa do dospjeća na sekundarnom tržištu desetogodišnjih obveznica pojedinih država	14
Grafikon 1.10:	Godišnje promjene BDP-a i industrijske proizvodnje	15
Grafikon 1.11:	Doprinos godišnje stope rasta BDP-a prema rashodnom pristupu	15
Grafikon 1.12:	Doprinos godišnjim promjenama industrijske proizvodnje po područjima	16
Grafikon 1.13:	Godišnje promjene proizvodnje građevinskog sektora	16
Grafikon 1.14:	Doprinos godišnjoj stopi inflacije/deflacija	16
Grafikon 1.15:	Kumulativni doprinos odjeljaka na prosječne potrošačke cijene	17
Grafikon 1.16:	Godišnja promjena potrošačkih cijena po odjelicima u 2020.godini	17
Grafikon 1.17:	Broj zaposlenih po sektorima i ostalih osoba na tržištu rada	17
Grafikon 1.18:	Projekcija dobne strukture stanovništva	18
Grafikon 1.19:	Doprinosi godišnjim promjenama broja zaposlenih po područjima	18
Grafikon 1.20:	Iznos i postotak promjene prosječne godišnje neto plaće	18
Grafikon 1.21:	Godišnji rast plaća i produktivnosti po aktivnostima	19
Grafikon 1.22:	Prihodi od neizravnih poreza	19
Grafikon 1.23:	Primarna fiskalni bilanca	20
Grafikon 1.24:	Ukupan bruto dug sektora vlade	20
Grafikon 1.25:	Vanjski dug sektora vlade i godišnje promjene iznosa otplate vanjskog duga	21
Grafikon 1.26:	Zaduženost generalne vlade kod komercijalnih banaka	21
Grafikon 1.27:	Emisije petogodišnjih obveznica Republike Srbije	22
Grafikon 1.28:	Ukupni krediti bankarskog sektora Bosne i Hercegovine	23
Grafikon 1.29:	Novougovoreni krediti nefinansijskim poduzećima sa promjenljivom kamatnom stopom i IPFKS do 1 godine	23
Grafikon 1.30:	Ukupni depoziti	23
Grafikon 1.31:	Doprinos godišnjoj stopi rasta novougovorenih depozita stanovništva po ročnim segmentima	24
Grafikon 1.32:	Strana pasiva bh bankarskog sektora	24
Grafikon 1.33:	Deficit na tekućem računu	24
Grafikon 1.34:	Račun usluga u platnoj bilanci	25
Grafikon 1.35:	Radničke doznake i kompenzacija zaposlenim u inozemstvu	25
Grafikon 1.36:	Godišnje promjene u deviznom tečaju, prosinac 2020.godine	26
Grafikon 2.1:	Devizne rezerve CBBiH	29
Grafikon 2.2:	Utjecaj platnobilančnih stavki na rast devizne rezerve	29
Grafikon 2.3:	Struktura neto vanjskog zaduživanja	30

Grafikon 2.4:	Pokrivenost monetarne pasive neto deviznim rezervama	30
Grafikon 2.5:	Valutna struktura osnovice za obračun OR	31
Grafikon 2.6:	Stanje računa rezervi kod CBBiH	31
Grafikon 2.7:	Promjene u sastavnicama rezervnog novca u odnosu na kraj prethodnog tromjesečja	31
Grafikon 2.8:	Godišnje promjene u monetarnim agregatima	32
Grafikon 2.9:	Monetarna multiplikacija	32
Grafikon 2.10:	Prosječni tržišni prinosi na državne obveznice u eurozoni tijekom 2020.godine	34
Grafikon 2.11:	Struktura investiranja deviznih rezervi CBBiH	35
Grafikon 2.12:	Prosječne godišnje stope prinosa na devizne rezerve CBBiH	35
Grafikon 2.13:	Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka	36
Grafikon 2.14:	Stanja gotovine u trezorima banaka	36
Grafikon 2.15:	Apoenska struktura novčanica	36
Grafikon 2.16:	Apoenska struktura kovanica	36
Grafikon 2.17:	Promjena u broju novčanica i kovanica po apoenima u odnosu na 2019.godinu	37
Grafikon 2.18:	Novčanice i kovanice izdate u 2020. godini, prema apoenima	37
Grafikon 2.19:	Izlazi gotovog novca (KM) u 2020. godini	37
Grafikon 2.20:	Apoenska struktura krivotvorenih novčanica u 2020. godini	38
Grafikon 2.21:	Apoenska struktura krivotvorenih kovanica u 2020. godini	38
Grafikon 2.22:	Ukupan broj zaposlenih u CBBiH	47

Tablica 1.1.	Emisije javnog duga bh entiteta u 2020.godini	22
Tablica 1.2	Prosječna stopa prinosa do dospjeća na primarnom tržištu javnog duga po entitetima u 2020. godini	22
Tablica 2.1:	Pokazatelji likvidnosti bankarskog sektora u BiH	33
Tablica 2.2:	Prosječna ponderirana kamatna stopa na devizne rezerve CBBiH i prosječne tržišne kamatne stope i prinosi na državne obveznice u eurozoni	33
Tablica 2.3:	Platni promet preko komercijalnih banaka	39
Tablica 2.4:	Pregled prometa karticama na ATM i POS uređajima	39
Tablica 2.5:	Realizovane vrijednosti po karticama na principu rezidentnosti	39
Tablica 2.6:	Zastupljenost kartica prema brendovima	39
Tablica 2.7:	Rukovodna struktura CBBiH na kraju 2020. godine	45

Tekstni okvir 1:	Mjere vlada Republike Srpske i Federacije BiH kao odgovor na globalni izazov na pandemiju COVID-19	21
------------------	--	----

**FINANCIJSKA IZVJEŠĆA
I IZVJEŠĆE NEOVISNOG
VANJSKOG REVIZORA**

3. FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I IZVJEŠĆE NEOVISNOG VANJSKOG REVIZORA

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Financijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

ODGOVORNOST ZA FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE

Uprava Centralne banke Bosne i Hercegovine je odgovorna za svaku financijsku godinu pripremiti financijska izvješća koja pružaju istinit i vjeran prikaz financijskog položaja, te rezultata njezina poslovanja i novčanog toka, u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde.

Upravno vijeće, kao najviše tijelo Centralne banke Bosne i Hercegovine, odgovorno je za odobravanje politika i nadzor nad njihovom primjenom, administraciju i poslovanje Centralne banke Bosne i Hercegovine. Upravno vijeće je odgovorno za odabir prikladnih računovodstvenih politika koje su usklađene sa primjenjivim Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i za nadgledanje procesa financijskog izvještavanja.

Uprava je odgovorna za dosljednu primjenu odabranih računovodstvenih politika, donošenje razumnih i razboritih prosudbi i procjena i za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućavaju pripremanje financijskih izvješća. Uprava ima opću odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni i za sprovođenje takvih internih kontrola koje omogućavaju očuvanje imovine Centralne banke Bosne i Hercegovine, te sprječavanje i otkrivanje prijevara i drugih nepravilnosti.

Funkciju nadgledanja procesa financijskog izvještavanja Upravno vijeće vrši i preko Revizorskog komiteta formiranog kao tijela Upravnog vijeća. Nakon pregleda godišnjih financijskih izvješća od strane Revizorskog komiteta, isti se odobravaju od strane Upravnog vijeća i podnose Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

Ova financijska izvješća za 2020. godinu su revidirana od strane neovisnih revizora Centralne banke Bosne i Hercegovine i njihovo izvješće je dano na stranicama od 2 do 4. Neovisni revizori imaju pun i neograničen pristup svim podacima i informacijama potrebnim za sprovođenje i razmatranje revizorskih procedura.

Priložena financijska izvješća na stranicama od 5 do 77 su odobrena od strane Upravnog vijeća 29. ožujka 2021. godine i potpisana u njegovo ime:

 dr. Senad Softić
 predsjedatelj Upravnog vijeća

 mr. Edis Kovačević
 rukovoditelj Odjela za računovodstvo i financije

Izvješće neovisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@grantthornton.ba
www.grantthornton.ba

Upravnom vijeću Centralne banke Bosne i Hercegovine

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvješća Centralne banke Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu "Centralna banka") koji obuhvaćaju izvješće o finansijskom položaju na dan 31. prosinca 2020. godine, i izvješće o dobiti ili gubitku, izvješće o sveobuhvatnoj dobiti, izvješće o promjenama u kapitalu i izvješće o novčanim tokovima za tada završenu godinu, te bilješke uz finansijska izvješća, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priložena finansijska izvješća fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, finansijski položaj Centralne banke Bosne i Hercegovine na dan 31. prosinca 2020. godine, i njezinu finansijsku uspiešnost te njezine novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izještavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti, prema tim standardima, su podrobnije opisane u našem izvješću u odjeljku o revizorovim odgovornostima za reviziju finansijskih izvješća. Neovisni smo od Centralne banke u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvješća Centralne banke u Bosni i Hercegovini i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostačni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost Uprave i Upravnog vijeća Centralne banke za finansijska izvješća

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvješća u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izještavanja i za one interne kontrole za koje Uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvješća koja su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju finansijskih izvješća, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Centralne banke da nastavi sa poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, i objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Upravno vijeće Centralne banke odgovorno je za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Centralne banke.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvješća

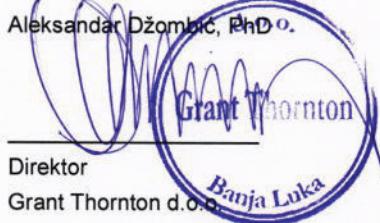
Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijska izvješća kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati revizorovo izvješće koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viša razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvješća.

Kao sastavni dio revizije, u skladu sa MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i odražavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvješća, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorene, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- Stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Centralne banke;
- Ocenjujemo primjerenošć korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;
- Zaključujemo o primjerenošći korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Centralne banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem revizorovu izvješću na povezane objave u finansijskim izvješćima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma izdavanja našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzorkovati da Centralna banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- Ocjenjujemo cijelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijska izvješća, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Ostvarili smo komunikaciju sa Upravnim vijećem u vezi, između ostalog, planiranim obujmom i vremenom obavljanja revizije i značajnih rezultata revizije, uključujući bilo koje značajne nedostatke interne kontrole koje smo otkrili tijekom naše revizije.

Banja Luka, 29. ožujka 2021.

Nevena Milinković

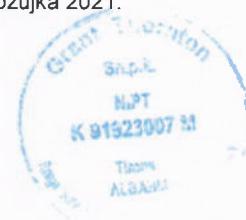
Ovlašćeni revizor
Grant Thornton d.o.o.

Banja Luka, 29. ožujka 2021.

Kledian Kodra, Partner

Tirana, 29. ožujka 2021.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Financijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

IZVJEŠĆE O DOBITI ILI GUBITKU

U tisućama KM	Bilješka	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
		2020.	2019.
Kamatni prihodi		51.721	51.178
Kamatni rashodi		(32.197)	(26.358)
NETO KAMATNI PRIHODI	7	19.524	24.820
Prihodi od naknada i provizija		18.061	17.665
Rashodi od naknada i provizija		(689)	(646)
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA	8	17.372	17.019
Neto realizirani dobici od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	9	1.578	238
Neto (gubici) / dobici od tečajnih razlika	10	(184)	307
Ostali prihodi	11	245	850
OPERATIVNI PRIHODI		38.535	43.234
Troškovi osoblja	12	(18.578)	(19.670)
Administrativni i ostali operativni troškovi	13	(9.107)	(7.952)
Troškovi amortizacije	20	(2.532)	(2.446)
OPERATIVNI TROŠKOVI		(30.217)	(30.068)
FINANCIJSKI REZULTAT PRIJE REZERVIRANJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE		8.318	13.166
Neto (povećanje) / otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	14	(410)	9.409
NETO DOBIT ZA GODINU	28	7.908	22.575

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Financijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

IZVJEŠĆE O SVEOBUHVATNOJ DOBITI

**Za godinu koja je završila
31. prosinca**

U tisućama KM	Bilješka	2020.	2019.
NETO DOBIT ZA GODINU		7.908	22.575
Ostala sveobuhvatna dobit			
<i>Stavke koje su ili koje se mogu naknadno prenijeti u dobit ili gubitak:</i>			
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit			
Neto promjena u fer vrijednosti tijekom godine	17	81.673	77.863
Neto promjena u rezerviranjima za očekivane kreditne gubitke priznana u dobit ili gubitak tijekom godine	6.1.1., 14	314	(7.598)
Reklasificiranje u dobit ili gubitak od prodaje dužničkih instrumenata	9	(1.578)	(238)
		80.409	70.027
Monetarno zlato			
Neto promjena u fer vrijednosti tijekom godine	18	37.473	44.092
		37.473	44.092
Ukupno ostala sveobuhvatna dobit		117.882	114.119
UKUPNO SVEOBUHVATNA DOBIT ZA GODINU		125.790	136.694

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Financijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

IZVJEŠĆE O FINANCIJSKOM POLOŽAJU

U tisućama KM	Bilješka	Na dan	
		31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
IMOVINA			
Gotovina u stranim valutama	15	142.202	322.599
Depoziti kod inozemnih banaka	16	3.832.072	3.102.765
Dužnički instrumenti	17	9.601.315	8.917.413
Monetarno zlato	18	291.561	254.088
Specijalna prava vučenja u MMF-u	30, 33	879	230
Ostala imovina	19	12.671	11.457
Nekretnine i oprema	20	48.560	48.314
Nematerijalna imovina	20	1.234	1.563
Ostala ulaganja	21	27.813	27.813
UKUPNO IMOVINA		13.958.307	12.686.242
OBVEZE I KAPITAL			
OBVEZE			
Novčanice i kovanice u optjecaju	22	6.172.457	5.199.916
Depoziti banaka	23	5.901.142	5.743.619
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	24	897.044	880.675
Rezerviranja	25	1.414	1.394
Ostale obveze	27	3.919	4.097
Ukupno obveze		12.975.976	11.829.701
KAPITAL			
Početni kapital		25.000	25.000
Pričuve		957.331	831.541
Ukupno kapital	29	982.331	856.541
UKUPNO OBVEZE I KAPITAL		13.958.307	12.686.242

IZVJEŠĆE O PROMJENAMA U KAPITALU

U tisućama KM	Stanje na dan 1. siječnja 2020. godine	Ukupno kapijalni rezerve i rezervi za rizik	Ukupno pricuve	Ukupno kapijalni rezerve i rezervi za rizik	Ukupno pricuve
		25.000	537.295	31.300	211.373
Početni kapital		25.000	537.295	31.300	211.373
		25.000	537.295	31.300	211.373
Ukupno sveobuhvatna dobit za godinu		-	7.908	-	80.154
Neto dobit za godinu		-	7.908	-	-
Ostala sveobuhvatna dobit		-	-	-	80.154
<i>Neto nerealizirane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata</i>		-	-	-	81.673
<i>Neto realizirane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata prenesene u dobit ili gubitak</i>		-	-	-	(1.519)
<i>Neto povećanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente priznano u dobit ili gubitak</i>		-	-	-	-
<i>Neto otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke preneseno u dobit ili gubitak za prodane dužničke instrumente</i>		-	-	-	-
<i>Neto nerealizirane pozitivne promjene u fer vrijednosti monetarnog zlata</i>		-	-	-	-
Stanje na dan 31. prosinca 2020. godine		25.000	545.203	31.300	291.527
		25.000	545.203	31.300	291.527
		25.000	545.203	31.300	291.527

IZVJEŠĆE O PROMJENAMA U KAPITALU (NASTAVAK)

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Financijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

U tisućama KM	Stanje na dan 1. siječnja 2019. godine	25.000	514.720	31.300	133.696	8.993	6.138	694.847	719.847
Ukupno sveobuhvatna dobit za godinu									
Neto dobit za godinu	-	22.575	-	-	77.677	(7.650)	44.092	136.694	136.694
Ostala sveobuhvatna dobit	-	22.575	-	-	-	-	-	22.575	22.575
<i>Neto nerealizirane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata</i>	-	-	-	-	77.677	(7.650)	44.092	114.119	114.119
<i>Neto realizirane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata prenesene u dobit ili gubitak</i>	-	-	-	-	77.863	-	-	77.863	77.863
<i>Neto otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente priznano u dobit ili gubitak</i>	-	-	-	-	(186)	-	-	(186)	(186)
<i>Neto otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke preneseno u dobit ili gubitak za prodane dužničke instrumente</i>	-	-	-	-	(7.598)	-	(7.598)	(7.598)	(7.598)
<i>Neto nerealizirane pozitivne promjene u fer vrijednosti monetarnog zlata</i>	-	-	-	-	(52)	-	(52)	(52)	(52)
Stanje na dan 31. prosinca 2019. godine	25.000	537.295	31.300	211.373	1.343	50.230	831.541	856.541	856.541

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Financijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

IZVJEŠĆE O NOVČANIM TOKOVIMA

		Za godinu koja je završila 31. prosinca	
	Bilješka	2020.	2019.
U tisućama KM			
NOVČANI TOKOVI OD OPERATIVNIH AKTIVNOSTI			
Neto dobit za godinu		7.908	22.575
Prilagođeno za:			
Kamatne prihode	7	(51.721)	(51.178)
Kamatne rashode	7	32.197	26.358
Neto povećanje / (otpuštanje) rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	14	410	(9.409)
Neto realizirane (dubitke) od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	9	(1.578)	(238)
Neto gubitke / (dubitke) od tečajnih razlika	10	184	(307)
Prihode od donacija	11	(50)	(98)
Neto povećanje u rezerviranjima	12, 25	151	277
Neto gubitke od otuđenja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine		2	8
Prihod od dividendi priznan u dobit ili gubitak	11	-	(623)
Amortizaciju	20	2.532	2.446
Neto novčani tokovi od operativnih aktivnosti prije promjena na poslovnoj imovini i obvezama		(9.965)	(10.189)
Promjene na poslovnoj imovini i obvezama			
(Povećanje) / smanjenje oročenih depozita kod inozemnih banaka		(139.779)	584.828
(Povećanje) dužničkih instrumenata		(602.229)	(614.111)
(Povećanje) ostale imovine		(1.391)	(882)
Povećanje novčanica i kovanica u optjecaju	22	972.541	449.302
Povećanje depozita banaka		158.825	221.633
Povećanje depozita Vlade i ostalih javnih institucija		16.369	171.308
(Smanjenje) / povećanje ostalih obveza		(197)	938
Isplate po osnovi rezerviranja	25	(131)	(142)
Naplaćena kamata		50.419	49.875
Plaćena kamata		(31.135)	(25.586)
Neto novac od operativnih aktivnosti		413.327	826.974
NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI			
Kupnje nekretnina, opreme i nematerijalne imovine		(2.451)	(6.311)
Primljena dividenda		-	623
Neto novac od investicijskih aktivnosti		(2.451)	(5.688)

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Financijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

IZVJEŠĆE O NOVČANIM TOKOVIMA (NASTAVAK)

U tisućama KM	Za godinu koja je završila 31. prosinca		
	Bilješka	2020.	2019.
Efekti promjena u ispravci vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na novac i novčane ekvivalente		(45)	990
Efekti tečajnih promjena na novac i novčane ekvivalente		(115)	336
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenta		410.716	822.612
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine		<u>2.498.972</u>	<u>1.676.360</u>
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	30	<u>2.909.688</u>	<u>2.498.972</u>

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE*Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.***BILJEŠKE UZ FINANSIJSKA IZVJEŠĆA****1. OSNOVNE INFORMACIJE**

Centralna banka Bosne i Hercegovine („Centralna banka“) je vrhovna monetarna vlast države Bosne i Hercegovine (BiH). Njezin status je definiran Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine („Zakon o Centralnoj banci“), koji je usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine 20. lipnja 1997. godine, sukladno Općem okvirnom sporazumu za mir u Bosni i Hercegovini.

Centralna banka je počela sa radom 11. kolovoza 1997. godine.

Centralna banka posluje preko Centralnog ureda, tri glavne jedinice sa sjedištem u Sarajevu, Mostaru i Banjoj Luci i dvije filijale Brčko i Pale, koja je pod nadležnošću glavne jedinice u Banjoj Luci.

Sjedište Centralnog ureda Centralne banke je u Sarajevu, Maršala Tita broj 25.

Osnovni cilj Centralne banke je da postigne i održi stabilnost domaće valute tako što izdaje domaću valutu sukladno pravilu valutnog odbora. Pravilo valutnog odbora, definirano Zakonom o Centralnoj banci, podrazumijeva da se domaća valuta izdaje samo uz puno pokriće u slobodno konvertibilnim deviznim pričuvama. Pored toga, Centralna banka ima obvezu da, na zahtjev, bez ograničenja kupuje i prodaje konvertibilnu marku (KM) za euro (EUR) po službenom deviznom tečaju u iznosu 1,95583 KM = 1 EUR, koji je određen Zakonom o Centralnoj banci.

Zadaci Centralne banke, definirani Zakonom o Centralnoj banci, uključuju:

- definiranje, usvajanje i kontroliranje monetarne politike BiH putem izdavanja domaće valute po propisanom deviznom tečaju uz puno pokriće u slobodno konvertibilnim deviznim pričuvama;
- držanje i upravljanje službenim deviznim pričuvama Centralne banke na siguran i profitabilan način;
- uspostavljanje i održavanje odgovarajućih platnih i obračunskih sustava;
- izdavanje propisa i smjernica za ostvarivanje djelatnosti Centralne banke, u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci;
- koordiniranje djelatnosti agencija za bankarstvo nadležnih za izdavanje bankarskih licenci i superviziju banaka;
- primanje depozita od državnih i javnih institucija BiH i depozita od komercijalnih banaka u cilju ispunjavanja zahtjeva za obveznom pričuvom;
- stavljanje u optjecaj i povlačenje iz optjecaja domaće valute, uključujući novčanice i kovanice zakonskog sredstva plaćanja, pridržavajući se strogo pravila valutnog odbora;
- učestvovanje u radu međunarodnih organizacija koje rade na jačanju finansijske i ekonomske stabilnosti zemlje;
- zastupanje BiH u međunarodnim organizacijama o pitanjima monetarne politike.

U okviru svojih ovlaštenja, utvrđenih Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka je potpuno neovisna od entiteta BiH, javnih agencija i bilo kojih drugih organa u izvršavanju svojih ciljeva i zadataka.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE*Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.***1. OSNOVNE INFORMACIJE (NASTAVAK)**

Ključno rukovodstvo Centralne banke čine dva tijela: Upravno vijeće i Uprava.

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, sva ovlaštenja koja nisu specifično dana Upravnom vijeću dodjeljuju se Guverneru. Guverner je predsjedatelj Upravnog vijeća i predsjedatelj Uprave.

Upravu Centralne banke pored guvernera čine tri viceguvernera, koje imenuje guverner uz odobrenje Upravnog vijeća. Uprava operativno rukovodi poslovanjem Centralne banke.

Tijekom 2019. i 2020. godine, uključujući i razdoblje do datuma izdavanja ovog izvješća, članove ključnog rukovodstva Centralne banke čine:

Upravno vijeće

dr. Senad Softić	predsjedatelj
mr. Šerif Isović	član
dr. Radomir Božić	član (od 30. travnja 2020. godine)
dr. Dragan Kulina	član (od 30. travnja 2020. godine)
dr. Danijela Martinović	član (od 30. travnja 2020. godine)
mr. Ankica Kolobarić	član (do 30. travnja 2020. godine)
mr. Trivo Marinković	član (do 19. lipnja 2019. godine i od 19. srpnja 2019. godine do 4. listopada 2019. godine)
dr. Ljubiša Vladušić	član (do 19. lipnja 2019. godine i od 19. srpnja 2019. godine do 4. listopada 2019. godine)

Uprava

dr. Senad Softić	guverner
mr. Ernadina Bajrović	viceguverner
dr. Milica Lakić	viceguverner
Želimira Raspudić	viceguverner

Centralna banka ima uspostavljen Revizorski komitet od tri neovisna člana koji su imenovani od strane Upravnog vijeća. Revizorski komitet je nadležan da nadgleda proces financijskog izvještavanja Centralne banke, proces vanjske revizije godišnjih financijskih izvješća i proces izbora neovisnih revizora Centralne banke. U cilju nadgledanja i održavanja odgovarajućeg okvira za upravljanje rizikom u Centralnoj banci, Revizorski komitet također procjenjuje adekvatnost i efikasnost internih kontrola i procedura kao instrumenata za upravljanje rizikom kao i funkcije interne revizije.

Revizorski komitet

dr. Mila Gadžić	predsjedateljka
dr. Elvir Čizmić	član
Radomir Repija	član

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU

2.1. Izjava o usklađenosti

Finansijska izvješća Centralne banke pripremljena su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“), objavljenim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde („OMRS“).

Ova finansijska izvješća su pripremljena na osnovi pretpostavke o vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Više informacija o okolnostima prouzrokovanim globalnom pandemijom COVID-19 koje su utjecale na operacije i aktivnosti Centralne banke u 2020. godini objavljeno je u Bilješci 3.16. Ove okolnosti nisu utjecale na adekvatnost pretpostavke o vremenskoj neograničenosti poslovanja Centralne banke.

2.2. Osnova za mjerjenje

Ova finansijska izvješća su pripremljena primjenom obračunske računovodstvene osnove i koristeći povijesni trošak kao osnovu mjerjenja, izuzev za navedene značajne stavke koje se mjere na sljedećoj osnovi na svaki datum izvještavanja:

Stavka	Osnova mjerjenja
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	fer vrijednost
Monetarno zlato	fer vrijednost

2.3. Funkcionalna i izvještajna valuta

Finansijska izvješća Centralne banke prikazana su u državnoj valuti BiH koju predstavlja KM. Sve finansijske informacije su zaokružene na najbližu tisuću (ukoliko nije drugče navedeno).

2.4. Standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda na snazi u tekućem razdoblju

Sljedeći standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja, izdani od OMRS, na snazi su za tekuće razdoblje:

- Izmjene MSFI 3: „Poslovna spajanja“ – Definicija poslovanja (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2020. godine),
- Izmjene MRS 1: „Prezentiranje finansijskih izvješća“ i MRS 8: „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške“ - Definicija materijalnosti (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2020. godine),
- Izmjene MSFI 9: „Finansijski instrumenti“, MRS 39: „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerjenje“ i MSFI 7: „Finansijski instrumenti: Objavljivanja“ - Reforma referentne kamatne stope (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2020. godine),
- Izmjene odredbi Konceptualnog okvira u MSFI standardima (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2020. godine),
- Izmjene MSFI 16: „Najmovi“ – Koncesije povezane sa COVID-19 (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2020. godine).

Primjena ovih standarda, izmjena i tumačenja nema značajan utjecaj na finansijska izvješća Centralne banke u tekućem razdoblju.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

*Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.***2. OSNOVA ZA PRIPREMU (NASTAVAK)****2.5. Standardi i tumačenja koji su objavljeni, a još nisu u uporabi**

Na dan odobrenja ovih finansijskih izvješća, sljedeći standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni od strane OMRS, ali nisu još na snazi i nisu ranije usvojeni od strane Centralne banke:

- Izmjene MSFI 9: „Finansijski instrumenti”, MRS 39: „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerjenje”, MSFI 7: „Finansijski instrumenti: Objavljivanja”, MSFI 4: „Ugovori o osiguranju”, MSFI 16: „Najmovi” - Reforma referentne kamatne stope Faza 2 (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2021. godine),
- Izmjene MSFI 17: „Ugovori o osiguranju” i MSFI 4: „Ugovori o osiguranju” (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2021. godine),
- Izmjene odredbi Konceptualnog okvira (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2022. godine),
- Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI standarda za 2018. – 2020. (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2022. godine),
- Izmjene MRS 16: “Nekretnine, postrojenja i oprema” – Priljevi prije namjeravane uporabe (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2022. godine),
- Izmjene MRS 37: “Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna imovina” – Štetni ugovori – trošak ispunjavanja ugovora (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2022. godine),
- MSFI 17: „Ugovori o osiguranju” (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2023. godine),
- Izmjene MRS 1: „Prezentiranje finansijskih izvješća” – Klasificiranje obveza na kratkoročne i dugoročne (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2023. godine).

Centralna banka je izabrala da ne usvoji ove standarde, izmjene i tumačenja prije nego oni stupe na snagu. Centralna banka predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena i tumačenja neće imati značajan utjecaj na finansijska izvješća Centralne banke.

2.6. Reklasificiranje finansijskih informacija

Određeni usporedni prikazi, koji nisu značajnog karaktera, u ovim finansijskim izvješćima su reklasificirani kako bi se uskladili sa prezentiranjem izvršenim u tekućem izvještajnom razdoblju. Ova reklasificiranja nemaju utjecaja na ukupne finansijske performanse i položaj Centralne banke u usporednom razdoblju i izvršene su samo s ciljem unapređenja objava.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Računovodstvene politike dane u nastavku su se kontinuirano primjenjivale na sva razdoblja prikazana u ovim finansijskim izvješćima. Značajne računovodstvene politike odnose se na finansijsku imovinu i finansijske obveze Centralne banke koje čine najveći dio ukupne imovine i obveza Centralne banke. Ostale računovodstvene politike objavljene u nastavku smatraju se relevantnim zbog specifičnosti koje proizilaze iz poslovanja i svrhe Centralne banke.

3.1. Priznavanje prihoda i rashoda

3.1.1. Prihodi i rashodi od kamata

Efektivna kamatna stopa

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u dobit ili gubitak primjenom metode efektivne kamatne stope. „Efektivna kamatna stopa“ je stopa koja točno diskontira procijenjena buduća novčana plaćanja i primitke kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta na:

- bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine ili
- amortizirani trošak finansijske obveze.

„Amortizirani trošak“ finansijske imovine ili finansijske obveze je iznos po kojem se finansijska imovina ili finansijska obveza mjeri prilikom početnog priznavanja, umanjen za otplatu glavnice, uvećan ili umanjen za kumuliranu amortizaciju primjenom metode efektivne kamatne stope svih razlika između početnog iznosa i, u slučaju finansijske imovine, usklađen za svaku ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke.

Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine je amortizirani trošak finansijske imovine prije usklađenja za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke.

Prilikom izračuna efektivne kamatne stope za finansijske instrumente, Centralna banka procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove finansijskog instrumenta, ali isključujući očekivane kreditne gubitke. Obračun uključuje sve naknade i plaćene ili primljene iznose između Centralne banke i druge strane koji su sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcijske troškove i sve druge diskonte ili premije.

Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračunavanja amortiziranog troška (bruto knjigovodstvene vrijednosti) finansijske imovine ili finansijske obveze i raspoređivanja i priznavanja prihoda i rashoda od kamata u dobit ili gubitak tijekom određenog razdoblja.

Neto kamatni prihodi Centralne banke obračunani primjenom metode efektivne kamatne stope uključuju prihode i rashode od kamata na finansijsku imovinu i finansijske obveze po amortiziranom trošku i na dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Obračunana kamata na finansijsku imovinu sa negativnom kamatnom stopom priznaje se kao rashod od kamata u dobit ili gubitak i nastaje po osnovi depozita kod inozemnih banaka i dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Obračunana kamata na finansijske obveze sa negativnom kamatnom stopom priznaje se kao prihod od kamata u dobit ili gubitak i nastaje po osnovi depozita domaćih komercijalnih banaka zbog primijenjene politike obvezne pričuve Centralne banke.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.1. Priznavanje prihoda i rashoda (nastavak)

3.1.2. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi od naknada i provizija zarađeni pružanjem usluga Centralne banke priznaju se u dobit ili gubitak u trenutku pružanja usluge. Centralna banka obračunava prihode od naknada i provizija u skladu sa utvrđenim tarifama za svoje usluge. Usluge koje pruža Centralna banka uključuju usluge domaćim bankama, deponentima i drugim nebankarskim klijentima. One nastaju po osnovi transakcija u platnim sustavima, obrade novca, transakcija konverzije i ostalih usluga.

Rashodi od naknada i provizija nastaju po osnovi primljenih usluga koje se odnose na upravljanje deviznim pričuvama Centralne banke i priznaju se u dobit ili gubitak kada je usluga primljena.

3.1.3. Transakcije u stranim valutama i tečajne razlike

Prilikom početnog priznavanja transakcije u stranim valutama evidentiraju se u KM primjenjujući na iznos u stranoj valuti promptni devizni tečaj između KM i strane valute na datum transakcije.

Monetaryne stave iskazane u stranim valutama preračunavaju se u KM primjenom tečaja sa tečajne liste Centralne banke na datum izještavanja. Nemonetaryne stave iskazane u stranim valutama mjerene po povjesnom trošku preračunavaju se po tečaju važećem na datum transakcije. Nemonetaryne stave iskazane u stranim valutama mjerene po fer vrijednosti preračunavaju se koristeći tečaj koji je bio važeći na datum mjerjenja fer vrijednosti.

Tečajne razlike proizašle iz transakcija monetarnih stavki ili iz preračunavanja monetarnih stavki po tečajevima različitim od onih po kojima su početno priznane u tekućem ili u prethodnim izještajnim razdobljima, priznaju se u dobit ili gubitak kada nastanu. Zbog pravila valutnog odbora, ne postoje tečajne razlike od monetarnih stavki denominiranih u EUR valuti.

Srednji tečajevi najznačajnih valuta dani su u nastavku:

Srednji tečaj:	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
	KM	KM
CHF	1,801446	1,799126
GBP	2,165757	2,295360
USD	1,592566	1,747994
XDR	2,315409	2,417171

3.1.4. Prihod od dividende

Prihod od dividende na vlasničke instrumente priznaje se u dobit ili gubitak kada se uspostavi pravo Centralne banke da prima update. Prihod od dividende potiče od dionica BIS banke koje Centralna banka drži (Bilješka 21).

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.2. Finansijska imovina i finansijske obveze

3.2.1. Priznavanje i početno mjerjenje finansijske imovine i finansijskih obveza

Finansijska imovina i finansijske obveze se priznaju u izvješću o finansijskom položaju kada, i samo kada, Centralna banka postane jedna od ugovornih strana na koju se primjenjuju ugovorni uslovi finansijskog instrumenta.

Finansijska imovina i finansijske obveze se početno mjere po fer vrijednosti. Transakcijski troškovi izravno povezani sa stjecanjem ili izdavanjem finansijske imovine i finansijskih obveza, osim za imovinu i obveze koji se klasificiraju po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, se dodaju u ili oduzimaju od fer vrijednosti finansijske imovine ili finansijskih obveza prilikom početnog priznavanja po potrebi. Transakcijski troškovi izravno povezani sa stjecanjem finansijske imovine ili finansijskih obveza po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak se priznaju izravno u dobit ili gubitak.

Sva finansijska imovina se početno priznaje na datum podmirenja, a to je datum kada Centralna banka stekne imovinu ili se imovina isporuči Centralnoj banci.

3.2.2. Klasificiranje i naknadno mjerjenje

3.2.2.1. Finansijska imovina

Centralna banka može klasificirati svoju finansijsku imovinu u sljedeće kategorije mjerena:

- Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
- Amortizirani trošak
- Fer vrijednost kroz dobit ili gubitak.

Na datume izvještavanja Centralna banka nije imala finansijsku imovinu koja spada u kategoriju po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Klasificiranje finansijske imovine određeno je:

- Poslovnim modelom Centralne banke za upravljanje finansijskom imovinom
- Karakteristikama ugovornih novčanih tokova finansijske imovine.

Poslovni model

Poslovni model označava način na koji Centralna banka upravlja svojom imovinom sa ciljem generiranja novčanih tokova. To znači, da li je cilj Centralne banke postignut samo prikupljanjem ugovornih novčanih tokova držanjem ili Centralna banka prikuplja ugovorne novčane tokove držanjem i prodajom imovine. Ukoliko ništa od navedenog nije primjenjivo, onda se finansijska imovina klasificira kao dio „Ostalog“ poslovnog modela i mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Na datume izvještavanja Centralna banka upravlja svojom imovinom kroz sljedeće poslovne modele:

1. Model „držanje radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova“ za finansijsku imovinu koja generira ugovorne novčane tokove u tijeku svog životnog vijeka i
2. Model „držanje radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i prodaje“ za finansijsku imovinu koja generira ugovorne novčane tokove u tijeku svog životnog vijeka kao i prodajom.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE*Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.***3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)****3.2. Finansijska imovina i finansijske obveze (nastavak)****3.2.2. Klasificiranje i naknadno mjerjenje (nastavak)****3.2.2.1. Finansijska imovina (nastavak)**

Ciljevi ovih modela su određeni kako bi se generirali novčani tokovi i održavala likvidnost Centralne banke u svrhu izvršavanja monetarne politike Centralne banke.

Upravljanje ugovornim novčanim tokovima po osnovi dužničkih instrumenata može se vršiti kroz oba poslovna modela. Na datume izvještavanja cilj Centralne banke je da se za sve dužničke instrumente prikupljanje ugovornih novčanih tokova vrši držanjem i prodajom.

Za finansijsku imovinu kojom se upravlja kroz ove modele, Centralna banka procjenjuje da li su ugovorni novčani tokovi finansijske imovine samo plaćanja glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice. Ova procjena se radi na razini portfelja iz razloga što je ta razina najbolji odraz načina upravljanja imovinom. U svrhu procjene, „glavnica“ se definira kao fer vrijednost finansijske imovine prilikom početnog priznavanja. „Kamata“ se definira kao naknada za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik povezan sa nepodmirenim iznosom glavnice tijekom određenog razdoblja i ostale rizike i troškove povezane sa držanjem finansijske imovine.

Za potrebe procjene da li su ugovorni novčani tokovi „plaćanje samo glavnice i kamate“, Centralna banka uzima u obzir ugovorne novčane tokove instrumenta. Samo ona finansijska imovina koja zadovoljava zahtjeve „plaćanje samo glavnice i kamate“ može se klasificirati u kategoriju finansijske imovine koja se mjeri po amortiziranom trošku ili finansijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Finansijska imovina Centralne banke se priznaje: po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit na osnovi procjene poslovnog modela Centralne banke. Finansijska imovina zadovoljava zahtjev „plaćanje samo glavnice i kamate“ na datume izvještavanja.

Finansijska imovina po amortiziranom trošku

Finansijska imovina se mjeri po amortiziranom trošku ako imovina zadovoljava sljedeće uvjete:

- drži se u okviru poslovnog modela čiji je cilj držanje finansijske imovine kako bi se prikupili ugovorni novčani tokovi i
- ugovornim uvjetima finansijske imovine novčani tokovi nastaju na određeni datum i samo su plaćanja glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice.

Nakon početnog priznavanja, finansijska imovina se mjeri po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine. Efekti naknadnog mjerjenja finansijske imovine po amortiziranom trošku se priznaju u dobit ili gubitak kao prihod ili rashod od kamate u razdoblju kada su nastali.

Na datume izvještavanja u ovu kategoriju finansijskih instrumenata Centralne banke spadaju žiro računi, gotovina u stranim valutama, depoziti kod inozemnih banaka, specijalna prava vučenja u MMF-u i ostala finansijska imovina.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.2. Finansijska imovina i finansijske obveze (nastavak)

3.2.2. Klasificiranje i naknadno mjerjenje (nastavak)

3.2.2.1. Finansijska imovina (nastavak)

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako imovina zadovoljava sljedeće uvjete:

- drži se u okviru poslovnog modela čiji je cilj postignut naplatom ugovornih novčanih tokova i prodajom finansijske imovine i
- ugovornim uvjetima finansijske imovine novčani tokovi nastaju na određeni datum i samo su plaćanja glavnice i kamate na nepodmiren iznos glavnice.

Dužnički instrumenti

Nakon početnog priznavanja, dužnički instrumenti se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit koristeći metodu efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine i usklađuju se sa fer vrijednosti instrumenta na svaki datum izvještavanja. Tijekom razdoblja držanja, efekti naknadnog mjerjenja dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaju se na sljedeći način:

- Prihod ili rashod od kamata priznaju se u dobit ili gubitak u razdoblju kada su nastali
- Usklađivanja fer vrijednosti priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u razdoblju kada su nastali.

Prilikom prestanka priznavanja dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kumulirani dobitak ili gubitak prethodno priznan u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklassificira se iz kapitala u dobit ili gubitak, uključujući prethodno priznane dobitke ili gubitke od umanjenja.

Na datume izvještavanja dužnički instrumenti Centralne banke pripadaju ovoj kategoriji finansijskih instrumenata.

Vlasnički instrumenti

Centralna banka je napravila neopoziv izbor da u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti prikaže naknadne promjene fer vrijednosti vlasničkih instrumenata koji se ne drže za trgovanje zbog svojih specifičnih karakteristika i nepostojanja aktivnog tržišta za njihovo trgovanje. Vlasnički instrumenti su početno priznani po trošku stjecanja za koji se smatra da odgovara njihovoj fer vrijednosti.

Na datume izvještavanja, sve vlasničke instrumente Centralne banke po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit čine dionice Banke za međunarodne namire (BIS) i SWIFT dionice (Bilješka 21).

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.2. Finansijska imovina i finansijske obveze (nastavak)

3.2.2. Klasificiranje i naknadno mjerjenje (nastavak)

3.2.2.2. Finansijske obveze

Centralna banka klasificira sve svoje finansijske obveze kao naknadno mjerene po amortiziranom trošku, osim novčanica i kovanica u optjecaju koje se mjere po nominalnoj vrijednosti.

Prihod ili rashod od kamate po osnovi finansijskih obveza mjereni po amortiziranom trošku priznaje se u dobit ili gubitak koristeći metodu efektivne kamatne stope. Prihodi od naknada i provizija po osnovi finansijskih obveza priznaju se kada je usluga izvršena.

Finansijske obveze mjerene po amortiziranom trošku uključuju novčanice i kovanice u optjecaju, depozite banaka, depozite Vlade i ostalih javnih institucija i ostale finansijske obveze.

3.2.3. Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Zahtjevi za umanjenjem vrijednosti finansijske imovine koriste više informacija po principu pogleda unaprijed za priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka. Instrumenti koji potпадaju pod ove zahtjeve odnose se na finansijsku imovinu mjerenu po amortiziranom trošku odnosno depozite kod inozemnih banaka, specijalna prava vučenja u MMF-u i dužničke instrumente mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Centralna banka koristi pojednostavljeni pristup u izračunu očekivanih kreditnih gubitaka za ostala potraživanja. Vlasnički instrumenti mjereni po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit nisu predmetom umanjenja vrijednosti.

Centralna banka priznaje ispravku vrijednosti za ove gubitke na svaki datum izvještavanja. Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka odražava:

- Objektivan i ponderirano vjerojatan iznos koji se određuje procjenom više mogućih ishoda,
- Vremensku vrijednost novca i
- Razumne i korisne informacije koje su na raspolaganju bez dodatnih troškova ili napora na datum izvještavanja o prošlim događajima, trenutnim uvjetima i predviđanjima o budućim ekonomskim uvjetima.

Bilješka 6.1. pruža više informacija o načinu mjerjenja očekivanih kreditnih gubitaka.

Ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke obračunava se i prikazuje u izvješću o finansijskom položaju kako slijedi:

- Finansijska imovina mjerena po amortiziranom trošku: Očekivani kreditni gubici obračunavaju se na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine i evidentiraju kao odbitna stavka bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine i
- Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit: Očekivani kreditni gubici obračunavaju se na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine, ali se ispravka vrijednosti priznaje u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti i ne umanjuje knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine u izvješću o finansijskom položaju.

Dobici i gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se u dobit ili gubitak, neovisno od klasificiranja finansijske imovine na svaki datum izvještavanja.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE*Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.***3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)****3.2. Finansijska imovina i finansijske obveze (nastavak)****3.2.4. Prestanak priznavanja finansijske imovine i finansijskih obveza**

Centralna banka prestaje priznavati finansijsku imovinu samo onda kada ugovorna prava na novčane primitke od imovine isteknu ili kada Centralna banka prenese finansijsku imovinu i suštinski sve rizike i koristi od vlasništva imovine na drugi subjekt.

Finansijska obveza se prestaje priznavati kada je izmirena, otkazana ili je istekla.

3.3. Monetarno zlato

Monetarno zlato je dio deviznih pričuva Centralne banke i klasificirano je kao finansijska imovina. Monetarno zlato se početno priznaje po fer vrijednosti, uključujući transakcijske troškove koji se izravno mogu pripisati stjecanju monetarnog zlata.

Nakon početnog priznavanja, monetarno zlato se naknadno mjeri po fer vrijednosti. Nerealizirani dobici i gubici koji proizlaze iz promjena fer vrijednosti, a po osnovi promjena u cijeni monetarnog zlata, priznaju se na računu rezervi fer vrijednosti u okviru ostale sveobuhvatne dobiti. U slučaju da nerealizirani gubici prelaze stanje rezervi fer vrijednosti za monetarno zlato na kraju finansijske godine, Centralna banka će odbiti taj iznos od dobiti za to razdoblje.

Prilikom prodaje zlata, nerealizirani dobici i gubici iz ostale sveobuhvatne dobiti se prenose u dobit ili gubitak.

Fer vrijednost monetarnog zlata se iskazuje u EUR valuti, prevodeći ga po fiksnom tečaju KM na izještajni datum i mjeri se po zadnjoj kotiranoj poslijepodnevnoj cijeni jedne unce zlata (Oz) na izještajni datum.

3.4. Prebijanje

Finansijska imovina i obveze se prebijaju i neto iznos se iskazuje u izješću o finansijskom položaju na neto principu samo kada postoji zakonski provedivo pravo za prebijanjem priznanih iznosa i kada postoji namjera za prikazivanjem i podmirivanjem transakcija na neto osnovi.

Prihodi i rashodi se prikazuju na neto osnovi samo kada to dopušta određeni MSFI, ili za one dobitke i gubitke koji proizlaze iz grupe sličnih transakcija.

3.5. Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti za potrebe izještavanja o novčanim tokovima sastoje se od sljedećih kategorija: žiro računi, gotovina u stranim valutama, devizni depoziti po viđenju, devizni depoziti sa rokom dospijeća do tri mjeseca ili kraće od datuma stjecanja i specijalna prava vučenja u MMF-u.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.6. Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina

Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina je imovina nabavljena iz vlastitih sredstava Centralne banke i novčanih i nenovčanih donacija. Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina iskazuju se po povijesnom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak uključuje kupovnu cijenu i sve troškove koji su izravno povezani sa dovođenjem imovine u radno stanje za namjeravanu uporabu. Održavanje i popravke, zamjene, te poboljšanja manjeg značaja priznaju se kao rashod kad su nastali. Značajna poboljšanja i zamjene se kapitaliziraju.

Imovina u pripremi iskazana je po trošku nabave uključujući troškove fakturirane od trećih osoba. Nakon završetka, svi akumulirani troškovi imovine prebacuju se na odgovarajuću kategoriju nekretnina, opreme i nematerijalne imovine na koje se naknadno primjenjuju odgovarajuće stope amortizacije.

Amortizacija se obračunava na sve nekretnine, opremu i nematerijalnu imovinu osim na zemljište i imovinu u pripremi prema linearnoj metodi po propisanoj stopi koja je utvrđena za postupno otpisivanje troška nabave imovine kroz njen procijenjeni korisni vijek trajanja. Procijenjene stope amortizacije za 2019. i 2020. godinu su dane kako slijedi:

Softver	20,0%
Ostala nematerijalna imovina	20,0%
Zgrade	1,3% do 4,0%
Oprema	11,0% do 20,0%
Namještaj	10,0% do 12,5%
Vozila	15,5%

Dobici i gubici od otuđenja nekretnina i opreme priznaju se u dobit ili gubitak.

Korisni vijek trajanja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine se preispituje i prilagođava na godišnjoj razini minimalno, ako je potrebno i primjenjuje se prospektivno.

3.7. Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Knjigovodstvena vrijednost nefinancijske imovine Centralne banke se pregleda na svaki datum izvještavanja u svrhu ocjenjivanja postoje li naznake umanjenja vrijednosti. Ukoliko postoje, procjenjuje se nadoknadiva vrijednost imovine. Gubitak od umanjenja vrijednosti se priznaje uvijek kada knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinica koje stvaraju novac prelazi njezinu nadoknadivu vrijednost. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se u dobit ili gubitak.

Nadoknadiva vrijednost ostale imovine je veća vrijednost pri uspoređivanju njezine uporabne vrijednosti u odnosu na fer vrijednost, umanjena za troškove prodaje. U procjenjivanju uporabne vrijednosti, očekivani budući novčani tokovi se diskontiraju na sadašnju vrijednost koristeći diskontnu stopu prije oporezivanja koja odražava trenutna tržišna očekivanja vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu imovinu. Za imovinu koja ne generira neovisne novčane priljeve, nadoknadivi iznos se određuje za jedinicu koja stvara novac kojom imovina pripada.

Gubitak od umanjenja se ukida ukoliko je došlo do promjena u procjenama korištenim u određivanju nadoknadivog iznosa. Gubitak od umanjenja se ukida samo u mjeri u kojoj knjigovodstvena vrijednost imovine ne prelazi knjigovodstvenu vrijednost koja bi se mogla odrediti, bez amortizacije, da nije bilo prethodno priznanog gubitka od umanjenja vrijednosti te imovine.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE*Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.***3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)****3.8. Rezerviranja**

Rezerviranja se priznaju kada Centralna banka, kao posljedicu prošlog događaja, ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obvezu za koju je vjerojatno da će biti potreban odljev resursa koji sadrže ekonomske koristi radi podmirenja obveze i iznos obveze se može pouzdano procijeniti. Rezerviranja se utvrđuju diskontiranjem očekivanih budućih novčanih tokova koristeći stopu koja odražava trenutnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu obvezu.

Rezerviranja se održavaju na razini koju Uprava Centralne banke smatra dovoljnom za pokrivanje nastalih gubitaka. Uprava određuje adekvatnost rezerviranja na osnovi uvida u pojedine stavke, tekuće ekonomske uvjete, karakteristike rizika određenih kategorija transakcija kao i ostale relevantne faktore.

Rezerviranja se ukidaju samo za one troškove za koje je rezerviranje izvorno priznano. Ako odljev ekonomskih koristi za podmirenje obveza više nije vjerojatan, rezerviranje se ukida.

3.9. Porezi

Centralna banka je obvezna da plaća porez na dodanu vrijednost za sve kupljene robe i usluge. Ova plaćanja su dio administrativnih i ostalih operativnih troškova Centralne banke. Prema zakonima o porezu na dobit (i Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske), Centralna banka je oslobođena od obveza plaćanja poreza na dobit.

3.10. Novčanice i kovanice u optjecaju

Centralna banka je jedina institucija u BiH ovlaštena za izdavanje i povlačenje novčanica i kovanica, djelujući striktno u skladu sa pravilom valutnog odbora.

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci ukupan iznos novčanica i kovanica u optjecaju evidentiran je kao finansijska obveza Centralne banke u izvješću o finansijskom položaju. Novčanice i kovanice u optjecaju uključuju samo KM novčanice i kovanice koje se nalaze izvan trezora Centralne banke.

Prilikom povlačenja novčanica i kovanica iz optjecaja, iste se priznaju kao obveza u okviru novčanica i kovanica u optjecaju do formalnog roka povlačenja iz optjecaja. Iznosi koji nisu povučeni nakon formalnog roka za povlačenje iz optjecaja, priznaju se kao prihod.

Troškovi koji se odnose na proizvodnju i dizajn novčanica i kovanica početno su priznani kao odgođeni troškovi koji su dio ostale imovine Centralne banke i koji se naknadno amortiziraju kroz administrativne i ostale operativne troškove tijekom razdoblja od pet godina.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

*Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.***3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)****3.11. Domaći depoziti**

Domaći depoziti uključuju depozite banaka i depozite Vlade i ostalih javnih institucija. Ovi depoziti predstavljaju finansijske obveze Centralne banke koje se početno priznaju po fer vrijednosti i naknadno mjere po amortiziranom trošku. Domaći depoziti uključuju depozite domaćih komercijalnih banaka po osnovi politike obvezne pričuve Centralne banke, druge depozite banaka, depozite institucija BiH i drugih javnih državnih i entitetskih institucija. Uloga Centralne banke kao depozitara kao i bankara, savjetnika i fiskalnog agenta je propisana Zakonom o Centralnoj banci.

3.12. Primanja uposlenih*Kratkoročna primanja uposlenih*

U skladu sa domaćim propisima, a u ime svojih uposlenika, Centralna banka uplaćuje porez na dohodak i doprinose za mirovinsko, invalidsko, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti, na i iz plaće, koji se obračunavaju po zakonskim stopama tijekom godine od iznosa bruto plaće. Centralna banka plaća ove poreze i doprinose u korist institucija Federacije Bosne i Hercegovine (na federalnoj i kantonalnoj razini), Republike Srpske i Brčko distrikta.

Osim toga, naknade za topli obrok, prijevoz i regres isplaćuju se u skladu sa domaćim zakonskim zahtjevima. Ovi troškovi se priznaju u dobit ili gubitak u razdoblju u kojem su nastali.

Dugoročna primanja uposlenih

Prema domaćim zakonskim propisima, prilikom odlaska u mirovinu uposlenici Centralne banke imaju pravo na otpremninu, a po ispunjenju zakonskih uvjeta kao što su starost ili godine provedene u radnom odnosu, koja se u skladu sa internim aktima Centralne banke dodjeljuje u visini od šest redovnih mjesecnih plaća uposlenika isplaćenih u zadnjih šest mjeseci.

Takve isplate se tretiraju kao ostala dugoročna primanja uposlenih koja godišnje obračunava ovlašteni aktuar koristeći metod projicirane kreditne jedinice. Diskontna stopa koja se koristi za obračun obveze kreće se u rasponu kamatnih stopa domaćih korporativnih obveznica i vladinih obveznica koje postoje na tržištu.

3.13. Finansijski aranžmani Bosne i Hercegovine sa Međunarodnim monetarnim fondom

Na osnovi finansijskih aranžmana zaključenih između BiH, Centralne banke i Međunarodnog monetarnog fonda („MMF”), izvješće o finansijskom položaju Centralne banke sadrži sljedeće stavke koje se odnose na članstvo BiH u MMF-u: držanje specijalnih prava vučenja koja su dio deviznih pričuva Centralne banke i koja su kamatonosna, MMF-ov račun br. 1 i MMF-ov račun br. 2 koji su dio finansijskih obveza Centralne banke. Ovi računi su također uključeni u iskazivanje poštivanja pravila valutnog odbora (Bilješka 4).

Ostale aktivne i pasivne stavke koje se odnose na MMF, a koje pripadaju ili koje su odgovornost BiH, evidentirane su na posebnom povjerilačkom fondu u okviru izvanbilančne evidencije. Centralna banka ima obvezu da osigura odgovarajuće evidencije po osnovi transakcija između BiH i MMF-a, ali djelujući striktno u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci i domaćim zakonskim propisima u BiH koji reguliraju spoljni dug BiH (Bilješka 33).

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.14. Upravljanje sredstvima za i u ime trećih osoba

Centralna banka također vodi određene račune u stranim valutama vezane za sporazume između vlada BiH i njezinih entiteta, te inozemnih vlada i finansijskih organizacija, kao i račune u stranim valutama državnih institucija i agencija, te komercijalnih banaka za koje Centralna banka djeluje kao agent (Bilješka 32).

3.15. Značajne računovodstvene prosudbe i procjene

U pripremi finansijskih izvješća Centralne banke u skladu sa MSFI Uprava primjenjuje prosudbe i radi procjene koji se kontinuirano razmatraju. U procjeni značajnih prosudbi i procjena, Uprava uzima u obzir prepostavke zasnovane na povijesnom iskustvu i očekivanjima o budućnosti za koja se smatra da su razumne u danim okolnostima.

Značajne prosudbe i procjene utječu na iskazane iznose imovine i obveza, kao i objavljivanje iznosa potencijalne imovine i obveza na izvještajni datum, te odgovarajuće iskazane iznose prihoda i rashoda za izvještajno razdoblje. Stvarni iznosi mogu se razlikovati od ovih procjena. Promjene u računovodstvenim politikama Centralne banke se primjenjuju retrospektivno kada je to primjenjivo u skladu sa MSFI. Izmjene računovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju u kojem je procjena izmijenjena ukoliko izmjena utječe samo na to razdoblje ili i u razdoblju izmjene i u budućim razdobljima, ako izmjena utječe i na tekuće i na buduća razdoblja. U ovim finansijskim izvješćima nije bilo promjena u primjenjenim računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama.

Ova finansijska izvješća su pripremljena prema uvjetima koji su postojali na dan 31. prosinca 2020. godine. Uvjeti u budućnosti mogu biti drukčiji od onih koji su rezultirali finansijskim informacijama objavljenim u ovim finansijskim izvješćima. Uprava uzima u obzir trenutnu neizvjesnost u svezi sa utjecajem globalne pandemije COVID-19 u pogledu potencijalno značajnog utjecaja na cijelokupan finansijski položaj i performanse Centralne banke.

Ključne prepostavke i procjene vezane za materijalno značajne pozicije izvješća o finansijskom položaju su prikazane u nastavku:

Poslovni model

Bilješka 3.2.2.1.: Određivanje poslovnog modela u okviru kojeg se drži finansijska imovina i procjena ugovornih uvjeta finansijske imovine vezanih za zahtjev „plaćanje samo glavnice i kamate“. Ove procjene određuju klasificiranje finansijske imovine.

Umanjenje finansijske imovine

Centralna banka izračunava očekivane kreditne gubitke za određene klase finansijske imovine mjerene po amortiziranom trošku i dužničke instrumente mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Bilješka 6.1. opisuje prepostavke korištene u određivanju ulaznih podataka u model za mjerjenje očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i zahtjev za budućim informacijama koje su korištene u izvještajnim razdobljima.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.15. Značajne pretpostavke i izvori neizvjesnosti procjena (nastavak)

Fer vrijednost imovine i obveza

Poslovna politika Centralne banke je da objavi informacije o fer vrijednosti finansijske imovine ili obveza za koje postoje zvanične tržišne informacije ili se vrijednost može izračunati na osnovi alternativnih tehnika vrednovanja i kada se fer vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Centralne banke, iznosi u finansijskim izvješćima odražavaju najvjerojatniju i najkorisniju procjenu fer vrijednosti za potrebe finansijskog izještavanja u skladu sa MSFI. Za više informacija o mjerenu fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obveza pogledati Bilješku 5.

Amortizacija i primijenjene stope amortizacije

Obračun amortizacije i stope amortizacije su zasnovani na procijenjenom ekonomskom korisnom vijeku trajanja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine. Jednom godišnje Centralna banka procjenjuje ekonomski korisni vijek trajanja na osnovi postojećih pretpostavki.

3.16. Opće implikacije širenja COVID-19 i povezana pitanja koja se odnose na značajne računovodstvene prosudbe i procjene

11. ožujka 2020. godine Svjetska zdravstvena organizacija proglašila je globalnu pandemiju kao rezultat nekontroliranog širenja novog koronavirusa (COVID-19), te poslijedično tome i u BiH je proglašen nastanak stanja prirodne i druge nesreće 17. ožujka 2020. godine. Slijedom navedenog, BiH je uvela mjere suzbijanja u zemlji. Ograničenja su uključivala zabranu svih putovanja izvan zemlje, ograničavanje putovanja u zemlji u određene sate tijekom dana i obustavu javnog prijevoza. Ovo zaključavanje je trajalo do kraja svibnja nakon čeka je uslijedilo postupno popuštanje mjera, ali su određena ograničenja i protokoli rada za određene poslovne aktivnosti i dalje na snazi.

Tijekom cijele 2020. godine poslovanje Centralne banke se odvijalo u uvjetima neizvjesnosti i otežanog sprovođenja njezinih zadataka i aktivnosti. Isto je zahtijevalo kontinuirano sagledavanje i procjenjivanje situacije, te prilagođavanje poslovanja Centralne banke novonastalim negativnim okolnostima. Održavanje stabilnosti domaće valute po aranžmanu valutnog odbora i izvršavanje zakonskih obveza Centralne banke u uvjetima globalne pandemije COVID-19 zahtijevalo je primjenu specifičnih mjera.

Informacija u nastavku je koncipirana kroz pregled utjecaja globalne pandemije COVID-19 na poslovne procese i aktivnosti Centralne banke koji trebaju biti sagledani pojedinačno i u međusobnoj vezi. S obzirom da su pitanja povezana sa značajnim prosudbama i procjenama drukčija u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu, u pripremi ovih finansijskih izvješća uključen je njihov utjecaj na iskazane iznose imovine, obveza, prihoda i rashoda Centralne banke.

1. Upravljanje gotovim novcem: Proglašenje nastanka stanja prirodne i druge nesreće u BiH 17. ožujka 2020. godine dovelo je povećane privremene tražnje za KM novčanicama i EUR novčanicama od strane domaćih komercijalnih banaka. Iznenadna povećanja tražnja za KM novčanicama je uspješno realizirana kroz trezore Centralne banke i račune rezervi komercijalnih banaka. Raspolaganje dovoljnom količinom gotovog novca u trezorima je omogućilo nesmetano izvršavanje zakonskih obveza Centralne banke po pitanju garantirane konvertibilnosti KM koja niti jednog momenta nije bila ugrožena. Pored toga, u realiziranju ovih aktivnosti Centralna banka je donijela mjeru sa ciljem zdravstvene zaštite svih učesnika u radu sa gotovim novcem, a koji su se odnosili na postupke preuzimanja gotovog novca u trezorima Centralne banke. Za više informacija pogledati Bilješke 15 i 22.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

*Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.***3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)****3.16. Opće implikacije širenja COVID-19 i povezana pitanja koja se odnose na značajne računovodstvene prosudbe i procjene (nastavak)**

2. Obvezna pričuva komercijalnih banaka i odnosi sa komercijalnim bankama: Obvezna pričuva komercijalnih banaka je jedini instrument koji Centralna banka može koristiti u vođenju monetarne politike. Tijekom 2020. godine Centralna banka je kontinuirano pratila održavanje obvezne pričuve, likvidnost bankarskog sustava i bila spremna da reagira u slučaju potrebe za povećanjem likvidnosti u bankarskom sustavu u cijelini kroz smanjenje stope obvezne pričuve. No, pored urednog ispunjavanja zahtjeva za obveznom pričuvom, komercijalne banke su deponirale na svoje račune u Centralnoj banci znatne iznose sredstava iznad obveznih pričuve. Sve transakcije po računima rezervi komercijalnih banaka su uredno izvršavane od strane Centralne banke tijekom 2020. godine. Smanjena kreditna aktivnost komercijalnih banaka je dodatno utjecala na to da politika obvezne pričuve Centralne banke ostane nepromijenjena tijekom 2020. godine. Za više informacija pogledati Bilješku 23.

3. Garantirana konvertibilnost KM: KM je u svakom momentu bila konvertibilna za EUR, bez ograničenja i na svaki zahtjev komercijalnih banaka, u potpunosti su zadovoljene potrebe građana i gospodarstva Bosne i Hercegovine za obskrbom novcem.

4. Devizne pričuve Centralne banke: Tijekom 2020. godine, Centralna banka je nastavila sprovoditi politiku upravljanja deviznim pričuvama sa primarnim akcentom na sigurnosti i likvidnosti ulaganja čime je bila osigurana puna pokrivenost KM u slobodno konvertibilnim deviznim sredstvima. Sa aspekta uvjeta za investiranje deviznih pričuve Centralne banke, globalna pandemija COVID-19 dodatno je pogoršala postojeće volatilno okruženje negativnih kamatnih stopa što se odrazilo na generirane neto kamatne prihode na investirane devizne pričuve u 2020. godini. S druge strane, rast negativnih kamatnih stopa je imao pozitivnu implikaciju na fer vrijednost dužničkih instrumenata u posjedu Centralne banke. Domaća valuta je u potpunosti bila osigurana neto deviznim pričuvama, a investirane devizne pričuve su sve vrijeme bile u investibilnom kreditnom rasponu. Za više informacija pogledati Bilješke 4, 6, 7 i 17.

5. Izvršavanje funkcije bankarskog i fiskalnog agenta i depozitara: Centralna banka je uredno i bez zastoja izvršavala sve transakcije po nalogu svojih deponenata. Servisiranje spoljnog duga BiH je izvršeno prema planu servisiranja i dostavljenim nalozima od strane Ministarstva financija i trezora BiH. Ulogu bankara, fiskalnog agenta i depozitara BiH, Centralna banka je realizirala i doznačila sredstva primaocima u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci po osnovi aranžmana Brze finansijske pomoći (eng. Rapid Financing Instrument „RFI“) između BiH i MMF-a. Navedena sredstva su namijenjena BiH za borbu protiv pandemije COVID-19 i saniranja ekonomskih posljedica. Za više informacija pogledati Bilješku 33.

6. Platni sustavi: Platni sustavi čiji je vlasnik i kojima upravlja Centralna banka su sve vrijeme uredno funkcionalni, sve transakcije preko platnih sustava su izvršavane u skladu sa terminskim planom. Stabilan platni sustav BiH i uredno izvršavanje svih platnih nalogu su jedan od osnovnih preduvjeta ukupne finansijske stabilnosti zemlje koji niti jednog momenta nije bio ugrožen. Za više informacija pogledati Bilješke 8 i 34.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.16. Opće implikacije širenja COVID-19 i povezna pitanja koja se odnose na značajne računovodstvene prosudbe i procjene (nastavak)

7. Interne kontrole Centralne banke: Utjecaj pandemije COVID-19 kroz potencijalno narušavanje zdravlja većeg broja službenika Centralne banke koji su trebali sprovoditi uspostavljene interne kontrole u Centralnoj banci bio je glavni rizik obezbjeđenja njihove učinkovitosti. Reorganiziranjem rada, aktiviranjem planova za krizno postupanje i razdvajanjem službenika u timove osigurao se kontinuitet u izvršavanju poslovnih aktivnosti Centralne banke i nije bilo nijednog zastoja u radu uslijed odsustvovanja većeg broja službenika.

Zbog otežanih uvjeta u kojima je Centralna banka obavljala poslovne aktivnosti u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu, određena objavljivanja kroz ova finansijska izvješća su dopunjena dodatnim kvantitativnim i /ili kvalitativnim informacijama, gdje je bilo potrebno. Dodatna pozornost je dana značajnim promjenama tijekom 2020. godine u odnosu na 2019. godinu. Značajnost promjene je sagledavana uzimajući u obzir prirodu promjene, iznos promjene ili oboje, a koja je uzrokovana utjecajem globalne pandemije COVID-19.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

4. ARANŽMAN VALUTNOG ODBORA

Zakonom o Centralnoj banci definirano je operativno pravilo „valutni odbor“ za izdavanje KM, prema kojem se KM izdaje samo uz puno pokriće u neto deviznim pričuvama.

Članak 31. Zakona o Centralnoj banci zahtijeva da ukupan iznos njezine monetarne pasive nikada ne bude veći od njezinih neto deviznih pričuva.

Detalji poštivanja tog pravila su sljedeći:

	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
U tisućama KM		
Bruto devizne pričuve	13.868.029	12.597.095
Gotovina u stranim valutama	142.202	322.599
Depoziti kod inozemnih banaka	3.832.072	3.102.765
Dužnički instrumenti	9.601.315	8.917.413
Monetarno zlato	291.561	254.088
Specijalna prava vučenja u MMF-u	879	230
 Obveze prema nerezidentima	 1.688	 1.709
 Neto devizne pričuve	 13.866.341	 12.595.386
(Bruto devizne pričuve umanjene za obveze prema nerezidentima)		
 Monetarna pasiva	 12.970.643	 11.824.210
Novčanice i kovanice u optjecaju	6.172.457	5.199.916
Depoziti banaka	5.901.142	5.743.619
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	897.044	880.675
 NETO STRANA AKTIVA	 895.698	 771.176
(Neto devizne pričuve umanjene za monetarnu pasivu)		

Centralna banka nije profitno orijentirana institucija zbog čega su i mjere njezina uspješnog poslovanja specifične uslijed njezine funkcije vrhovne monetarne vlasti u BiH. Neto strana aktiva Centralne banke je glavni finansijski indikator postizanja i održavanja stabilnosti domaće valute u BiH i njezina glavna mjeru uspješnog poslovanja. Pošto čini dio bruto deviznih pričuva, iznos neto strane aktive ne može se smatrati raspoloživim za fiskalne namjene, nego kao iznos koji garantira stabilnost domaće valute i apsorbira potencijalne finansijske rizike koji proizilaze iz upravljanja bruto deviznim pričuvama.

Tijekom 2020. godine globalna pandemija COVID-19 utjecala je na osnovni cilj Centralne banke u kontroli monetarne politike, kako na strani imovine tako i na strani obveza koji generiraju usklađenost s pravilom valutnog odbora. Monetarna pasiva Centralne banke je primarno povećana zbog povećanje tražnje za KM novčanicama i držanja značajnih iznosa iznad obvezne pričuve domaćih komercijalnih banaka kao i primljenih sredstava po osnovi RFI aranžmana zaključenog između BiH i MMF-a. Bruto devizne pričuve su primarno povećane zbog RFI aranžmana i finansijske imovine mjerene po fer vrijednosti uslijed toga. Ovi efekti fer vrijednosti su rezultirali povećanjem neto strane aktive na 31. prosinca 2020. godine u odnosu na 31. prosinca 2019. godine.

Više informacija o finansijskim rizicima kojima je Centralna banka bila izložena u upravljanju bruto deviznim pričuvama je objavljeno u Bilješci 6.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

5. KLASIFICIRANJE I MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE I FINANSIJSKIH OBVEZA

Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena prodajom imovine ili plaćena za prijenos obveze u urednoj transakciji između tržišnih učesnika na datum mjerena, neovisno od toga da li je ona vidljiva neposredno ili procijenjena nekom drugom metodom vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obveze, Centralna banka uzima u obzir karakteristike imovine ili obveze koju bi tržišni učesnici uzeli u obzir prilikom procjenjivanja njihove cijene na datum mjerena.

Procjenjene fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obveza Centralne banke su određene koristeći raspoložive tržišne informacije, ukoliko ih ima, i odgovarajuće metodologije vrednovanja.

Osim toga, u svrhu finansijskog izvještavanja, mjerjenje fer vrijednosti se kategorizira u Razinu 1, 2 ili 3 u ovisnosti od stupnja raspoloživosti mjerena fer vrijednosti značaja ulaznih podataka za cijelokupno mjerjenje fer vrijednosti, što je opisano u nastavku:

- Razina 1 ulazni podaci su kotirane cijene (neprilagođene) za identičnu imovinu i obveze na aktivnim tržištima kojima Centralna banka može pristupiti na datum mjerena;
- Razina 2 ulazni podaci su podaci, osim kotiranih cijena uključenih u Razinu 1, koji su bilo izravno ili neizravno raspoloživi za imovinu i obveze; i
- Razina 3 ulazni podaci su podaci koji nisu raspoloživi za imovinu ili obveze.

Fer vrijednost za potrebe mjerena i/ili objavljivanja u ovim finansijskim izvješćima je određena na osnovi neto rezidualne vrijednosti po MRS-u 2 ili vrijednosti u uporabi po MRS-u 16, osim mjerena koja imaju sličnosti sa fer vrijednošću, ali nisu fer vrijednost. Povjesni trošak uglavnom se zasniva na fer vrijednosti naknade dane u zamjenu za imovinu.

5.1. Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti

Sljedeća tablica daje analizu finansijske imovine mjerene po fer vrijednosti na svaki izvještajni datum po razinama hijerarhije fer vrijednosti unutar koje je mjereno fer vrijednosti kategorizirano. Ovi iznosi se baziraju na vrijednostima koje su prikazane u izvješću o finansijskom položaju.

U tisućama KM

31. prosinca 2020.

Finansijska imovina	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
<i>Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>				
Dužnički instrumenti	9.601.315	-	-	9.601.315
Monetarno zlato	291.561	-	-	291.561
UKUPNO	9.892.876	-	-	9.892.876

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

5. KLASIFICIRANJE I MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE I FINANSIJSKIH OBVEZA (NASTAVAK)

5.1. Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti (nastavak)

U tisućama KM

31. prosinca 2019.

Finansijska imovina	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
<i>Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>				
Dužnički instrumenti	8.917.413	-	-	8.917.413
Monetarno zlato	254.088	-	-	254.088
UKUPNO	9.171.501	-	-	9.171.501

Finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti u izvješću o finansijskom položaju koristeći zadnje posljepodnevne cijene koje kotiraju na aktivnom tržištu, a što odgovara Razini 1 hijerarhije na izvještajne datume.

5.2. Finansijska imovina i finansijske obveze koji se ne mijere po fer vrijednosti

U tisućama KM

31. prosinca 2020.

Finansijska imovina	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
<i>Finansijska imovina mjerena po amortiziranom trošku:</i>		
Gotovina u stranim valutama	142.202	142.202
Depoziti kod inozemnih banaka	3.832.072	3.823.212
Specijalna prava vučenja u MMF-u	879	879
Ostala finansijska imovina	2.496	2.496
	3.977.649	3.968.789
<i>Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit:</i>		
Ostala ulaganja	27.813	27.813
	27.813	27.813
Ukupno	4.005.462	3.996.602
Finansijske obveze		
<i>Finansijske obveze mjerene po amortiziranom trošku:</i>		
Novčanice i kovanice u optjecaju	6.172.457	6.172.457
Depoziti banaka	5.901.142	5.887.547
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	897.044	894.977
Ostale finansijske obveze	3.759	3.759
Ukupno	12.974.402	12.958.740

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

5. KLASIFICIRANJE I MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE I FINANSIJSKIH OBVEZA (NASTAVAK)

5.2. Finansijska imovina i finansijske obveze koji se ne mijere po fer vrijednosti (nastavak)

U tisućama KM

	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	31. prosinca 2019.
Finansijska imovina			
<i>Finansijska imovina mjerena po amortiziranom trošku:</i>			
Gotovina u stranim valutama	322.599	322.599	
Depoziti kod inozemnih banaka	3.102.765	3.095.367	
Specijalna prava vučenja u MMF-u	230	230	
Ostala finansijska imovina	2.822	2.822	
	3.428.416	3.421.018	
<i>Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit:</i>			
Ostala ulaganja	27.813	27.813	
	27.813	27.813	
Ukupno	3.456.229	3.448.831	
Finansijske obveze			
<i>Finansijske obveze mjerene po amortiziranom trošku:</i>			
Novčanice i kovanice u optjecaju	5.199.916	5.199.916	
Depoziti banaka	5.743.619	5.730.552	
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	880.675	878.671	
Ostale finansijske obveze	3.904	3.904	
Ukupno	11.828.114	11.813.043	

Uprava smatra da knjigovodstvene vrijednosti gotovine u stranim valutama, specijalnih prava vučenja u MMF-u, ostale finansijske imovine, novčanica i kovanica u optjecaju i ostalih finansijskih obveza priznane u finansijskim izvješćima odgovaraju njihovoј tržišnoј vrijednosti na datume izvještavanja.

Na datume izvještavanja, fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obveza koji se ne mijere po fer vrijednosti uključena je u kategoriju Razina 2, a utvrđena je u skladu s općeprihvaćenim modelima procjenjivanja baziranim na analizi diskontiranog novčanog toka, sa diskontnom stopom kao najznačajnijim ulaznim podatkom, a koja odražava kreditni rizik ugovorne strane. Centralna banka koristi diskontnu stopu koja predstavlja ponderirani prosjek kamatnih stopa na depozite pravnih osoba, za cijelo bankarsko tržište u BiH.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA

Finansijska imovina po osnovi koje je Centralna banka izložena finansijskim rizicima (kreditni rizik, tržišni rizici i rizik likvidnosti) su:

- Gotovina u stranim valutama,
- Depoziti kod inozemnih banaka (središnjih banaka, poslovnih banaka i BIS-a),
- Dužnički instrumenti,
- Monetarno zlato,
- Specijalna prava vučenja u MMF-u,
- Ostala finansijska imovina (potraživanja od domaćih banaka, krediti uposlenim i ostala potraživanja) i
- Ostala ulaganja.

Usljed iznenadnih utjecaja prouzrokovanih globalnom pandemijom COVID-19 početkom ožujka 2020. godine, Europska središnja banka je poduzela dodatne nestandardne mjere monetarne politike s ciljem stabiliziranja tekućih uvjeta na finansijskim tržištima. Međutim, postalo je jasno da će tržišni prinosi još dugo ostati na veoma niskoj razini. Radi stabilnosti valutnog odbora, Centralna banka je značajno skratila modificirano trajanje portfelja dužničkih instrumenata i na taj način smanjila izloženost kamatnom riziku. Izvršena su određena prilagođavanja ograničenja kreditnog rizika, pri čemu je uzeto u obzir da nema značajnijeg porasta kreditnog rizika, budući da nacionalne središnje banke iz sustava ESB-a otkupljuju državne dužničke instrumente zemalja Eurozone.

6.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od neizvršenja ugovornih obveza od strane druge ugovorne strane ili emitenta dužničkih vrijednosnih papira s fiksnim prihodom, pri čemu ugovorna strana predstavlja subjekta kod kojeg se, u skladu s propisima Centralne banke, drže ili su investirana sredstva deviznih pričuvi. Upravljanje ovom vrstom rizika ostvaruje se:

- ograničavanjem obujma finansijskih instrumenata,
- ograničavanjem ugovornih strana i emitentata na one s prihvatljivim kompozitnim kreditnim rejtingom,
- definiranjem ograničenja u pogledu koncentriranja za investiranje kod svake pojedinačne ugovorne strane,
- ograničavanjem maksimalnog iznosa koji se može investirati u pojedinačne vrste finansijskih instrumenata,
- ograničavanjem veličine emisije pojedinačnog vrijednosnog papira i
- ograničavanjem ročnosti investiranja.

Za sredstva koja su evidentirana u izvanbilančnoj evidenciji, Centralna banka nije izložena kreditnom riziku, jer sav rizik koji eventualno može rezultirati iz osnova plasmana tih sredstava snose ugovorno vlasnici sredstava (pogledati Bilješke 32 i 33).

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka

Finansijska imovina za koju Centralna banka vrši izračun očekivanih kreditnih gubitaka obuhvata:

- depozite kod inozemnih banaka,
- dužničke instrumente,
- specijalna prava vučenja u MMF-u i
- ostala finansijska imovina (potraživanja od domaćih banaka, krediti uposlenim i ostala potraživanja).

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

*Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.***6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)****6.1. Kreditni rizik (nastavak)**

Osnovni kriterijum za definiranje ograničenja izloženosti kreditnom riziku predstavlja kompozitni kreditni rejting. Kompozitni kreditni rejting predstavlja prosjek razina postojećih kreditnih rejtinga dodijeljenih određenom emitentu od strane najmanje dvije od tri kreditne rejting agencije (Standard & Poor's, Fitch Ratings ili Moody's).

Finansijsku imovinu koja ima kompozitni kreditni rejting razine AA minus (AA-) ili viši, Centralna banka tretira kao izloženost kreditnom riziku niske razine.

Finansijsku imovinu koja ima kompozitni kreditni rejting razine od BBB minus (BBB-) do A plus (A+), Centralna banka tretira kao izloženost kreditnom riziku srednje razine.

Finansijsku imovinu koja ima kompozitni kreditni rejting razine niže od BBB minus (BBB-), Centralna banka tretira kao izloženost kreditnom riziku visoke razine.

U nedostatku kreditnog rejtinga, Centralna banka procjenjuje kapacitet dužnika da uredno izmiruje dospjele ugovorne novčane obveze.

Model umanjenja vrijednosti finansijske imovine definira tri faze raspodjele izloženosti, u ovisnosti od razine kreditnog rizika kod inicijalnog priznavanja i na temelju promjena razine kreditnog rizika nakon inicijalnog priznavanja kao što je prikazano u nastavku:

1. Faza 1 raspodjele izloženosti – Finansijska imovina koju Centralna banka prilikom inicijalnog priznavanja tretira kao izloženost kreditnom riziku niske ili srednje razine alocira se u Fazu 1. Prema internim aktima Centralne banke, ulaganje deviznih sredstava koja podrazumijeva izlaganje kreditnom riziku visoke razine nije dozvoljeno. Svako ulaganje sredstava deviznih pričuva prilikom inicijalnog priznavanja alocira u Fazu 1 raspodjele izloženosti.
2. Faza 2 raspodjele izloženosti – Ukoliko dođe do značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na inicijalno priznavanje, finansijska imovina koja je bila alocirana u Fazu 1 prelazi u Fazu 2.
3. Faza 3 raspodjele izloženosti – Ukoliko se finansijskoj imovini dodijeli status neispunjavanja obveza (eng. Default), finansijska imovina prelazi u Fazu 3.

Izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka vrši se ili na 12-mjesečnoj ili na cjeloživotnoj osnovi, u ovisnosti od toga koja je razina kompozitnog kreditnog rejtinga finansijske imovine, da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od momenta inicijalnog priznavanja finansijske imovine ili je finansijska imovina kreditno umanjena.

Za finansijsku imovinu koja je alocirana u Fazu 1, vrši se obračun 12-mjesečnih očekivanih kreditnih gubitaka, dok se za finansijsku imovinu koja je alocirana u Fazu 2 ili Fazu 3, vrši obračun cjeloživotnih očekivanih kreditnih gubitaka.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

Značajno povećanje kreditnog rizika

Značajno povećanje kreditnog rizika, kao kriterijuma za transfer izloženosti u Fazu 2, predstavlja:

- smanjenje ocjene kompozitnog kreditnog rejtinga za više od dva podioka u odnosu na datum inicijalnog priznavanja, osim u slučaju da se finansijska imovina i nakon smanjenja ocjene kompozitnog kreditnog rejtinga tretira kao izloženost kreditnom riziku niske razine na izvještajni datum ili
- smanjenje ocjene kompozitnog kreditnog rejtinga finansijske imovine ispod investibilne razine kompozitnog kreditnog rejtinga, tj. ispod ocjene BBB minus (BBB-).

Finansijska imovina se ne može iz Faze 1 realocirati u Fazu 2 ukoliko Centralna banka smatra da dužnik koji nema dodijeljen kreditni rejting ima veliki kapacitet da uredno izmiruje dospjele ugovorne obveze. U Fazu 2 ne može se alocirati ni finansijska imovina koja i nakon smanjenja razine kompozitnog kreditnog rejtinga, ima razinu AA minus (AA-) ili viši, obzirom da se tretira kao izloženost kreditnom riziku niske razine.

Ukoliko se finansijski instrument sastoji iz više tranši koje su inicijalno priznane u različitim razdobljima i koje su u različitim razdobljima imale različite kompozitne kreditne rejtinge, uvažavajući konzervativni pristup, kao relevantno uzima se izračunano povećanje kreditnog rizika od najvišeg podioka.

Ukoliko je do promjene ocjene kreditnog rizika došlo uslijed promjene metodologije određene kreditne rejting agencije i ne radi se o značajnom povećanju kreditnog rizika u odnosu na inicijalno procijenjene rizike, izloženosti se ne klasificiraju u Fazu 2.

Centralna banka može na osnovi vlastite analize za svaki individualni finansijski instrument odrediti alociranje tog finansijskog instrumenta u Fazu 2 ili Fazu 3. Ukoliko su otklonjeni uzroci koji su doveli do alociranja finansijske imovine u Fazu 2, izloženost se može vratiti u Fazu 1, ali minimalno 90 dana nakon otklanjanja uzroka.

Pored navedenih kriterijuma, klasificiranje po fazama može se vršiti i na osnovi prepostavke da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika ukoliko plaćanje kasni 30 ili više dana, pri čemu se finansijska imovina klasificira u Fazu 2 (eng. underperforming) ukoliko plaćanje kasni 30-89 dana. Finansijska imovina se klasificira u Fazu 3 (eng. nonperforming) ukoliko plaćanje kasni 90 ili više dana.

Definicija statusa neispunjavanja obveza (eng. Default)

Kriterijum za status neispunjavanja obveza predstavljaju objektivni dokazi umanjenja vrijednosti, i to posebno:

- značajne finansijske poteškoće emitenta vrijednosnog papira,
- nepoštivanje ugovornih obveza u smislu kašnjenja po obvezama glavnice i kamate,
- eventualno restrukturiranje ili izmjena postojećih uvjeta servisiranja obveza po osnovi duga proizašlog iz finansijskog instrumenta iz razloga koji se odnose na finansijske poteškoće emitenta,
- vjerovatnoća bankrota i/ili likvidiranja ili drugi oblik finansijskog reorganiziranja i/ili
- nestanak aktivnog tržišta za trgovanje.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

Izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka

Očekivani kreditni gubici se izračunavaju kao produkt tri varijable: vjerojatnoće neispunjerenja obveza (eng. PD - Probability of Default), gubitka u slučaju neispunjerenja obveza (eng. LGD – Loss Given Default) i izloženosti (eng. EAD – Exposure at Default), koji se definiraju kako slijedi:

- **Vjerojatnoća neispunjerenja obveza (PD)** predstavlja procjenu vjerojatnoće da druga ugovorna strana neće biti u mogućnosti da ispunji svoje obveze po osnovi duga. U izvještajnim razdobljima koristio se isti način kalkuliranja PD-a u skladu sa metodologijom Centralne banke za izračun očekivanih kreditnih gubitaka koja je u primjeni od 1. siječnja 2019. godine. Za izračunavanje umanjenja vrijednosti, u skladu sa najboljim praksama u drugim središnjim bankama u regionu i u Europskoj uniji, a koje su u obvezi primjene MSFI, Centralna banka kao parametar vjerojatnoće neispunjerenja obveza, koristi procjene na osnovi podataka iz tranzicijskih matrica koje objavljaju kreditne rejting agencije i ekspertske ocjene u vidu fiksnih procenata vjerojatnoće neispunjerenja obveza.

Za izračunavanje vjerojatnoće neispunjerenja obveza procjene se rade na osnovi tranzicijskih matrica za korporacije na globalnoj razini koje sadrže podatke o prosječnoj stopi jednogodišnje tranzicije odgovarajuće dugoročne razine kreditnog rejtinga u status „D“, tj. default ili status „SD“, tj. selective default. Na osnovi navedenih podataka vrše se procjene vjerojatnoće neispunjerenja obveza za izloženosti prema stranim komercijalnim bankama i stranim državama, odnosno stranim središnjim bankama i vladama, za koje je moguće izračunati kompozitne kreditne rejtinge.

Pri procjeni vjerojatnoće neispunjerenja obveza za izloženosti prema stranim državama, odnosno stranim središnjim bankama i vladama, u obzir se uzima i prvi nenulti podatak o stopi jednogodišnje tranzicije razine suverenih rejtinga u status „D“, tj. default ili status „SD“, tj. selective default iz tranzicijskih matrica za suverene rejtinge. Za izloženosti za koje nije moguće izračunati kompozitne kreditne rejtinge, u oba izvještajna razdoblja, koriste se ekspertske ocjene u vidu fiksnih procenata, odnosno pojednostavljeni pristup u skladu sa analizom trenutnog stanja i dosadašnjeg iskustva.

- **Gubitak u slučaju neispunjerenja obveza (LGD)** predstavlja procjenu procentualne izloženosti emitentu koja se u slučaju nastanka neispunjerenja obveza neće moći naplatiti. Za gubitak u slučaju neispunjerenja obveza se koristi konstantna vrijednost jednogodišnjeg LGD-a u iznosu od 45% u skladu s člankom 161. Uredbe 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. godine (eng. Capital Requirements Regulations odnosno „CRR“).
- **Izloženost (EAD)** predstavlja knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine, odnosno knjigovodstveno stanje na dan inicijalnog priznavanja/na izvještajni datum.

Centralna banka za ocjenu umanjenja vrijednosti, koristi individualni i kolektivni pristup.

S obzirom na strukturu i klasificiranje portfelja, Centralna banka će svaku izloženost za koju se utvrdi objektivno umanjenje vrijednosti, odnosno status neispunjerenja obveza, posmatrati kao individualno značajnu izloženost i primjenjivati individualnu procjenu. Za individualni pristup ocjeni umanjenja vrijednosti koristi se ocjena kroz tri različita scenarija. Za mjerjenje očekivanih kreditnih gubitaka nije nužno odrediti svaki mogući scenario, ali je potrebno uzeti u obzir rizik ili vjerojatnoću nastanka kreditnog gubitka na način koji odražava vjerojatnoću nastanka kreditnog gubitka i vjerojatnoću izostanka kreditnog gubitka, čak i kada je vjerojatnoća nastanka veoma mala.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

Iznos umanjenja vrijednosti za izloženosti koje su predmet individualne procjene se računa kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine i vjerojatnoćom ponderirane sadašnje vrijednosti procijenjenih novčanih tokova, diskontirane efektivnom kamatnom stopom, pri čemu se očekivani kreditni gubici diskontiraju na datum izvještavanja, a ne na datum očekivanog neispunjerenja obveza ili na drugi datum.

Za potrebe određivanja značajnog povećanja kreditnog rizika i priznavanja rezerviranja za umanjenje vrijednosti na kolektivnoj osnovi, finansijski instrumenti se mogu svrstati u skupine, i to na temelju zajedničkih karakteristika kreditnog rizika, kako bi se omogućila lakša provedba analize radi pravovremenog utvrđivanja značajnog povećanja kreditnog rizika.

Izračunavanje umanjenja vrijednosti za finansijske instrumente na kolektivnoj osnovi se kod izloženosti klasificiranih u Fazu 1 vrši na 12-mjesečnoj razini, dok se za izloženosti klasificirane u Fazu 2 izračunava cjeloživotni kreditni gubitak.

Uključivanje budućih (eng. forward-looking) informacija

Cilj umanjenja vrijednosti je priznati očekivane kreditne gubitke na cjeloživotnom razdoblju za finansijske instrumente kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na inicijalno procijenjene rizike, bez obzira da li se procjena radi na individualnoj ili kolektivnoj osnovi, uzimajući u obzir sve razumne i potkrijepljene informacije uključujući i one koje se odnose na budućnost.

U skladu sa navedenim, uključivanje budućih informacija u izračunavanje očekivanih gubitaka vrši se prilagođavanjem vjerojatnoće gubitka.

S obzirom da Centralna banka u svom portfelju ima finansijske instrumente od izdavaoca različitih i po strukturi, kao i zemljopisnoj rasprostranjenosti, s ciljem uključivanja budućih (eng. forward-looking) informacija pri izračunavanju očekivanih kreditnih gubitaka, Centralna banka se oslanja na predviđanja promjene rejtinga (eng. outlook) za pojedine instrumente odnosno izdavaoce.

Predviđanje smjera kretanja rejtinga na izračunatu vjerojatnoću gubitka: pozitivno, stabilno ili negativno predviđanje od strane tri najveće rejting agencije je uključeno u vjerojatnoću neispunjerenja obveza po principu jednakih vjerojatnoća.

6.1.1. Izloženost kreditnom riziku

Sljedeća tablica prikazuje usklađivanje između početnog i zaključnog stanja ispravke vrijednosti za finansijsku imovinu na datume izvještavanja:

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Izloženost kreditnom riziku (nastavak)

U tisućama KM

	2020.			2019.		
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2
1. Dužnički instrumenti						
Na dan 1. siječnja – iskazano	1.343	-	-	1.343	8.993	-
Promjena u obračunu PD-a na dan 1. siječnja (Bilješka 14)	-	-	-	(7.704)	-	(7.704)
Na dan 1. siječnja - prepravljeno	1.343	-	-	1.343	1.289	-
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	713	-	-	713	424	-
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	(74)	-	-	(74)	(97)	-
Otpuštanje zbog dospijelih instrumenata	(325)	-	-	(325)	(221)	-
<i>Neto povećanje //otpuštanje tijekom godine</i>	314	-	-	314	(7.598)	-
Otpuštanje zbog prodanih instrumenata	(59)	-	-	(59)	(52)	(52)
Na dan 31. prosinca	1.598	-	-	1.598	1.343	-
2. Depoziti kod inozemnih banaka						
Na dan 1. siječnja – iskazano	724	-	-	724	2.535	-
Promjena u obračunu PD-a na dan 1. siječnja (Bilješka 14)	-	-	-	(2.117)	-	(2.117)
Na dan 1. siječnja - prepravljeno	724	-	-	724	418	-
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	4.620	-	-	4.620	3.129	-
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	(1.078)	-	-	(1.078)	(158)	-
Otpuštanje zbog prestanaka priznavanja oročenih depozita	(3.459)	-	-	(3.459)	(2.665)	-
Na dan 31. prosinca	807	-	-	807	724	-

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Izloženost kreditnom riziku (nastavak)

U tisućama KM

	2020.			2019.		
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2
3. Specijalna prava vučenja u MMF-u						
Na dan 1. siječnja	-	-	-	-	-	-
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	-	-	-	-	-	-
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	-	-	-	-	-	-
Na dan 31. prosinca	-	-	-	-	-	-
4. Ostala finansijska imovina						
Na dan 1. siječnja	5	-	600	605	5	-
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	7	-	13	20	7	-
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	(7)	-	-	(7)	(7)	-
Na dan 31. prosinca	5	-	613	618	5	-
Ukupno početno stanje na dan 1. siječnja	2.072	-	600	2.672	11.533	-
Ukupna promjena u obračunu PD-a	-	-	-	-	(9.821)	-
Ukupno neto povećanje očekivanih kreditnih gubitaka	338	-	13	351	360	-
Ukupno zaključno stanje na dan 31. prosinca	2.410	-	613	3.023	2.072	-
					600	2.672

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.2. Koncentracija kreditnog rizika

a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku - Finansijska imovina koja je predmet umanjenja

Slijedeća tablica prikazuje maksimalnu izloženost finansijske imovine Centralne banke kreditnom riziku, analiziranu po klasama finansijskih instrumenata za koje se očekivani kreditni gubici računaju i priznaju:

	2020.			2019.		
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2
U tisućama KM						
Klase finansijskih instrumenata						
Gotovina u stranim valutama						
Bruto knjigovodstvena vrijednost	142.202	-	-	142.202	322.599	-
Ispravka vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Knjigovodstvena vrijednost	142.202	-	-	142.202	322.599	-
Depoziti kod inozemnih banaka						
Bruto knjigovodstvena vrijednost	3.832.879	-	-	3.832.879	3.103.489	-
Ispravka vrijednosti	(807)	-	-	(807)	(724)	-
Knjigovodstvena vrijednost	3.832.072	-	-	3.832.072	3.102.765	-
Dužnički instrumenti						
Bruto knjigovodstvena vrijednost	9.601.315	-	-	9.601.315	8.917.413	-
Rezerviranja za očekivane kreditne gubitke (priznano u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti)	(1.598)	-	-	(1.598)	(1.343)	-
Knjigovodstvena vrijednost	9.601.315	-	-	9.601.315	8.917.413	-
Specijalna prava vučenja u MMF-u						
Bruto knjigovodstvena vrijednost	879	-	-	879	230	-
Ispravka vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Knjigovodstvena vrijednost	879	-	-	879	230	-
Ostala finansijska imovina						
Bruto knjigovodstvena vrijednost	2.501	-	613	3.114	2.827	-
Ispravka vrijednosti	(5)	-	(613)	(618)	(5)	-
Knjigovodstvena vrijednost	2.496	-	-	2.496	2.822	-

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

b) Maksimalna izloženost kreditnom riziku - Finansijski instrumenti koji nisu predmet umanjenja

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Knjigovodstvene vrijednosti		
Monetarno zlato	291.561	254.088
Ostala ulaganja	27.813	27.813
UKUPNO	319.374	281.901

Centralna banka ne drži kolaterale i ostala založna sredstva u cilju pokrivanja kreditnog rizika. Na dan 31. prosinca 2020. godine Centralna banka nema imovinu koja je dospjela, a nenaplaćena i ima umanjenu imovinu u iznosu od 613 tisuća KM (Na dan 31. prosinca 2019. godine Centralna banka nema imovinu koja je dospjela, a nenaplaćena i ima umanjenu imovinu u iznosu od 600 tisuća KM).

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

Koncentracija prema kreditnom rejtingu

Sljedeće tablice predstavljaju analizu koncentracije finansijske imovine Centralne banke prema kompozitnom kreditnom rejtingu ugovorne strane na dan 31. prosinca 2020. godine i 31. prosinca 2019. godine:

U tisućama KM

31. prosinca 2020.

Kreditni rejting	Gotovina u stranim valutama	Depoziti kod inozemnih banaka	Specijalna prava			Ostala finansijska imovina	Ostala ulaganja	Ukupno
			Dužnički instrumenti	Monetarno zlato	vučenja u MMF-u			
AAA	-	1.743.280	2.164.263	-	-	-	-	3.907.543
AA+	-	-	1.283.772	-	-	-	-	1.283.772
AA	-	722.841	3.170.119	-	-	-	-	3.892.960
AA-	-	-	1.269.603	-	-	-	-	1.269.603
A+	-	391.013	-	-	-	-	-	391.013
A	-	875.542	-	-	-	-	-	875.542
A-	-	-	1.095.368	-	-	-	-	1.095.368
II ¹	-	410	-	291.561	879	-	27.813	320.663
BBB+	-	98.986	-	-	-	-	-	98.986
BBB	-	-	-	-	-	-	-	-
BBB-	-	-	618.190	-	-	-	-	618.190
Bez rejtinga	142.202	-	-	-	-	2.496	-	144.698
UKUPNO	142.202	3.832.072	9.601.315	291.561	879	2.496	27.813	13.898.338

¹ Međunarodne institucije (eng. International institutions)

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

U tisućama KM

31. prosinca 2019.

Kreditni rejting	Gotovina u stranim valutama	Depoziti kod inozemnih banaka	Dužnički instrumenti	Monetarno zlato	Specijalna prava vučenja u MMF-u	Ostala finansijska imovina	Ostala ulaganja	Ukupno
AAA	-	1.842.449	2.190.752	-	-	-	-	4.033.201
AA+	-	-	1.273.212	-	-	-	-	1.273.212
AA	-	78.191	2.977.360	-	-	-	-	3.055.551
AA-	-	-	1.010.563	-	-	-	-	1.010.563
A+	-	547.273	-	-	-	-	-	547.273
A	-	408.740	-	-	-	-	-	408.740
A-	-	-	840.621	-	-	-	-	840.621
II ²	-	101	-	254.088	230	-	27.813	282.232
BBB+	-	226.011	-	-	-	-	-	226.011
BBB	-	-	624.905	-	-	-	-	624.905
BBB-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bez rejtinga	322.599	-	-	-	-	2.822	-	325.421
UKUPNO	322.599	3.102.765	8.917.413	254.088	230	2.822	27.813	12.627.730

² Međunarodne institucije (eng. International institutions)

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

Zemljopisna koncentracija rizika finansijske imovine sa izloženošću kreditnom riziku

Sljedeće tablice daju informaciju o izloženosti finansijske imovine Centralne banke kreditnom riziku po knjigovodstvenim vrijednostima, razvrstano po zemljopisnim regijama na dan 31. prosinca 2020. i 2019. godine. Za potrebe ove objave, Centralna banka je razvrstala izloženosti po regijama na osnovi domicilne zemlje ugovorne strane:

U tisućama KM	EU zemlje	Zemlje nečlanice EU	Bosna i Hercegovina	Ukupno
Gotovina u stranim valutama	-	-	142.202	142.202
Depoziti kod inozemnih banaka	2.864.987	967.085	-	3.832.072
Dužnički instrumenti	9.601.315	-	-	9.601.315
Monetarno zlato	-	291.561	-	291.561
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	879	-	879
Ostala finansijska imovina	-	-	2.496	2.496
Ostala ulaganja	10	27.803	-	27.813
31. prosinca 2020.	12.466.312	1.287.328	144.698	13.898.338

U tisućama KM	EU zemlje	Zemlje nečlanice EU	Bosna i Hercegovina	Ukupno
Gotovina u stranim valutama	-	-	322.599	322.599
Depoziti kod inozemnih banaka	2.618.598	484.167	-	3.102.765
Dužnički instrumenti	8.917.413	-	-	8.917.413
Monetarno zlato	-	254.088	-	254.088
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	230	-	230
Ostala finansijska imovina	-	-	2.822	2.822
Ostala ulaganja	10	27.803	-	27.813
31. prosinca 2019.	11.536.021	766.288	325.421	12.627.730

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)**6.2. Tržišni rizik**

Tržišni rizik je rizik od promjene tržišne vrijednosti finansijske imovine i instrumenata uslijed promjene uvjeta na finansijskim tržištima. Tržišni rizici sa kojima se Centralna banka susreće u svom poslovanju su: devizni rizik, kamatni rizik i rizik cijene zlata. Cilj upravljanja tržišnim rizicima je kontrola i upravljanje rizicima u okviru prihvatljivih parametara, s ciljem optimiziranja povrata.

U svrhu kvantificiranja efekata tržišnog rizika na vrijednost deviznih pričuva Centralna banka koristi koncept „vrijednosti pod rizikom“ (VaR – Value at Risk). Vrijednost pod rizikom predstavlja statističku mjeru koja pokazuje najveći mogući gubitak portfelja deviznih pričuva koji može nastati uslijed promjene cijena finansijskih instrumenata i promjene deviznih tečajeva, uz određenu razinu pouzdanosti za određeni vremenski interval. Vrijednost VaR za tržišni rizik se izračunava analitičkom (parametarskom) metodom, na osnovi srednje vrijednosti dobitka/gubitka ili stope prinosa posmatranog portfelja i standardne devijacije posmatranih podataka. Centralna banka pri obračunu VaR primjenjuje razinu pouzdanosti od 99% za vremenski interval od deset dana.

Za izračunavanje vrijednosti VaR portfelja deviznih pričuva Centralne banke, uzimaju se u obzir sve pozicije u portfelju deviznih pričuva koje su izložene tržišnim rizicima, odnosno deviznom, kamatnom i cjenovnom riziku. Na dan 31. prosinca 2020. godine, izloženost deviznih pričuva Centralne banke (VaR uz razinu pouzdanosti 99% za vremenski interval od deset dana) koja uključuje promjene cijena finansijskih instrumenata i promjene deviznih tečajeva u odnosu na KM, iznosi 61.117 tisuća KM (2019.: 76.418 tisuća KM), što predstavlja ekvivalent 0,44% ukupne finansijske imovine (2019: 0,61% ukupne finansijske imovine).

Vrijednosti VaR na dan 31. prosinca 2020. godine i na dan 31. prosinca 2019. godine izračunana je kao zbir komponentalnih vrijednosti VaR:

- za depozite kod inozemnih banaka (devizni VaR koji proističe iz promjene deviznih tečajeva),
- za dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (kamatni VaR koji proističe iz promjene tržišnih prinosa, odnosno promjene tržišne cijene dužničkih instrumenata) i
- za monetarno zlato (VaR zbog promjene eurske tržišne cijene monetarnog zlata).

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Kamatni rizik	44.722	67.443
Rizik promjene eurske cijene monetarnog zlata	16.097	8.699
Devizni rizik	298	276
Ukupno VaR	61.117	76.418

6.2.1. Devizni rizik

Devizni rizik je rizik promjene vrijednosti devizne imovine i obveza uslijed promjene deviznog tečaja. Centralna banka je izložena deviznom riziku kroz transakcije u stranim valutama. Upravljanje deviznim rizikom sprovodi se prvenstveno kroz usklađivanje valutne strukture imovine i obveza Centralne banke, kao i postavljanjem kvantitativnih ograničenja za izloženost deviznom riziku.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)**6.2. Tržišni rizik (nastavak)****6.2.1. Devizni rizik (nastavak)**

Upravljanje i kontrolu deviznog rizika Centralna banka osigurava strogim poštivanjem odredbi Zakona o Centralnoj banci i internim aktima Centralne banke.

Najveći dio bruto deviznih pričuva drži se u EUR, a maksimalan iznos koji se može držati u drugim konvertibilnim valutama osim EUR ne može biti veći od 50% od ukupnog iznosa nesmanjenog kapitala i pričuvi Centralne banke.

Centralna banka je imala sljedeću deviznu poziciju na dan 31. prosinca 2020. i 31. prosinca 2019. godine:

31. prosinca 2020.

U tisućama KM	EUR	USD	Ostale strane valute	KM	Ukupno
Gotovina u stranim valutama	142.128	18	56	-	142.202
Depoziti kod inozemnih banaka	3.821.811	1.101	9.160	-	3.832.072
Dužnički instrumenti	9.601.315	-	-	-	9.601.315
Monetarno zlato	291.561	-	-	-	291.561
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	-	879	-	879
Ostala finansijska imovina	24	-	-	2.472	2.496
Ostala ulaganja	10	-	-	27.803	27.813
Ukupno finansijska imovina	13.856.849	1.119	10.095	30.275	13.898.338
Novčanice i kovanice u optjecaju	-	-	-	6.172.457	6.172.457
Depoziti banaka	-	-	-	5.901.142	5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	-	-	-	897.044	897.044
Ostale finansijske obvezne	1.549	28	1	2.181	3.759
Ukupno finansijske obvezne	1.549	28	1	12.972.824	12.974.402
NETO DEVIZNA POZICIJA	13.855.300	1.091	10.094	(12.942.549)	923.936

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.2. Tržišni rizik (nastavak)

6.2.1. Devizni rizik (nastavak)

31. prosinca 2019.

U tisućama KM	EUR	USD	Ostale strane valute	KM	Ukupno
Gotovina u stranim valutama	322.523	20	56	-	322.599
Depoziti kod inozemnih banaka	3.092.673	1.880	8.212		3.102.765
Dužnički instrumenti	8.917.413	-	-	-	8.917.413
Monetarno zlato	254.088	-	-	-	254.088
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	-	230	-	230
Ostala finansijska imovina	31	-	-	2.791	2.822
Ostala ulaganja	10	-	-	27.803	27.813
Ukupno finansijska imovina	12.586.738	1.900	8.498	30.594	12.627.730
Novčanice i kovanice u optjecaju	-	-	-	5.199.916	5.199.916
Depoziti banaka	-	-	-	5.743.619	5.743.619
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	-	-	-	880.675	880.675
Ostale finansijske obveze	1.194	13	1	2.696	3.904
Ukupno finansijske obveze	1.194	13	1	11.826.906	11.828.114
NETO DEVIZNA POZICIJA	12.585.544	1.887	8.497	(11.796.312)	799.616

Centralna banka nije izložena riziku promjene tečaja EUR zbog aranžmana valutnog odbora čime je KM vezana za EUR po tečaju 1 EUR : 1,95583 KM.

6.2.2. Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik promjene tržišne vrijednosti finansijske imovine uslijed nepovoljnih kretanja kamatnih stopa. Kamatnim rizikom se upravlja određivanjem prihvatljive dužine trajanja oročenja i roka dospijeća finansijskih instrumenata u koje se investira. Sa dužim rokom dospijeća finansijskih instrumenata u koje su investirane devizne pričuve, veći je i pripadajući rizik promjene njihove tržišne vrijednosti. Maksimalan rok investiranja depozita kod inozemnih banaka je jedna godina, dok je maksimalan rok investiranja dužničkih instrumenata sa fiksним prihodom deset godina.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.2. Tržišni rizik (nastavak)

6.2.2. Kamatni rizik (nastavak)

Centralna banka kao osnovnu mjeru izloženosti kamatnom riziku koristi modificirano trajanje dužničkih instrumenata. Modificirano trajanje je mjera osjetljivosti cijene finansijskog instrumenta na promjenu kamatne stope, odnosno tržišnog prinosa dužničkog instrumenta. Modificirano trajanje se izražava kao broj godina i što je trajanje duže, veći je i kamatni rizik. Modificirano trajanje portfelja se izračunava kao ponderirani prosjek dospijeća novčanih tokova pojedinačnih finansijskih instrumenata u portfelju, pri čemu je ponder sadašnja vrijednost novčanog toka. Tijekom 2020. godine modificirana duracija je skraćena i iznosi 3,40 na dan 31. prosinca 2020. (2019.: 3,93) da bi se smanjio kamatni rizik i dalje poboljšala stabilnost valutnog odbora.

Sljedeće tablice prikazuju izloženost Centralne banke kamatnom riziku na dan 31. prosinca 2020. i 31. prosinca 2019. godine:

31. prosinca 2020.

U tisućama KM	Do 3 mjeseca		Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Beskamatno	Ukupno
	mjeseca		mjeseci	godine	godine		
Gotovina u stranim valutama	-	-	-	-	-	142.202	142.202
Depoziti kod inozemnih banaka	2.767.073	1.066.938	-	-	(1.939)	3.832.072	
Dužnički instrumenti	1.877.063	7.652.849	-	-	71.403	9.601.315	
Monetarno zlato	-	-	-	-	291.561	291.561	
Specijalna prava vučenja u MMF-u	879	-	-	-	-	-	879
Ostala finansijska imovina	8	5	-	-	2.483	2.496	
Ostala ulaganja	-	-	-	-	27.813	27.813	
Ukupno finansijska imovina	4.645.023	8.719.792	-	-	533.523	13.898.338	
Novčanice i kovanice u optjecaju	-	-	-	-	6.172.457	6.172.457	
Depoziti banaka	3.109.052	-	-	-	2.792.090	5.901.142	
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	-	-	-	-	897.044	897.044	
Ostale finansijske obveze	-	-	-	-	3.759	3.759	
Ukupno finansijske obveze	3.109.052	-	-	-	9.865.350	12.974.402	
KAMATNA NEUSKLAĐENOST	1.535.971	8.719.792	-	-	(9.331.827)	923.936	

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.2. Tržišni rizik (nastavak)

6.2.2. Kamatni rizik (nastavak)

31. prosinca 2019.

U tisućama KM	Do 3	Od 3	Od 1	Preko		
	mjeseca	mjeseci	do 3 godine	3 godine	Beskamatno	Ukupno
Gotovina u stranim valutama	-	-	-	-	322.599	322.599
Depoziti kod inozemnih banaka	2.176.220	927.968	-	-	(1.423)	3.102.765
Dužnički instrumenti	1.828.701	7.020.280	-	-	68.432	8.917.413
Monetarno zlato	-	-	-	-	254.088	254.088
Specijalna prava vučenja u MMF-u	230	-	-	-	-	230
Ostala finansijska imovina	10	29	15	-	2.768	2.822
Ostala ulaganja	-	-	-	-	27.813	27.813
Ukupno finansijska imovina	4.005.161	7.948.277	15	-	674.277	12.627.730
Novčanice i kovanice u optjecaju	-	-	-	-	5.199.916	5.199.916
Depoziti banaka	3.014.461	-	-	-	2.729.158	5.743.619
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	-	-	-	-	880.675	880.675
Ostale finansijske obveze	-	-	-	-	3.904	3.904
Ukupno finansijske obveze	3.014.461	-	-	-	8.813.653	11.828.114
KAMATNA NEUSKLAĐENOST	990.700	7.948.277	15	-	(8.139.376)	799.616

6.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti se odnosi na moguće poteškoće u brzom likvidiranju dijela imovine, što je moguće u situaciji u kojoj su tržišni uvjeti nepovoljni i također i kada dođe do nepoželjnog kretanja cijena.

Pod pojmom likvidne imovine definira se imovina čija konverzija u novčana sredstva podrazumijeva minimalne transakcijske troškove i čija je vrijednost najbliža tržišnoj vrijednosti.

S obzirom na obvezu garantiranja konvertibilnosti KM, dnevna likvidnost mora biti osigurana ročnom uskladenošću deviznih pričuva Centralne banke.

Okvir za likvidnost treba da uskladi prognozirane potencijalne potrebe za likvidnošću sa odgovarajućim likvidnim instrumentima. Likvidnost svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta podobnog za investiranje treba da bude razmotrena na odgovarajući način prije nego što se izvrši investiranje u taj instrument.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Analiza ročnosti

Ročnost finansijskih obveza Centralne banke na dan 31. prosinca 2020. i 2019. godine prikazana je u tablicama u nastavku na osnovi preostalog ugovornog dospijeća od datuma izvještavanja.

Novčanice i kovanice u optjecaju su raspoređene u razdoblje do tri mjeseca.

31. prosinca 2020.

U tisućama KM	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Bez određenog dospijeća		Ukupno
					određenog dospijeća	Ukupno	
Novčanice i kovanice u optjecaju		6.172.457					6.172.457
Depoziti banaka		5.901.142					5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija		897.044					897.044
Ostale finansijske obveze		3.759	-	-	-		3.759
UKUPNO FINANCIJSKE OBVEZE		12.974.402	-	-	-	-	12.974.402

31. prosinca 2019.

U tisućama KM	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Bez određenog dospijeća		Ukupno
					određenog dospijeća	Ukupno	
Novčanice i kovanice u optjecaju		5.199.916	-	-	-	-	5.199.916
Depoziti banaka		5.743.619	-	-	-	-	5.743.619
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija		880.675	-	-	-	-	880.675
Ostale finansijske obveze		3.904	-	-	-	-	3.904
UKUPNO FINANCIJSKE OBVEZE		11.828.114	-	-	-	-	11.828.114

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

7. NETO KAMATNI PRIHODI

U tisućama KM	Za godinu koja završava 31. prosinca	
	2020.	2019.
Kamatni prihodi po osnovi:		
Dužničkih instrumenata (Bilješka 17)	37.922	40.042
Efekta negativne pasivne kamatne stope na depozite domaćih komercijalnih banaka	13.789	11.093
Finansijske imovine po amortiziranom trošku	10	43
Ukupno	51.721	51.178
Kamatni rashodi po osnovi:		
Efekata negativnih kamatnih stopa za depozite kod inozemnih banaka	(17.573)	(12.805)
Efekata negativnih kamatnih stopa za dužničke instrumente (Bilješka 17)	(14.624)	(13.553)
Ukupno	(32.197)	(26.358)
Neto kamatni prihodi	19.524	24.820

Osnovicu za obračun prihoda od kamata na depozite domaćih komercijalnih banaka generira ukupan iznos depozita domaćih komercijalnih banaka na računima rezervi tijekom desetodnevog obračunskog razdoblja, koji se sastoji od iznosa obvezne pričuve i iznosa iznad obvezne pričuve.

Centralna banka ne primjenjuje stopu naknade na iznos sredstava obvezne pričuve, dok se na iznos sredstava iznad obvezne pričuve primjenjuje stopa naknade koja je vezana za kamatnu stopu na stalno raspoloživu mogućnost deponiranja kod Europske središnje banke. Naknada na iznos sredstava iznad obvezne pričuve iznosila je 50% od kamatne stope na stalno raspoloživu mogućnost deponiranja kod Europske središnje banke do 1. svibnja 2019. godine. Počevši od 1. svibnja 2019. godine, naknada na iznos sredstava iznad obvezne pričuve je obračunavana po kamatnoj stopi na stalno raspoloživu mogućnost deponiranja kod Europske središnje banke. Prosječno stanje iznosa iznad obvezne pričuve za 2020. godinu iznosi 2.713.272 tisuće KM (2019.: 3.013.724 tisuće KM).

Efekti negativnih kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka su rezultat negativne kamatne stope na iznos sredstava iznad obvezne pričuve. Tijekom izvještajnih razdoblja stope naknada na iznos sredstava iznad obvezne pričuve su bile kako slijedi:

Razdoblje	Stopa naknade	Kamatna stopa na stalno raspoloživu mogućnost deponiranja kod Europske središnje banke
2020.		
Od 1. siječnja do 31. prosinca	(0,50)%	(0,50)%
2019.		
od 1. siječnja do 30. travnja	(0,20)%	(0,40)%
od 1. svibnja do 11. rujna	(0,40)%	(0,40)%
od 12. rujna do 31. prosinca	(0,50)%	(0,50)%

Više informacija vezano za politiku obvezne pričuve Centralne banke objavljeno je u Bilješci 23.

Efekti negativnih kamatnih stopa od kamatonosne finansijske imovine su rezultat negativnih kamatnih stopa i prinosa obračunanih na depozite kod inozemnih banaka i dužničke instrumente, a koje se, u skladu s aktualnim tržišnim uvjetima i dozvoljenim zakonskim zahtjevima za investiranje deviznih pričuva Centralne banke, nisu mogle izbjegći.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

7. NETO KAMATNI PRIHODI (NASTAVAK)

Efekti negativnih kamatnih stopa na depozite kod inozemnih banaka uključuju iznos od 12.605 tisuća KM na oročene depozite i iznos od 4.968 tisuća KM na depozite po viđenju (2019.: uključivali su iznos od 10.018 tisuća KM na oročene depozite i iznos od 2.787 tisuća KM na depozite po viđenju).

8. NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
	2020.	2019.
U tisućama KM		
Prihodi od naknada i provizija po osnovi:		
usluga za domaće komercijalne banke	16.765	16.377
usluga za Vladu i druge nebankarske komitente	1.296	1.288
Ukupno	18.061	17.665
Rashodi od naknada i provizija po osnovi:		
čuvanja i ostalih rashoda za dužničke instrumente	(649)	(605)
transakcija sa bankama u inozemstvu	(34)	(34)
ostalih rashoda od naknada i provizija	(6)	(7)
Ukupno	(689)	(646)
Neto prihodi od naknada i provizija	17.372	17.019

Centralna banka obračunava prihode od naknada i provizija prema utvrđenim tarifama za svoje usluge (Bilješka 3.1.2.). Prihodi od naknada i provizija od usluga za domaće komercijalne banke se dominantno generiraju od pružanja usluga u platnom sustavu i sustavu za poravnanja. Tijekom 2020. godine ove usluge su generirale prihod od naknada i provizija u iznosu od 13.656 tisuća KM (2019.: 13.661 tisuće KM).

9. NETO REALIZIRANI DOBICI OD PRODAJE DUŽNIČKIH INSTRUMENATA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUVATNU DOBIT

	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
	2020.	2019.
U tisućama KM		
Realizirani dobici	1.578	238
Realizirani gubici	-	-
Neto realizirani dobici od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	1.578	238

Odgovarajući iznosi realiziranih dobitaka po osnovi otpuštanja rezerviranja za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente su prikazani u Bilješci 6.1.1.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

10. NETO (GUBICI) / DOBICI OD TEČAJNIH RAZLIKA

	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
	2020.	2019.
U tisućama KM		
Neto nerealizirani (gubici) / dobici od tečajnih razlika	(328)	267
Neto realizirani dobici od tečajnih razlika	144	40
Neto (gubici) / dobici od tečajnih razlika	(184)	307

11. OSTALI PRIHODI

	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
	2020.	2019.
U tisućama KM		
Neto efekti usklađivanja vrijednosti numizmatičkih zbirki	147	109
Prihod od donacija	50	98
Ostali prihodi	48	20
Prihod od dividende (Bilješka 21)	-	623
UKUPNO	245	850

12. TROŠKOVI OSOBLJA

	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
	2020.	2019.
U tisućama KM		
Plaće	9.990	10.645
Doprinosi i druge naknade na plaće	5.679	6.064
Ostala primanja uposlenih	2.093	2.019
Doprinosi i druge naknade na ostala primanja uposlenih	665	665
Neto povećanje u rezerviranjima za otpremnine uposlenih (Bilješka 25)	151	277
UKUPNO	18.578	19.670

Troškovi uposlenih uključuju 3.544 tisuće KM (2019: 3.749 tisuća KM) obveznih doprinosa za mirovinsko osiguranje plaćenih javnim zavodima za mirovinsko osiguranje u BiH. Doprinosi se računaju kao postotak bruto plaće.

Ostala primanja uposlenih uglavnom čine troškovi po osnovi naknada za topli obrok, prijevoz i regres.

Tijekom 2020. godine prosječan broj uposlenih iznosio je 366 (2019: 371).

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

13. ADMINISTRATIVNI I OSTALI OPERATIVNI TROŠKOVI

U tisućama KM	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
	2020.	2019.
Troškovi proizvodnje i dizajna novčanica i kovanica	2.855	1.959
Troškovi održavanja platnih sustava	1.613	1.426
Troškovi IT infrastrukture	781	765
Troškovi održavanja	648	497
Ostali administrativni i operativni troškovi	3.210	3.305
UKUPNO	9.107	7.952

14. NETO (POVEĆANJE) / OTPUŠTANJE REZERVIRANJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE

U tisućama KM	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
	2020.	2019.
Dobici od očekivanih kreditnih gubitaka od:		
Depozita kod inozemnih banaka:	4.537	4.940
<i>Promjena u obračunu PD-a (Bilješke 6.1.i 6.1.1.)</i>	-	2.117
<i>Otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke</i>	4.537	2.823
Dužničkih instrumenata:	399	8.022
<i>Promjena u obračunu PD-a (Bilješke 6.1. i 6.1.1.)</i>	-	7.704
<i>Otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke</i>	399	318
Ostale finansijske imovine:	7	7
<i>Otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke</i>	7	7
Specijalnih prava vučenja u MMF-u:	-	-
<i>Otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke</i>	-	-
	4.943	12.969
Gubici od očekivanih kreditnih gubitaka od:		
Depozita kod inozemnih banaka	(4.620)	(3.129)
Dužničkih instrumenata	(713)	(424)
Ostale finansijske imovine	(20)	(7)
Specijalnih prava vučenja u MMF-u	-	-
	(5.353)	(3.560)
Neto (povećanje) / otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	(410)	9.409

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

15. GOTOVINA U STRANIM VALUTAMA

Gotovina u stranim valutama se drži u trezorima Centralne banke. Gotovina u stranim valutama, analizirana prema valutama, prikazana je kako slijedi:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Gotovina u stranim valutama:		
- EUR	142.128	322.523
- CHF	39	39
- USD	18	20
- GBP	17	17
UKUPNO	142.202	322.599

16. DEPOZITI KOD INOZEMNIH BANAKA

Depoziti kod inozemnih banaka predstavljaju investirane devizne pričuve Centralne banke koje se drže na računima stranih središnjih i komercijalnih banaka. Uključuju depozite po viđenju i oročene depozite.

Analiza oročenih depozita i depozita po viđenju kod inozemnih banaka prema valutama dana je kako slijedi:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Oročeni depoziti:		
- EUR	2.391.656	2.308.476
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(628)	(495)
	2.391.028	2.307.981
Depoziti po viđenju:		
- EUR	1.430.953	784.914
- CHF	7.089	5.999
- GBP	2.080	2.220
- USD	1.101	1.880
	1.441.223	795.013
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(179)	(229)
	1.441.044	794.784
UKUPNO	3.832.072	3.102.765

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

*Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.***16. DEPOZITI KOD INOZEMNIH BANAKA (NASTAVAK)**

Oročeni depoziti kod inozemnih banaka, analizirani prema preostaloj ugovorenoj ročnosti, dani su kako slijedi:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Do mjesec dana	1.032.703	1.184.603
Od jednog do dva mjeseca	253.800	155.675
Od dva do tri mjeseca	525.637	272.789
Od tri do četiri mjeseca	96.154	192.865
Od četiri do dvanaest mjeseci	483.362	502.544
Ukupno	2.391.656	2.308.476
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(628)	(495)
UKUPNO	2.391.028	2.307.981

Tijekom 2020. godine negativne kamatne stope na depozite po viđenju denominirane u EUR su se kretale u rasponu od 0,75% do 0,40% godišnje (2019: negativne kamatne stope od 0,75% do 0,30% godišnje), a negativne kamatne stope na oročene depozite su se kretale u rasponu od 0,60% do 0,33% godišnje (2019: od 0,52% do 0,34% godišnje).

Depoziti kod inozemnih banaka uključuju negativnu obračunanu kamatu u iznosu od 1.939 tisuća KM na dan 31. prosinca 2020. godine (2019: uključivali su negativnu obračunanu kamatu u iznosu od 1.423 tisuće KM).

Prosječna stopa negativnog efektivnog prinosa na depozite je iznosila 0,50% godišnje (2019: 0,42% godišnje).

Analiza depozita kod inozemnih banaka prema vrsti banke u koju su investirani dana je kako slijedi:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Inozemne središnje banke	2.375.955	1.594.746
Inozemne komercijalne banke	1.456.924	1.508.743
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke (Bilješka 6.1.1.)	(807)	(724)
UKUPNO	3.832.072	3.102.765

Više informacija o rasponu kompozitnog kreditnog rejtinga i koncentraciji kreditnog rizika Centralne banke za depozite kod inozemnih banaka na datume izvještavanja je objavljeno u Bilješci 6.1.2.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

16. DEPOZITI KOD INOZEMNIH BANAKA (NASTAVAK)

Depoziti kod inozemnih banaka, analizirani prema zemlji u kojoj su sredstva investirana, dani su kako slijedi:

	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
U tisućama KM		
<i>Francuska</i>		
Oročeni depoziti	1.035.892	391.166
Depoziti po viđenju	78.200	78.200
	1.114.092	469.366
<i>Njemačka</i>		
Oročeni depoziti	-	-
Depoziti po viđenju	1.068.666	421.679
	1.068.666	421.679
<i>Velika Britanija</i>		
Oročeni depoziti	486.390	408.933
Depoziti po viđenju	-	-
	486.390	408.933
<i>Švicarska</i>		
Oročeni depoziti	479.888	482.345
Depoziti po viđenju	410	101
	480.298	482.446
<i>Slovačka</i>		
Oročeni depoziti	389.486	156.285
Depoziti po viđenju	-	-
	389.486	156.285
<i>Luksemburg</i>		
Oročeni depoziti	-	869.747
Depoziti po viđenju	234.599	234.598
	234.599	1.104.345
<i>Nizozemska</i>		
Oročeni depoziti	-	-
Depoziti po viđenju	58.650	58.649
	58.650	58.649
<i>SAD</i>		
Oročeni depoziti	-	-
Depoziti po viđenju	698	1.786
	698	1.786
Ukupno oročeni depoziti	2.391.656	2.308.476
Ukupno depoziti po viđenju	1.441.223	795.013
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(807)	(724)
UKUPNO	3.832.072	3.102.765

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

17. DUŽNIČKI INSTRUMENTI

Svi dužnički instrumenti su klasificirani po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i predstavljaju sredstva deviznih pričuva investirana u likvidne državne vladine obveznice zemalja Eurozone. Portfelj se sastoji od kratkoročnih i dugoročnih obveznica vlada sa fiksnom kamatom stopom. Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit su denominirani u EUR.

Analitička struktura dužničkih instrumenta po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit je sljedeća:

	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
U tisućama KM		
Kuponski dužnički instrumenti	8.522.422	8.848.981
Obračunana kamata na kuponske dužničke instrumente	67.513	68.432
	8.589.935	8.917.413
Diskontni dužnički instrumenti	1.007.490	-
Neto premija na diskontne dužničke instrumente	3.890	-
	1.011.380	-
UKUPNO	9.601.315	8.917.413

Na dan 31. prosinca 2020. godine rezerviranja za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente, priznane u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, iznose 1.598 tisuća KM (31. prosinca 2019. godine: 1.343 tisuće KM). Neto ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke za godinu koja je završila 31. prosinca 2020. godine priznana u dobit ili gubitak iznosi 314 tisuća KM (2019: neto dobici u iznosu od 7.598 tisuća KM) (Bilješka 14).

Prosječna stopa efektivnog prinosa na dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit iznosila je 0,27% godišnje (2019: prosječna stopa efektivnog prinosa iznosila je 0,32% godišnje).

Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, analizirani prema zemlji u koju su sredstva investirana, dani su kako slijedi:

	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.		
	U tisućama KM	%	U tisućama KM	%
<i>Francuska</i>	3.170.119	33,02	2.977.360	33,39
<i>Njemačka</i>	1.442.399	15,02	1.448.191	16,24
<i>Belgija</i>	1.269.603	13,22	1.010.563	11,33
<i>Španjolska</i>	1.095.368	11,41	840.620	9,43
<i>Nizozemska</i>	721.864	7,52	742.561	8,33
<i>Austrija</i>	716.421	7,46	689.066	7,73
<i>Italija</i>	618.190	6,44	624.905	7,01
<i>Finska</i>	567.351	5,91	584.147	6,54
UKUPNO	9.601.315	100,00	8.917.413	100,00

Više informacija o rasponu kompozitnog kreditnog rejtinga i koncentraciji kreditnog rizika Centralne banke za dužničke instrumente na datume izvještavanja je objavljeno u Bilješci 6.1.2.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

17. DUŽNIČKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

Kretanje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit tijekom izvještajnih razdoblja dana je u sljedećoj tablici:

U tisućama KM	2020.	2019.
Na dan 1. siječnja	8.917.413	8.225.439
Kupovine tijekom godine	3.077.979	3.156.187
Prodaje tijekom godine	(316.129)	(258.849)
Prihod od kamata priznan tijekom godine (Bilješka 7)	37.922	40.042
Efekti negativnih kamatnih stopa priznani tijekom godine (Bilješka 7)	(14.624)	(13.553)
Dospijeća dužničkih instrumenata	(2.065.454)	(2.198.367)
Dospijeća kupona	(117.465)	(111.349)
Neto nerealizirana promjena u fer vrijednosti tijekom godine	81.673	77.863
Na dan 31. prosinca	9.601.315	8.917.413

Dužnički instrumenti, analizirani po njihovom preostalom ugovorenom dospijeću, dani su kako slijedi:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Do 3 mjeseca	422.511	413.804
Od 3 do 12 mjeseci	2.382.176	1.657.217
Od 1 do 3 godine	1.750.147	1.694.727
Preko 3 godine	5.046.481	5.151.665
UKUPNO	9.601.315	8.917.413

Bez obzira na ugovorena dospijeća dužničkih instrumenata, oni se smatraju likvidnim za zadovoljavanje potreba za likvidnošću u bilo kojem trenutku. Diverzificiranje ulaganja u dužničke instrumente sa različitim dospijećima vrši se zbog postojanja dovoljno likvidne finansijske imovine Centralne banke u stranoj valuti. Diverzificiranje ne ograničava prodaju dužničkih instrumenata u slučaju potrebe.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

18. MONETARNO ZLATO

Fer vrijednost monetarnog zlata na dan 31. prosinca 2020. godine iznosi 291.561 tisuću KM, što predstavlja 96.000 unci zlata po vrijednosti od 3.037 KM po unci (2019: 254.088 tisuća KM, što je predstavljalo 96.000 unci zlata po vrijednosti od 2.647 KM po unci). Monetarno zlato je denominirano u EUR.

Efekti promjena fer vrijednosti monetarnog zlata u izvještajnim razdobljima su dani u sljedećoj tablici:

U tisućama KM	2020.	2019.
Početno stanje	254.088	209.996
Neto promjena u fer vrijednosti tijekom godine	37.473	44.092
Zaključno stanje	291.561	254.088

19. OSTALA IMOVINA

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Potraživanja od domaćih banaka	1.756	1.833
Potraživanja od službenika po osnovi manjka gotovog novca	600	600
Žiro računi	411	575
Ostala razna finansijska imovina	347	419
Ukupno	3.114	3.427
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(618)	(605)
Ukupno ostala finansijska imovina	2.496	2.822
Unaprijed plaćeni troškovi	8.933	7.539
Numizmatičke zbirke	986	840
Ostala razna nefinansijska imovina	256	256
Ukupno ostala nefinansijska imovina	10.175	8.635
UKUPNO	12.671	11.457

Na dan 31. prosinca 2020. godine unaprijed plaćeni troškovi uključuju troškove po osnovi proizvodnje novčanica i kovanica u iznosu od 7.860 tisuća KM (31. prosinca 2019: 6.973 tisuće KM nastalih po osnovi proizvodnje novčanica i kovanica). Kako je objašnjeno u Bilješci 3.10. ovi troškovi se početno razgraničavaju i naknadno amortiziraju kroz razdoblje od pet godina.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

20. NEKRETNINE, OPREMA I NEMATERIJALNA IMOVINA

U tisućama KM	Zemljište i zgrade	Oprema i namještaj	Vozila	Ostalo	Imovina u pripremi	Nekretnine i oprema ukupno	Softveri i ostala nematerijalna imovina u pripremi	Nematerijalna imovina ukupno
Nabavna vrijednost								
Na dan 1. siječnja 2019.	44.368	25.587	1.910	1.041	29	72.935	15.017	284
Nabave	-	-	-	-	5.620 (834)	5.620 -	-	691 (616)
Stavljen u uporabu	-	804	-	30 (2)	-	-	616 (172)	-
Otpisi i otuđenja	-	(1.415)	(47)	-	(1.464)	-	-	-
Na dan 31. prosinca 2019.	44.368	24.976	1.863	1.069	4.815	77.091	15.461	359
Nabave	-	-	-	-	2.289 (1.866)	2.289 (1)	-	162 (150)
Stavljen u uporabu	-	1.845	-	20	-	150 (999)	-	-
Otpisi i otuđenja	-	(816)	(183)	-	-	(3)	-	(3)
Na dan 31. prosinca 2020.	44.368	26.005	1.680	1.089	5.238	78.380	15.608	371
Akumulirana amortizacija								
Na dan 1. siječnja 2019.	5.395	20.552	1.530	781	-	28.258	13.959	-
Trosak amortizacije	579	1.255	93	49	-	1.976 (1.457)	470 (172)	-
Otpisi i otuđenja	-	(1.408)	(47)	(2)	-	-	-	(172)
Na dan 31. prosinca 2019.	5.974	20.399	1.576	828	-	28.777	14.257	-
Trosak amortizacije	579	1.346	78	38	-	2.041 (998)	491 (3)	-
Otpisi i otuđenja	-	(815)	(183)	-	-	-	-	(3)
Na dan 31. prosinca 2020.	6.553	20.930	1.471	866	-	29.820	14.745	-
Neto knjigovodstvena vrijednost								
Na dan 1. siječnja 2020.	38.394	4.577	287	241	4.815	48.314	1.204	359
Na dan 31. prosinca 2020.	37.815	5.075	209	223	5.238	48.560	863	371
								1.563
								1.234

Imovina u pripremi se najvećim dijelom odnosi na kupovinu zemljišta za nove poslovne prostorije Centralne banke za Glavnu jedinicu u Sarajevu. Na datume izvještavanja, Centralna banka nije imala nikakvih teraćenja po osnovi svojih nekretnina, opreme i nematerijalne imovine.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

21. OSTALA ULAGANJA

Struktura ostalih ulaganja je sljedeća:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
<i>Vlasnički instrumenti</i>		
Dionice BIS-a (Bilješka 29)	27.803	27.803
Dionice SWIFT-a	10	10
UKUPNO	27.813	27.813

Vlasnički instrumenti se sastoje od običnih dionica BIS banke po nominalnoj vrijednosti od 5.000 SDR po dionici (plaćenih u iznosu od 25% njihove nominalne vrijednosti od strane bivše Jugoslavije). U skladu sa Statutom BIS-a, preostalih 75% nominalne vrijednosti dionica se uplaćuje po pozivu BIS-a od strane Centralne banke. Dionice BIS banke su isključivo u vlasništvu središnjih banaka i monetarnih vlasti, uključujući i Centralnu banku. Dionicama BIS banke se ne trguje.

Dionice SWIFT-a se sastoje od dvije obične dionice i njihova ukupna vrijednost je 10 tisuća KM.

Dionice BIS-a i SWIFT-a predstavljaju nekotirane vlasničke instrumente čija se fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi i stoga se evidentiraju po trošku stjecanja.

Tijekom godine Centralna banka nije primila dividendu po osnovi dionica BIS-a zbog odluke BIS banke da cjelokupan godišnji profit transferira na odgovarajuće pozicije rezervi (2019. godine Centralna banka je primila dividendu u iznosu od 623 tisuće KM) (Bilješka 11).

22. NOVČANICE I KOVANICE U OPTJECAJU

Novčanice i kovanice u optjecaju se mogu analizirati na sljedeći način:

U tisućama KM	2020.	2019.
Novčanice i kovanice u optjecaju na dan 1. siječnja	5.199.916	4.750.614
Neto povećanje tijekom godine	972.541	449.302
Novčanice i kovanice u optjecaju na dan 31. prosinca	6.172.457	5.199.916

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

22. NOVČANICE I KOVANICE U OPTJECAJU (NASTAVAK)

	Apoen	31. prosinca 2020.		31. prosinca 2019.	
		Komada	Vrijednost u tisućama KM	Komada	Vrijednost u tisućama KM
Kovanice	0,05	81.761.386	4.088	77.246.288	3.862
Kovanice	0,10	117.249.537	11.725	112.021.868	11.202
Kovanice	0,20	84.840.207	16.968	81.275.215	16.255
Kovanice	0,50	41.308.086	20.654	38.932.789	19.466
Kovanice	1	59.456.249	59.456	57.804.822	57.805
Kovanice	2	16.415.974	32.832	14.951.396	29.903
Kovanice	5	12.548.849	62.744	11.945.662	59.728
Ukupno kovanice		413.580.288	208.467	394.178.040	198.221
Novčanice	10	13.551.703	135.517	13.746.862	137.469
Novčanice	20	10.068.856	201.377	8.762.192	175.244
Novčanice	50	24.556.493	1.227.825	20.561.074	1.028.054
Novčanice	100	34.926.392	3.492.639	27.672.872	2.767.287
Novčanice	200	4.533.156	906.632	4.468.203	893.641
Ukupno novčanice		87.636.600	5.963.990	75.211.203	5.001.695
UKUPNO		501.216.888	6.172.457	469.389.243	5.199.916

23. DEPOZITI BANAKA

Struktura depozita banaka prikazana je u sljedećoj tablici:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Depoziti domaćih komercijalnih banaka	5.900.698	5.743.011
Računi rezervi organizacionih dijelova Centralne banke	411	575
Posebni depoziti domaćih komercijalnih banaka – blokirana sredstva	33	33
UKUPNO	5.901.142	5.743.619

Depoziti domaćih komercijalnih banaka služe za ispunjavanje politike obvezne pričuve Centralne banke kao i za poravnanje platnih transakcija između komercijalnih banaka uzajamno i transakcija komercijalnih banaka sa Centralnom bankom. Na dan 31. prosinca 2020. godine ukupan iznos od 5.900.698 tisuća KM predstavlja depozite 24 banke (2019: iznos od 5.743.011 tisuća KM predstavlja depozite 24 banke).

Depoziti banaka uključuju negativnu obračunatu kamatu u iznosu od 1.302 tisuće KM na dan 31. prosinca 2020. godine (31. prosinca 2019: uključivali su negativnu obračunatu kamatu u iznosu od 1.304 tisuće KM).

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

*Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.***23. DEPOZITI BANAKA (NASTAVAK)**

Osnovicu za obračun obvezne pričuve domaćih komercijalnih banaka čine depoziti i pozajmljena sredstva bez obzira u kojoj valuti su sredstva izražena.

Centralna banka definira jedinstvenu stopu obvezne pričuve koju primjenjuje na osnovicu obvezne pričuve jednako za sve domaće komercijalne banke. Stopa obvezne pričuve iznosi 10% na datume izvještavanja i za izvještajna razdoblja.

Iznosi iznad obvezne pričuve su depoziti domaćih komercijalnih banaka koje one dobrovoljno drže na svojim računima rezervi. Centralna banka obračunava kamatu na te depozite. Politika za obračun kamata na depozite domaćih komercijalnih banaka u izvještajnim razdobljima je dana u Bilješci 7.

Globalna pandemija COVID-19 nije dovela do povlačenja iznosa sredstava iznad obvezne pričuve domaćih komercijalnih banaka. Kao što je prethodno navedeno, ovi iznosi predstavljaju sredstva koja su domaće komercijalne banke odabrale da drže na svojim računima rezervi, bez bilo kojih ograničenja od strane Centralne banke (pogledati Bilješku 3.16.).

24. DEPOZITI VLADE I OSTALIH JAVNIH INSTITUCIJA

Struktura depozita Vlade i ostalih javnih institucija prikazana je u sljedećoj tablici:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Proračunski depoziti institucija BiH	579.869	553.745
Depoziti ostalih javnih institucija	231.805	176.640
Depoziti ostalih domaćih vlada i vladinih institucija	85.047	150.285
Depozitni račun po transakcijama MMF-a	323	5
UKUPNO	897.044	880.675

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

25. REZERVIRANJA

Rezerviranja se odnose na rezerviranja za otpremnine uposlenim i rezerviranja za potencijalne obveze po osnovi sudske sporova.

Promjene u rezerviranjima za obveze prikazane su u sljedećoj tablici:

U tisućama KM

	2020.		
	Sudski sporovi	Otpremnine uposlenim	Ukupno
Na dan 1. siječnja	-	1.394	1.394
Oslobađanje rezerviranja	-	(13)	(13)
Povećanje u rezerviranjima	-	164	164
Ukupno priznano u dobit ili gubitak	-	151	151
Plaćeni iznosi	-	(131)	(131)
Na dan 31. prosinca	-	1.414	1.414

U tisućama KM

	2019.		
	Sudski sporovi	Otpremnine uposlenim	Ukupno
Na dan 1. siječnja	-	1.259	1.259
Oslobađanje rezerviranja	-	(7)	(7)
Povećanje u rezerviranjima	-	284	284
Ukupno priznano u dobit ili gubitak	-	277	277
Plaćeni iznosi	-	(142)	(142)
Na dan 31. prosinca	-	1.394	1.394

26. PREUZETE I POTENCIJALNE OBVEZE

Sudski sporovi

Centralna banka se pojavljuje kao tužena strana u nekoliko sudske procese koji proizlaze iz njezina poslovanja. Centralna banka osporava te tužbe i na osnovi pravnog savjeta smatra da isti neće dovesti do drugih materijalno značajnih obveza.

Preuzete obveze

Na dan 31. prosinca 2020. godine i 2019. godine Centralna banka nema ugovorenih obveza koje nisu priznane.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

27. OSTALE OBVEZE

Struktura ostalih obveza dana je u sljedećoj tablici:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Dobavljači	1.932	2.095
MMF-ovi računi broj 1 i 2 (Bilješka 33)	1.587	1.657
Obračunane obveze za troškove tekućeg razdoblja	135	88
Depoziti Svjetske banke	101	52
Ostale finansijske obveze	4	12
Ukupno ostale finansijske obveze	3.759	3.904
Nefinansijske obveze po raznim osnovama	106	95
Naplaćeni i odloženi prihodi budućeg razdoblja	54	98
Ukupno ostale nefinansijske obveze	160	193
UKUPNO	3.919	4.097

28. NETO DOBIT ZA GODINU I RASPODJELA DOBITI

Sljedeća tablica prikazuje komponente računa dobiti i gubitka za izvještajna razdoblja za koja je dano dodatno objašnjenje u svrhu potpunog razumijevanja ostvarenog godišnjeg rezultata Centralne banke:

U tisućama KM	2020.	2019.
FINANCIJSKI REZULTAT PRIJE REZERVIRANJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE	8.318	13.166
Neto (povećanje) / smanjenje u rezerviranjima za očekivane kreditne gubitke	(410)	9.409
NETO DOBIT ZA GODINU	7.908	22.575

Pad finansijskog rezultata prije rezerviranja za očekivane kreditne gubitke u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu odražava posljedice operacija Centralne banke koje je bilo neophodno poduzeti s ciljem očuvanja stabilnosti domaće valute, garantiranja konvertibilnosti KM i doprinosa sveukupnoj finansijskoj stabilitetu BiH. Značajan rast monetarne pasive Centralne banke je dominantno prouzrokovao RFI aranžmanom koji je Centralnu banku izložio dodatnim kamatnim rashodima po osnovi njezinih bruto deviznih pričuva.

Uzimajući u obzir funkciju Centralne banke, osnovne ciljeve i zadatke, iznos neto dobiti se ne može koristiti kao finansijska mjera uspješnog poslovanja Centralne banke i ova finansijska informacija je dana isključivo u svrhu finansijskog objavljivanja. Finansijska mjera uspješnog poslovanja Centralne banke predstavlja poštivanje aranžmana valutnog odbora (Bilješka 4).

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

28. NETO DOBIT ZA GODINU I RASPODJELA DOBITI (NASTAVAK)

Raspodjela neto dobiti Centralne banke vrši se suglasno Zakonu o Centralnoj banci.

Odredbama Zakona o Centralnoj banci definirani su kriterijumi raspodjele neto dobiti, po kojima Centralna banka usmjerava 60% tekuće dobiti na račun institucije zadužene za proračun BiH, ukoliko zadovolji kriterijum da iznos početnog kapitala i generalnih pričuva (zadržane dobiti) bude jednak 5,00% ukupnog iznosa monetarne pasive.

Ovaj odnos, prije raspodjele dobiti u 2020. godini iznosio je 4,34% (2019: 4,56%). Suglasno odluci Upravnog vijeća, cijeli iznos neto dobiti za finansijsku 2020. godinu u iznosu od 7.908 tisuća KM je alociran u generalne pričuve (zadržanu dobit) Centralne banke (2019: ukupna neto dobit za finansijsku 2019. godinu u iznosu od 22.575 tisuća KM je bila alocirana u generalne pričuve (zadržanu dobit) Centralne banke).

2020.

Prije raspodjele dobiti

Monetarna pasiva	(u tisućama KM)
Početni kapital i generalne pričuve (zadržana dobit)	12.970.643
Odnos - početni kapital i generalne pričuve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	562.295
	4,34%

Raspodjela dobiti

Neto dobit prije raspodjele	(u tisućama KM)
Raspodjela dobiti u generalne pričuve (zadržanu dobit)	7.908

Nakon raspodjele dobiti

Monetarna pasiva	(u tisućama KM)
Početni kapital i generalne pričuve (zadržana dobit)	12.970.643
Odnos - početni kapital i generalne pričuve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	570.203

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

28. NETO DOBIT ZA GODINU I RASPODJELA DOBITI (NASTAVAK)

2019.

Prije raspodjele dobiti

Monetarna pasiva	(u tisućama KM)
Početni kapital i generalne pričuve (zadržana dobit)	11.824.210
Odnos - početni kapital i generalne pričuve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	539.720
	4,56%

Raspodjela dobiti

Neto dobit prije raspodjele	(u tisućama KM)
Raspodjela dobiti u generalne pričuve (zadržanu dobit)	22.575

Nakon raspodjele dobiti

Monetarna pasiva	(u tisućama KM)
Početni kapital i generalne pričuve (zadržana dobit)	11.824.210
Odnos - početni kapital i generalne pričuve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	562.295

29. KAPITAL

Struktura kapitala je prikazana u sljedećoj tablici:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Početni kapital	25.000	25.000
Generalne pričuve (zadržana dobit)	545.203	537.295
Ostale pričuve	31.300	31.300
Rezerve fer vrijednosti za dužničke i vlasničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	291.527	211.373
Rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	1.598	1.343
Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato	87.703	50.230
UKUPNO	982.331	856.541

Početni kapital

Početni kapital predstavlja nominalni kapital koji je prema Zakonu o Centralnoj banci uplaćen 12. lipnja 1998. godine.

Generalne pričuve (zadržana dobit)

Generalne pričuve (zadržana dobit) čini akumulirana nedistribuirana dobit Centralne banke od početka njezina rada, 11. kolovoza 1997. godine. Status generalnih pričova (zadržane dobiti) je u nadležnosti Upravnog vijeća Centralne banke. Generalne pričuve (zadržana dobit) se primarno koriste za alociranje neto profita ili gubitka Centralne banke, kako je propisano Zakonom o Centralnoj banci.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

29. KAPITAL (NASTAVAK)

Ostale pričuve

Ostale pričuve se odnose na:

- pričuve od donacija u iznosu od 3.497 tisuća KM, i odnose se na novčane donacije primljene od Vijeća ministara Bosne i Hercegovine 12. lipnja 1998. godine. Status ovih pričuva je reguliran Odlukom Upravnog vijeća Centralne banke uz odobrenje Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Pravo raspolaganja pričuvama od donacija je u nadležnosti Upravnog vijeća Banke.
- sredstva primljena u skladu sa Sporazumom o sukcesiji bivše Jugoslavije u iznosu od 27.803 tisuće KM i odnose se na dionice BIS-a (pogledati Bilješku 21).

Rezerve fer vrijednosti

Rezerve fer vrijednosti za dužničke instrumente i monetarno zlato predstavljaju kumulirane nerealizirane dobitke i gubitke koji nastaju zbog promjena tržišne vrijednosti ovih finansijskih instrumenata tijekom njihovog držanja. Ovi dobici i gubici nisu raspoloživi za bilo koju raspodjelu. Povećanje u rezervama fer vrijednosti dominantno generira ukupnu sveobuhvatnu dobit u izvještajnim razdobljima.

Rezerviranja za očekivane kreditne gubitke

Rezerviranja za očekivane kreditne gubitke odnose se na dužničke instrumente mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Za više informacija pogledati Bilješku 6.1.1.

30. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

Za potrebe Izvještaja o novčanim tokovima, novac i novčani ekvivalenti se sastoje od:

	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
U tisućama KM		
Devizni depoziti sa rokom dospijeća do tri mjeseca ili kraće, od datuma stjecanja	1.325.647	1.381.184
Devizni depoziti po viđenju	1.441.223	795.013
Gotovina u stranim valutama	142.202	322.599
Žiro računi	879	230
Specijalna prava vučenja u MMF-u	411	575
Ukupno	2.910.362	2.499.601
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(674)	(629)
UKUPNO	2.909.688	2.498.972

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

30. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI (NASTAVAK)

Promjene u očekivanim kreditnim gubicima na novac i novčane ekvivalente su dani u nastavku:

U tisućama KM	2020.	2019.
Na dan 1. siječnja	629	1.619
Devizni depoziti po viđenju	(50)	(242)
Devizni depoziti sa rokom dospijeća do tri mjeseca ili kraće, od datuma stjecanja	95	(748)
Gotovina u stranim valutama	-	-
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	-
Žiro računi	-	-
Na dan 31. prosinca	674	629

31. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM OSOBAMA

Centralna banka u okviru svog redovitog poslovanja stupa u transakcije sa povezanim osobama. Imajući u vidu da je Centralna banka osnovana aktom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, a da je početni kapital uplaćen od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, transakcije koje se odvijaju u okviru redovitih operacija Centralne banke sa državom i državnim institucijama predstavljaju transakcije sa povezanim osobama. U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka djeluje kao agent države BiH i drugih državnih institucija. Centralna banka prima depozite od države BiH i drugih državnih institucija i djeluje striktno u ime i po nalogu deponenta.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

31. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM OSOBAMA (NASTAVAK)

Transakcije sa državom i državnim institucijama prikazane su u slijedećim tablicama:

**U tisućama KM
2020.**

	Ministarstvo financija i trezora BiH	Agencija za osiguranje depozita BiH	Uprava za neizravno oporezivanje BiH	Ukupno
IMOVINA				
Ostala imovina	25	1	1	27
UKUPNO	25	1	1	27

OBVEZE

Depoziti deponenata	527.159	214.696	122.622	864.477
UKUPNO	527.159	214.696	122.622	864.477

PRIHODI

Prihodi od naknada i provizija	35	12	4	51
UKUPNO	35	12	4	51

**U tisućama KM
2019.**

	Ministarstvo financija i trezora BiH	Agencija za osiguranje depozita BiH	Uprava za neizravno oporezivanje BiH	Ukupno
IMOVINA				
Ostala imovina	24	1	-	25
UKUPNO	24	1	-	25

OBVEZE

Depoziti deponenata	546.735	165.033	85.844	797.612
Ostale obveze	-	-	1	1
UKUPNO	546.735	165.033	85.845	797.613

PRIHODI

Prihodi od naknada i provizija	35	12	4	51
UKUPNO	35	12	4	51

U obavljanju funkcija bankara, depozitara i fiskalnog agenta propisanih Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka također vodi odgovarajuće računovodstvene evidencije i izvršava transakcije za državu i državne institucije izvanbilančno. Više informacija o ovim izvanbilančnim evidencijama prikazano je u Bilješkama 32 i 33.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

31. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM OSOBAMA (NASTAVAK)

Centralna banka smatra da ima izravan odnos povezane osobe sa članovima ključnog rukovodstva, bliskim članovima obitelji članova ključnog rukovodstva i društвima pod kontrolom, zajedničkom kontrolom ili značajnim utjecajem članova ključnog rukovodstva i bliskih članova njihovih obitelji.

Naknade ključnim članovima upravljačke strukture

Ukupne naknade članovima ključnog rukovodstva u 2020. godini iznosile su 889 tisuća KM, od čega se 556 tisuća KM odnosilo na plaće i ostale naknade, a 333 tisuće KM na poreze i doprinose (u 2019. godini ukupan iznos od 932 tisuće KM odnosio se na plaće i ostale naknade u iznosu od 579 tisuća KM, a 353 tisuće KM na poreze i doprinose).

32. IZVANBILANČNE STAVKE

Centralna banka vodi određene račune u stranim valutama vezane uz sporazume između vlada BiH i inozemnih vlada i finansijskih organizacija. Kako ovi računi nisu niti imovina niti obveze Centralne banke, oni nisu uključeni u izvješće o finansijskom položaju Centralne banke.

Također, izvanbilančne stavke sadrže devizne račune državnih institucija i agencija, kao i komercijalnih banaka, za koje Centralna banka djeluje kao agent.

Izvanbilančne stavke se sastoje od:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Depoziti USAID-a	2.497	2.497
Depoziti nerezidenata	2.497	2.497
Depoziti Vijeća ministara BiH:	8.556	10.582
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH na osnovi sukcesije</i>	41	46
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH koji se odnose na servisiranje spoljnog duga BiH</i>	6.738	8.641
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH koji se odnose na proračun institucija BiH</i>	1.528	1.622
<i>Ostali depoziti Vijeća ministara BiH</i>	250	273
Depoziti ostalih rezidenata:	13.459	15.305
<i>Depoziti – mirovine iz Njemačke</i>	-	5
<i>Depozitni računi banaka</i>	13.459	15.300
Depoziti rezidenata	22.015	25.887
Račun za gotovinu - Agencija za osiguranje depozita BiH	73.684	70.356
Ukupno - državne javne institucije	73.684	70.356
UKUPNO	98.196	98.740

Ministarstvo financija i trezora BiH je institucija koja djeluje u ime Vijeća ministara BiH i države u upravljanju i koordinaciji depozitima kako je prikazano u tablici. Na dan 31. prosinca 2020. godine ova sredstva ukupno iznose 11.053 tisuće KM (2019: 13.079 tisuća KM).

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE*Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.***32. IZVANBILANČNE STAVKE (NASTAVAK)****Depoziti USAID-a**

Na osnovi Ugovora o finansijskoj pomoći između Bosne i Hercegovine i Sjedinjenih Američkih Država za financiranje rekonstrukcije, otvoreni su posebni kamatonosni računi. Centralna banka za navedene račune ne obračunava kamate i provizije.

Investicije rezidenata vezane za vrijednosne papire

Centralna banka je omogućila Agenciji za osiguranje depozita BiH da investira u vrijednosne papire otvarajući račune (gotovinski račun i račun za čuvanje vrijednosnih papira) koji glase na Centralnu banku i Agenciju za osiguranje depozita BiH. Sve transakcije na ovim računima odvijaju se između Agencije za osiguranje depozita BiH i njezina Asset Managera. Centralna banka za navedene račune ne obračunava kamate.

33. ČLANSTVO BIH U MMF-u

U skladu sa potpisanim sporazumima između BiH i MMF-a, Centralna banka je određena za fiskalnog agenta i depozitara za članstvo BiH u MMF-u. Uloga Centralne banke kao fiskalnog agenta je specifična zbog aranžmana valutnog odbora. Obavljajući funkciju fiskalnog agenta u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci i Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine, Centralna banka ni na koji način nije obvezna plaćati bilo koji dug BiH niti joj se može pripisati plaćanje takvog duga niti se njezine devizne pričuve na bilo koji način mogu smatrati garancijom za plaćanje takvog duga. Centralna banka djeluje u ime Bosne i Hercegovine u njezinim odnosima sa MMF-om, ali nema nikakvu odgovornost za sredstva i obveze vezane uz članstvo.

Centralna banka drži račun specijalnih prava vučenja u MMF-u, MMF-ov račun broj 1 i MMF-ov račun broj 2 u izvješću o finansijskom položaju. Centralna banka također osigurava usluge čuvanja vrijednosnih papira Bosne i Hercegovine izdanih za pokriće članstva u MMF-u i za reotkop obveza, a koji su evidentirani u izvanbilančnoj evidenciji.

Specijalna prava vučenja u MMF-u su sredstva po viđenju denominirana u SDR-u na računu otvorenom kod MMF-a za Bosnu i Hercegovinu. Centralna banka drži specijalna prava vučenja kao dio svoje funkcije upravljanja deviznim pričuvama. Ova sredstva su kamatonosna za Centralnu banku.

MMF-ov račun broj 1 je račun MMF-a u Centralnoj banci koji se koristi za transakcije sa MMF-om vezane za korištenje i otplatu MMF-ovih kredita. MMF-ov račun broj 2 je račun MMF-a u Centralnoj banci koji koristi MMF za račune i administrativne isplate u KM na teritoriji Bosne i Hercegovine. Ovi računi su dio obveza Centralne banke i iskazani su u KM.

Kvota je specifična vrsta imovine koja predstavlja uplatu za članstvo BiH u MMF-u i koja je denominirana u SDR-u. Kvota predstavlja glasačko pravo BiH u MMF-u, ograničenja za pristup finansijskim izvorima MMF-a i udio BiH u alokaciji SDR-a, koja su obračunska jedinica MMFa.

Vrijednosne papire izdaje Ministarstvo financija i trezora BiH i one se zamjenjuju za KM. Ovi vrijednosni papiri su unovčivi na zahtjev MMF-a.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

33. ČLANSTVO BIH U MMF-u (NASTAVAK)

Alociranje SDR-a je također kamatonosno. Ministarstvo financija i trezora BiH plaća kamatu na alociranje specijalnih prava vučenja.

Račun vrijednosnih papira, MMF-ov račun broj 1 i MMF-ov račun broj 2 predmetom su valutnog usklađivanja uvijek kada se valuta koristi u finansijskim transakcijama između MMF-a i BiH. Najmanje jednom godišnje, na kraju MMF-ove finansijske godine (30. travnja), sva držanja valuta u MMF-u se ponovo vrednuju po važećem tečaju SDR-a. Ova vrijednosna prilagođavanja uključena su u prikazanim stanjima računa.

Centralna banka koristi neto metod u prikazivanju finansijske pozicije BiH u MMF-u, što je prikazano u nastavku:

U tisućama KM

	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Kvota	614.046	641.034
Specijalna prava vučenja u MMF-u	879	230
UKUPNO IMOVINA	614.925	641.264
MMF-ov račun br. 1	1.535	1.603
MMF-ov račun br. 2	52	54
Vrijednosni papiri	1.520.009	945.780
Alociranje SDR	372.517	388.890
Obračunana kamata na alocirani SDR	65	506
Računi plativih troškova	1.670	912
UKUPNO OBVEZE	1.895.848	1.337.745
NETO POZICIJA BiH U MMF-u	1.280.923	696.481

Kvota BiH u MMF-u iznosi 265.200 tisuća SDR na datume izvještavanja. Kvota ne donosi kamatu.

Neto pozicija BiH u MMF-u povećana je zbog doznaka po osnovi RFI aranžmana zaključenog između BiH i MMF-a. Na osnovi doznačenih sredstava Ministarstvo financija i trezora BiH je izdalo vrijednosni papir (eng. Promissory Note) kao garanciju za preuzete obveze BiH prema MMF-u i dostavilo je Centralnoj banci na čuvanje.

Centralna banka je 22. travnja 2020. godine primila sredstva u ime BiH na osnovi odobrenog zajma BiH po osnovi RFI aranžmana za ublažavanje ekonomskih posljedica globalne pandemije COVID-19. Primljena sredstva su povećala bruto devizne pričuve Centralne banke približno u iznosu od 651.291 tisuće KM.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

34. DOMAĆI PLATNI SUSTAV I SUSTAV ZA PORAVNANJA

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka je uspostavila sustave preko kojih se obavljuju međubankarska plaćanja u KM u BiH.

Sustavi međubankarskog kliringa i poravnjanja su od siječnja 2001. godine organizirani kroz dva platna sustava čiji je vlasnik i kojima upravlja Centralna banka. To su: sustav bruto poravnjanja u realnom vremenu („BPRV“) i žirokliring sustav („ŽK“).

BPRV sustav je sustav preko kojeg se vrši poravnanje platnih naloga u realnom vremenu, a preko računa za poravnanje koje učesnici imaju otvorene kod Centralne banke. Učesnici u sustavu su banke koje imaju odobrenje za obavljanje poslova platnog prometa i Centralna banka. Poravnanje se smatra konačnim i neopozivim u trenutku kada je račun za poravnanje banke nalogodavca zadužen, te za isti iznos odobren račun za poravnanje banke primaoca u BPRV. Kroz sustav se izvršavaju transakcije iznad 10 tisuća KM, a za niže iznose je opcionalno korištenje.

ŽK sustav je sustav međubankarskog kliringa (bilateralni i multilateralni) za transakcije u iznosu manjem ili jednakom 10 tisuća KM. Poravnanje neto pozicija učesnika ŽK sustava se vrši preko računa za poravnanje u BPRV, kao i poravnanje transakcija pravnih osoba koji su u funkciji obračunskih agenata kao što su npr. operatori kartičnog poslovanja. Učesnici u sustavu su banke koje imaju odobrenje za obavljanje poslova platnog prometa, a koje su učesnici u sustavu BPRV, kao i Centralna banka.

Sustav je usklađen sa standardom SEPA-e, tj. ISO 20022. Kliring platnih naloga svih učesnika ŽK sustava izvršava se utvrđivanjem neto pozicije svakog pojedinačnog učesnika kao rezultat obračuna svih potraživanja i dugovanja učesnika za svaki klirinški ciklus.

Kreditni rizik

Svaki učesnik platnih sustava je dužan imati osigurana sredstva na računu za poravnanje prije poravnjanja platnih naloga u BPRV.

U skladu sa ulogom Centralne banke, a kako je definirano Zakonom o Centralnoj banci, Centralnoj banci nije dozvoljeno kreditirati učesnike BPRV i ŽK sustava s ciljem obezbjeđivanja likvidnosti u sustavu na bilo koji način.

Operativni rizik

U cilju minimiziranja operativnog rizika nesmetanog funkcioniranja platnih sustava, izdata su Operativna pravila za BPRV i ŽK sustave, kao prateće Odluke koje određuju minimalne standarde sigurnosti za funkcioniranje sustava.

Važeći sigurnosni ciljevi, politike i procedure imaju svrhu da osiguraju sigurnosne mjere i karakteristike. Sustavi i mreže funkcioniraju u skladu sa uspostavljenim ciljevima i politikama. Sigurnosni ciljevi i politike se periodično pregledavaju. Od svakog učesnika se također zahtijeva da posjeduje određene sigurnosne mjere i kontrole za izvršavanje plaćanja.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

34. DOMAĆI PLATNI SUSTAV I SUSTAV ZA PORAVNANJA (NASTAVAK)

Centralna banka je definirala sljedeće procedure za poravnanja u slučaju nepredviđenih situacija:

- **Planovi i mjere za nepredviđene situacije:** u slučaju prekida u redovnom funkcioniranju platnog sustava i sustava za poravnanje ili nekog drugog nepredviđenog događaja, Centralna banka je definirala mjere za nepredviđene situacije kako bi osigurala kontinuitet u funkcioniranju pouzdanih, ispravnih i zakonitih platnih transakcija u platnom sustavu i sustavu za poravnanje.
- **Rezervni sustav na primarnoj lokaciji i DR lokacija:** Centralna banka je osim primarne lokacije za platne sustave, na kojoj postoje redundantni sustavi (u slučaju pada jednog, prelazi se na drugi sustav na primarnoj lokaciji), uspostavila i funkcionalan DR (Disaster Recovery) sustav na lokaciji Glavne banke u Banjoj Luci.

Tijekom globalne pandemije COVID-19, Centralna banka je uspješno odgovorila na sve zadatke kada je u pitanju stabilno funkcioniranje sustava. Sve transakcije izvršene su tijekom radnog vremena sustava.

35. DOGAĐAJI POSLIJE DATUMA IZVJEŠTAVANJA

U razdoblju između 31. prosinca 2020. godine i datuma odobrenja ovih finansijskih izvješća nije bilo događaja koji bi zahtijevali usklađivanje ili koji su značajni, ali ne zahtijevaju usklađivanje.

STATISTIČKE TABLICE

T01: Glavni ekonomski pokazatelji

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Nominalni BDP BiH, (u milijunima KM)¹⁾ tekuće cijene	26.231	26.223	26.779	27.359	28.589	29.904	31.376	33.444	35.296	35.360*
Godišnji rast realnog BDP-a (u%)¹⁾	1,0	-1,0	2,5	1,2	3,1	3,2	3,2	3,7	2,8	-4,6*
Stopa rasta indeksa potrošačkih cijena (CPI) u BiH²⁾							u procentima			
Prosječna godišnja stopa rasta CPI	3,7	2,1	-0,1	-0,9	-1,0	-1,1	1,2	1,4	0,6	-1,6
Godišnja stopa rasta CPI za prosinac	3,1	1,8	-1,2	-0,4	-1,3	-0,3	0,7	1,6	0,3	-1,0
Proračun opće vlade³⁾							u procentima BDP-a			
Prihodi	43,3	43,8	42,7	43,8	43,0	42,7	43,1	43,1	42,5	...
Rashodi ⁴⁾	44,6	45,8	44,8	45,8	42,3	41,5	40,5	40,9	40,6	...
Saldo	-1,2	-2,0	-2,2	-2,0	0,7	1,2	2,6	2,2	1,9	...
Novac i kredit							u procentima BDP-a			
Novac u širem smislu (M2)	55,0	56,9	60,1	63,1	65,2	67,5	70,5	72,3	74,6	79,9
Krediti nevladinim sektorima	54,4	56,1	56,5	56,2	55,0	54,3	55,6	55,1	55,7	54,3
Platna bilanca										
Bruto devizne rezerve										
U milijunima KM	6.424	6.509	7.068	7.826	8.606	9.531	10.557	11.623	12.597	13.868
U milijunima USD	4.568	4.274	4.797	5.309	4.883	5.391	6.083	7.012	7.210	8.079
U mjesecima uvoza robe i usluga	5,3	5,3	5,8	6,1	6,7	7,2	7,1	7,3	7,8	10,0
Bilanca tekućeg računa										
U milijunima KM	-2.483	-2.266	-1.425	-1.983	-1.458	-1.424	-1.520	-1.118	-1.087	-1.090
U milijunima USD	-1.766	-1.488	-967	-1.345	-827	-805	-876	-675	-622	-635
U postocima BDP-a	-9,5	-8,6	-5,3	-7,2	-5,1	-4,8	-4,8	-3,3	-3,1	-3,1
Bilanca robne razmjene										
U milijunima KM	-7.827	-7.779	-7.099	-7.874	-7.176	-7.089	-7.417	-7.521	-7.965	-6.329
U milijunima USD	-5.566	-5.108	-4.817	-5.342	-4.071	-4.010	-4.274	-4.538	-4.559	-3.687
U postocima BDP-a	-29,8	-29,7	-26,5	-28,8	-25,1	-23,7	-23,6	-22	-23	-18
Vanjski dug sektora vlade**										
U milijunima KM	6.663	7.212	7.563	8.442	8.691	8.871	8.147	8.198	8.140	8.687
U milijunima USD	4.408	4.861	5.330	5.249	4.855	4.781	4.995	4.790	4.657	5.455
U postocima BDP-a	25,4	27,5	28,2	30,9	30,4	29,2	26,0	24,5	23,1	24,6
Servisiranje vanjskog duga sektora vlade⁵⁾										
U milijunima KM	340	413	685	761	581	723	983	955	794	741
U milijunima USD	242	271	465	516	330	409	567	576	454	432
U postocima izvoza robe i usluga	4,0	4,9	7,6	8,2	5,7	6,7	7,7	6,8	5,6	6,4

Napomena:

- 1) Izvor: Agencija za statistiku BiH, Bruto domaći proizvod prema proizvodnom, rashodnom i dohodovnom 2019., veljača 2021. Podatak o prosječnom godišnjem tečaju BAM/USD izvor je CBBiH.
- 2) Izvor: Agencija za statistiku BiH
- 3) Izvor: GFS, Centralna banka BiH
- 4) Rashodi uključuju i neto nabavu stalnih sredstava.
- 5) Izvor: Ministarstvo financija i trezora BiH

*BDP za 2019. godinu je procjena CBBiH, te se koristi kao preliminarni podatak, do objavljivanja službenog BDP-a od strane Agencije za statistiku BiH.

**Podaci revidirani od 2009. godine sukladno s primljenim izvješćem od Ministarstva financija i trezora BiH od 26.02.2020. i uključuju kredit JP Putevi RS i direktni dug Brčko Distrikta.

T02: Bruto domaći proizvod Bosne i Hercegovine (tekuće cijene)

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Nominalni BDP, (u milijunima KM)	25.365	26.231	26.223	26.779	27.359	28.589	29.904	31.376	33.444	35.296	35.360*
Nominalni BDP (u milijunima USD)	17.174	18.655	17.221	18.173	18.566	16.220	16.914	18.079	20.177	20.201	20.595*
BDP po stanovniku BiH (u KM)	7.165	7.414	7.418	7.584	7.759	8.127	8.517	8.954	9.566	10.128	10.175*
BDP po stanovniku BiH (u USD)	4.851	5.273	4.872	5.147	5.265	4.611	4.818	5.160	5.771	5.797	5.927*
Godišnji rast realnog BDP (u %)	0,9	1,0	-1,0	2,5	1,2	3,1	3,2	3,2	3,7	2,8	-4,6*
Broj stanovnika (u tisućama) ¹⁾	3.541	3.538	3.535	3.531	3.526	3.518	3.511	3.504	3.496	3.485	3.475
Prosječni godišnji tečaj BAM/USD	1,477	1,406	1,523	1,474	1,474	1,763	1,768	1,735	1,657	1,747	1,717

Izvor:

Agencija za statistiku BiH, Bruto domaći proizvod prema proizvodnom, rashodnom i dohodovnom 2019., veljača 2021. Podatak o prosječnom godišnjem tečaju BAM/USD izvor je CBBiH.

Napomena:

*BDP za 2020. godinu je procjena CBBiH, te se koristi kao preliminarni podatak, do objavljivanja službenog BDP-a od strane Agencije za statistiku BiH.

1) Procjena broja stanovnika za 2020. godinu uključuje dostupne podatke o prirodnom prirastu sa krajem rujna 2019. godine.

T03: Indeks industrijske proizvodnje

Godina	Mjesec	Mjesec / isti mjesec prethodne godine			Razdoblje / isto razdoblje prethodne godine		
		FBiH	RS	BiH	FBiH	RS	BiH
2010.	12.	112,7	114,1	108,7	104,2	105,0	101,6
2011.	12.	93,6	93,9	100,4	102,5	104,7	105,6
2012.	12.	99,6	98,5	95,2	95,7	95,8	94,8
2013.	12.	107,7	104,7	107,0	107,4	104,1	106,4
2014.	12.	97,9	99,8	98,7	100,1	100,6	100,2
2015.	12.	101,7	99,5	101,7	102,2	103,0	101,9
2016.	12.	103,0	120,0	107,5	102,6	108,2	104,4
2017.	12.	101,5	97,3	99,6	103,8	101,2	103,1
2018.	12.	98,2	96,9	97,7	100,8	104,2	101,6
2019.	12.	97,4	92,4	95,5	97,3	88,1	94,7
2020.	12.	103,5	103,7	103,5	94,2	93,4	94,0
2020.	01.	101,4	104,8	102,3	101,4	104,8	102,3
	02.	99,5	89,4	96,5	100,5	96,6	99,3
	03.	88,5	96,6	91,0	96,2	96,6	96,4
	04.	80,9	91,2	83,9	92,2	95,3	93,2
	05.	82,9	85,6	83,6	90,3	93,2	91,2
	06.	92,7	85,3	90,8	90,7	91,8	91,1
	07.	92,8	87,2	90,9	91,0	91,0	91,1
	08.	94,6	89,6	92,6	91,4	90,8	91,3
	09.	99,8	90,6	97,1	92,4	90,8	91,9
	10.	97,3	100,1	98,2	92,9	91,7	92,6
	11.	98,1	98,2	99,1	93,4	92,4	93,2
	12.	103,5	103,7	103,5	94,2	93,4	94,0

Izvor:

Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku FBiH i Republički zavod za statistiku RS

Napomena:

Indeks industrijske proizvodnje za razdoblje / isto razdoblje prethodne godine u prosincu predstavlja godišnji indeks u odnosu na prethodnu godinu.

T04: Indeks potrošačkih cijena za BiH (CPI)

Godina	Mjesec	Mjesec/prethodni mjesec tekuće godine	Mjesec/isti mjesec prethodne godine	Razdoblje/isto razdoblje prethodne godine
2010.	12.	...	103,1	102,1
2011.	12.	...	103,1	103,7
2012.	12.	...	101,8	102,1
2013.	12.	...	98,8	99,9
2014.	12.	...	99,6	99,1
2015.	12.	...	98,8	99,0
2016.	12.	...	99,7	98,9
2017.	12.	...	100,7	101,2
2018.	12.	...	101,6	101,4
2019.	12.	...	100,3	100,6
2020.	12.	...	98,4	99,0
2020.	01.	100,5	100,7	100,7
	02.	100,1	100,3	100,5
	03.	99,9	100,1	100,4
	04.	98,9	98,8	100,0
	05.	99,2	97,9	99,6
	06.	100,1	98,5	99,4
	07.	99,7	98,7	99,3
	08.	99,8	98,8	99,2
	09.	100,1	98,5	99,1
	10.	100,7	98,4	99,1
	11.	100,1	98,4	99,0
	12.	99,8	98,4	99,0

Izvor:

Agencija za statistiku BiH

Napomena:

Indeks cijena za razdoblje/isto razdoblje prethodne godine u prosincu predstavlja godišnji indeks u odnosu na prethodnu godinu.

T05: Prosječne bruto i neto plaće i mirovine - u KM -

Godina	Mjesec	Bruto plaće				Neto plaće				Mirovine		
		FBiH	RS	Brčko	BiH	FBiH	RS	Brčko	BiH	FBiH	RS	Brčko
2010.		1.223	1.199	1.234	1.217	804	784	797	798	341	321	316
2011.		1.248	1.326	1.262	1.271	819	809	800	816	349	321	319
2012.		1.266	1.349	1.271	1.290	830	818	819	826	351	312	311
2013.		1.275	1.333	1.266	1.291	835	808	817	827	348	318	310
2014.		1.272	1.334	1.265	1.183	833	825	814	830	367	333	323
2015.		1.269	1.339	1.275	1.289	830	831	821	830	368	343	327
2016.		1.283	1.343	1.290	1.301	839	836	830	838	370	342	326
2017.		1.318	1.331	1.304	1.321	860	831	838	851	372	344	326
2018.		1.365	1.357	1.363	1.363	888	857	872	879	395	361	342
2019.		1.420	1.407	1.426	1.421	923	906	915	921	415	378	357
2020.		1.474	1.485	1.477	1.476	956	956	948	956	423	394	367
2020.	01.	1.477	1.421	1.496	1.460	958	914	953	945	419	393	367
	02.	1.436	1.485	1.476	1.452	934	957	940	941	421	393	366
	03.	1.457	1.485	1.488	1.466	947	956	948	950	420	393	366
	04.	1.446	1.469	1.493	1.454	940	946	952	942	420	393	366
	05.	1.438	1.475	1.484	1.450	935	950	946	940	419	393	366
	06.	1.496	1.489	1.499	1.475	953	958	962	955	418	393	366
	07.	1.498	1.482	1.466	1.492	971	955	948	965	418	394	365
	08.	1.462	1.494	1.448	1.472	949	962	937	953	428	394	369
	09.	1.480	1.498	1.460	1.485	961	965	948	962	428	394	370
	10.	1.481	1.494	1.473	1.485	961	964	948	961	428	394	369
	11.	1.489	1.503	1.471	1.493	966	969	950	966	428	394	370
	12.	1.532	1.520	1.467	1.526	993	979	945	988	428	394	369

Izvor:

Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku FBiH, Republički zavod za statistiku RS i Statistički biro Brčko distrikta

Napomena:

Od 1. 1. 2006. u bruto i neto plaće na razini BiH uključene su i plaće Brčko distrikta.

T06: Monetarni agregati

- na kraju razdoblja, u milijunima KM -

Godina	Mjesec	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti	Ostali depoziti u inozemnoj valuti	Rezervni novac	M1	QM	M2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11=3+4+5	12=6+7	13=8+9+10	14= 12+13
2010.	12.	2.497,5	3.393,5	8,7	2.210,8	3.689,2	1.991,0	1.209,8	4.526,4	5.899,7	5.900,0	7.727,2	13.627,1
2011.	12.	2.645,1	3.192,8	11,1	2.366,4	3.819,0	2.285,7	1.100,1	4.846,1	5.848,9	6.185,5	8.231,9	14.417,4
2012.	12.	2.747,5	3.040,6	13,5	2.414,3	3.728,4	2.672,7	1.052,9	5.041,4	5.801,7	6.142,7	8.767,0	14.909,7
2013.	12.	2.909,9	3.475,3	15,9	2.542,3	4.153,3	3.006,3	1.189,3	5.202,4	6.401,0	6.695,6	9.398,0	16.093,6
2014.	12.	3.210,5	3.751,1	38,3	2.814,0	4.496,4	3.377,3	1.301,2	5.280,0	6.999,9	7.310,4	9.958,5	17.268,9
2015.	12.	3.499,5	4.063,5	51,7	3.055,3	5.125,6	3.562,6	1.360,4	5.543,3	7.614,7	8.180,9	10.466,3	18.647,2
2016.	12.	4.066,8	4.269,1	52,0	3.401,2	5.899,8	3.883,0	1.535,6	5.478,0	8.387,9	9.301,0	10.896,6	20.197,6
2017.	12.	4.319,4	5.033,1	76,1	3.648,1	6.924,4	4.091,6	1.816,2	5.636,1	9.428,5	10.572,5	11.543,8	22.116,3
2018.	12.	4.750,6	5.523,3	125,5	3.977,2	8.166,4	4.302,2	1.961,5	5.782,3	10.399,4	12.143,7	12.046,0	24.189,6
2019.	12.	5.199,9	5.743,6	176,6	4.330,1	8.921,1	2.998,0	2.490,3	7.593,2	11.120,2	13.251,2	13.081,5	26.332,7
2020.	12.	6.172,5	5.901,1	231,8	5.043,4	10.011,8	3.034,7	2.902,5	7.256,6	12.305,4	15.055,2	13.193,8	28.249,0
2020.	01.	5.172,3	5.569,7	187,9	4.262,7	8.934,2	3.047,9	2.519,4	7.597,0	10.929,9	13.196,9	13.164,3	26.361,2
	02.	5.217,5	5.550,3	187,9	4.321,5	8.992,9	3.112,7	2.477,6	7.614,9	10.955,7	13.314,3	13.205,2	26.519,5
	03.	5.684,0	5.172,4	186,4	4.683,9	8.790,1	3.023,2	2.564,2	7.476,0	11.042,7	13.474,0	13.063,5	26.537,5
	04.	5.782,4	5.101,4	200,7	4.796,5	8.792,6	2.987,9	2.544,3	7.324,3	11.084,4	13.589,2	12.856,5	26.445,7
	05.	5.821,2	4.914,6	203,5	4.870,5	8.767,3	2.954,0	2.622,8	7.311,4	10.939,3	13.637,7	12.888,2	26.525,9
	06.	5.834,8	5.226,8	204,8	4.818,9	8.954,6	2.995,8	2.617,3	7.283,6	11.266,4	13.773,5	12.896,7	26.670,2
	07.	5.908,5	5.313,9	215,9	4.928,7	9.129,9	2.979,5	2.652,6	7.301,0	11.438,3	14.058,6	12.933,2	26.991,8
	08.	5.992,6	5.369,4	216,1	4.905,5	9.426,7	2.975,5	2.713,5	7.282,0	11.578,1	14.332,3	12.971,0	27.303,2
	09.	6.033,0	5.314,8	219,4	4.896,9	9.479,6	2.984,9	2.766,2	7.263,8	11.567,2	14.376,5	13.014,9	27.391,4
	10.	6.045,1	5.335,2	230,0	4.922,3	9.638,0	2.986,4	2.813,4	7.265,8	11.610,2	14.560,3	13.065,6	27.625,9
	11.	6.102,9	5.612,5	229,9	4.913,3	9.769,2	3.012,5	2.920,3	7.174,8	11.945,3	14.682,5	13.107,6	27.790,1
	12.	6.172,5	5.901,1	231,8	5.043,4	10.011,8	3.034,7	2.902,5	7.256,6	12.305,4	15.055,2	13.193,8	28.249,0

Napomena:

Gotovina izvan monetarnih vlasti je preuzeta iz Bilance stanja CBBiH i predstavlja gotov novac izvan Centralne banke (monetarnih vlasti). Depoziti komercijalnih banaka predstavljaju sredstva komercijalnih banaka na računima kod CBBiH. Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti predstavljaju depozite drugih domaćih sektora (osim depozita središnje vlade). Središnja vlada predstavlja institucije BiH, vlade entiteta, entitetske fondove socijalne sigurnosti/zaštite i Brčko distrikta. Fondovi socijalne sigurnosti/zaštite na entitetskoj razini (iz Federacije BiH: Fond MIO, Fond zdravstva Federacije BiH, Fond za zapošljavanje Federacije BiH, a iz Republike Srpske: Fond penzijsko-invalidskog osiguranja RS, Fond zdravstva RS, Fond za zapošljavanje RS i Fond za dječju zaštitu RS) klasificirani su na razinu središnje vlade. Gotovina izvan banaka je preuzeta iz Bilance stanja CBBiH (tablica 8) i predstavlja gotov novac u optjecaju izvan Centralne banke (monetarnih vlasti) i gotov novac izvan komercijalnih banaka. Prenosivi ili transferabilni depoziti u domaćoj valuti su preuzeti iz Monetarnog pregleda (tablica 7) i predstavljaju depozite nesredišnje vlade (depozite kantona i općina), depozite javnih i privatnih poduzeća, ostalih finansijskih institucija i depozite ostalih domaćih sektora (stanovništva, neprofitnih institucija i ostalih neklasificiranih sektora). Ostali depoziti u domaćoj valuti, prenosivi i ostali depoziti u inozemnoj valuti su preuzeti iz Monetarnog pregleda (tablica 7) i predstavljaju depozite nesredišnje vlade (depozite kantona i općina), depozite javnih i privatnih poduzeća, ostalih finansijskih institucija i depozite ostalih domaćih sektora (stanovništva, neprofitnih institucija i ostalih neklasificiranih sektora). Rezervni novac (primarni novac ili monetarna baza) je u cijelosti preuzet iz Bilance stanja CBBiH (tablica 8), a čine ga gotov novac izvan monetarnih vlasti, depoziti komercijalnih banaka i depoziti ostalih domaćih sektora (osim središnje vlade) kod monetarnih vlasti. Prema nacionalnoj definiciji, novčanu masu čine svi prenosivi i ostali depoziti domaćih nebankarskih i nevladinih sektora, kao i sektora lokalne vlade u domaćoj i inozemnoj valuti. Depoziti entitetskih fondova socijalne sigurnosti/zaštite priključeni su središnjoj vladi na entitetskoj razini i time isključeni iz Novčane mase ili Monetarnih agregata. Monetarni agregat M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita središnje vlade). Monetarni agregat QM je definiran kao istoimena pozicija u Monetarnom pregledu (tablica 7) i obuhvaća ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u inozemnoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita središnje vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM.

Od siječnja 2019. godine izvršena je reklassifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (krediti, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvješćima monetarne statistike sukladno sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za komplikaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani sukladno sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od siječnja 2006. godine.
Vidi napomenu na strani 179

T07: Monetarni pregled

- na kraju razdoblja, u milijunima KM -

Godina	Mjesec	AKTIVA					Potraživanja od domaćih sektora					Ukupno
		Inozemna aktiva	Inozemna pasiva	Neto inozemna aktiva	Potraživanja od središnje vlade (neto)	Potraživanja od kantona i općina	Potraživanja od nefinansijskih javnih poduzeća	Potraživanja od nefinansijskih privatnih poduzeća	Potraživanja od ostalih finansijskih institucija	Potraživanja od ostalih domaćih sektora		
1	2	3	4	5 = 3+4	6	7	8	9	10	11	12 = 6+...+11	13 = 5+12
2010.	12.	9.300,8	-4.397,0	4.903,8	-996,9	270,8	351,3	6.965,5	80,2	6.424,3	13.095,3	17.999,1
2011.	12.	9.175,9	-3.779,7	5.396,2	-440,3	323,1	360,2	7.166,9	94,0	6.770,1	14.274,0	19.670,2
2012.	12.	9.044,2	-3.559,7	5.484,4	-182,6	386,3	390,9	7.473,1	73,7	6.874,4	15.015,8	20.500,2
2013.	12.	9.733,5	-3.330,9	6.402,6	-19,1	422,5	451,6	7.556,4	67,4	7.133,6	15.612,5	22.015,1
2014.	12.	10.479,7	-2.961,1	7.518,6	71,0	509,1	443,6	7.452,0	61,3	7.502,5	16.039,4	23.557,9
2015.	12.	11.107,9	-2.614,6	8.493,3	160,1	537,2	400,0	7.452,6	74,6	7.875,3	16.499,8	24.993,1
2016.	12.	12.199,0	-2.476,4	9.722,6	101,8	517,8	375,6	7.743,9	67,2	8.155,8	16.962,0	26.684,6
2017.	12.	13.372,4	-2.589,5	10.782,9	-148,7	511,5	406,2	8354,5	96,5	8.689,3	17.909,4	28.692,2
2018.	12.	15.505,5	-3.041,0	12.464,5	-461,2	496,5	428,0	8655,0	136,8	9.315,0	18.570,1	31.034,5
2019.	12.	17.069,9	-3.120,0	13.949,9	-679,3	506,7	509,3	9070,9	152,2	10.024,9	19.584,7	33.534,6
2020.	12.	18.340,2	-2.326,3	16.013,9	-236,3	538,1	540,8	8618,1	155,0	9.937,9	19.553,6	35.567,5
2020.	01.	17.113,5	-2.977,8	14.135,7	-571,3	504,0	496,8	8801,7	141,9	9.868,5	19.241,5	33.377,1
	02.	17.171,8	-2.942,4	14.229,4	-487,0	505,7	491,4	8.840,1	143,3	9.918,4	19.411,8	33.641,2
	03.	16.899,0	-2.876,9	14.022,0	-448,3	508,7	486,9	8.876,1	147,4	9.938,5	19.509,3	33.531,4
	04.	17.598,9	-2.943,7	14.655,3	-917,1	506,2	481,1	8.794,7	147,8	9.845,0	18.857,6	33.512,9
	05.	17.619,5	-2.872,9	14.746,6	-871,2	503,1	477,7	8.772,8	143,0	9.837,7	18.863,1	33.609,7
	06.	17.164,9	-2.517,5	14.647,4	-672,5	506,6	548,3	8.776,3	195,6	9.886,6	19.240,9	33.888,4
	07.	17.361,8	-2.400,4	14.961,4	-534,4	502,6	548,7	8.763,0	163,1	9.930,5	19.373,5	34.334,8
	08.	17.507,7	-2.314,7	15.193,1	-459,7	508,0	553,6	8.657,3	160,1	9.945,5	19.364,8	34.557,8
	09.	17.555,3	-2.302,7	15.252,7	-405,2	523,6	550,4	8.660,5	154,0	9.968,1	19.451,6	34.704,3
	10.	17.756,5	-2.258,2	15.498,3	-373,5	538,3	531,3	8.651,7	151,9	9.980,4	19.480,0	34.978,3
	11.	17.965,6	-2.251,2	15.714,4	-413,9	542,2	534,1	8.651,8	143,2	9.973,4	19.430,8	35.145,2
	12.	18.340,2	-2.326,3	16.013,9	-236,3	538,1	540,8	8.618,1	155,0	9.937,9	19.553,6	35.567,5

Napomena:

Monetarni pregled prikazuje konsolidirane podatke Bilance stanja CBBiH - monetarnih vlasti (tablica 8) i Konsolidirane bilance komercijalnih banaka BiH (tablica 9). Neto inozemna aktiva predstavlja razliku između zbroja stranih aktiva CBBiH - monetarnih vlasti i komercijalnih banaka BiH i zbroja stranih pasiva CBBiH - monetarnih vlasti i komercijalnih banaka BiH. Domaći krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih domaćih sektora uz napomenu da su potraživanja od središnje vlade iskazana u neto iznosu, tj. umanjena za depozite središnje vlade kod CBBiH i kod komercijalnih banaka BiH. Središnja vlada predstavlja institucije BiH, vlade entiteta, entitetske fondove socijalne sigurnosti i Brčko distrikta. Prema novoj metodologiji, fondovi socijalne sigurnosti/zaštite se klasificiraju na razinu središnje vlade kao entitetski izvanproračunski fondovi, što se izravno odražava na podatke o neto potraživanjima od središnje vlade u Monetarnom pregledu.

Privremeni podaci za prosinac 2019. godine.

Od siječnja 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (krediti, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvješćima monetarne statistike sukladno sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani sukladno sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od siječnja 2006. godine.

Vidi napomenu na strani 179

T07: Monetarni pregled

- na kraju razdoblja, u milijunima KM -

Godina	Mjesec	PASIVA													
		Novčana masa (M2)							Vrijednosni papiri						
		Novac (M1)				Kvazi-novac (QM)			Krediti		Dionice i drugi kapital		Ostale stavke (neto)		Ukupno
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=6+7+8	10=5+9	11	12	13	14	15=10+...+14	
2010.	12.	2.210,8	3.689,2	5.900,0	1.209,8	1.991,0	4.526,4	7.727,2	13.627,1	9,1	595,1	3.042,3	725,4	17.999,1	
2011.	12.	2.366,4	3.819,0	6.185,5	1.100,1	2.285,7	4.846,1	8.231,9	14.417,4	0,0	675,3	3.592,8	984,7	19.670,2	
2012.	12.	2.414,3	3.728,4	6.142,7	1.052,9	2.672,7	5.041,4	8.767,0	14.909,7	0,0	712,4	3.767,1	1.111,1	20.500,2	
2013.	12.	2.542,3	4.153,3	6.695,6	1.189,3	3.006,3	5.202,4	9.398,0	16.093,6	0,0	707,9	3.815,2	1.398,4	22.015,1	
2014.	12.	2.814,0	4.496,4	7.310,4	1.301,2	3.377,3	5.280,0	9.958,5	17.268,9	0,0	681,0	3.993,5	1.614,5	23.557,9	
2015.	12.	3.055,3	5.125,6	8.180,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	10.466,3	18.647,2	8,0	599,2	4.148,0	1.590,7	24.993,1	
2016.	12.	3.401,2	5.899,8	9.301,0	1.535,6	3.883,0	5.478,0	10.896,6	20.197,6	8,0	510,0	4.440,4	1.528,6	26.684,6	
2017.	12.	3.648,1	6.924,4	10.572,5	1.816,2	4.091,6	5.636,1	11.543,8	22.116,3	8,0	460,0	4.659,5	1.448,4	28.692,2	
2018	12	3.977,2	8.166,4	12.143,7	1.961,5	4.302,2	5.782,3	12.046,0	24.189,6	8,0	467,5	4.867,2	1.502,3	31.034,5	
2019.	12.	4.330,1	8.921,1	13.251,2	2.490,3	2.998,0	7.593,2	13.081,5	26.332,7	8,0	532,4	5.224,6	1.436,9	33.534,6	
2020.	12.	5.043,4	10.011,8	15.055,2	2.902,5	3.034,7	7.256,6	13.193,8	28.249,0	0,0	606,7	5.307,8	1.404,0	35.567,5	
2020.	01.	4.262,7	8.934,2	13.196,9	2.519,4	3.047,9	7.597,0	13.164,3	26.361,2	8,0	534,6	5.070,0	1.403,3	33.377,1	
	02.	4.321,5	8.992,9	13.314,3	2.477,6	3.112,7	7.614,9	13.205,2	26.519,5	7,9	544,1	5.117,2	1.452,4	33.641,2	
	03.	4.683,9	8.790,1	13.474,0	2.564,2	3.023,2	7.476,0	13.063,5	26.537,5	7,9	535,8	5.033,0	1.417,1	33.531,4	
	04.	4.796,5	8.792,6	13.589,2	2.544,3	2.987,9	7.324,3	12.856,5	26.445,7	8,0	545,0	5.093,8	1.420,4	33.512,9	
	05.	4.870,5	8.767,3	13.637,7	2.622,8	2.954,0	7.311,4	12.888,2	26.525,9	8,0	560,3	5.112,5	1.403,1	33.609,7	
	06.	4.818,9	8.954,6	13.773,5	2.617,3	2.995,8	7.283,6	12.896,7	26.670,2	8,0	576,5	5.161,5	1.472,2	33.888,4	
	07.	4.928,7	9.129,9	14.058,6	2.652,6	2.979,5	7.301,0	12.933,2	26.991,8	8,0	588,5	5.235,5	1.511,1	34.334,8	
	08.	4.905,5	9.426,7	14.332,3	2.713,5	2.975,5	7.282,0	12.971,0	27.303,2	4,9	594,8	5.239,4	1.415,5	34.557,8	
	09.	4.896,9	9.479,6	14.376,5	2.766,2	2.984,9	7.263,8	13.014,9	27.391,4	4,9	599,6	5.258,5	1.449,8	34.704,3	
	10.	4.922,3	9.638,0	14.560,3	2.813,4	2.986,4	7.265,8	13.065,6	27.625,9	4,9	609,9	5.314,0	1.423,6	34.978,3	
	11.	4.913,3	9.769,2	14.682,5	2.920,3	3.012,5	7.174,8	13.107,6	27.790,1	0,0	604,6	5.279,2	1.471,3	35.145,2	
	12.	5.043,4	10.011,8	15.055,2	2.902,5	3.034,7	7.256,6	13.193,8	28.249,0	0,0	606,7	5.307,8	1.404,0	35.567,5	

Napomena:

Novac M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita središnje vlade). Kvazi-novac QM obuhvaća ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u inozemnoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita središnje vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM. Ostalu pasivu čine vrijednosnice, krediti, dionice i drugi kapital i ostale stavke (neto). Prema novoj metodologiji, kao posebni finansijski instrumenti na strani pasive se iskazuju krediti (uz koje se dodaje obračunata kamata), kao i dionice i drugi kapital. Ostale stavke (neto) su nelocirane (neraspoređene) stavke pasive umanjene za nelocirane (neraspoređene) stavke aktive. U ostale stavke (neto) su također uključeni i ograničeni depoziti, protustavke fondova i vladini fondovi za kreditiranje.

Od siječnja 2019. godine izvršena je reklassifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (krediti, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvješćima monetarne statistike sukladno sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani sukladno sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od siječnja 2006. godine.

Vidi napomenu na strani 179

T08: Bilanca stanja CBBiH

- na kraju razdoblja, u milijunima KM -

Godina	Mjesec	AKTIVA				PASIVA								
		Inozemna aktiva	Potraživanja od privatnog sektora	Ukupno	Reservni novac	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti komercijalnih banaka kod monetarnih vlasti	Depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Ukupno	Inozemna pasiva	Depoziti centralne vlade	Dionice i drugi kapital	Ostale stavke (neto)	Ukupno
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=6+7+8	10	11	12	13	14=9+...+13	
2010.	12.	6.485,5	1,8	6.487,3	2.497,5	3.393,5	8,7	5.899,7	1,4	69,8	533,9	-17,5	6.487,3	
2011.	12.	6.451,4	1,6	6.453,0	2.645,1	3.192,8	11,1	5.848,9	1,1	66,2	547,6	-10,8	6.453,0	
2012.	12.	6.536,4	1,6	6.538,0	2.747,5	3.040,6	13,5	5.801,7	1,2	185,3	575,7	-25,9	6.538,0	
2013.	12.	7.096,2	1,7	7.097,8	2.909,9	3.475,3	15,9	6.401,0	1,0	258,2	466,3	-28,7	7.097,8	
2014.	12.	7.853,4	1,6	7.855,1	3.210,5	3.751,1	38,3	6.999,9	1,1	293,2	585,0	-24,2	7.855,1	
2015.	12.	8.634,1	1,5	8.635,7	3.499,5	4.063,5	51,7	7.614,7	1,3	449,9	593,7	-24,0	8.635,7	
2016.	12.	9.559,0	1,5	9.560,4	4.066,8	4.269,1	52,0	8.387,9	2,2	538,4	667,4	-35,5	9.560,4	
2017.	12.	10.584,4	2,2	10.586,6	4.319,4	5.033,1	76,1	9.428,5	1,6	548,6	652,6	-44,8	10.586,6	
2018.	12.	11.651,0	2,1	11.653,1	4.750,6	5.523,3	125,5	10.399,4	1,8	583,9	720,0	-51,9	11.653,1	
2019.	12.	12.624,9	2,2	12.627,1	5.199,9	5.743,6	176,6	11.120,2	1,7	704,0	856,5	-55,4	12.627,1	
2020.	12.	13.895,8	2,0	13.897,9	6.172,5	5.901,1	231,8	12.305,4	1,7	665,2	982,3	-56,8	13.897,9	
	01.	12.508,1	1,4	12.509,6	5.172,3	5.569,7	187,9	10.929,9	2,5	689,9	943,5	-56,3	12.509,6	
	02.	12.492,5	1,8	12.494,3	5.217,5	5.550,3	187,9	10.955,7	2,1	623,9	968,4	-55,7	12.494,3	
	03.	12.488,4	2,6	12.491,0	5.684,0	5.172,4	186,4	11.042,7	1,9	618,7	884,0	-56,3	12.491,0	
	04.	13.206,4	1,3	13.207,6	5.782,4	5.101,4	200,7	11.084,4	2,6	1.238,6	938,4	-56,4	13.207,6	
	05.	13.088,1	1,5	13.089,6	5.821,2	4.914,6	203,5	10.939,3	2,2	1.275,9	928,3	-56,2	13.089,6	
	06.	13.050,5	1,9	13.052,4	5.834,8	5.226,8	204,8	11.266,4	1,8	881,4	961,4	-58,5	13.052,4	
	07.	13.268,6	1,6	13.270,2	5.908,5	5.313,9	215,9	11.438,3	1,8	893,2	995,5	-58,7	13.270,2	
	08.	13.341,1	1,6	13.342,8	5.992,6	5.369,4	216,1	11.578,1	1,9	856,6	964,4	-58,2	13.342,8	
	09.	13.371,7	2,1	13.373,8	6.033,0	5.314,8	219,4	11.567,2	2,2	876,4	985,8	-57,8	13.373,8	
	10.	13.437,4	1,5	13.438,9	6.045,1	5.335,2	230,0	11.610,2	1,7	874,0	1.010,5	-57,5	13.438,9	
	11.	13.547,5	1,6	13.549,1	6.102,9	5.612,5	229,9	11.945,3	1,9	685,1	974,2	-57,4	13.549,1	
	12.	13.895,8	2,0	13.897,9	6.172,5	5.901,1	231,8	12.305,4	1,7	665,2	982,3	-56,8	13.897,9	

Napomena:

Inozemna aktiva CBBiH – monetarnih vlasti obuhvaća zlato, devize u blagajni CBBiH, devizne depozite kod inozemnih banaka, raspolaganje SDR, inozemni vrijednosni papiri i ostalo. Rezervni novac (primarni novac ili monetarna baza) čine gotov novac izvan monetarnih vlasti, depoziti komercijalnih banaka i depoziti ostalih domaćih sektora (osim središnje vlade) kod monetarnih vlasti. Gotovina izvan banaka predstavlja gotov novac u optjecaju izvan Centralne banke (monetarnih vlasti) i gotov novac izvan komercijalnih banaka. Inozemna pasiva CBBiH obuhvaća kratkoročne obveze prema nerezidentima, depozite nerezidenata i ostale kratkoročne obveze prema nerezidentima i obveze prema MMF-u (računi 1 i 2). Depoziti središnje vlade kod CBBiH predstavljaju prenosive i ostale depozite institucija BiH, vlada entiteta, entitetskih fondova socijalne sigurnosti i Brčko distrikta u domaćoj valuti. Dionice i drugi kapital obuhvaćaju dionički kapital, rezultat tekuće godine, opće i posebne rezerve i prilagođavanje/ponovno utvrđivanje vrijednosti. Ostale stavke (neto) su nelocirane (neraspoređene) stavke pasive umanjene za nelocirane (neraspoređene) stavke aktive.

Monetarni podaci ažurirani sukladno sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i financijsku statistiku, 2000), od siječnja 2006. godine.

T09: Konsolidirana bilanca komercijalnih banaka BiH

- na kraju razdoblja, u milijunima KM -

Godina	Mjesec	Rezerve	Inozemna aktiva	AKTIVA						Ukupno
				Potraživanja od generalne vlade	Potraživanja od nefinansijskih javnih poduzeća	Potraživanja od nefinansijskih privatnih poduzeća	Potraživanja od ostalih finansijskih institucija	Potraživanja od ostalih domaćih sektora		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 = 3+...+9	
2010.	12.	3.679,8	2.814,2	465,4	351,3	6.965,5	80,2	6.423,0	20.779,3	
2011.	12.	3.469,7	2.724,5	904,7	360,2	7.166,9	94,0	6.768,9	21.488,9	
2012.	12.	3.370,4	2.507,8	1.236,2	390,9	7.473,1	73,7	6.873,3	21.925,4	
2013.	12.	3.843,7	2.637,3	1.379,4	451,6	7.556,4	67,4	7.131,8	23.067,7	
2014.	12.	4.115,0	2.626,3	1.854,5	443,6	7.452,0	61,3	7.501,7	24.054,3	
2015.	12.	4.511,7	2.473,8	2.161,1	400,0	7.452,6	74,6	7.874,7	24.948,5	
2016.	12.	4.936,6	2.640,0	2.179,1	375,6	7.743,9	67,2	8.155,4	26.097,7	
2017.	12.	5.711,7	2.787,9	2.197,0	406,2	8.354,5	96,5	8.688,8	28.242,7	
2018.	12.	6.298,3	3.854,5	2.285,0	428,0	8.655,0	136,8	9.314,6	30.972,1	
2019.	12.	6.627,0	4.445,0	2.551,9	509,3	9.070,9	152,2	10.024,5	33.380,9	
2020.	12.	7.099,6	4.444,3	3.015,4	540,8	8.618,1	155,0	9.937,6	33.810,8	
2020.	01.	6.490,0	4.605,3	2.528,5	496,8	8.801,7	141,9	9.868,3	32.932,5	
	02.	6.451,5	4.679,4	2.627,5	491,4	8.840,1	143,3	9.918,1	33.151,2	
	03.	6.192,3	4.410,6	2.644,2	486,9	8.876,1	147,4	9.938,2	32.695,7	
	04.	6.099,7	4.392,6	2.791,1	481,1	8.794,7	147,8	9.844,8	32.551,9	
	05.	5.890,8	4.531,4	2.865,6	477,7	8.772,8	143,0	9.837,5	32.518,8	
	06.	6.284,1	4.114,4	2.896,7	548,3	8.776,3	195,6	9.886,3	32.701,6	
	07.	6.306,9	4.093,2	2.978,7	548,7	8.763,0	163,1	9.930,3	32.783,9	
	08.	6.479,8	4.166,6	2.958,6	553,6	8.657,3	160,1	9.945,3	32.921,3	
	09.	6.468,5	4.183,6	3.069,7	550,4	8.660,5	154,0	9.967,8	33.054,6	
	10.	6.472,3	4.319,1	3.090,6	531,3	8.651,7	151,9	9.980,3	33.197,2	
	11.	6.811,0	4.418,1	3.089,1	534,1	8.651,8	143,2	9.973,2	33.620,4	
	12.	7.099,6	4.444,3	3.015,4	540,8	8.618,1	155,0	9.937,6	33.810,8	

Napomena:

Konsolidirana bilanca komercijalnih banaka obuhvaća Konsolidirane bilance komercijalnih banaka Glavne jedinice Sarajevo, Glavne jedinice Mostar, Glavne banke Republike Srpske, Brčko distrikta (od srpnja 2001. do studenog 2002), NBRS (do prosinca 1998) i NBBiH (do studenog 2002). Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između komercijalnih banaka. Rezerve banaka sastoje se od gotovine u blagajnama banaka i depozita banaka kod CBBiH. Inozemna aktiva komercijalnih banaka obuhvaća: devize u blagajnama, prenosive i ostale depozite u inozemnoj valutu kod nerezidenta, kredite nerezidentima, vrijednosni papiri nerezidenta u inozemnoj valuti i ostala potraživanja od nerezidenta. Potraživanja od generalne vlade obuhvaćaju potraživanja od svih razina vlade: središnje vlade (institucije BiH, vlade entiteta, entitetskih fondova socijalne sigurnosti i Brčko distrikta) i nesredišnje vlade (vlada kantona i općinskih vlada). Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju: potraživanja od nefinansijskih javnih poduzeća, nefinansijskih privatnih poduzeća, ostalih finansijskih institucija i ostalih domaćih sektora (stanovništva, neprofitnih institucija i ostalih neklasificiranih sektora). Bilanca stanja komercijalnih banaka Federacije BiH sadrži pored aktivne podbilance i podatke pasivne podbilance. Pasivna podbilanca sadrži obveze po inozemnim kreditima i staroj deviznoj štednji građana do 31. ožujka 1992. Ove obveze će preuzeti Ministarstvo financija Federacije BiH u procesu privatizacije sukladno s entitetskim Zakonom o početnoj bilanci poduzeća i banaka i Zakonom o privatizaciji.

Od siječnja 2019. godine izvršena je reklassifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (krediti, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvješćima monetarne statistike sukladno sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani sukladno sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od siječnja 2006. godine.

Vidi napomenu na strani 179

T09: Konsolidirana bilanca komercijalnih banaka BiH

- na kraju razdoblja, u milijunima KM -

Godina	Mjesec	PASIVA											
		Depoziti središnje vlade	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora u stranoj valuti	Ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj valuti	Ostali depoziti drugih domaćih sektora u stranoj valuti	Vrijednosni papiri	Krediti	Inozemna pasiva	Dionice i drugi kapital	Ostale stavke (neto)	Ukupno	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13=3+...+12	
2010.	12.	1.121,7	3.680,5	1.209,8	1.991,0	4.526,4	9,1	595,1	4.395,7	2.508,4	741,7	20.779,3	
2011.	12.	955,7	3.807,9	1.100,1	2.285,7	4.846,1	0,0	675,3	3.778,6	3.045,1	994,3	21.488,9	
2012.	12.	847,2	3.714,8	1.052,9	2.672,7	5.041,4	0,0	712,4	3.558,6	3.191,3	1.134,1	21.925,4	
2013.	12.	717,8	4.137,4	1.189,3	3.006,3	5.202,4	0,0	707,9	3.329,9	3.348,9	1.427,8	23.067,7	
2014.	12.	981,3	4.458,2	1.301,2	3.377,3	5.280,0	0,0	681,0	2.960,0	3.408,5	1.606,8	24.054,3	
2015.	12.	1.014,1	5.073,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	8,0	599,2	2.613,3	3.554,3	1.619,5	24.948,5	
2016.	12.	1.021,3	5.847,8	1.535,6	3.883,0	5.478,0	8,0	510,0	2.474,2	3.773,0	1.566,9	26.097,7	
2017.	12.	1.285,6	6.848,3	1.816,2	4.091,6	5.636,1	8,0	460,0	2.587,9	4.006,8	1.502,2	28.242,7	
2018.	12.	1.665,9	8.040,9	1.961,5	4.302,2	5.782,3	8,0	467,5	3.039,2	4.147,2	1.557,4	30.972,1	
2019.	12.	2.020,5	8.744,5	2.490,3	2.998,0	7.593,2	8,0	532,4	3.118,3	4.368,0	1.507,7	33.380,9	
2020.	12.	2.048,4	9.780,0	2.902,5	3.034,7	7.256,6	0,0	606,7	2.324,6	4.325,4	1.531,8	33.810,8	
	01.	1.906,0	8.746,3	2.519,4	3.047,9	7.597,0	8,0	534,6	2.975,3	4.126,6	1.471,5	32.932,5	
	02.	1.984,9	8.805,0	2.477,6	3.112,7	7.614,9	7,9	544,1	2.940,3	4.148,9	1.515,0	33.151,2	
	03.	1.965,1	8.603,7	2.564,2	3.023,2	7.476,0	7,9	535,8	2.875,0	4.149,0	1.495,6	32.695,7	
	04.	1.963,5	8.591,9	2.544,3	2.987,9	7.324,3	8,0	545,0	2.941,1	4.155,4	1.490,5	32.551,9	
	05.	1.957,8	8.563,8	2.622,8	2.954,0	7.311,4	8,0	560,3	2.870,7	4.184,1	1.485,9	32.518,8	
	06.	2.181,2	8.749,9	2.617,3	2.995,8	7.283,6	8,0	576,5	2.515,7	4.200,1	1.573,6	32.701,6	
	07.	2.117,3	8.914,0	2.652,6	2.979,5	7.301,0	8,0	588,5	2.398,6	4.239,9	1.584,4	32.783,9	
	08.	2.053,8	9.210,6	2.713,5	2.975,5	7.282,0	4,9	594,8	2.312,8	4.275,0	1.498,4	32.921,3	
	09.	2.074,8	9.260,1	2.766,2	2.984,9	7.263,8	4,9	599,6	2.300,5	4.272,7	1.527,0	33.054,6	
	10.	2.051,9	9.408,0	2.813,4	2.986,4	7.265,8	4,9	609,9	2.256,6	4.303,5	1.496,9	33.197,2	
	11.	2.275,6	9.539,3	2.920,3	3.012,5	7.174,8	0,0	604,6	2.249,3	4.305,0	1.539,0	33.620,4	
	12.	2.048,4	9.780,0	2.902,5	3.034,7	7.256,6	0,0	606,7	2.324,6	4.325,4	1.531,8	33.810,8	

Napomena:

Depoziti središnje vlade uključuju prenose i ostale depozite u domaćoj i inozemnoj valuti institucija BiH, vlada entiteta, entitetskih fondova socijalne sigurnosti i Brčko distrikta. Prenosivi i ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj i inozemnoj valuti predstavljaju obveze banaka prema nesredišnjoj vladi (kantona i općina), nefinansijskim javnim poduzećima, nefinansijskim privatnim poduzećima, ostalim finansijskim institucijama i ostalim domaćim sektorima (stanovništvo, neprofitnim institucijama i ostalim neklasificiranim sektorima). Inozemna pasiva komercijalnih banaka obuhvaća obveze banaka prema nerezidentima po osnovi prenosivih i ostalih depozita, kredita, vrijednosnih papira, trgovinskih kredita i avansa i ostalih računa dugovanja. Prema novoj metodologiji, krediti na strani pasive su prikazani kao poseban finansijski instrument, uz koje se dodaje obračunata kamata. Dionice i drugi kapital obuhvačaju dionički kapital, zadržani prihod, rezultat tekuće godine, opće i posebne rezerve i prilagođavanje/ponovno utvrđivanje vrijednosti. Ostale stavke (neto) su nelocirane (neraspoređene) stavke pasive umanjene za nelocirane (neraspoređene) stavke aktive. Ostale stavke (neto) također obuhvačaju i ograničene depozite.

Od siječnja 2019. godine izvršena je reklassifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (krediti, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvješćima monetarne statistike sukladno sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani sukladno sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od siječnja 2006. godine.

Vidi napomenu na strani 179

**T10: Kamatne stope na kredite stanovništву
u postocima, na godišnjoj razini**

Godina	Razdoblje	Stanovništvo															
		Kamatne stope na kredite u KM						Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom						Revolving krediti, prekoračenja i kreditne kartice (kreditna pogodnost i produženi kredit)*			
		Stambeni krediti			Ostali krediti			Stambeni krediti			Ostali krediti			Kamatne stope na kredite u KM		Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Ponderisani mjesечni prosjeci																	
2015.	12.	5.495	7,163	...	...	7,236	6,819	5,609	6,163	6,081	5,822	7,616	7,163	7,436	12,367	14,706	12,740
2016.	12.	4,921	5,708	4,456	5,397	6,986	6,214	5,156	5,981	5,330	5,277	7,584	6,714	6,450	12,346	14,688	11,680
2017.	12.	3,844	3,319	...	...	5,944	6,261	4,327	4,240	4,617	4,705	6,384	5,992	6,364	12,253	14,668	11,191
2018.	12.	3,454	...	...	...	5,479	5,262	3,637	3,166	3,820	4,022	6,632	5,616	5,469	12,202	14,619	10,880
2019.	12.	3,877	4,168	3,395	5,279	5,863	5,580	3,502	3,353	3,826	3,875	6,152	5,637	5,668	12,042	14,674	10,467
2020.	12.	3,643	...	...	3,676	5,885	5,845	3,671	4,582	3,902	3,835	5,864	5,678	6,380	11,936	13,606	9,815
2020.	01.	3,610	4,010	...	...	5,805	5,576	3,534	3,590	3,865	3,785	6,041	5,458	5,952	12,102	14,701	10,375
	02.	3,631	3,399	3,150	3,629	5,766	5,717	3,574	3,796	3,896	3,983	6,002	5,237	5,879	12,149	14,706	10,378
	03.	3,473	...	...	3,684	5,800	5,583	3,527	3,535	3,664	3,753	6,119	5,251	5,847	12,211	14,696	10,397
	04.	3,495	...	...	...	5,748	5,380	3,716	...	4,169	4,270	5,796	5,530	5,709	12,217	14,668	10,347
	05.	3,393	...	...	...	5,665	5,674	3,764	...	4,215	4,033	5,542	5,910	6,051	12,236	14,698	10,303
	06.	3,857	3,523	3,809	4,100	5,677	5,601	3,880	3,692	3,787	4,115	5,273	5,509	5,823	12,264	14,447	10,268
	07.	3,835	...	3,527	3,755	5,847	5,663	3,858	4,123	3,827	3,490	5,852	5,414	6,276	11,512	13,375	10,186
	08.	3,645	4,083	...	3,645	5,999	5,551	3,921	4,518	3,872	3,485	6,270	5,844	6,445	11,583	13,784	10,005
	09.	3,808	...	3,387	3,945	6,083	5,836	3,726	4,472	3,900	3,517	5,945	5,739	6,595	12,273	13,725	9,994
	10.	3,863	3,893	3,364	3,999	5,945	5,883	3,589	3,751	3,885	3,548	6,188	5,839	6,268	12,263	13,732	9,939
	11.	3,678	3,787	...	3,969	5,788	5,747	3,591	3,689	3,895	3,772	5,820	5,950	6,229	12,098	13,721	9,875
	12.	3,643	...	...	3,676	5,885	5,845	3,671	4,582	3,902	3,835	5,864	5,678	6,380	11,936	13,606	9,815
Iznosi kredita (novi poslovi)																	
-u tisućama KM-																	
2015.	12.	818	373	...	...	34.379	18.377	10.486	432	990	4.021	112.780	14.553	15.293	530.393	100.377	56.325
2016.	12.	2.046	424	1.118	1.825	55.519	23.435	10.141	961	1.275	5.159	70.540	23.133	18.529	521.185	93.033	59.127
2017.	12.	1.416	445	...	...	49.832	14.785	17.187	395	3.826	8.180	74.945	23.401	36.446	522.643	89.901	56.786
2018.	12.	2.597	...	...	...	66.009	27.336	17.610	155	3.340	9.211	47.731	10.078	27.896	526.750	85.550	55.624
2019.	12.	1.242	386	1.042	463	53.829	26.426	21.834	288	4.641	13.531	66.117	8.097	27.474	521.600	79.533	55.217
2020.	12.	3.468	-	-	532	39.970	19.333	16.057	265	3.729	5.229	38.688	7.916	19.056	547.793	112.952	48.920
2020.	01.	812	341	...	...	44.999	23.756	14.861	334	2.789	6.353	37.101	7.786	20.901	538.630	76.675	53.588
	02.	1.926	278	885	990	58.715	36.159	17.465	155	2.356	7.640	52.727	11.828	35.580	529.994	75.392	52.929
	03.	1.727	...	...	313	46.992	25.625	15.388	527	2.222	5.760	50.277	8.870	27.085	530.474	73.462	51.903
	04.	893	...	...	...	14.168	7.541	9.410	...	2.773	5.983	25.423	2.886	6.901	502.821	71.257	49.777
	05.	809	...	...	...	29.189	18.120	14.541	...	2.532	8.255	25.480	6.070	22.175	511.494	70.287	49.139
	06.	2.386	266	359	937	58.257	31.135	15.225	513	4.175	9.701	46.350	11.487	22.921	523.944	95.273	49.190
	07.	1.944	-	250	540	72.052	25.687	19.449	538	2.352	11.849	62.591	12.430	17.154	541.557	94.527	49.004
	08.	2.679	1.028	-	435	59.324	22.480	21.468	276	2.853	9.815	53.621	10.579	13.333	565.642	113.622	50.608
	09.	1.737	-	651	1.257	49.097	27.107	15.862	403	2.194	8.881	48.892	14.213	15.325	566.664	113.541	50.301
	10.	2.186	412	471	1.073	47.039	30.424	17.815	348	3.333	8.867	49.234	9.843	27.399	565.455	112.869	50.534
	11.	2.147	743	-	796	35.095	18.671	20.508	675	2.713	10.459	36.174	5.216	21.489	564.334	112.267	49.276
	12.	3.468	-	-	532	39.970	19.333	16.057	265	3.729	5.229	38.688	7.916	19.056	547.793	112.952	48.920

Napomena:

*Kamatne stope u tablici za revolving kredite i kreditne kartice i iznosi tih kredita se odnose na postojeće poslove (preostala stanja).

IPFKS - inicijalno razdoblje fiksne kamatne stope

... nedovoljan broj podataka za objavljivanje

U sklopu kamatnih stopa na revolving kredite i kreditne kartice prikupljaju se i podaci o kreditnim karticama s kreditnom pogodnosti. S obzirom da kreditne kartice s kreditnom podogodnosti podrazumjevaju beskamatnu odgodbu plaćanja (0% ks), iste se i ne publiciraju.

Nema podataka za kamatne stope na kredite u inozemnoj valuti po kreditnim karticama i prekoračenjima stanovništva.

T11: Kamatne stope na kredite nefinansijskim poduzećima u postocima, na godišnjoj razini

Nefinansijska poduzeća														
Godina	Razdoblje	Kamatne stope na kredite u KM						Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom						
		Do iznosa od 0,25 mil EUR	Preko 0,25 mil EUR do 1 mil EUR	Preko iznosa 1 mil EUR	Do iznosa od 0,25 mil EUR	Preko 0,25 mil EUR do 1 mil EUR	Preko iznosa 1 mil EUR	Revolving krediti i prekoračenja*						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Ponderisani mjesечni prosjeci														
2015.	12.	6,608	6,409	4,988	5,626	6,687	5,816	6,189	5,812	5,902	6,260	5,953	5,519	5,955
2016.	12.	5,977	5,420	4,623	4,315	5,845	4,882	5,008	5,628	4,448	4,854	4,463	4,707	4,868
2017.	12.	4,881	4,823	3,507	3,249	4,647	4,348	5,302	4,388	3,772	4,601	3,518	4,011	4,131
2018.	12.	4,247	4,069	3,100	3,253	4,204	3,910	3,672	3,800	3,321	3,571	4,480	3,497	3,594
2019.	12.	3,753	4,095	2,881	2,470	4,127	4,166	4,757	3,944	3,161	3,248	4,133	3,167	3,168
2020.	12.	3,901	3,990	2,871	2,871	4,402	4,013	3,707	4,090	3,566	3,702	3,193	2,940	2,962
2020.	01.	4,045	3,990	2,768	...	4,221	4,464	5,160	4,367	3,350	...	3,990	3,130	3,166
	02.	3,797	4,221	2,614	2,222	4,179	4,109	4,380	3,985	3,400	...	3,643	3,014	3,139
	03.	3,735	4,210	2,974	2,665	4,026	3,975	4,879	3,865	3,277	4,398	3,163	3,014	2,940
	04.	3,867	4,303	2,805	2,582	4,062	4,239	4,210	4,042	...	...	3,235	2,999	2,966
	05.	3,845	4,046	2,391	2,320	4,004	4,331	4,301	3,243	2,612	4,417	2,641	3,013	2,996
	06.	4,000	4,485	2,652	2,680	4,303	4,489	4,784	3,783	3,612	3,961	3,166	3,058	3,001
	07.	3,833	3,891	2,992	2,329	4,256	4,697	4,689	3,533	2,834	3,907	3,692	3,010	3,035
	08.	3,662	4,395	2,933	2,436	4,718	4,309	5,206	3,565	...	3,388	3,555	3,041	3,139
	09.	3,696	4,073	2,950	2,799	4,295	4,163	5,104	4,397	2,851	3,736	3,810	3,071	3,149
	10.	3,816	4,226	2,957	2,760	4,256	4,254	4,261	4,369	2,957	4,894	4,375	3,067	3,131
	11.	3,517	4,074	2,689	2,283	4,284	4,567	4,174	3,681	2,841	...	...	3,024	3,101
	12.	3,901	3,990	2,871	2,871	4,402	4,013	3,707	4,090	3,566	3,702	3,193	2,940	2,962
Iznosi kredita (novi poslovi)														
-u tisućama KM-														
2015.	12.	50.117	14.157	56.173	42.450	17.594	13.003	6.571	30.490	19.323	14.047	35.546	1.667.461	534.778
2016.	12.	48.482	19.022	68.596	35.951	18.266	15.794	5.580	10.638	6.238	18.458	45.779	1.865.259	461.392
2017.	12.	61.618	15.167	78.915	70.622	16.356	12.180	4.747	18.699	19.145	20.480	164.874	2.127.013	418.315
2018.	12.	51.404	26.718	62.726	79.085	8.815	14.021	3.637	23.544	11.311	9.906	25.588	2.367.482	686.874
2019.	12.	64.463	19.573	71.859	51.384	9.787	11.485	2.785	22.801	6.636	7.045	69.916	2.655.796	687.510
2020.	12.	53.146	15.109	52.781	78.165	13.827	8.360	3.090	20.556	8.376	13.742	83.128	2.649.665	341.675
2020.	01.	29.705	9.303	28.386	...	6.424	3.347	1.043	11.334	3.100	...	14.792	2.630.696	666.601
	02.	40.983	13.415	44.667	69.911	7.693	9.719	1.311	23.252	7.580	...	25.072	2.562.770	378.590
	03.	53.930	13.172	67.567	25.386	3.242	7.626	2.785	15.499	3.850	7.741	46.514	2.583.159	385.311
	04.	52.786	5.948	47.032	47.740	14.935	8.045	2.854	27.214	...	...	16.000	2.559.463	381.498
	05.	43.894	10.784	37.153	22.848	13.398	12.771	3.499	30.790	3.806	5.815	34.449	2.543.971	371.556
	06.	42.751	12.834	48.821	40.751	14.011	11.245	4.667	19.807	4.826	13.276	40.424	2.652.107	369.516
	07.	42.308	18.590	49.848	27.391	12.442	6.047	2.997	28.821	3.866	10.694	47.192	2.673.723	360.478
	08.	31.003	5.302	42.859	30.007	8.371	5.665	1.800	20.410	...	2.629	25.576	2.705.595	292.888
	09.	42.008	14.882	52.620	64.939	5.583	7.113	2.279	16.559	2.820	2.490	53.523	2.768.328	358.492
	10.	45.849	12.264	48.814	31.150	10.489	7.015	3.015	23.575	6.468	5.903	38.361	2.755.700	348.399
	11.	47.844	12.306	49.386	18.704	8.682	8.222	1.003	21.027	4.001	-	-	2.749.461	331.379
	12.	53.146	15.109	52.781	78.165	13.827	8.360	3.090	20.556	8.376	13.742	83.128	2.649.665	341.675

Napomena:

* Kamatne stope u tablici za revolving kredite i kreditne kartice i iznosi tih kredita se odnose na postojeće poslove (preostala stanja).

IPFKS - inicijalno razdoblje fiksne kamatne stope

... nedovoljan broj podataka za objavljuvanje

U sklopu kamatnih stope na revolving kredite i kreditne kartice prikupljaju se i podaci o kreditnim karticama s kreditnom pogodnosti. S obzirom da kreditne kartice s kreditnom pogodnosti podrazumijevaju beskamatnu odgodu plaćanja (0% ks), iste se i ne publiciraju.

Nema podataka za kamatne stope na kredite u inozemnoj valuti po kreditnim karticama i prekoračenjima nefinansijskim poduzećima.

T12: Kamatne stope na depozite stanovništva i nefinansijskih poduzeća u procentima, na godišnjoj razini

Stanovništvo												
Godina	Razdoblje	Depoziti u KM i depoziti s valutnom klausulom					Depoziti u EUR			Depoziti u stranoj valuti		
		S dogovorenim dospijećem			S dogovorenim dospijećem							
		Do 1 godine	Preko 1 do 2 godine	Preko 2 godine	Depoziti po viđenju (prekonočni)*	Do 1 godine	Preko 1 do 2 godine	Preko 2 godine	Depoziti po viđenju (prekonočni)*	S dogovorenim dospijećem	Depoziti po viđenju (prekonočni)*	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Ponderirani mjesecni prosjeci												
2015.	12.	1,062	2,164	2,358	0,091	1,236	2,128	2,684	0,129	0,966	0,061	
2016.	12.	0,548	1,698	2,102	0,093	0,545	1,525	2,211	0,106	0,423	0,057	
2017.	12.	0,234	1,346	1,458	0,065	0,309	1,265	1,533	0,062	0,572	0,046	
2018.	12.	0,344	1,262	1,448	0,053	0,252	1,368	1,658	0,055	1,036	0,042	
2019.	12.	0,299	1,137	1,232	0,061	0,378	1,158	1,570	0,051	0,944	0,040	
2020.	12.	0,178	1,027	1,139	0,070	0,176	1,155	1,273	0,049	0,525	0,035	
2020.	01.	0,226	0,879	1,227	0,064	0,358	0,983	1,430	0,053	0,623	0,038	
	02.	0,290	0,821	1,385	0,071	0,529	1,202	1,180	0,053	0,527	0,040	
	03.	0,381	1,022	1,264	0,071	0,308	0,913	1,295	0,052	0,451	0,040	
	04.	0,416	0,981	1,141	0,071	0,418	0,897	1,379	0,052	0,253	0,040	
	05.	0,391	0,967	1,179	0,071	0,470	0,894	1,096	0,052	0,797	0,039	
	06.	0,488	0,827	1,323	0,076	0,581	1,057	1,175	0,050	0,505	0,038	
	07.	0,431	0,673	0,966	0,073	0,377	0,989	1,316	0,053	0,623	0,038	
	08.	0,291	0,764	1,057	0,071	0,335	1,042	1,237	0,048	0,479	0,038	
	09.	0,306	0,851	1,201	0,071	0,294	1,042	1,258	0,049	0,296	0,038	
	10.	0,485	0,801	1,117	0,071	0,299	0,968	1,203	0,048	0,443	0,036	
	11.	0,234	0,955	0,967	0,071	0,277	1,133	1,138	0,048	0,860	0,036	
	12.	0,178	1,027	1,139	0,070	0,176	1,155	1,273	0,049	0,525	0,035	
Iznos depozita (novi poslovi)												
2015.	12.	15.246	29.802	27.103	2.540.711	22.363	57.842	54.185	921.532	7.180	233.901	
2016.	12.	12.326	33.407	37.407	3.052.215	15.650	50.354	53.399	1.046.384	3.090	261.142	
2017.	12.	11.394	24.378	19.272	3.375.019	11.119	50.394	38.014	1.248.762	3.981	287.026	
2018.	12.	13.211	26.379	34.047	3.938.041	9.431	50.050	73.670	1.482.740	4.001	319.831	
2019.	12.	16.084	22.228	28.581	4.537.961	10.740	44.538	70.124	1.658.352	4.723	345.752	
2020.	12.	7.866	35.574	21.887	5.176.206	6.995	40.426	37.131	1.952.225	4.433	368.081	
2020.	01.	8.575	20.289	24.730	4.590.846	11.702	38.613	47.156	1.673.742	3.170	349.840	
	02.	7.877	22.482	31.084	4.715.874	39.704	49.767	30.230	1.672.173	1.353	346.685	
	03.	8.143	19.370	22.126	4.542.921	9.313	25.388	24.837	1.630.633	3.683	334.430	
	04.	8.503	12.844	13.753	4.619.674	12.964	17.442	26.436	1.647.110	1.343	344.706	
	05.	7.329	17.872	26.633	4.646.327	8.709	25.874	24.964	1.656.805	4.591	341.584	
	06.	9.957	13.057	21.828	4.627.582	13.160	37.250	31.222	1.758.451	5.086	342.649	
	07.	12.946	9.914	17.246	4.586.427	12.767	35.961	35.677	1.692.880	3.203	341.552	
	08.	8.255	11.065	14.355	4.735.948	11.860	33.565	27.389	1.866.710	3.483	337.464	
	09.	9.562	14.978	20.628	4.784.493	9.318	40.993	56.306	1.879.790	3.046	348.911	
	10.	13.138	13.205	20.060	4.872.967	10.223	33.783	46.193	1.912.653	1.683	363.388	
	11.	5.094	12.385	12.851	4.946.754	8.736	50.253	49.861	1.891.316	2.417	359.592	
	12.	7.866	35.574	21.887	5.176.206	6.995	40.426	37.131	1.952.225	4.433	368.081	

Napomena:

* Kamatne stope na depozite po viđenju i iznosi tih depozita se odnose na postojeće poslove (preostala stanja).

Kamatne stope na depozite s dogovorenim dospijećem i iznosi tih depozita se odnose na nove poslove.

Depoziti u inozemnoj valuti obuhvaćaju sve inozemne valute osim EUR.

T13: Kamatne stope na depozite nefinancijskih poduzeća
 u postocima, na godišnjoj razini

Nefinancijska poduzeća

Godina	Razdoblje	Depoziti u KM i depoziti s valutnom klauzulom						Depoziti u EUR			Depoziti u stranoj valuti	
		S dogovorenim dospijećem			S dogovorenim dospijećem							
		Do 1 godine	Preko 1 i do 2 godine	Preko 2 godine	Depoziti po viđenju (prekonočni)*	Do 1 godine	Preko 1 i do 2 godine	Preko 2 godine	Depoziti po viđenju (prekonočni)*	Depoziti po viđenju (prekonočni)*	Depoziti po viđenju (prekonočni)*	
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
Ponderirani mjesecni projekti												
2015.	12.	0,930	1,428	1,937	0,122	0,609	2,469	...	0,097	0,057		
2016.	12.	0,456	1,393	1,822	0,085	0,915	...	2,124	0,083	0,048		
2017.	12.	0,708	1,588	...	0,045	0,588	...	...	0,019	0,033		
2018.	12.	0,706	1,137	1,958	0,082	1,003	0,973	...	0,027	0,043		
2019.	12.	0,445	1,229	1,491	0,031	0,864	1,012	1,305	0,029	0,028		
2020.	12.	0,922	1,358	1,474	0,028	0,372	1,267	1,218	0,010	0,025		
2020.	01.	0,432	0,926	1,290	0,031	...	...	...	0,024	0,033		
	02.	0,369	0,493	1,603	0,026	...	0,815	...	0,018	0,033		
	03.	0,688	0,799	...	0,033	...	1,239	...	0,019	0,026		
	04.	0,421	1,023	...	0,029	...	...	...	0,013	0,022		
	05.	0,455	1,212	1,526	0,029	...	1,079	...	0,021	0,021		
	06.	0,406	0,601	1,190	0,031	1,041	0,454	1,746	0,010	0,021		
	07.	0,776	1,015	1,294	0,032	0,727	0,994	1,598	0,014	0,020		
	08.	0,956	1,199	...	0,031	0,353	1,068	1,834	0,021	0,020		
	09.	0,586	0,221	1,259	0,028	...	1,432	1,302	0,020	0,021		
	10.	0,284	0,502	1,008	0,027	0,241	0,888	1,900	0,033	0,029		
	11.	0,592	0,630	1,092	0,028	0,222	0,978	1,704	0,028	0,027		
	12.	0,922	1,358	1,474	0,028	0,372	1,267	1,218	0,010	0,025		
Iznos depozita (novi poslovi)												
											- u tisućama KM -	
2015.	12.	16.591	61.505	8.118	2.029.544	3.118	10.252	...	475.393	63.119		
2016.	12.	19.822	14.794	8.874	2.168.102	1.663	...	17.116	523.643	75.169		
2017.	12.	9.762	16.772	...	2.653.618	1.663	...	...	677.882	89.421		
2018.	12.	54.947	9.121	39.381	3.229.644	10.788	3.815	...	741.850	64.148		
2019.	12.	36.636	31.437	16.943	3.552.249	7.182	23.959	2.265	709.023	86.536		
2020.	12.	22.325	20.927	14.571	3.753.355	7.259	117.688	8.458	919.880	130.453		
2019.	01.	13.926	42.857	5.348	3.423.232	...	...	...	726.107	79.567		
	02.	1.698	598	5.814	3.284.794	...	2.152	...	698.557	75.015		
	03.	22.927	31.450	...	2.985.306	...	6.962	...	719.569	96.078		
	04.	25.540	11.192	...	3.220.977	...	...	...	724.733	73.683		
	05.	5.786	15.223	3.502	3.189.436	...	2.466	...	749.371	84.396		
	06.	14.292	576	5.954	3.233.023	7.227	1.519	15.560	866.464	97.017		
	07.	17.392	7.018	527	3.198.946	908	3.935	10.041	800.293	126.871		
	08.	25.465	5.794	-	3.342.907	482	5.592	14.187	826.224	119.548		
	09.	12.894	792	11.746	3.410.982	-	7.539	1.198	922.911	100.609		
	10.	4.231	924	2.170	3.622.582	1.573	12.178	5.290	909.298	131.638		
	11.	4.721	4.693	2.351	3.728.894	4.768	7.393	519	974.754	129.805		
	12.	22.325	20.927	14.571	3.753.355	7.259	117.688	8.458	919.880	130.453		

Napomena:

* Kamatne stope na depozite po viđenju i iznosi tih depozita se odnose na postojeće poslove (preostala stanja).
 Kamatne stope na depozite s dogovorenim dospijećem i iznosi tih depozita se odnose na nove poslove.
 Depoziti u inozemnoj valuti obuhvaćaju sve inozemne valute osim EUR.

T14: Ukupni depoziti i krediti komercijalnih banaka

- na kraju razdoblja, u milijunima KM -

Godina	Mjesec	Depoziti			Krediti		
		Prenosivi depoziti	Ostali depoziti	Ukupni depoziti	Kratkoročni krediti	Dugoročni krediti	Ukupni krediti
1	2	3	4	5(3+4)	6	7	8(6+7)
2010.	12.	5.556,9	6.972,4	12.529,3	3.614,8	10.530,3	14.145,1
2011.	12.	5.518,1	7.474,1	12.992,2	3.972,1	10.929,9	14.901,9
2012.	12.	5.306,9	8.018,8	13.325,8	4.271,2	11.271,3	15.542,5
2013.	12.	5.771,9	8.477,3	14.249,2	4.318,6	11.707,7	16.026,4
2014.	12.	6.292,8	9.082,5	15.375,2	4.170,2	12.303,3	16.473,5
2015.	12.	7.038,7	9.492,1	16.530,8	4.164,9	12.701,9	16.866,8
2016.	12.	8.056,6	9.695,5	17.752,1	4.152,6	13.048,5	17.201,1
2017.	12.	9.558,1	10.111,0	19.669,1	4.261,5	14.160,9	18.422,4
2018.	12.	11.318,5	10.431,3	21.749,8	4.289,8	15.196,1	19.485,8
2019.	12.	12.566,6	11.253,8	23.820,4	4.651,2	16.121,5	20.772,8
2020.	12.	13.851,5	11.130,7	24.982,2	4.295,1	16.052,3	20.347,4
2020.	01.	12.484,0	11.306,5	23.790,5	4.434,3	15.893,7	20.327,9
	02.	12.515,1	11.453,8	23.968,9	4.448,8	15.988,9	20.437,7
	03.	12.268,9	11.337,3	23.606,2	4.468,9	16.021,6	20.490,5
	04.	12.223,0	11.147,9	23.370,8	4.442,4	15.862,1	20.304,5
	05.	12.269,9	11.098,8	23.368,7	4.452,2	15.807,9	20.260,2
	06.	12.703,8	11.082,9	23.786,7	4.492,4	15.903,6	20.396,0
	07.	12.851,0	11.072,4	23.923,4	4.488,1	15.943,1	20.431,2
	08.	13.107,0	11.087,3	24.194,3	4.427,1	15.914,4	20.341,5
	09.	13.216,8	11.093,0	24.309,8	4.441,6	15.927,8	20.369,4
	10.	13.390,8	11.094,7	24.485,5	4.396,8	16.010,9	20.407,7
	11.	13.856,7	11.025,8	24.882,5	4.380,4	16.020,7	20.401,1
	12.	13.851,5	11.130,7	24.982,2	4.295,1	16.052,3	20.347,4

Napomena:

Ukupni depoziti predstavljaju obveze komercijalnih banaka BiH prema svim domaćim institucionalnim sektorima u domaćoj i inozemnoj valuti. Ukupni krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka BiH od svih institucionalnih sektora, u domaćoj i inozemnoj valuti.

Od siječnja 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (krediti, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicijom domaće valute na pozicije strane valute u izvješćima monetarne statistike sukladno sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Vidi napomenu na strani 179

T15: Sektorska struktura prenosivih depozita kod komercijalnih banaka

- na kraju razdoblja, u milijunima KM -

DEPOZITI DOMAĆIH INSTITUCIONALNIH SEKTORA

Godina	Mjesec	Depoziti institucija BiH	Depoziti vlada entiteta	Depoziti vlada kantona	Depoziti vlada općina	Depoziti fondova socijalne zaštite	Depoziti ostalih finansijskih institucija	Depoziti nefinansijskih javnih poduzeća	Depoziti nefinansijskih privatnih poduzeća	Depoziti neprofitnih organizacija	Depoziti kućanstva	Ostali depoziti	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2010.	12.	58,8	458,1	291,0	194,6	149,7	144,2	723,8	1.444,3	172,4	1.904,0	16,1	5.556,9
2011.	12.	42,2	413,1	290,9	190,0	154,8	176,9	688,5	1.447,8	182,1	1.917,2	14,7	5.518,1
2012.	12.	94,0	339,2	231,1	195,2	105,9	161,5	517,5	1.443,4	186,5	2.015,3	17,0	5.306,9
2013.	12.	65,3	300,8	228,1	172,4	79,0	209,7	615,2	1.667,4	194,4	2.226,8	12,8	5.771,9
2014.	12.	60,0	412,1	261,4	176,9	61,4	171,5	470,8	1.954,4	247,9	2.462,7	13,7	6.292,8
2015.	12.	102,2	468,3	312,0	209,3	33,9	198,7	498,8	2.104,8	245,0	2.841,6	24,2	7.038,7
2016.	12.	94,9	520,2	399,6	255,6	58,1	190,1	523,9	2.313,6	251,1	3.431,4	18,0	8.056,6
2017.	12.	150,8	612,8	575,2	305,9	130,0	230,2	618,1	2.775,5	281,5	3.858,3	19,6	9.558,1
2018.	12.	122,8	932,2	691,9	365,7	261,0	273,7	724,0	3.095,3	303,2	4.523,7	24,9	11.318,5
2019.	12.	122,1	885,8	823,8	395,1	323,9	284,6	684,7	3.437,2	345,1	5.242,8	21,5	12.566,6
2020.	12.	133,4	906,1	801,9	398,1	129,5	362,7	764,6	4.018,1	406,7	5.892,3	38,1	13.851,5
2020.	01.	116,5	900,8	776,5	428,6	200,9	290,4	686,0	3.414,7	360,2	5.284,2	25,2	12.484,0
	02.	126,6	944,2	773,6	444,0	161,7	275,4	778,2	3.284,2	357,5	5.346,1	23,7	12.515,1
	03.	126,9	812,0	788,3	466,3	162,1	261,2	789,1	3.277,5	364,4	5.197,0	24,2	12.268,9
	04.	152,5	752,4	768,9	438,0	181,9	252,4	843,1	3.150,5	360,7	5.299,5	23,2	12.223,0
	05.	145,4	800,0	745,1	415,1	137,8	279,8	745,0	3.291,8	367,5	5.324,1	18,0	12.269,9
	06.	124,6	1.080,6	713,3	433,3	131,4	304,7	640,8	3.517,1	370,8	5.368,5	18,7	12.703,8
	07.	102,6	1.044,1	740,7	437,5	137,7	267,4	730,7	3.532,6	394,3	5.444,4	19,0	12.851,0
	08.	129,8	929,9	910,0	450,0	123,2	287,3	705,4	3.636,5	398,2	5.516,2	20,5	13.107,0
	09.	119,0	945,3	906,2	441,6	126,1	285,7	708,6	3.697,7	402,7	5.563,2	20,6	13.216,8
	10.	156,1	883,3	880,1	437,9	130,0	285,6	722,8	3.831,6	395,9	5.629,3	38,3	13.390,8
	11.	152,5	1.081,0	851,5	414,0	163,6	294,7	831,3	3.946,0	396,6	5.689,0	36,6	13.856,7
	12.	133,4	906,1	801,9	398,1	129,5	362,7	764,6	4.018,1	406,7	5.892,3	38,1	13.851,5

Napomena:

Prenosivi depoziti su raspoloživi na zahtjev bez naknada i ograničenja, mogu se izravno upotrijebiti za plaćanja trećim osobama, posebni štedni računi s kojih je dozvoljen prijenos sredstava na prenosive depozite.

Od siječnja 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (krediti, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicijama domaće valute na pozicije strane valute u izvješćima monetarne statistike sukladno sa preporukama iz MMF-ovog Piručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Vidi napomenu na strani 179

T16: Sektorska struktura ostalih depozita kod komercijalnih banaka
 - na kraju razdoblja, u milijunima KM -

DEPOZITI SVIH DOMAČIH INSTITUCIONALNIH SEKTORA

Godina	Mjesec	Depoziti institucija BiH	Depoziti vlada entiteta	Depoziti vlada kantona	Depoziti vlada općina	Depoziti fondova socijalne zaštite	Depoziti ostalih finansijskih institucija	Depoziti nefinansijskih javnih poduzeća	Depoziti nefinansijskih privatnih poduzeća	Depoziti neprofitnih organizacija	Depoziti kućanstava	Ostali depoziti	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2010.	12.	22,5	383,2	16,8	41,2	49,2	438,8	825,0	504,5	91,2	4.580,4	19,6	6.972,4
2011.	12.	62,8	237,8	24,0	30,0	41,7	567,5	816,3	471,5	79,1	5.134,1	9,2	7.474,1
2012.	12.	31,7	242,0	21,4	27,6	31,0	598,3	778,9	537,8	87,1	5.639,9	23,0	8.018,8
2013.	12.	62,7	170,8	21,0	26,6	35,0	651,4	724,0	531,1	100,3	6.137,1	17,1	8.477,3
2014.	12.	127,1	266,0	36,8	36,0	32,0	674,0	669,6	529,3	115,6	6.579,3	16,6	9.082,5
2015.	12.	129,7	224,7	25,0	36,3	31,9	693,0	688,7	501,9	120,7	7.023,2	17,0	9.492,1
2016.	12.	73,4	226,3	26,4	22,3	34,7	771,4	695,9	474,2	123,4	7.229,7	17,6	9.695,5
2017.	12.	116,6	243,8	24,3	34,4	22,9	816,8	766,7	554,4	102,6	7.412,8	15,7	10.111,0
2018.	12.	62,6	267,5	41,9	37,4	16,7	873,7	758,4	627,8	95,7	7.622,7	26,9	10.431,3
2019.	12.	51,7	582,1	90,8	51,2	28,8	870,8	826,0	615,4	102,4	7.998,1	36,6	11.253,8
2020.	12.	85,7	725,0	30,1	25,4	28,8	768,5	791,5	688,8	93,3	7.868,4	25,3	11.130,7
2020.	01.	30,1	604,9	89,6	44,3	26,6	853,1	841,8	657,7	102,2	8.024,1	32,2	11.306,5
	02.	89,5	615,2	111,4	47,3	21,6	876,9	857,8	647,5	100,3	8.053,0	33,4	11.453,8
	03.	128,6	687,4	101,4	39,4	22,0	890,3	857,7	584,9	99,6	7.893,7	32,2	11.337,3
	04.	128,4	676,6	79,2	39,2	30,5	856,8	844,9	584,9	97,7	7.776,4	33,2	11.147,9
	05.	88,4	719,4	63,9	34,2	25,6	841,7	851,7	573,5	100,1	7.767,4	32,9	11.098,8
	06.	88,6	682,2	62,9	37,0	32,7	815,8	847,4	623,0	105,2	7.757,5	30,7	11.082,9
	07.	88,4	670,5	62,6	33,0	33,0	833,1	816,6	635,4	102,3	7.758,2	39,4	11.072,4
	08.	88,1	711,6	61,7	33,3	30,1	801,5	815,7	657,0	99,9	7.756,3	32,0	11.087,3
	09.	87,2	724,6	61,0	32,3	32,5	776,1	822,9	652,8	97,6	7.773,2	32,8	11.093,0
	10.	86,0	719,5	60,1	29,5	37,0	791,8	798,1	671,9	95,5	7.778,6	26,7	11.094,7
	11.	86,1	717,7	58,7	26,4	34,8	795,8	695,7	688,9	92,5	7.793,6	35,6	11.025,8
	12.	85,7	725,0	30,1	25,4	28,8	768,5	791,5	688,8	93,3	7.868,4	25,3	11.130,7

Napomena:

Ostali depoziti dozvoljavaju automatsko povlačenje sredstava ali ne i plaćanje trećim osobama, štedne i oročene depozite, ostale depozite - ostalo.

Od siječnja 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (krediti, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicijom domaće valute na pozicije strane valute u izvješćima monetarne statistike sukladno sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Vidi napomenu na strani 179

T17: Sektorska struktura kratkoročnih kredita komercijalnih banaka

- na kraju razdoblja, u milijunima KM -

KREDITI DOMAĆIM INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA

Godina	Mjesec	Krediti institucijama BiH	Krediti vladama entiteta	Krediti vladama kantona	Krediti vladama općina	Krediti fondovima socijalne zaštite	Krediti ostalim finansijskim institucijama	Krediti nefinansijskim javnim poduzećima	Krediti nefinansijskim privatnim poduzećima	Krediti neprofitnim organizacijama	Krediti stanovništvu	Ostali krediti	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2010.	12.	0,1	6,1	2,3	21,9	40,6	28,1	69,1	2.624,0	13,5	801,9	7,1	3.614,8
2011.	12.	0,0	11,9	1,4	21,5	26,0	37,4	70,1	2.935,2	5,9	858,4	4,2	3.972,1
2012.	12.	0,0	2,6	0,7	22,2	9,9	41,1	73,8	3.188,4	6,7	919,5	6,3	4.271,2
2013.	12.	0,0	12,9	0,6	40,1	35,3	28,5	89,2	3.152,2	5,5	942,2	12,1	4.318,6
2014.	12.	0,0	26,7	4,0	45,3	26,0	27,4	90,7	2.989,7	4,9	936,4	19,0	4.170,2
2015.	12.	0,0	72,0	4,8	22,0	39,4	28,3	86,4	2.944,8	4,2	937,0	26,0	4.164,9
2016.	12.	0,0	48,0	1,6	19,8	8,5	27,2	90,4	3.030,0	7,2	904,9	14,9	4.152,6
2017.	12.	0,0	44,3	1,4	15,7	7,8	33,8	73,2	3.163,2	10,2	896,4	15,4	4.261,5
2018.	12.	0,0	60,2	1,1	12,8	4,3	40,6	89,6	3.151,5	6,2	911,3	12,1	4.289,8
2019.	12.	0,0	17,3	0,1	12,5	2,0	49,3	104,1	3.537,7	6,8	919,8	1,7	4.651,2
2020.	12.	0,0	19,0	0,1	16,7	5,7	33,7	103,4	3.282,5	10,8	821,8	1,3	4.295,1
2020.	01.	0,0	17,2	0,1	13,1	2,2	44,2	99,3	3.409,8	6,9	840,4	1,1	4.434,3
	02.	0,0	17,4	0,5	12,3	2,7	44,7	95,4	3.429,2	8,3	837,1	1,3	4.448,8
	03.	0,0	16,5	0,5	11,9	3,3	39,9	98,2	3.450,7	7,9	839,0	1,1	4.468,9
	04.	0,0	17,5	0,4	13,7	3,8	35,8	92,9	3.460,5	8,9	807,7	1,1	4.442,4
	05.	0,0	20,7	0,5	14,3	4,4	30,0	93,9	3.452,2	11,6	823,3	1,4	4.452,2
	06.	0,0	18,0	0,1	11,7	4,6	37,0	91,4	3.479,3	12,1	836,9	1,3	4.492,4
	07.	0,0	13,8	0,3	12,6	5,2	37,1	91,9	3.470,6	12,7	842,4	1,3	4.488,1
	08.	0,0	17,1	0,4	12,6	5,7	35,3	102,5	3.393,7	12,6	845,9	1,2	4.427,1
	09.	0,0	17,1	0,6	13,3	6,0	34,4	111,9	3.400,6	12,1	844,4	1,1	4.441,6
	10.	0,0	17,1	0,6	12,3	5,2	37,6	99,3	3.376,9	11,6	834,9	1,3	4.396,8
	11.	0,0	17,4	1,0	17,7	5,4	31,1	102,9	3.358,8	10,9	833,5	1,7	4.380,4
	12.	0,0	19,0	0,1	16,7	5,7	33,7	103,4	3.282,5	10,8	821,8	1,3	4.295,1

Napomena:

Do 2006. ukupna potraživanja od svih razina vlada i fondova (kratkoročno i dugoročno) su prikazana u tablici kratkoročnih kredita (kolone 3, 4, 5, 6, 7) u ukupnom iznosu jer izvorni podaci ne daju ročnu strukturu potraživanja za vlade i fondove. Kratkoročni krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih domaćih institucionalnih sektora do jedne godine, u domaćoj i inozemnoj valuti.

Od siječnja 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (krediti, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvješćima monetarne statistike sukladno sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Vidi napomenu na strani 179

T18: Sektorska struktura dugoročnih kredita komercijalnih banaka
 - na kraju razdoblja, u milijunima KM -

KREDITI DOMAĆIM INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA														
Godina	Mjesec	Krediti institucijama BiH	Krediti vladama entiteta	Krediti vladama kantona	Krediti vladama općina	Krediti fondovima socijalne zaštite	Krediti ostalim finansijskim institucijama	Krediti nefinansijskim javnim poduzećima	Krediti nefinansijskim privatnim poduzećima	Krediti neprofitnim organizacijama	Krediti stanovništvu	Ostali krediti	Ukupno	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13	
2010.	12.	0,1	105,8	40,2	201,6	26,5	27,0	270,8	4.309,5	17,4	5.522,3	9,1	10.530,3	
2011.	12.	0,0	233,2	42,8	251,1	38,8	25,4	285,3	4.186,7	12,7	5.846,4	7,5	10.929,9	
2012.	12.	0,0	404,3	68,7	289,5	28,4	19,3	313,0	4.248,8	16,3	5.875,2	7,9	11.271,3	
2013.	12.	0,0	418,6	77,9	299,4	17,5	23,4	361,5	4.369,0	15,0	6.123,0	2,5	11.707,7	
2014.	12.	0,0	465,2	161,2	295,2	77,1	20,0	351,4	4.429,6	9,7	6.491,7	2,3	12.303,3	
2015.	12.	0,0	418,3	225,5	281,7	99,0	31,8	310,3	4.473,4	12,5	6.847,2	2,2	12.701,9	
2016.	12.	0,0	295,5	231,5	262,0	95,7	25,2	281,5	4.673,3	11,9	7.171,4	0,5	13.048,5	
2017.	12.	0,0	333,7	207,8	276,3	79,5	49,6	328,4	5.156,5	11,6	7.717,3	0,2	14.160,9	
2018.	12.	0,0	328,5	185,7	279,4	169,9	85,0	331,7	5.471,5	14,1	8.330,0	0,4	15.196,1	
2019.	12.	0,0	399,2	168,6	301,0	197,5	95,3	393,5	5.496,3	13,8	9.055,8	0,5	16.121,5	
2020.	12.	11,6	403,1	142,1	357,4	205,5	111,1	432,3	5.305,9	9,7	9.073,0	0,7	16.052,3	
	01.	0,0	393,5	164,1	301,7	196,2	90,2	385,7	5.355,5	13,3	8.992,9	0,7	15.893,7	
	02.	0,0	388,2	162,6	305,6	224,6	90,8	384,2	5.375,5	13,1	9.043,6	0,6	15.988,9	
	03.	0,0	383,0	155,7	315,8	222,9	99,5	376,9	5.391,2	12,9	9.063,0	0,7	16.021,6	
	04.	0,0	378,7	152,4	315,4	221,4	103,7	376,5	5.300,8	13,2	8.999,3	0,7	15.862,1	
	05.	0,0	373,9	150,6	313,2	221,3	105,0	372,0	5.286,1	13,0	8.972,2	0,7	15.807,9	
	06.	0,0	373,8	143,3	330,5	219,9	110,4	444,5	5.261,6	11,3	9.007,6	0,7	15.903,6	
	07.	0,0	382,0	138,7	329,9	218,6	117,1	445,2	5.257,6	10,0	9.043,3	0,7	15.943,1	
	08.	0,0	375,6	137,3	336,5	216,1	115,6	439,4	5.228,8	10,3	9.054,0	0,7	15.914,4	
	09.	0,0	370,6	141,2	346,5	213,8	110,5	426,9	5.227,2	9,9	9.080,5	0,7	15.927,8	
	10.	0,0	411,1	148,4	356,4	210,1	105,2	420,3	5.245,6	9,9	9.103,1	0,7	16.010,9	
	11.	11,6	406,1	147,0	355,9	207,3	101,9	419,6	5.264,7	10,0	9.095,9	0,7	16.020,7	
	12.	11,6	403,1	142,1	357,4	205,5	111,1	432,3	5.305,9	9,7	9.073,0	0,7	16.052,3	

Napomena:

Do 2006. ukupna potraživanja od svih razina vlada i fondova (kratkoročno i dugoročno) su prikazana u tablici kratkoročnih kredita (kolone 3, 4, 5, 6, 7) u ukupnom iznosu jer izvorni podaci ne daju ročnu strukturu potraživanja za vlade i fondove. Dugoročni krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih domaćih institucionalnih sektora preko jedne godine, u domaćoj i inozemnoj valuti.

Od siječnja 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (krediti, depoziti, vrijednosni papir) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvješćima monetarne statistike sukladno sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Vidi napomenu na strani 179

T19: Kupovina i prodaja KM

- u tisućama KM -

Godina	Mjesec	Prodaja	Kupovina	Saldo	Kumulativ salda
1	2	3	4	5(3-4)	6
2010.		5.273.777	5.014.550	259.227	5.527.351
2011.		5.088.041	5.162.710	-74.669	5.452.682
2012.		5.511.162	5.491.846	19.316	5.471.998
2013.		4.588.615	3.918.598	670.017	6.142.015
2014.		5.065.358	4.379.047	686.312	6.828.327
2015.		5.470.552	4.699.060	771.492	7.599.818
2016.		7.485.849	6.622.039	863.811	8.463.629
2017.		8.476.378	7.421.186	1.055.192	9.518.821
2018.		10.792.432	9.780.514	1.011.918	10.530.740
2019.		11.385.556	10.533.525	852.031	11.382.771
2020.		11.344.462	10.184.558	1.159.904	12.542.676
2020.	01.	639.026	844.308	-205.282	11.177.489
	02.	826.631	863.514	-36.883	11.140.606
	03.	998.579	915.552	83.027	11.223.633
	04.	664.826	652.487	12.339	11.235.972
	05.	654.761	759.414	-104.653	11.131.319
	06.	1.342.472	959.434	383.038	11.514.357
	07.	988.186	805.887	182.299	11.696.656
	08.	908.232	801.304	106.928	11.803.585
	09.	987.579	977.448	10.131	11.813.715
	10.	967.306	928.807	38.499	11.852.214
	11.	1.108.933	759.972	348.961	12.201.175
	12.	1.257.930	916.430	341.501	12.542.676

T20: Prosječne obvezne rezerve

- u tisućama KM -

Godina	Mjesec	Osnovica za obračun obvezne rezerve*	Prosječne obvezne rezerve	Prosječan saldo računa obveznih rezervi kod CBBiH	Razlika
1	2	3	4	5	6=5-4
2010.		15.617.849	1.624.905	3.154.793	1.529.888
2011.		15.227.393	1.323.886	2.959.315	1.635.429
2012.		14.755.574	1.257.850	2.711.013	1.453.163
2013.		15.162.241	1.290.758	3.103.865	1.813.107
2014.		15.999.278	1.370.137	3.577.824	2.207.688
2015.		16.664.525	1.432.593	3.770.500	2.337.907
2016.		18.494.243	1.734.081	4.057.613	2.323.532
2017.		21.224.853	2.122.485	4.303.340	2.180.855
2018.		23.537.084	2.353.708	5.205.234	2.851.526
2019.		25.752.968	2.575.297	5.589.021	3.013.724
2020.		26.950.173	2.695.017	5.409.751	2.714.733
2020.	01.	27.014.743	2.701.474	5.744.921	3.043.447
	02.	27.228.745	2.722.875	5.645.575	2.922.701
	03.	27.190.309	2.719.031	5.366.186	2.647.155
	04.	26.744.903	2.674.490	5.110.349	2.435.859
	05.	26.576.794	2.657.679	5.000.595	2.342.916
	06.	26.835.873	2.683.587	5.279.947	2.596.360
	07.	26.703.009	2.670.301	5.328.314	2.658.013
	08.	26.773.288	2.677.329	5.394.600	2.717.271
	09.	26.909.158	2.690.916	5.438.573	2.747.657
	10.	26.995.796	2.699.580	5.380.750	2.681.170
	11.	27.103.451	2.710.345	5.469.907	2.759.562
	12.	27.326.008	2.732.601	5.757.292	3.024.691

Napomena:

Od 1. srpnja 2016. godine stopa obvezne rezerve koju primjenjuje CBBiH na osnovicu za obračun obvezne rezerve iznosi 10% .

Od 1. srpnja 2016. godine CBBiH primjenjuje nove stope za obračun naknade na sredstva na računu rezervi banaka: Centralna banka BiH na računu rezervi komercijalne banke u obračunskom razdoblju ne obračunava naknadu na iznos sredstava obvezne rezerve, a na iznos sredstava iznad obvezne rezerve obračunava naknadu po stopi koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Europska centralna banka na depozite komercijalnih banaka.

Od 1. svibnja 2015. godine Centralna banka obračunava naknadu banci na iznos sredstava te banke na računu rezervi kod Centralne banke u obračunskom razdoblju, kako slijedi:

- na iznos obvezne rezerve – prosjek EONIA-e koji je u istom razdoblju zabilježen na tržištu umanjen za 10 baznih bodova, ili minimum nula,
- na iznos sredstava iznad obvezne rezerve – nulta stopa naknade.

Nulta stopa naknade na obveznu rezervu primjenjuje se u slučaju da je prosječna EONIA umanjena za 10 baznih bodova imala negativnu vrijednost.

Od 1.rujna 2014. stopa naknade se utvrđuje na osnovi ponderiranog prosjeka kamatnih stopa koje je u istom razdoblju na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana, s tim da se na iznos obvezne rezerve obračunava 70% ili minimum nula, a na iznos sredstava iznad obvezne rezerve 90% od navedene stope ili minimum nula.

Od 1. kolovoza 2011. godine stopa naknade se utvrđuje na osnovi ponderiranog prosjeka kamatnih stopa koje je u istom razdoblju na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana, s tim da se na iznos obvezne rezerve obračunava 70%, a na iznos sredstava iznad obvezne rezerve 90% od navedene stope.

Od 1. veljače 2011. g stopa obvezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijeća do jedne godine je smanjena sa 14% na 10%, dok je stopa obvezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijeća preko jedne godine ostala nepromjenjena.

Od 1. srpnja 2010.godine stopa naknade na iznos obvezne rezerve je promjenjena i obračunava se na osnovi prosjeka kamatne stope koju je u istom razdoblju ostvarila Centralna banka na "overnight" depozite,dok je stopa naknade na iznos sredstava iznad obvezne rezerve ostala nepromjenjena.

Od 1. svibnja 2009. god. stopa obvezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijeća preko jedne godine iznosi 7%.

Od 1. travnja 2009. god. stopa naknade se utvrđuje:- na iznos sredstava koji je banka dužna da drži kao obvezne rezerve po stropi 0.50%- na iznos sredstava iznad obvezne rezerve po stopi koja se utvrđuje na osnovi prosjeka kamatnih stopa koje je u istom razdoblju na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana.

Od 1. siječnja 2009. g stopa obvezne rezerve je 14% na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijeća do jedne godine, a 10% na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijeća preko jedne godine.

Od 11. listopada 2008. god. stopa obvezne rezerve je smanjena sa 18% na 14%.

Od 1. siječnja 2008. god. stopa obvezne rezerve je povećana sa 15% na 18%.

*Osnovicu za obračun obvezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva u domaćoj i drugim valutama izraženi u KM.

T21: Transakcije u platnom prometu
- u milijunima KM -

Godina	Mjesec	RTGS		ŽIROKLIRING		UKUPNO	
		Br. transakcija	Iznos	Br. transakcija	Iznos	Br. transakcija	Iznos
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6
2010.		713.755	55.281	31.060.911	12.498	31.774.666	67.779
2011.		760.459	63.608	31.729.367	13.046	32.489.826	76.653
2012.		763.522	68.310	33.073.839	13.223	33.837.361	81.533
2013.		773.099	63.232	35.026.526	13.373	35.799.626	76.605
2014.		821.897	73.897	37.108.440	13.961	37.930.337	87.858
2015.		874.575	70.655	38.212.073	14.451	39.086.648	85.106
2016.		935.319	72.876	39.068.883	15.509	40.004.202	88.380
2017.		996.043	79.855	40.111.318	16.388	41.107.361	96.243
2018.		1.067.256	85.393	41.266.770	17.277	42.334.026	102.670
2019.		1.105.320	104.826	42.496.286	18.221	43.601.606	123.056
2020.		1.072.023	87.108	42.702.383	18.024	43.774.406	105.132
2020.	01.	83.697	8.242	3.304.329	1.381	3.388.026	9.623
	02.	85.116	7.468	3.495.519	1.445	3.580.635	8.914
	03.	89.986	6.968	3.339.918	1.472	3.429.904	8.440
	04.	76.656	6.101	3.023.572	1.302	3.100.228	7.403
	05.	75.891	5.575	3.158.000	1.292	3.233.891	6.867
	06.	87.382	7.723	3.783.692	1.523	3.871.074	9.246
	07.	94.242	7.671	3.942.184	1.618	4.036.426	9.289
	08.	86.002	6.868	3.483.997	1.463	3.569.999	8.330
	09.	93.257	7.230	3.759.842	1.598	3.853.099	8.828
	10.	98.240	7.266	3.832.059	1.618	3.930.299	8.884
	11.	90.997	7.371	3.505.921	1.510	3.596.918	8.881
	12.	110.557	8.625	4.073.350	1.803	4.183.907	10.428

T22: Platna bilanca Bosne i Hercegovine

- u milijunima KM -

Razdoblje	TEKUĆI RAČUN				Ukupno	KAPITALNI RAČUN	FINANCIJSKI RAČUN	NETO POGREŠKE I PROPUSTI
	Roba	Usluge	Primarni dochodak	Sekundarni dochodak				
1	2	3	4	5=1+2+3+4	6	7	8 = 7 - (5+6)	
2010.	-7.186	1.713	413	3.529	-1.531	389	-957	184
2011.	-7.827	1.593	211	3.540	-2.483	357	-2.039	88
2012.	-7.779	1.631	205	3.676	-2.266	334	-1.806	127
2013.	-7.099	1.624	357	3.694	-1.425	337	-909	179
2014.	-7.874	1.698	224	3.969	-1.983	442	-1.428	113
2015.	-7.176	1.951	195	3.573	-1.458	364	-885	209
2016.	-7.089	2.118	41	3.507	-1.424	300	-817	306
2017.	-7.417	2.329	-263	3.831	-1.520	342	-898	281
2018.	-7.521	2.592	-199	4.010	-1.118	311	-893	-86
2019.	-7.965	2.770	-21	4.130	-1.087	298	-592	197
2020.	-6.329	1.358	113	3.768	-1.090	310	-583	197
2014. Q1	-1.733	393	81	833	-427	76	-472	-122
Q2	-1.912	402	-86	989	-607	85	-367	155
Q3	-2.135	513	68	1.071	-483	153	-172	158
Q4	-2.094	390	161	1.076	-466	128	-417	-78
2015. Q1	-1.560	371	53	880	-257	100	-276	-119
Q2	-1.876	512	-35	901	-498	99	-286	114
Q3	-1.934	649	-17	891	-410	83	-209	118
Q4	-1.805	418	194	901	-293	82	-114	96
2016. Q1	-1.543	416	31	745	-351	70	-361	-80
Q2	-1.866	563	-27	904	-425	77	-203	145
Q3	-1.796	646	14	927	-210	78	54	185
Q4	-1.885	493	23	931	-438	75	-307	56
2017. Q1	-1.610	455	15	844	-296	82	-333	-119
Q2	-1.984	614	-189	1.005	-555	86	-259	210
Q3	-1.884	727	-127	993	-291	88	14	218
Q4	-1.938	533	38	988	-378	86	-320	-28
2018. Q1	-1.681	440	-19	894	-366	72	-515	-220
Q2	-1.902	698	-86	1.076	-214	76	-95	44
Q3	-2.015	865	-81	1.046	-185	85	-62	38
Q4	-1.923	590	-13	993	-352	79	-222	52
2019. Q1	-1.872	508	31	911	-422	73	-396	-47
Q2	-2.082	820	-101	1.075	-288	75	-290	-77
Q3	-1.987	871	-5	1.058	-63	75	179	166
Q4	-2.025	570	54	1.086	-314	75	-84	155
2020. Q1	-1.660	372	46	929	-313	66	-371	-124
Q2	-1.432	302	-10	900	-240	64	-270	-94
Q3	-1.633	336	8	955	-334	84	-32	218
Q4	-1.604	348	69	984	-203	96	90	198

Napomena:

Platna bilanca BiH urađena je sukladno metodologiji MMF-a (Priručnik za platnu bilancu i međunarodnu investicijsku poziciju, šesto izdanje – BPM6). Detaljnija metodologička pojašnjenja se nalaze na web stranici, www.cbbh.ba pod statistika.

T23: Platna bilanca BiH: Tekući i kapitalni račun

- u milijunima KM -

TEKUĆI RAČUN										KAPITALNI RAČUN				
Razdoblje	Roba	Usluge	Primarni dohodak	Sekundarni dohodak	Potražuje	Duguje	Saldo	Potražuje	Duguje	Saldo	Potražuje	Duguje	Saldo	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9 = 1+3+5+7	10 = 2+4+6+8	11 = 9-10	12	13	14 = 12 - 13
2010.	5.015	12.201	2.518	804	881	468	3.787	257	12.200	13.731	-1.531	389	0	389
2011.	6.029	13.856	2.374	781	935	725	3.818	278	13.157	15.640	-2.483	357	0	357
2012.	6.067	13.846	2.416	785	874	669	3.954	277	13.311	15.577	-2.266	334	0	334
2013.	6.645	13.743	2.391	768	864	507	3.973	279	13.873	15.297	-1.425	337	0	337
2014.	6.847	14.721	2.452	754	955	731	4.267	298	14.521	16.504	-1.983	442	0	442
2015.	7.196	14.372	2.962	1.012	929	734	3.909	336	14.997	16.454	-1.458	364	0	364
2016.	7.700	14.789	3.168	1.051	929	889	3.852	345	15.649	17.073	-1.424	300	0	300
2017.	9.341	16.758	3.484	1.154	969	1.233	4.192	362	17.986	19.506	-1.520	342	0	342
2018.	10.418	17.940	3.802	1.209	1.026	1.226	4.404	394	19.651	20.769	-1.118	311	0	311
2019.	10.179	18.145	4.107	1.337	1.133	1.154	4.543	412	19.961	21.048	-1.087	298	0	298
2020.	9.403	15.733	2.242	884	699	586	4.201	433	16.545	17.635	-1.090	311	0	310
2014. Q1	1.546	3.279	525	132	225	144	903	70	3.198	3.625	-427	76	0	76
Q2	1.698	3.610	586	184	238	324	1.060	71	3.582	4.189	-607	85	0	85
Q3	1.792	3.927	790	277	258	190	1.151	80	3.990	4.473	-483	153	0	153
Q4	1.811	3.905	551	161	235	73	1.153	76	3.750	4.216	-466	128	0	128
2015. Q1	1.666	3.227	566	194	239	186	949	69	3.420	3.677	-257	100	0	100
Q2	1.803	3.679	755	243	219	254	989	88	3.766	4.264	-498	99	0	99
Q3	1.870	3.804	1.009	360	250	266	979	88	4.107	4.518	-410	83	0	83
Q4	1.858	3.663	632	214	222	28	992	91	3.704	3.996	-293	82	0	82
2016. Q1	1.657	3.200	616	200	221	190	830	85	3.324	3.675	-351	70	0	70
Q2	1.950	3.816	793	230	223	250	988	84	3.955	4.380	-425	77	0	77
Q3	1.985	3.781	1.040	394	256	242	1.011	84	4.292	4.501	-210	78	0	78
Q4	2.107	3.992	719	227	229	206	1.023	91	4.078	4.516	-438	75	0	75
2017. Q1	2.043	3.653	662	206	235	220	935	90	3.874	4.170	-296	82	0	82
Q2	2.302	4.287	885	272	240	429	1.092	87	4.520	5.074	-555	86	0	86
Q3	2.491	4.375	1.160	433	257	384	1.086	92	4.994	5.285	-291	88	0	88
Q4	2.505	4.442	776	243	238	199	1.080	92	4.598	4.977	-378	86	0	86
2018. Q1	2.390	4.072	683	243	252	270	986	92	4.311	4.677	-366	72	0	72
Q2	2.672	4.574	973	276	251	337	1.172	96	5.068	5.282	-214	76	0	76
Q3	2.692	4.707	1.309	444	259	340	1.140	94	5.400	5.586	-185	85	0	85
Q4	2.664	4.587	837	246	265	277	1.106	113	4.871	5.224	-352	79	0	79
2019. Q1	2.368	4.241	757	249	283	252	1.003	91	4.411	4.833	-422	73	0	73
Q2	2.694	4.775	1.136	317	260	361	1.174	99	5.263	5.551	-288	75	0	75
Q3	2.585	4.572	1.359	487	269	275	1.164	106	5.377	5.440	-63	75	0	75
Q4	2.532	4.557	855	284	321	267	1.202	116	4.910	5.224	-314	75	0	75
2020. Q1	2.340	4.000	611	239	233	187	1.029	100	4.214	4.526	-313	66	0	66
Q2	2.042	3.474	459	157	145	155	996	96	3.642	3.882	-240	64	0	64
Q3	2.383	4.016	595	259	159	150	1.073	118	4.210	4.544	-334	84	0	84
Q4	2.638	4.242	577	229	162	93	1.103	119	4.480	4.683	-203	96	0	96

Napomena:

Platna bilanca BiH urađena je sukladno metodologiji MMF-a (Priručnik za platnu bilancu i međunarodnu investicijsku poziciju, šesto izdanje – BPM6). Detaljnija metodološka pojašnjenja se nalaze na web stranici, www.cbbh.ba pod statistika.

T24: Platna bilanca BiH: Financijski račun

- u milijunima KM -

Razdoblje	FINANCIJSKI RAČUN					
	Izravna ulaganja	Portfeljna ulaganja	Finansijske izvedenice	Ostala ulaganja	Rezervna aktiva	Ukupno
	1	2	3	4	5	6 = 1+ ... + 5
2010.	-532	173	0	-857	258	-957
2011.	-674	46	0	-1.378	-33	-2.039
2012.	-506	19	0	-1.391	73	-1.806
2013.	-342	144	0	-1.420	709	-909
2014.	-784	107	0	-1.463	712	-1.428
2015.	-509	110	0	-1.366	881	-885
2016.	-550	167	1	-1.365	930	-817
2017.	-717	157	1	-1.473	1.136	-898
2018.	-992	256	-5	-1.265	1.114	-893
2019.	-693	216	-1	-1.048	935	-592
2020.	-645	40	0	-1.221	1.244	-583
2014. Q1	-250	13	0	-75	-161	-472
Q2	-230	31	0	-330	163	-367
Q3	-116	-20	0	-661	625	-172
Q4	-189	83	0	-396	85	-417
2015. Q1	-105	-14	0	-106	-52	-276
Q2	-210	-44	0	-245	213	-286
Q3	-105	77	0	-558	378	-209
Q4	-89	91	0	-458	342	-114
2016. Q1	-172	1	0	-128	-62	-361
Q2	-59	47	0	-343	152	-203
Q3	-123	80	0	-595	692	54
Q4	-197	39	0	-298	148	-307
2017. Q1	-317	66	1	175	-257	-333
Q2	-118	22	0	-422	260	-259
Q3	-155	64	0	-642	747	14
Q4	-128	5	0	-583	386	-320
2018. Q1	-329	-19	0	-470	304	-515
Q2	-188	23	-1	-163	233	-95
Q3	-314	82	-1	-384	555	-62
Q4	-160	169	-3	-249	22	-222
2019. Q1	-265	64	0	30	-225	-396
Q2	-394	111	0	-500	492	-290
Q3	-86	14	-1	-131	382	179
Q4	52	27	0	-448	286	-84
2020. Q1	-243	-29	0	46	-145	-371
Q2	-151	27	0	-667	520	-270
Q3	-97	-1	-1	-255	322	-32
Q4	-155	43	1	-344	546	90

Napomena:

Platna bilanca BiH urađena je sukladno metodologiji MMF-a (Priručnik za platnu bilancu i međunarodnu investicijsku poziciju, šesto izdanje – BPM6). Detaljnija metodologička pojašnjenja se nalaze na web stranici, www.cbbh.ba pod statistika.

T25: Servisiranje vanjskog duga sektora vlade
- u tisućama KM -

Kreditor	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.		
							Glavnica	Kamata	Ukupno
Javni kreditori	693.718	515.617	648.016	909.078	918.240	756.735	578.320	126.057	704.376
Međunarodne i regionalne organizacije	620.692	425.697	549.724	785.931	773.242	596.376	416.168	103.145	519.313
Europska investicijska banka	51.583	59.051	79.346	88.995	98.079	100.344	96.765	21.963	118.727
Europska banka za obnovu i razvoj	112.436	121.045	112.893	89.765	117.528	118.638	113.253	6.060	119.313
Svjetska banka - IDA	56.489	67.968	104.563	142.855	130.584	144.276	120.654	41.804	162.458
Svjetska banka - IBRD ¹⁾	43.490	51.235	52.836	52.520	52.785	64.732	51.864	19.050	70.914
Razvojna banka Vijeća Europe ¹⁾	3.086	4.112	4.740	5.306	5.390	5.817	6.706	1.460	8.166
Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede	2.902	3.784	4.113	4.241	4.033	4.157	3.457	692	4.149
MMF	338.799	106.677	179.498	390.523	353.116	127.129	0	8.601	8.601
EUROFIMA	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Europska komisija	11.907	11.824	11.735	11.726	11.726	31.284	23.470	3.516	26.986
Vlada i vladine agencije	73.026	89.919	98.293	123.147	144.997	160.359	162.152	22.911	185.063
Pariski klub ¹⁾	33.811	38.344	40.906	43.055	46.256	50.203	46.712	6.713	53.425
Saudijski fond za razvoj	4.505	6.698	7.818	9.680	9.895	10.380	8.522	1.886	10.408
Ostala bilateralna ²⁾	34.710	44.877	49.568	70.411	88.846	99.776	106.918	14.312	121.230
Privatni kreditori	67.177	65.706	75.090	74.155	37.079	36.897	36.377	314	36.691
Londonski klub ¹⁾	67.177	65.706	75.090	74.155	37.079	36.897	36.377	314	36.691
Ukupno	760.895	581.323	723.106	983.233	955.319	793.632	614.697	126.371	741.067

Izvor:

Ministarstvo financija i trezora BiH

1)Dug nastao prije 1992. godine

2)Ostala bilateralna sadrži sljedeće kreditore: Fortis banka, Vlada Japana, OPEC, KFW, Vlada Španjolske, Izvoz-Uvoz Banka Koreje (EximBank), Austrijska banka, Belgija, Banka za rad i gospodarstvo (BAWAG), Raiffaisen banka.

T26: Ukupan dug opće vlade (Mastriški dug)

-na kraju razdoblja, u milijunima KM -

UKUPAN DUG OPĆE VLADE BiH (Mastriški dug)

Godina	Ukupno 2=3+4	VANJSKI DUG		Mastriški dug 5
		Javni kreditori 3	Privatni kreditori 4	
1				
2010.	6.291,0	5.601,2	689,9	7.657,6
2011.	6.663,1	6.014,6	648,5	8.605,0
2012.	7.211,8	6.598,6	613,2	9.576,6
2013.	7.563,0	6.995,1	567,9	10.069,5
2014.	8.442,3	7.928,6	513,7	11.381,0
2015.	8.692,6	8.238,5	454,1	11.982,1
2016.	8.872,5	8.504,4	368,1	12.094,8
2017.	8.147,0	7.870,1	276,9	11.325,8
2018.	8.198,1	7.935,6	262,6	11.424,6
2019.*	8.140,1	7.933,6	206,5	11.561,2
2020.**	8.686,8	8.538,2	148,6	12.502,9

Izvor:

Izvješće o stanju vanjskog duga Ministarstva financija i trezora BiH, Baza podataka o HOV i kreditima CBBiH – Statistika vladinih financija i finansijskih računa i Monetarna i finansijska statistika

*Podaci za 2019 su revidirani

**Podaci za 2020 privremeni

Napomena:

Statistička definicija duga je kao što je definirano u Maastrichtskom sporazumu. Podaci se objavljaju na nekonsolidiranoj osnovi sukladno sa zahtjevima EUROSTATa.

T27: Devizne rezerve CBBiH

- na kraju razdoblja, u milijunima KM -

Godina	Mjesec	Bruto devizne rezerve								Neto devizne rezerve	Monetarna pasiva	Neto inozemna aktiva CBBiH
		Zlato	Držanje SDR	Inozemna valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosnice	9=3+...+8	10			
1	2	3	4	5	6	7	8	9=3+...+8	10	11	12=10-11	
2010.	12.	66,9	0,0	102,2	3.000,8	2,7	3.285,1	6.457,7	6.456,3	5.969,6	486,8	
2011.	12.	151,3	1,1	93,6	4.385,6	0,0	1.792,0	6.423,6	6.422,5	5.915,1	507,4	
2012.	12.	159,0	4,5	133,2	2.334,5	0,0	3.877,4	6.508,6	6.507,4	5.987,0	520,4	
2013.	12.	164,1	2,7	91,6	2.217,6	0,0	4.592,3	7.068,3	7.067,3	6.659,2	408,1	
2014.	12.	182,7	5,2	71,8	2.181,7	0,0	5.384,1	7.825,6	7.824,5	7.293,1	531,4	
2015.	12.	182,3	3,8	128,5	1.003,6	0,0	7.288,1	8.606,3	8.605,0	8.064,6	540,4	
2016.	12.	205,1	2,6	194,8	2.970,4	0,0	6.158,2	9.531,1	9.529,0	8.926,3	602,6	
2017.	12.	203,9	1,5	236,4	2.698,6	0,0	7.416,1	10.556,6	10.555,0	9.977,1	577,8	
2018.	12.	210,0	2,2	274,1	2.911,4	0,0	8.225,4	11.623,2	11.621,4	10.983,3	638,1	
2019.	12.	254,1	0,2	322,6	3.102,8	0,0	8.917,4	12.597,1	12.595,4	11.824,2	771,2	
2020.	12.	291,6	0,9	142,2	3.832,1	0,0	9.601,3	13.868,0	13.866,3	12.970,6	895,7	
2020.	01.	269,1	5,1	328,3	2.934,6	0,0	8.943,3	12.480,3	12.477,8	11.619,9	857,9	
	02.	269,9	3,0	328,2	3.084,8	0,0	8.778,9	12.464,7	12.462,5	11.579,6	883,0	
	03.	267,5	3,0	139,8	3.360,9	0,0	8.689,5	12.460,6	12.458,7	11.661,5	797,3	
	04.	288,0	4,7	127,6	3.445,1	0,0	9.313,3	13.178,5	13.175,9	12.323,0	853,0	
	05.	292,1	3,1	129,4	3.341,0	0,0	9.294,7	13.060,3	13.058,1	12.215,3	842,8	
	06.	297,7	3,1	135,6	3.270,3	0,0	9.316,1	13.022,7	13.020,9	12.147,7	873,2	
	07.	314,9	3,0	138,0	3.464,6	0,0	9.320,3	13.240,8	13.238,9	12.331,5	907,4	
	08.	309,9	0,5	137,8	3.571,1	0,0	9.294,1	13.313,3	13.311,4	12.434,7	876,8	
	09.	302,1	0,5	137,8	3.524,0	0,0	9.379,6	13.343,9	13.341,7	12.443,6	898,1	
	10.	302,7	3,5	137,8	3.745,0	0,0	9.220,5	13.409,5	13.407,9	12.484,2	923,7	
	11.	279,7	0,9	137,8	3.575,6	0,0	9.525,8	13.519,7	13.517,8	12.630,4	887,4	
	12.	291,6	0,9	142,2	3.832,1	0,0	9.601,3	13.868,0	13.866,3	12.970,6	895,7	

Napomena:

Bruto devizne rezerve čine stanja bilančnih pozicija kratkoročne inozemne aktive CBBiH (zlato, raspolaganje CBBiH SDR, devize u trezoru CBBiH, prenosivi depoziti u inozemnoj valuti kod nerezidentnih banaka i ostalo) i investiranja u vrijednosnice od srpnja 2006. po odluci Investicijskog komiteta CBBiH. Neto devizne rezerve predstavljaju razliku između bruto deviznih rezervi i obveza prema nerezidentima. Monetarnu pasivu CBBiH čine novac izvan monetarnih vlasti i depoziti rezidenata kod monetarnih vlasti. Neto inozemna aktiva CBBiH predstavlja razliku između neto deviznih rezervi i monetarne pasive CBBiH.

T28: BiH - izvoz po zemljama destinacije

- u tisućama KM -

Godina	Mjesec	Njemačka	Hrvatska	Italija	Srbija	Slovenija	Austrija	Turska	Crna Gora	Ostale zemlje	Ukupno
2010.		1.085.936	1.070.626	862.022	894.775	611.744	470.584	81.662	310.180	1.789.638	7.095.505
2011.		1.215.957	1.204.440	963.546	1.001.879	706.818	619.042	150.054	300.430	2.210.001	8.222.112
2012.		1.210.103	1.165.019	939.241	710.002	653.304	654.764	182.874	249.230	2.276.299	7.857.962
2013.		1.310.844	1.194.637	1.003.294	766.745	686.503	687.565	174.625	270.745	2.459.942	8.380.275
2014.		1.317.490	955.047	1.195.438	800.690	697.785	755.827	234.392	293.818	2.665.647	8.681.742
2015.		1.412.906	925.166	1.214.930	770.695	748.870	743.062	354.630	262.844	2.908.721	8.987.194
2016.		1.479.411	985.360	1.131.096	822.846	807.200	730.590	401.047	240.751	3.220.854	9.418.109
2017.		1.595.704	1.284.200	1.209.035	1.093.685	973.397	899.235	431.094	352.507	3.647.618	11.055.383
2018.		1.741.537	1.464.002	1.352.791	1.251.474	1.057.052	1.020.991	323.223	402.113	3.287.069	11.900.251
2019.		1.675.709	1.399.922	1.300.534	1.308.885	1.006.226	1.089.881	292.554	407.303	3.011.551	11.492.564
2020.		1.630.632	1.362.907	1.015.184	1.152.068	954.078	1.005.474	314.249	293.098	2.787.605	10.515.296
2020.	01.	140.985	107.503	84.756	90.825	71.886	77.789	33.029	22.141	227.356	856.270
	02.	149.502	121.264	89.989	91.294	88.020	88.510	27.954	34.913	231.564	923.011
	03.	135.778	123.903	62.824	88.438	81.087	83.594	19.236	32.023	221.378	848.261
	04.	112.808	109.722	53.771	79.734	58.964	73.166	12.983	23.413	171.914	696.474
	05.	115.187	105.717	72.464	77.652	61.992	79.244	21.152	19.275	184.121	736.804
	06.	133.116	113.843	95.333	96.074	71.874	86.124	21.117	23.681	246.942	888.104
	07.	137.286	107.570	104.111	101.349	80.244	86.370	19.847	19.842	218.437	875.055
	08.	124.107	101.435	59.981	93.251	72.247	81.094	21.129	20.169	201.807	775.220
	09.	150.665	114.064	95.010	108.121	93.100	91.424	33.804	24.465	266.523	977.175
	10.	154.027	124.912	103.632	108.103	96.165	91.590	42.948	22.075	276.173	1.019.625
	11.	151.406	115.086	102.095	99.616	92.620	91.871	27.224	22.198	261.307	963.423
	12.	125.768	117.888	91.217	117.611	85.879	74.698	33.826	28.903	280.083	955.873

Izvor:

Agencija za statistiku BiH

Napomena:

Kriterij za prikazivanje pojedinačnih zemalja je učešće izvoza iz te zemlje u ukupnom izvozu BiH u trogodišnjem razdoblju (2016, 2017, 2018. godine). Sukladno s navedenim, sve zemlje sa učešćem većim od 3,0% iskazane su pojedinačno, dok su ostale zemlje uključene u kategoriju Ostale zemlje.

T29: BiH Uvoz po zemljama podrijetla

- u tisućama KM -

Godina	Mjesec	Njemačka	Italija	Srbija	Hrvatska	Kina	Slovenija	Ruska Federacija	Turska	Austrija	Ostale zemlje	Ukupno
2010.		1.424.980	1.210.391	1.429.477	2.058.946	655.539	808.852	1.189.105	379.083	489.083	3.447.593	13.616.238
2011.		1.648.403	1.381.687	1.465.645	2.226.507	774.881	828.564	1.635.091	450.110	491.679	4.067.045	15.525.428
2012.		1.725.796	1.429.362	1.431.534	2.202.545	816.377	803.360	1.493.885	449.381	504.094	4.044.863	15.252.942
2013.		1.734.842	1.482.256	1.485.608	1.956.353	914.082	754.344	1.505.995	493.202	519.291	3.990.634	15.169.793
2014.		1.869.564	1.653.565	1.629.521	1.851.693	1.359.548	763.235	1.292.467	582.203	532.109	4.338.562	16.199.278
2015.		1.914.225	1.758.289	1.728.490	1.673.161	1.091.670	773.559	910.072	644.698	560.924	4.588.564	15.851.692
2016.		1.998.877	1.899.582	1.828.142	1.617.713	1.091.966	831.403	729.427	687.349	556.399	4.874.484	16.161.014
2017.		2.103.758	2.062.127	2.029.997	1.828.432	1.186.073	912.704	907.315	766.728	618.743	5.499.863	18.185.642
2018.		2.297.072	2.170.785	2.070.768	1.915.158	1.339.232	917.011	892.371	874.490	672.990	6.124.091	19.273.968
2019.		2.337.802	2.333.081	2.150.219	2.020.597	1.449.423	906.606	451.193	964.624	721.547	6.163.492	19.498.584
2020.		2.074.765	1.949.079	1.895.712	1.523.367	1.355.872	840.875	359.086	896.725	682.570	5.308.199	16.886.250
2020.	01.	149.996	154.266	133.595	120.799	103.998	61.197	31.890	56.900	47.202	376.949	1.236.794
	02.	199.161	185.885	158.717	130.004	130.966	74.565	38.579	79.250	57.499	513.023	1.567.650
	03.	192.218	152.472	154.766	140.875	92.871	74.548	34.944	82.041	63.250	495.153	1.483.138
	04.	135.100	112.724	142.422	100.489	87.770	57.726	32.077	55.911	49.406	359.802	1.133.427
	05.	139.002	156.241	135.489	104.026	100.679	58.781	26.650	55.218	48.682	358.430	1.183.197
	06.	176.045	167.764	162.576	124.406	115.329	64.601	23.579	76.139	53.522	452.626	1.416.588
	07.	179.037	190.165	164.516	149.570	130.679	78.335	23.828	80.796	59.788	454.578	1.511.292
	08.	167.761	130.970	164.395	123.529	115.047	59.080	23.957	65.068	50.955	406.210	1.306.971
	09.	177.793	163.168	177.342	141.353	121.786	76.603	22.211	83.310	61.522	458.052	1.483.140
	10.	191.452	191.765	173.339	136.548	121.421	85.879	22.833	87.126	65.451	524.973	1.600.786
	11.	181.382	171.092	153.335	121.079	120.066	73.815	32.672	81.628	62.960	447.573	1.445.602
	12.	185.816	172.567	175.220	130.692	115.261	75.746	45.865	93.339	62.332	460.828	1.517.666

Izvor:

Agencija za statistiku BiH

Napomena:

Kriterij za prikazivanje pojedinačnih zemalja je učešće uvoza iz te zemlje u ukupnom uvozu BiH u trogodišnjem razdoblju (2016, 2017, 2018. godine). Sukladno s navedenim, sve zemlje sa učešćem većim od 3,0% iskazane su pojedinačno, dok su ostale zemlje uključene u kategoriju Ostale zemlje.

T 30: Struktura izvoza i uvoza robe po proizvodima
 - u milijunima KM -

Grupa proizvoda	Izvoz robe					Uvoz robe				
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Ukupno	9.418,1	11.055,4	11.900,3	11.492,6	10.515,3	16.161,0	18.185,6	19.274,0	19.498,6	16.886,3
Životinje i proizvodi životinjskog podrijetla	171,8	173,0	170,7	149,6	166,0	488,1	509,7	544,5	587,1	528,8
Proizvodi biljnog podrijetla	264,7	302,4	224,4	218,9	254,6	765,6	816,0	757,8	762,2	768,1
Masti i ulja životinjskog podrijetla i biljnog podrijetla	142,5	170,2	113,9	124,0	108,3	206,5	262,5	207,3	185,9	148,5
Prehrambene prerađevine	355,3	363,5	319,3	307,0	328,0	1.489,8	1.536,8	1.576,2	1.658,4	1.603,8
Proizvodi mineralnog podrijetla	748,9	1.051,1	1.299,6	1.070,1	870,2	2.036,4	2.749,0	2.979,4	2.882,3	1.747,2
Proizvodi kemijske industrije ili srodnih industrija	772,3	958,3	991,9	936,5	783,0	1.594,0	1.680,9	1.786,5	1.752,5	1.681,8
Plastične mase, guma i kaučuk	319,1	359,1	415,2	499,9	521,3	1.075,0	1.179,0	1.254,9	1.311,9	1.237,9
Koža i krvno	155,6	197,8	191,7	143,9	91,6	465,8	488,9	448,9	377,4	285,9
Drvno i proizvodi od drveta	729,1	783,8	801,7	756,3	718,3	237,1	258,1	291,3	315,8	285,4
Celuloza, papir i karton i njihovi proizvodi	241,2	279,1	324,7	281,4	291,5	405,4	409,6	454,3	452,0	411,4
Tekstil i tekstilni proizvodi	507,4	565,8	627,2	636,5	600,3	1.103,2	1.192,6	1.232,5	1.236,2	1.124,7
Obuća, šeširi, kape i slični proizvodi	673,4	707,6	757,0	765,9	650,8	330,1	336,7	343,0	370,7	301,9
Proizvodi od kamena, gipsa, cementa i sličnih materijala, keramički proizvodi, staklo i stakleni proizvodi	65,6	81,4	89,8	144,2	118,4	340,3	352,5	383,4	397,7	355,6
Biseri, plemeniti metali i njihovi proizvodi, dragi i poludragi kamenje	12,3	11,4	12,2	21,5	35,4	14,3	17,2	18,4	30,9	35,3
Bazni metali i proizvodi od baznih metala	1.571,1	1.975,8	2.289,4	2.100,1	1.740,0	1.574,4	1.955,0	2.203,2	2.152,7	1.997,9
Strojevi, aparati, mehanički i električni uređaji	1.046,3	1.290,1	1.437,1	1.590,2	1.582,7	2.243,9	2.526,1	2.664,2	2.758,6	2.516,5
Transportna sredstva i njihovi dijelovi i pribor	319,7	334,6	370,8	381,3	332,5	1.160,6	1.258,6	1.354,6	1.468,1	1.088,8
Satovi, mjerni, glazbeni i medicinski instrumenti	25,1	29,9	31,7	34,8	32,7	220,8	222,9	290,6	285,9	317,5
Oružje i municija; njihovi dijelovi i pribor	171,2	193,9	205,1	212,8	162,2	10,4	14,1	12,4	14,6	11,0
Razni proizvodi	1.125,2	1.226,7	1.227,1	1.114,8	1.127,4	399,0	419,1	469,8	495,0	436,1
Umjetnička djela, kolecionarski predmeti i antikviteti	0,1	0,0	0,0	0,2	0,1	0,4	0,3	0,5	0,4	0,4
Nerazvrstano	0,0	0,0	0,0	3,0	0,1	0,0	0,0	0,0	2,1	1,7

Izvor:

Agencija za statistiku BiH

Napomena:

Podaci su klasificirani prema Harmonizovanom sustavu kodova Svjetske trgovinske organizacije.

T31: Pregled prosječnih srednjih tečajeva KM

Godina	Mjesec	EMU	Hrvatska	Češka R.	Mađarska	Japan	Švicarska	Turska	V. Britanija	SAD	Kina	Srbija
		EUR	HRK	CZK	HUF	JPY	CHF	TRY	GBP	USD	CNY	RSD
1	100	1	100	100	1	1	1	1	1	1	1	100
2010.		1,955830	26,836049	0,077335	0,710646	1,684634	1,417637	0,979613	2,280434	1,476950	...	1,903300
2011.		1,955830	26,296474	0,079574	0,702511	1,765578	1,589068	0,840993	2,253721	1,406117	...	1,918824
2012.		1,955830	26,003868	0,077784	0,676389	1,909803	1,622699	0,845478	2,412276	1,522668	...	1,732491
2013.		1,955830	25,806786	0,075328	0,658705	1,512911	1,589326	0,775940	2,304432	1,473557	0,239647	1,729721
2014.		1,955830	25,619449	0,071033	0,633710	1,393940	1,610337	0,673375	2,426325	1,474019	0,239264	1,668863
2015.		1,955830	25,688577	0,071687	0,631327	1,456462	1,832914	0,650180	2,694477	1,762605	0,280568	1,619915
2016.		1,955830	25,960428	0,072346	0,627987	1,628845	1,794449	0,586378	2,396405	1,768011	0,266189	1,588875
2017.		1,955830	26,205454	0,074317	0,632480	1,546889	1,761597	0,476205	2,232882	1,735482	0,256628	1,611317
2018.		1,955830	26,365492	0,076267	0,613697	1,500585	1,693763	0,351884	2,210985	1,657498	0,250633	1,653621
2019.		1,955830	26,365089	0,076197	0,601572	1,603053	1,758109	0,307940	2,230125	1,747204	0,252963	1,659447
2020.		1,955830	25,946780	0,074002	0,557563	1,607387	1,827419	0,247515	2,201320	1,716607	0,248658	1,663431
2020.	01.	1,955830	26,279657	0,077513	0,585676	1,610655	1,815112	0,297118	2,302497	1,760392	0,254269	1,663573
	02.	1,955830	26,243698	0,078077	0,580170	1,628638	1,835891	0,295843	2,327277	1,792315	0,256328	1,663504
	03.	1,955830	25,862361	0,074014	0,567939	1,644355	1,846850	0,279727	2,194793	1,770131	0,252223	1,663610
	04.	1,955830	25,748551	0,071812	0,548246	1,668842	1,854896	0,263592	2,233081	1,801671	0,254603	1,663619
	05.	1,955830	25,819834	0,071776	0,557195	1,676773	1,850228	0,258844	2,210637	1,795166	0,252837	1,663244
	06.	1,955830	25,843408	0,073279	0,562969	1,615352	1,825449	0,254617	2,176043	1,737783	0,245269	1,663322
	07.	1,955830	25,959218	0,073674	0,556174	1,601932	1,827950	0,249369	2,161270	1,712728	0,244123	1,663329
	08.	1,955830	26,058817	0,074744	0,561274	1,562030	1,816554	0,228075	2,171777	1,653798	0,238487	1,663319
	09.	1,955830	25,936518	0,073265	0,543138	1,570128	1,813521	0,220043	2,151155	1,657624	0,243219	1,663341
	10.	1,955830	25,822827	0,071908	0,540024	1,578348	1,820424	0,209445	2,154326	1,661116	0,246911	1,663397
	11.	1,955830	25,857787	0,073772	0,543073	1,584313	1,814952	0,206866	2,181138	1,653100	0,250272	1,663496
	12.	1,955830	25,934905	0,074334	0,545274	1,548943	1,807718	0,208306	2,157914	1,607823	0,245813	1,663429

T32: Vladine financije BiH - jedinice sektora vlade
 - u milijunima KM -

	Institucije BiH	Federacija Bosne i Hercegovine	Republika Srpska	Distrikt Brčko	Konsolidirani prihodi za BiH	Institucije BiH	Federacija Bosne i Hercegovine	Republika Srpska	Distrikt Brčko	Konsolidirani rashodi za BiH	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/deficit	
2010.	1.009,8	6.474,1	3.234,6	235,7	10.862,6	996,5	6.324,5	3.410,6	200,4	10.840,3	634,2	-611,9	
2011.	968,6	6.571,2	3.685,6	237,4	11.357,1	983,6	6.449,7	3.372,1	209,1	10.908,7	771,1	-322,7	
2012.	1.045,6	6.642,8	3.652,6	246,1	11.459,5	952,9	6.595,9	3.534,1	215,5	11.170,8	815,7	-526,9	
2013.	1.069,8	6.608,6	3.604,4	232,6	11.406,5	939,0	6.474,5	3.415,1	219,2	10.938,8	1.046,8	-579,2	
2014.	1.109,8	6.972,1	3.769,8	223,7	11.961,7	940,3	6.652,2	3.652,3	219,0	11.350,1	1.166,8	-555,3	
2015.	1.088,4	7.196,5	3.931,3	232,0	12.335,1	935,9	6.843,5	3.700,6	220,1	11.587,0	559,1	188,9	
2016.	1.062,9	7.645,4	3.937,0	248,5	12.767,3	949,3	7.013,5	3.636,9	198,6	11.672,0	724,5	370,8	
2017.	1.049,4	8.150,9	4.141,8	263,7	13.479,2	967,0	7.164,3	3.696,0	212,8	11.913,4	759,7	806,0	
2018.	1.045,0	8.833,6	4.364,6	280,9	14.389,6	996,0	7.660,0	3.983,4	233,7	12.738,6	914,6	736,5	
2019.	1.051,4	9.217,5	4.584,0	288,8	15.018,1	985,5	8.120,3	4.097,6	254,6	13.334,3	1.006,6	677,2	
2014.	Q1	238,3	1.387,7	761,7	49,2	2.416,8	220,9	1.376,7	695,9	39,7	2.313,1	21,8	81,8
	Q2	274,5	1.577,2	744,0	54,4	2.620,4	222,9	1.464,7	746,7	50,5	2.455,0	32,4	133,0
	Q3	256,6	1.602,1	784,7	58,8	2.680,1	220,9	1.528,9	805,6	58,9	2.592,2	56,3	31,5
	Q4	340,1	1.635,5	883,3	61,3	2.878,6	277,6	1.693,7	917,6	69,9	2.917,3	252,2	-290,8
2015.	Q1	241,1	1.440,2	738,2	51,8	2.448,9	215,3	1.378,9	706,6	46,2	2.324,7	24,1	100,1
	Q2	293,0	1.532,0	818,4	57,6	2.670,8	226,1	1.446,6	757,9	47,2	2.447,5	26,5	196,8
	Q3	252,9	1.685,4	850,7	61,8	2.826,7	229,3	1.523,4	803,0	60,1	2.591,8	51,2	183,7
	Q4	301,4	1.642,6	829,5	60,9	2.798,6	265,3	1.793,5	914,3	66,6	3.003,9	137,2	-342,5
2016.	Q1	242,5	1.498,3	706,4	54,9	2.478,4	226,3	1.430,0	687,6	43,1	2.363,4	24,0	91,0
	Q2	288,3	1.622,2	813,1	57,9	2.745,9	230,2	1.521,8	747,5	43,6	2.507,4	51,7	186,7
	Q3	256,6	1.761,1	812,0	62,4	2.867,4	227,9	1.494,9	776,2	41,0	2.515,2	105,3	246,9
	Q4	275,6	1.791,9	897,5	65,6	2.990,8	265,0	1.818,6	882,6	67,9	2.994,2	166,0	-169,4
2017.	Q1	251,8	1.621,7	747,1	51,7	2.646,9	223,9	1.457,0	688,7	31,9	2.376,1	30,0	240,9
	Q2	273,3	1.792,9	827,2	61,1	2.920,7	231,1	1.556,0	747,9	44,0	2.545,1	70,1	305,4
	Q3	252,0	1.931,1	940,7	64,5	3.162,1	238,7	1.587,4	767,1	56,3	2.623,1	31,6	507,3
	Q4	272,3	1.851,2	887,8	76,2	3.050,0	273,3	1.863,6	906,1	77,0	3.082,6	204,3	-236,8
2018.	Q1	277,7	1.762,1	816,9	57,0	2.882,0	231,4	1.499,4	728,4	34,3	2.462,0	30,9	389,0
	Q2	242,8	1.914,5	884,1	61,4	3.075,2	231,7	1.683,3	784,4	51,8	2.723,4	66,5	285,3
	Q3	400,3	1.951,9	861,7	69,0	3.250,5	243,9	1.651,7	835,0	56,0	2.754,4	91,2	404,9
	Q4	124,1	2.138,2	960,8	75,4	3.259,2	289,0	2.104,9	983,4	78,9	3.416,8	237,9	-395,5
2019.	Q1	238,9	1.899,1	845,3	60,2	3.013,8	225,9	1.600,5	806,8	42,5	2.646,0	26,0	341,9
	Q2	261,7	1.990,1	902,3	67,3	3.187,1	239,2	1.770,8	789,9	63,1	2.828,7	71,9	286,5
	Q3	270,0	2.079,8	924,2	71,6	3.309,8	253,8	1.800,7	823,5	54,3	2.896,5	78,9	334,4
	Q4	280,8	2.080,5	1.015,2	72,2	3.412,9	266,6	2.177,5	972,4	81,1	3.461,9	210,4	-259,4
2020.	Q1	286,0	1.906,0	862,8	59,7	3.081,9	235,6	1.695,3	877,3	42,7	2.818,4	40,6	222,9
	Q2	235,6	1.674,2	887,0	53,6	2.815,4	232,8	1.834,2	1.090,5	62,6	3.185,2	102,1	-471,9
	Q3	266,9	1.963,7	970,8	67,0	3.236,3	231,7	2.024,8	933,7	69,8	3.227,7	96,5	-88,0

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstava financija svih razina vlasti, fondova socijalnog osiguranja svih razina vlasti, entitetskih javnih poduzeća za ceste i entitetskih javnih poduzeća za autoceste. Podaci na godišnjoj razini za konsolidirane prihode/rashode uključuju lokalnu razinu vlasti (općine i gradovi), JP Ceste svih razina vlasti FBiH, JP Putevi RS, JP Autoceste FBiH i JP Autoputevi RS, dok ih podaci za tromjesečja zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T33: Vladine financije BiH - struktura konsolidiranih prihoda i rashoda
- u milijunima KM -

	Porez	Doprinosi za socijalno	Grantovi i ostali prihodi	Konsolidovani prihodi	Kompenzacija zaposlenih	Korištenje robe i usluga	Kamate	Subvencije	Socijalna davanja	Grantovi i ostali rashodi	Konsolidovani rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	
2010.	5.640,2	3.813,0	1.409,4	10.862,6	3.169,8	2.593,1	122,7	476,6	3.770,3	707,8	10.840,3	634,2	
2011.	6.032,2	4.036,4	1.288,5	11.357,1	3.336,9	2.088,2	161,4	402,8	4.330,3	589,1	10.908,7	771,1	
2012.	6.037,9	4.046,6	1.375,0	11.459,5	3.323,8	2.156,4	200,6	416,1	4.394,4	679,5	11.170,8	815,7	
2013.	5.917,2	4.105,2	1.384,1	11.406,5	3.278,1	2.122,7	201,1	383,9	4.423,7	529,3	10.938,8	1.046,8	
2014.	6.078,6	4.234,8	1.648,3	11.961,7	3.265,5	2.127,2	238,9	364,9	4.658,0	695,6	11.350,1	1.166,8	
2015.	6.439,7	4.329,6	1.565,8	12.335,1	3.294,3	2.138,8	264,3	384,8	4.729,5	775,4	11.587,0	559,1	
2016.	6.760,4	4.473,6	1.533,4	12.767,3	3.295,5	2.187,5	252,0	382,8	4.755,0	799,3	11.672,0	724,5	
2017.	7.151,1	4.734,2	1.594,0	13.479,2	3.312,6	2.230,7	223,0	444,0	4.758,5	834,7	11.913,4	759,7	
2018.	7.688,4	5.041,8	1.659,4	14.389,6	3.422,1	2.534,0	242,5	476,0	5.013,2	1.050,9	12.738,6	914,6	
2019.	8.014,1	5.345,7	1.658,4	15.018,1	3.738,1	2.688,3	241,1	507,3	5.223,4	936,1	13.334,3	1.006,6	
2014.	Q1	1.207,3	961,3	248,2	2.416,8	697,3	387,9	38,3	31,8	1.080,3	77,5	2.313,1	21,8
	Q2	1.262,3	1.050,0	308,1	2.620,4	710,0	417,4	50,5	62,7	1.091,1	123,3	2.455,0	32,4
	Q3	1.352,4	1.077,4	250,3	2.680,1	708,7	427,1	32,5	87,9	1.155,2	180,7	2.592,2	56,3
	Q4	1.433,2	1.146,1	299,4	2.878,6	735,3	495,4	79,7	138,2	1.202,0	266,6	2.917,3	252,2
2015.	Q1	1.255,6	981,8	211,5	2.448,9	712,6	393,8	41,3	28,7	1.079,3	69,0	2.324,7	24,1
	Q2	1.356,0	1.076,0	238,8	2.670,8	702,9	402,6	65,5	46,5	1.124,0	105,9	2.447,5	26,5
	Q3	1.426,4	1.099,4	300,9	2.826,7	718,1	410,2	42,9	111,9	1.143,3	165,3	2.591,8	51,2
	Q4	1.424,4	1.172,5	201,8	2.798,6	735,3	533,8	75,0	152,9	1.249,1	257,8	3.003,9	137,2
2016.	Q1	1.290,0	998,7	189,6	2.478,4	711,1	400,5	44,3	30,4	1.097,8	79,3	2.363,4	24,0
	Q2	1.412,5	1.095,5	237,8	2.745,9	706,1	418,8	71,8	66,5	1.135,6	108,6	2.507,4	51,7
	Q3	1.468,4	1.136,0	262,9	2.867,4	702,8	409,8	42,8	65,3	1.163,2	131,3	2.515,2	105,3
	Q4	1.612,0	1.243,2	135,5	2.990,8	732,8	552,0	56,9	160,9	1.220,8	270,8	2.994,2	166,0
2017.	Q1	1.349,6	1.076,7	220,7	2.646,9	707,8	403,5	45,6	35,4	1.114,3	69,5	2.376,1	30,0
	Q2	1.530,4	1.192,4	197,9	2.920,7	703,6	438,4	74,0	85,8	1.133,6	109,6	2.545,1	70,1
	Q3	1.692,0	1.196,0	274,0	3.162,1	720,4	440,3	46,8	109,6	1.134,6	171,4	2.623,1	31,6
	Q4	1.568,6	1.269,1	212,3	3.050,0	726,8	538,0	54,2	146,5	1.224,5	392,7	3.082,6	204,3
2018.	Q1	1.526,1	1.153,2	202,7	2.882,0	719,0	432,2	47,4	42,4	1.136,3	84,9	2.462,0	30,9
	Q2	1.597,5	1.243,8	234,0	3.075,2	742,6	464,6	65,0	108,2	1.198,7	144,2	2.723,4	66,5
	Q3	1.787,5	1.241,5	221,6	3.250,5	730,6	470,6	46,4	103,1	1.224,5	179,2	2.754,4	91,2
	Q4	1.570,5	1.403,3	285,4	3.259,2	766,9	587,9	56,2	148,4	1.295,6	561,8	3.416,8	237,9
2019.	Q1	1.528,5	1.247,2	238,1	3.013,8	787,8	462,1	41,8	40,5	1.202,7	111,1	2.646,0	26,0
	Q2	1.669,1	1.335,2	182,8	3.187,1	806,1	494,9	68,5	81,8	1.254,2	123,2	2.828,7	71,9
	Q3	1.734,1	1.336,0	239,6	3.309,8	805,4	517,7	43,3	112,2	1.252,3	165,5	2.896,5	78,9
	Q4	1.904,0	1.427,3	81,6	3.412,9	850,7	617,2	52,5	189,6	1.349,2	402,7	3.461,9	210,4
2020.	Q1	1.556,2	1.286,5	239,2	3.081,9	817,7	482,1	69,8	60,4	1.274,3	114,1	2.818,4	40,6
	Q2	1.327,2	1.223,4	264,8	2.815,4	861,7	495,5	43,3	157,1	1.277,1	350,5	3.185,2	102,1
	Q3	1.564,3	1.418,6	253,4	3.236,3	850,4	486,3	42,4	262,8	1.357,6	228,3	3.227,7	96,5

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstava financija svih razina vlasti, fondova socijalnog osiguranja svih razina vlasti, entitetskih javnih poduzeća za ceste i entitetskih javnih poduzeća za autoceste. Podaci na godišnjoj razini za konsolidirane prihode/rashode uključuju lokalnu razinu vlasti (općine i gradovi), JP Ceste svih razina vlasti FBiH, JP Putevi RS, JP Autoceste FBiH i JP Autoputevi RS dok ih podaci za tromjesečja zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T34: Vladine financije FBiH - jedinice sektora vlade

- u milijunima KM -

		Proračun Federacije BiH	Fondovi socijalnog osiguranja	Kantoni	Konsolidirani prihodi	Proračun Federacije BiH	Fondovi socijalnog osiguranja	Kantoni	Konsolidirani rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/deficit
2010.		1.398,7	2.875,2	1.854,8	6.474,1	1.325,5	2.859,8	1.894,5	6.324,5	281,3	-131,7
2011.		1.321,6	2.924,0	1.903,6	6.571,2	1.318,7	2.990,4	1.897,4	6.449,7	338,8	-217,3
2012.		1.416,5	2.986,2	1.830,7	6.642,8	1.378,5	3.031,6	1.936,2	6.595,9	442,5	-395,5
2013.		1.457,5	2.988,2	1.709,7	6.608,6	1.344,2	3.034,8	1.826,9	6.474,5	645,6	-511,5
2014.		1.581,3	3.117,2	1.812,1	6.972,1	1.361,0	3.164,5	1.846,5	6.652,2	685,7	-365,8
2015.		1.510,0	3.175,8	1.919,5	7.196,5	1.354,1	3.224,3	1.869,1	6.843,5	221,4	131,6
2016.		1.652,8	3.323,4	2.012,1	7.645,4	1.380,2	3.314,2	1.885,5	7.013,5	248,1	383,7
2017.		1.876,9	3.538,4	2.108,4	8.150,9	1.394,8	3.423,3	1.970,4	7.164,3	353,6	633,1
2018.		2.008,2	3.815,7	2.292,5	8.833,6	1.552,7	3.660,1	2.075,7	7.660,0	426,4	747,2
2019.		1.878,3	4.069,5	2.473,2	9.217,5	1.493,6	3.953,0	2.274,3	8.120,3	564,8	532,5
2014.	Q1	314,5	726,2	411,0	1.387,7	268,4	768,0	404,4	1.376,7	5,0	5,9
	Q2	484,4	772,6	393,7	1.577,2	308,8	788,7	440,6	1.464,7	10,3	102,2
	Q3	399,8	787,0	509,0	1.602,1	385,6	786,7	450,3	1.528,9	17,5	55,7
	Q4	382,6	821,5	498,4	1.635,5	398,1	811,3	516,9	1.693,7	33,2	-91,3
2015.	Q1	319,6	751,1	433,5	1.440,2	256,4	785,7	400,9	1.378,9	4,1	57,1
	Q2	360,7	762,8	471,7	1.532,0	289,8	798,5	421,4	1.446,6	10,0	75,4
	Q3	436,7	788,6	526,8	1.685,4	337,4	797,1	455,6	1.523,4	14,0	148,0
	Q4	393,1	864,1	487,6	1.642,6	470,4	833,9	591,3	1.793,5	26,5	-177,3
2016.	Q1	336,4	763,3	465,1	1.498,3	274,9	811,7	409,9	1.430,0	4,0	64,3
	Q2	392,2	809,2	493,1	1.622,2	337,3	821,0	435,8	1.521,8	10,1	90,3
	Q3	474,2	829,7	531,7	1.761,1	305,9	817,1	446,4	1.494,9	14,4	251,8
	Q4	450,1	907,2	522,2	1.791,9	462,1	850,6	593,5	1.818,6	44,3	-71,1
2017.	Q1	331,3	821,8	501,9	1.621,7	273,6	834,9	412,6	1.457,0	6,2	158,5
	Q2	407,4	891,5	541,7	1.792,9	345,2	841,5	445,9	1.556,0	12,6	224,4
	Q3	439,1	869,8	589,8	1.931,1	341,8	841,6	479,6	1.587,4	11,9	331,9
	Q4	699,1	933,5	475,1	1.851,2	434,1	885,8	632,2	1.863,6	57,3	-69,7
2018.	Q1	414,4	884,7	531,6	1.762,1	273,2	866,2	428,7	1.499,4	6,4	256,2
	Q2	465,1	947,8	589,1	1.914,6	366,7	910,3	493,8	1.683,3	15,8	215,4
	Q3	478,4	933,5	629,2	1.951,8	341,4	902,7	496,9	1.651,7	32,1	268,0
	Q4	650,3	1.029,9	542,6	2.138,2	571,3	961,8	656,3	2.104,9	82,4	-49,1
2019.	Q1	412,7	947,2	612,9	1.899,1	267,8	937,0	469,4	1.600,5	-4,7	303,3
	Q2	459,2	1.017,7	605,2	1.990,1	351,5	986,1	525,1	1.770,8	35,9	183,5
	Q3	491,1	1.010,4	678,4	2.079,8	379,3	987,6	533,9	1.800,7	21,0	258,1
	Q4	515,3	1.072,8	576,8	2.080,5	495,1	1.020,8	745,9	2.177,5	79,4	-176,4
2020.	Q1	895,0	408,3	614,8	1.906,0	809,3	427,7	470,4	1.695,3	7,3	203,4
	Q2	823,9	388,3	482,2	1.674,2	882,4	426,8	545,2	1.834,2	28,6	-188,6
	Q3	971,5	444,0	757,0	1.963,7	1.233,7	431,2	568,7	2.024,8	29,7	-90,8

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstava financija, fondova socijalnog osiguranja svih razina vlasti u FBiH, JP Ceste svih razina vlasti FBiH i JP Autoceste FBiH. Podaci na godišnjoj razini za konsolidirane prihode/rashode uključuju lokalnu razinu vlasti (općine i gradove), JP Ceste svih razina vlasti FBiH i JP Autoceste FBiH, dok ih podaci za tromjesečja zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T35: Vladine financije RS - jedinice sektora vlade

- u milijunima KM -

	Priračun Republike Srpske	Fondovi socijalnog osiguranja	Konsolidirani prihodi	Priračun Republike Srpske	Fondovi socijalnog osiguranja	Konsolidirani Rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/deficit
2010.	1.422,8	1.488,1	3.234,6	1.676,3	1.552,0	3.410,6	241,8	-417,7
2011.	1.656,4	1.573,7	3.685,6	1.628,8	1.497,8	3.372,1	372,6	-59,1
2012.	1.666,5	1.566,5	3.652,6	1.647,9	1.595,1	3.534,1	307,7	-189,2
2013.	1.638,4	1.616,9	3.604,4	1.546,7	1.637,1	3.415,1	310,3	-121,0
2014.	1.778,7	1.683,3	3.769,8	1.749,3	1.704,1	3.652,3	360,5	-243,1
2015.	1.804,1	1.713,5	3.931,3	1.707,5	1.754,9	3.700,6	235,3	-4,6
2016.	2.556,5	744,4	3.937,0	2.415,9	749,7	3.636,9	366,3	-66,3
2017.	2.713,7	780,7	4.141,8	2.422,3	746,2	3.696,0	268,7	177,1
2018.	2.839,4	774,2	4.364,6	2.700,8	720,0	3.983,4	337,4	43,9
2019.	2.963,6	834,5	4.584,0	2.775,6	728,5	4.097,6	376,0	110,3
2014.	Q1	454,2	352,3	761,7	336,5	404,1	695,9	10,7
	Q2	402,3	413,9	744,0	405,1	413,8	746,7	18,0
	Q3	440,2	440,3	784,7	478,9	422,6	805,6	12,4
	Q4	481,9	471,9	883,3	528,8	459,4	917,6	134,9
2015.	Q1	435,4	359,7	738,2	352,3	411,2	706,6	6,0
	Q2	449,3	428,6	818,4	397,1	420,4	757,9	9,2
	Q3	484,2	443,5	850,7	446,7	433,3	803,0	17,4
	Q4	435,2	477,4	829,5	511,5	486,0	914,3	49,5
2016.	Q1	574,5	138,4	706,4	537,3	156,8	687,6	13,3
	Q2	658,7	165,1	813,1	578,4	179,7	747,5	31,0
	Q3	633,4	207,3	812,0	604,3	200,5	776,2	70,5
	Q4	690,0	228,8	897,5	695,9	208,0	882,6	49,3
2017.	Q1	604,2	147,4	747,1	531,5	161,7	688,7	11,0
	Q2	656,9	183,1	827,2	584,8	175,8	747,9	26,4
	Q3	747,7	229,5	940,7	604,5	199,1	767,1	21,2
	Q4	704,9	216,0	887,8	734,3	204,9	906,1	64,1
2018.	Q1	665,5	170,8	816,9	585,9	161,9	728,4	8,8
	Q2	719,3	185,4	884,1	637,6	167,4	784,4	33,4
	Q3	699,7	182,4	861,7	682,5	172,8	835,0	37,2
	Q4	754,9	230,4	960,8	794,8	213,1	983,4	80,0
2019.	Q1	677,6	192,4	845,3	666,6	164,9	806,8	26,1
	Q2	724,1	204,3	902,3	643,5	172,7	789,9	30,6
	Q3	743,8	210,1	924,2	677,1	176,2	823,5	46,3
	Q4	818,1	222,2	1015,2	788,5	209,1	972,4	95,4
2020.	Q1	687,2	201,3	862,8	722,0	181,0	877,3	29,2
	Q2	716,2	198,0	887,0	957,7	160,0	1.090,5	56,3
	Q3	780,2	249,8	970,8	801,3	191,6	933,7	46,4
								-9,3

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: Ministarstva financija, fondova socijalnog osiguranja u RS, JP Putevi RS i JP Autoputevi RS. Podaci na godišnjoj razini za konsolidirane prihode/rashode uključuju lokalnu razinu vlasti (općine i gradove), JP Putevi RS i JP Autoputevi RS, dok ih podaci za tromjesečja zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T36: Tijekovi izravnih stranih ulaganja u BiH klasificirani prema zemlji stranog ulagača
 - u milijunima KM -

Godina	Austrija	Holandija	Hrvatska	Italija	Njemačka	Rusija	Slovenija	Srbija	Švicarska	Turska	Ostale zemlje	Ukupno
2010.	60,0	47,7	85,1	16,6	34,3	89,1	-22,8	40,5	83,6	46,4	119,2	599,7
2011.	137,6	14,5	32,7	4,7	38,3	140,3	64,5	110,0	-5,9	31,6	130,2	698,6
2012.	133,6	1,6	86,1	28,5	37,7	147,5	-81,1	81,8	8,7	-5,4	161,9	601,1
2013.	8,5	32,7	18,6	22,5	36,9	-82,8	-35,6	104,6	44,0	31,1	226,7	407,1
2014.	171,1	26,0	88,7	24,0	-6,1	195,8	-1,2	33,1	8,9	17,6	253,1	811,1
2015	5,3	83,3	161,5	66,3	52,3	28,5	21,1	36,8	-33,5	56,1	159,2	636,9
2016.	112,8	57,6	142,5	25,2	2,0	-44,3	34,6	-25,8	11,3	34,6	267,7	618,4
2017.	84,1	-3,3	159,6	46,9	57,7	-6,8	101,1	56,9	30,6	-0,3	327,1	853,6
2018.	88,7	96,6	115,0	20,8	87,2	141,9	37,2	0,4	42,3	5,3	316,3	951,7
2019.	60,7	-2,8	117,2	14,2	16,1	211,9	20,4	16,6	-19,5	-3,8	267,9	699,0
Sij-Ruj 2020.	90,0	17,2	104,2	29,9	42,7	-14,5	58,0	10,8	-8,0	41,3	115,6	487,3

Napomena:

Izravna inozemna ulaganja (tokovi i stanja) kompilirana su sukladno s najnovijim metodološkim uputama i preporukama Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) i Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD). Detaljan metodološki pristup kompilaciji i prezentiranju je predstavljen u MMF-ovom Priručniku za platnu bilancu - šesto izdanje i OECD-ovom Okvirnom konceptu definicije izravnih inozemnih ulaganja - četvrto izdanje.

T37: Tijekovi izravnih stranih ulaganja u BiH prema NACE Rev2 klasifikaciji djelatnosti

- u milijunima KM -

Godina	Proizvodnja prehrambenih proizvoda Prerada drveta i proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja, proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala	Proizvodnja kemiskih proizvoda Proizvodnja koksa, derivata nafte i nuklearnog goriva	Proizvodnja ostalih proizvoda od nemetalnih minerala	Proizvodnja baznih metala	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	Trgovina na veliko i posredovanje u trgovini, osim trgovine motornim vozilima i motorkotača	Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motorkotačima, popravak predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo	Pošta i telekomunikacije	Finansijsko posredovanje, osim osiguranja i mirovinskih fondova	Poslovanje nekretninama	Ostale djelatnosti	Ukupno
2011.	32,2	12,5	43,6	12,2	-7,3	-24,0	-5,2	125,3	63,8	10,8	165,4	78,7
2012.	-5,9	-0,1	2,6	18,7	3,4	-26,0	7,0	144,8	40,2	6,4	130,2	12,1
2013.	-4,0	2,2	-101,1	26,5	13,9	4,0	5,0	-44,4	73,7	46,1	138,5	19,7
2014.	0,3	-5,7	180,6	3,0	-25,4	35,5	-59,4	64,1	37,3	6,8	138,4	187,1
2015	45,0	5,2	24,0	58,4	-4,4	-52,9	6,7	84,0	-29,3	57,8	116,8	89,5
2016.	16,3	5,6	-52,0	51,9	-17,6	2,0	20,3	148,4	6,4	37,1	161,4	-9,8
2017.	20,8	13,5	-26,0	1,2	-8,8	58,8	47,3	59,3	96,1	17,1	203,0	41,9
2018.	30,8	8,0	135,8	33,4	12,3	66,9	38,7	98,1	8,3	7,2	140,7	19,8
2019.	-7,0	13,4	201,6	27,9	5,2	-14,8	4,0	92,1	11,7	-17,2	154,1	12,5
Sij-Ruj 2020.	1,1	0,2	n/a	15,5	-2,2	-0,6	18,3	63,8	12,1	-12,3	175,9	47,3
											168,3	487,3

Napomena:

Tokove izravnih inozemnih ulaganja u BiH prema NACE 1. Rev 1. klasifikacije djelatnosti za razdoblje 2004-2012 možete naći na web stranici.

Izravna inozemna ulaganja (tokovi i stanja) kompilirana su sukladno s najnovijim metodološkim uputama i preporukama Međunarodnog monetarnog fonda i Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj. Detaljan metodološki pristup kompilaciji i prezentiranju je predstavljen u MMF-ovom Priručniku za platnu bilancu - šesto izdanje i OECD-ovom Okvirnom konceptu definicije izravnih inozemnih ulaganja - četvrto izdanje.

"n/a" u ovoj djelatnosti/zemlji manje je od tri poduzeća s izravnim ulaganjem, te sukladno sa statističkim standardima nismo u mogućnosti prikazati iznose ulaganja.

T38: Stanja izravnih ulaganja u BiH klasificirani po zemlji stranog ulagača
 - u milijunima KM -

Zemlja	31.12.2017.			31.12.2018.			31.12.2019.		
	Vlasnički udjeli i zadržane zarade	Ostali kapital	Ukupno	Vlasnički udjeli i zadržane zarade	Ostali kapital	Ukupno	Vlasnički udjeli i zadržane zarade	Ostali kapital	Ukupno
Austrija	2.385,7	231,5	2.617,2	2.432,1	240,0	2.672,1	2.486,0	236,8	2.722,8
Belgija	4,7	0,7	5,4	5,7	0,5	6,2	5,7	0,6	6,3
Crna Gora	17,8	3,1	20,9	11,2	3,1	14,2	12,0	2,6	14,6
Češka	20,3	3,5	23,8	23,3	0,3	23,7	20,9	1,2	22,1
Danska	12,2	9,7	21,9	16,2	5,8	22,0	21,4	6,3	27,7
Francuska	8,6	100,8	109,4	8,4	12,8	21,3	8,2	12,8	21,0
Holandija	499,3	194,7	694,0	545,6	323,3	868,8	486,2	333,8	820,1
Hrvatska	2.038,2	299,5	2.337,8	2.156,5	164,1	2.320,6	2.282,2	152,2	2.434,4
Irska	-2,7	13,7	11,0	-3,1	13,9	10,8	-3,6	14,3	10,7
Italija	499,3	104,7	604,0	532,3	101,8	634,1	549,9	92,9	642,7
Kanada	-0,6	2,7	2,1	-0,4	2,9	2,4	0,1	2,9	3,0
Kipar	117,5	6,8	124,3	121,6	7,1	128,6	136,5	5,0	141,4
Kuvajt	153,6	70,2	223,9	154,1	78,2	232,3	160,6	81,4	242,0
Lihtenštajn	-5,3	1,0	-4,3	-5,3	1,0	-4,4	-6,5	1,0	-5,5
Litvanija	2,0	-0,0	2,0	2,2	-0,0	2,2	2,4	-0,0	2,4
Luksemburg	145,8	159,1	304,9	160,5	187,9	348,3	157,4	218,0	375,4
Mađarska	28,1	6,0	34,1	30,1	1,7	31,8	36,2	1,5	37,6
Malezija	-34,0	17,9	-16,2	8,0	24,6	32,6	9,6	26,1	35,7
Norveška	6,3	4,4	10,7	7,0	3,9	10,9	4,5	3,6	8,1
Njemačka	503,8	112,8	616,7	532,0	148,4	680,4	571,6	180,6	752,2
Poljska	18,4	4,3	22,7	25,0	5,7	30,7	31,1	10,0	41,1
Rusija	-687,3	1.366,2	678,9	-569,4	1.273,4	704,0	-549,6	1.364,9	815,2
Saudijска Arabija	195,4	70,8	266,2	204,3	71,7	276,0	222,0	72,0	293,9
Slovačka	0,1	20,7	20,8	0,7	21,0	21,7	0,8	20,9	21,7
Slovenija	924,1	134,7	1.058,8	952,6	145,1	1.097,7	938,6	145,2	1.083,8
Srbija	1.796,9	234,8	2.031,7	1.784,2	221,0	2.005,2	1.779,7	218,6	1.998,3
Španija	28,0	0,0	28,0	29,6	0,0	29,6	27,5	0,0	27,5
Švicarska	422,2	47,7	469,9	427,2	51,2	478,4	379,2	77,8	457,0
Švedska	31,9	38,4	70,3	40,6	36,2	76,8	40,4	36,3	76,7
Turska	396,4	19,1	415,5	422,3	-14,0	408,3	431,2	-26,3	404,9
Ujedinjeni Arapski Emirati	170,9	32,7	203,7	176,0	37,4	213,4	186,2	37,6	223,8
Sjedinjene Američke Države	55,3	15,9	71,3	46,6	15,5	62,1	26,5	11,1	37,6
Velika Britanija	436,5	13,2	449,7	458,9	65,9	524,8	510,5	84,6	595,1
Ostale zemlje	326,8	91,0	417,8	442,6	101,1	543,7	529,0	101,5	630,5
Ukupno	10.516,6	3.432,4	13.949,0	11.178,9	3.352,5	14.531,4	11.494,3	3.527,7	15.021,9

T39: Međunarodna investicijska pozicija (MIP)

- u milijunima KM -

Godina	Neto MIP	Ukupna sredstva	Ukupno	Aktiva										
				Izravna ulaganja				Ostala ulaganja						
				Vlasnički kapital i dionice investicijskih fondova	Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	Portfolio investicije		Financijski derivativi	Ukupno	Valuta i depoziti	Zajmovi	Trgovinski krediti i avansi	Ostala aktiva	Rezervna aktiva
1	2=3-15	3=4+7+8+9+14	4=5+6	5	6	7	8	9=10+11+12+13	10	11	12	13	14	
2010.	-13.628,7	12.244,8	451,8	256,9	194,9	449,7	0,0	4.885,6	3.360,0	173,8	1.076,8	275,0	6.457,7	
2011.	-14.737,9	11.963,8	441,4	274,8	166,5	438,9	0,0	4.659,9	3.151,4	71,0	1.156,0	281,5	6.423,6	
2012.	-15.177,8	12.320,7	560,1	297,3	262,8	466,3	0,0	4.785,7	2.984,7	329,1	1.177,4	294,5	6.508,6	
2013.	-15.100,8	13.466,5	695,1	290,9	404,2	532,2	0,0	5.170,9	3.287,7	333,9	1.181,4	367,8	7.068,3	
2014.	-15.509,2	13.983,2	708,5	298,8	409,7	569,1	0,0	4.880,0	2.982,0	311,4	1.200,6	386,1	7.825,6	
2015.	-15.692,5	14.597,1	878,1	361,7	516,4	582,1	0,1	4.530,5	2.870,2	231,8	1.025,8	402,7	8.606,3	
2016.	-15.282,2	15.816,2	932,6	370,3	562,4	673,9	1,6	4.676,9	3.126,9	157,7	990,3	402,0	9.531,1	
2017.	-14.544,9	17.045,0	1.156,8	427,1	729,6	764,4	0,2	4.509,3	3.191,0	176,0	942,9	199,3	10.614,3	
2018.	-14.193,2	19.189,4	1.123,1	469,1	654,0	1.017,9	0,3	5.422,3	3.953,9	255,4	1.021,2	191,8	11.625,7	
2019.	-13.197,8	20.889,5	1.104,6	603,7	500,9	1.202,8	1,2	5.983,2	4.351,2	215,3	1.198,5	218,1	12.597,8	
2020.	-12.082,7	21.985,2	1.084,9	634,4	450,6	1.208,1	0,1	5.823,3	4.323,3	239,1	1.045,9	215,1	13.868,8	
2016.	Q1	-15.734,4	14.489,1	944,1	367,3	576,9	582,3	0,6	4.368,8	2.709,2	247,5	1.027,6	384,4	8.593,3
	Q2	-15.778,1	14.665,4	945,1	367,2	577,9	593,1	1,0	4.353,5	2.741,9	204,8	1.018,4	388,3	8.772,7
	Q3	-15.580,8	15.280,4	989,6	379,2	610,4	670,1	1,7	4.173,8	2.616,6	187,2	998,4	371,6	9.445,3
	Q4	-15.282,2	15.816,2	932,6	370,3	562,4	673,9	1,6	4.676,9	3.126,9	157,7	990,3	402,0	9.531,1
2017.	Q1	-15.563,3	15.647,2	1.011,9	379,2	632,7	743,6	0,3	4.650,2	3.099,9	150,7	974,0	425,7	9.241,2
	Q2	-15.324,5	15.975,7	1.053,7	381,2	672,5	726,0	0,2	4.680,4	3.132,6	166,8	964,8	416,2	9.515,5
	Q3	-14.716,3	16.818,2	1.141,4	432,2	709,2	787,9	1,8	4.631,2	3.299,2	162,8	954,8	214,4	10.256,0
	Q4	-14.544,9	17.045,0	1.156,8	427,1	729,6	764,4	0,2	4.509,3	3.191,0	176,0	942,9	199,3	10.614,3
2018.	Q1	-14.885,1	17.205,1	1.146,5	430,4	716,2	745,1	0,3	4.426,3	3.067,9	207,0	959,9	191,5	10.886,9
	Q2	-14.812,3	18.044,4	1.146,3	432,9	713,4	789,7	3,1	5.003,0	3.598,8	227,7	979,9	196,6	11.102,3
	Q3	-14.429,1	18.726,6	1.136,1	431,1	705,0	879,8	3,2	5.143,8	3.724,3	227,2	1.000,1	192,3	11.563,7
	Q4	-14.193,2	19.189,4	1.123,1	469,1	654,0	1.017,9	0,3	5.422,3	3.953,9	255,4	1.021,2	191,8	11.625,7
2019.	Q1	-14.281,6	19.362,7	1.110,1	481,0	629,1	1.083,2	1,4	5.694,3	4.186,4	241,4	1.069,9	196,6	11.473,8
	Q2	-14.344,4	19.760,5	1.121,8	528,2	593,7	1.177,8	1,4	5.437,4	3.939,0	192,3	1.113,0	193,1	12.022,2
	Q3	-13.567,7	20.612,7	1.084,3	544,5	539,9	1.192,8	1,4	5.880,6	4.405,8	120,3	1.150,0	204,6	12.453,4
	Q4	-13.197,8	20.889,5	1.104,6	603,7	500,9	1.202,8	1,2	5.983,2	4.351,2	215,3	1.198,5	218,1	12.597,8
2020.	Q1	-13.063,0	20.644,3	1.099,0	610,7	488,2	1.178,6	0,7	5.904,8	4.283,4	253,6	1.169,0	198,8	12.461,3
	Q2	-13.196,7	20.903,9	1.088,5	611,6	476,9	1.187,9	0,2	5.603,9	4.026,4	270,0	1.118,3	189,3	13.023,5
	Q3	-12.373,3	21.259,8	1.089,6	629,8	459,8	1.186,9	0,4	5.638,2	4.122,6	249,2	1.071,1	195,3	13.344,7
	Q4	-12.082,7	21.985,2	1.084,9	634,4	450,6	1.208,1	0,1	5.823,3	4.323,3	239,1	1.045,9	215,1	13.868,8

Napomena:

Međunarodna investicijska pozicija (IIP) za BiH kompilirana je sukladno najnovoj metodologiji Međunarodnog monetarnog fonda za kompilaciju statistike platne bilance (BOP) i međunarodne investicijske pozicije, šesto izdanje (BPM6). Pored redovne revizije podatka, koja podrazumijeva reviziju dvije prethodne godine, revidirani su i podaci od 2007. godine. Revizija je urađena sukladno najnovijim revizijama podataka Monetarne statistike, Statistike izravnih investicija te rezultatima godišnjih istraživanja o trgovinskim kreditima i avansima. Pronalaženjem novih izvora podataka za sektor ostalih finansijskih institucija revidirane su i odgovarajuće stavke ostalih investicija. Skraćena verzija primjenjene metodologije za kompilaciju IIP za BiH dostupna je na web stranici CBBiH.

T39: Međunarodna investicijska pozicija (MIP)

- u milijuna KM -

Ukupne obveze	OBVEZE										Ostale obveze
	Izravna ulaganja					Ostala ulaganja					
	Ukupno	Vlasnički kapital i dionice investicijskih fondova	Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	Portfeljna ulaganja u BiH	Financijski derivativi	Ukupno	Valuta i depoziti	Zajmovi	Trgovinski krediti i avansi		
15=16+19+20+21	16=17+18	17	18	19	20	21=22+23+24+25	22	23	24	25	
25.873,5	9.963,1	7.473,3	2.489,8	787,1	0,0	15.123,3	2.618,9	10.043,5	1.969,0	491,9	
26.701,7	10.883,7	7.885,6	2.998,1	726,8	0,0	15.091,2	2.135,8	10.371,8	2.093,3	490,3	
27.498,5	11.323,7	8.006,0	3.317,6	702,9	0,0	15.472,0	2.052,6	10.758,4	2.179,1	481,9	
28.567,3	12.231,2	8.871,6	3.359,6	543,7	0,0	15.792,5	1.933,9	11.113,0	2.230,8	514,8	
29.492,3	12.252,8	8.449,4	3.803,4	473,5	0,0	16.766,0	1.653,0	12.309,9	2.284,0	519,1	
30.289,6	13.062,8	9.515,7	3.547,1	348,6	0,0	16.878,2	1.594,7	12.631,8	2.118,6	533,2	
31.098,4	13.382,2	9.698,2	3.684,0	298,9	1,5	17.415,7	1.488,8	13.073,7	2.341,2	512,1	
31.589,9	14.166,0	10.516,6	3.649,3	239,7	0,1	17.184,1	1.554,3	12.889,5	2.242,7	497,5	
33.382,6	14.742,7	11.178,9	3.563,8	245,9	0,2	18.393,8	2.750,9	12.665,5	2.434,9	542,5	
34.087,3	15.210,5	11.494,3	3.716,2	193,8	0,7	18.682,3	2.826,4	12.766,8	2.550,3	538,8	
34.067,9	15.191,9	11.711,5	3.480,4	149,5	2,3	18.724,1	2.015,0	13.606,4	2.570,3	532,4	
30.223,5	13.338,0	9.751,0	3.586,9	355,8	0,6	16.529,1	1.325,2	12.494,6	2.191,3	518,0	
30.443,6	13.344,3	9.671,5	3.672,8	320,8	1,2	16.777,2	1.342,0	12.609,5	2.245,0	580,7	
30.861,3	13.499,3	9.850,8	3.648,5	319,3	1,8	17.041,0	1.207,3	13.042,6	2.282,2	508,9	
31.098,4	13.382,2	9.698,2	3.684,0	298,9	1,5	17.415,7	1.488,8	13.073,7	2.341,2	512,1	
31.210,5	13.872,8	10.066,7	3.806,2	319,2	0,0	17.018,4	1.227,4	12.977,6	2.306,6	506,9	
31.300,2	13.937,5	10.235,6	3.701,9	287,1	0,3	17.075,4	1.385,9	12.831,3	2.284,3	573,9	
31.534,5	14.206,5	10.486,1	3.720,4	287,7	0,1	17.040,3	1.311,9	12.961,4	2.269,3	497,8	
31.589,9	14.166,0	10.516,6	3.649,3	239,7	0,1	17.184,1	1.554,3	12.889,5	2.242,7	497,5	
32.090,3	14.472,8	10.699,9	3.772,8	259,4	0,0	17.358,1	1.408,5	13.146,3	2.293,7	509,6	
32.856,7	14.576,2	10.885,2	3.691,0	283,4	0,0	17.997,1	1.809,3	13.265,8	2.341,2	580,8	
33.155,7	14.788,9	11.123,9	3.665,0	285,7	0,0	18.081,1	2.493,7	12.643,2	2.387,0	557,1	
33.382,6	14.742,7	11.178,9	3.563,8	245,9	0,2	18.393,8	2.750,9	12.665,5	2.434,9	542,5	
33.644,3	14.963,3	11.252,9	3.710,4	261,3	0,0	18.419,7	2.513,5	12.876,1	2.465,2	564,9	
34.104,9	15.283,3	11.550,6	3.732,7	253,4	0,6	18.567,6	2.695,0	12.741,2	2.493,1	638,3	
34.180,4	15.319,2	11.571,4	3.747,8	240,3	0,4	18.620,5	2.649,7	12.872,2	2.522,7	575,9	
34.087,3	15.210,5	11.494,3	3.716,2	193,8	0,7	18.682,3	2.826,4	12.766,8	2.550,3	538,8	
33.707,3	14.990,3	11.490,9	3.499,5	205,0	1,1	18.510,9	2.582,5	12.801,1	2.572,5	554,8	
34.100,6	15.212,4	11.535,4	3.677,0	181,6	1,4	18.705,2	2.217,7	13.393,2	2.543,8	550,5	
33.633,1	15.026,1	11.555,9	3.470,1	177,8	0,7	18.428,6	2.008,3	13.358,7	2.536,2	525,3	
34.067,9	15.191,9	11.711,5	3.480,4	149,5	2,3	18.724,1	2.015,0	13.606,4	2.570,3	532,4	

Napomena:

Međunarodna investicijska pozicija (MIP) za BiH kompilirana je sukladno sa najnovijom metodologijom Međunarodnog monetarnog fonda za kompilaciju statistike platne bilance (BOP) i međunarodne investicijske pozicije, šesto izdanje (BPM6). Pored redovne revizije podatka, koja podrazumijeva reviziju dvije prethodne godine, revidirani su i podaci od 2007. godine. Skraćena verzija primjenjene metodologije za kompilaciju IIP za BiH dostupna je na web stranici CBBiH.

T40: Realni i nominalni efektivni tečaj KM

Godina	Mjesec	NEER	REER
2010.		97,65	105,54
2011.		98,34	106,22
2012.		98,51	105,08
2013.		99,82	103,90
2014.		101,10	103,04
2015.		99,98	99,99
2016.		101,19	98,89
2017.		101,90	98,32
2018.		103,59	99,01
2019.		103,67	97,67
2020.		105,41	97,06
2020.	01.	103,52	97,71
	02.	103,43	97,42
	03.	104,62	98,15
	04.	104,94	96,86
	05.	104,95	96,12
	06.	105,21	96,04
	07.	105,48	95,96
	08.	106,12	96,59
	09.	106,48	96,95
	10.	106,76	97,64
	11.	106,64	97,84
	12.	106,78	97,48

Napomena:

Detaljna metodološka objašnjenja za kompilaciju i izračun NEER i REER indeksa su dostupna na web stranici CBBiH.
<http://www.cbbh.ba/content/read/1109?lang=hr>

T41: Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka

	Gotovina izvan banaka	Povećanje opticaja u odnosu na prethodnu godinu	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Novac u komercijalnim bankama
2007.	2.185.269.011	10,5%	2.439.709.153	254.440.142
2008.	2.302.419.302	5,4%	2.552.431.902	250.012.600
2009.	2.009.480.115	-12,7%	2.267.734.115	258.254.000
2010.	2.210.776.535	10,0%	2.497.501.445	286.724.910
2011.	2.366.423.508	7,0%	2.645.055.508	278.632.000
2012.	2.414.305.841	2,0%	2.747.511.841	333.206.000
2013.	2.542.280.088	5,3%	2.909.858.088	367.578.000
2014.	2.813.991.379	10,7%	3.210.508.379	396.517.000
2015.	3.053.556.129	8,5%	3.499.468.129	445.912.000
2016.	3.401.352.492	11,4%	4.066.804.492	665.452.000
2017.	3.647.731.766	7,2%	4.319.359.766	671.628.000
2018.	3.977.239.343	9,0%	4.750.614.343	773.375.000
2019.	4.330.110.823	8,9%	5.199.915.823	869.805.000
2020.	5.043.622.750	16,5%	6.172.456.750	1.128.834.000

SPISAK TABELA:

T01: Glavni ekonomski pokazatelji	133
T02: Bruto domaći proizvod Bosne i Hercegovine (tekuće cijene)	134
T03: Indeks industrijske proizvodnje	135
T04: Indeks potrošačkih cijena za BiH (CPI)	136
T05: Prosječne bruto i neto plaće i mirovine	137
T06: Monetarni agregati	138
T07: Monetarni pregled	139
T08: Bilanca stanja CBBiH	141
T09: Konsolidirana bilanca komercijalnih banaka BiH	142
T10: Kamatne stope na kredite stanovništvu	144
T11: Kamatne stope na kredite nefinansijskim poduzećima	145
T12: Kamatne stope na depozite stanovništva	146
T13: Kamatne stope na depozite nefinansijskih poduzeća	147
T14: Ukupni depoziti i krediti komercijalnih banaka	148
T15: Sektorska struktura prenosivih depozita kod komercijalnih banaka	149
T16: Sektorska struktura ostalih depozita kod komercijalnih banaka	150
T17: Sektorska struktura kratkoročnih kredita komercijalnih banaka	151
T18: Sektorska struktura dugoročnih kredita komercijalnih banaka	152
T19: Kupovina i prodaja KM	153
T20: Prosječne obvezne rezerve	154
T21: Transakcije u platnom prometu	155
T22: Platna bilanca Bosne i Hercegovine	156
T23: Platna bilanca BiH: Tekući i kapitalni račun	157
T24: Platna bilanca BiH: Financijski račun	158
T25: Servisiranje vanjskog duga sektora vlade	159
T26: Ukupan dug opće vlade (Mastriški dug)	160
T27: Devizne rezerve CBBiH	161
T28: BiH izvoz po zemljama destinacije	162
T29: BiH Uvoz po zemljama podrijetla	163
T30: Struktura izvoza i uvoza robe po proizvodima	164
T31: Pregled prosječnih srednjih tečajeva KM	165
T32: Vladine financije BiH - jedinice sektora vlade	166
T33: Vladine financije BiH - struktura konsolidiranih prihoda i rashoda	167
T34: Vladine financije FBiH - jedinice sektora vlade	168
T35: Vladine financije RS - jedinice sektora vlade	169
T36: Tijekovi izravnih stranih ulaganja u BiH klasificirani prema zemlji stranog ulagača	170
T37: Tijekovi izravnih stranih ulaganja u BiH prema NACE Rev2 klasifikaciji djelatnosti	171
T38: Stanja izravnih ulaganja u BiH klasificirana po zemlji stranog ulagača	172
T39: Međunarodna investicijska pozicija (MIP)	173
T40: Realni i nominalni efektivni tečaj KM	175
T41: Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka	176

PUBLIKACIJE I WEB - SERVISI

Mjesečni ekonomski pregled	Kratka informacija o posljednjim trendovima u makroekonomskom okruženju, koja se od svibnja 2013. godine objavljuje na web-stranici CBBiH. Publikacija je do tada bila interna.
Bilten	Kvartalna publikacija, obuhvata podatke monetarne i finansijske statistike, podatke o platnim transakcijama, podatke realnog sektora i podatke platne bilance Bosne i Hercegovine.
Godišnje izvješće	Publikacija sadrži izvješće o poslovanju CBBiH u toku godine i finansijsko izvješće, koje CBBiH dostavlja Predsjedništvu BiH i Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.
Izvješće o finansijskoj stabilnosti	Godišnja publikacija sadrži ocjenu rizika koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja i trendova u finansijskom sustavu te procjenu otpornosti sustava na identificirane rizike.
Specijalne teme istraživanja	Povremena publikacija koja se objavljuje na web-stranici CBBiH.
Monografija CBBiH	Jubilarna publikacija povodom obilježavanja dvadesete godišnjice CBBiH
WEB-STRANICA www.cbbh.ba e-mail: contact@cbbh.ba pr@cbbh.ba TWITTER@CBBiH	Otvorenost i transparentnost djelovanja CBBiH smatra izuzetno važnim za vjerodostojnost, javnu odgovornost i povjerenje koje uživa među stanovništvom i drugim institucijama u BiH i u međunarodnim institucijama. Na osnovi Pravilnika o radu CBBiH, CBBiH ima obvezu da obavještava javnost o svom radu davanjem blagovremenih informacija, objavljivanjem izvješća, izdavanjem službenih publikacija, održavanjem konferencija za štampu. Web-stranica CBBiH postoji od 1998. Sadrži osnovne podatke o CBBiH, Zakon o CBBiH, prezentira novčanice i kovanice Bosne i Hercegovine te numizmatička izdanja CBBiH; na stranici se također može naći veliki broj publikacija i statističkih podataka (godišnja izvješća, mjeseca bilanca stanja, kvartalni bilteni, izvješće o finansijskoj stabilnosti, platna bilanca BiH, platni promet...) te spisak svih komercijalnih banaka u BiH. Publikacije i statistički podaci objavljivaju se u općeprihvaćenim formatima DOC, XLS i PDF. Na stranici se također objavljuje tečajna lista, koja se mijenja jednom dnevno te ostale relevantne novosti i saopćenja za javnost. Materijal se objavljuje na bosanskom, hrvatskom, srpskom i engleskom jeziku. CBBiH je radi povećanja otvorenosti i transparentnosti te dosezanja što širih društvenih slojeva pokrenula službeni profil na društvenoj mreži Twitter. Putem tog profila objavljaju se podaci koji se inače objavljaju na web-stranici banke www.cbbh.ba, kao i dodatne informacije i podaci za koje postoji procjena da su relevantni. Način komunikacije prilagođen je ciljanoj javnosti.

NAPOMENA

Revidirani podaci za razdoblje siječanj 2006. – studeni 2015. godine su bazirani na aktivnoj podbilanci banaka s većinskim državnim kapitalom iz Federacije BiH, pri čemu je isključena pasivna podbilanca. Kroz ovu dopunu statistike korisnicima se pruža veća analitička korisnost podataka i objektivni pokazatelji o trenutnom poslovanju banaka u BiH. Pasivna podbilanca sadrži obveze po inostranim kreditima i staroj deviznoj štednji građana do 31. ožujka 1992. godine, i ne odsljekava aktuelno poslovanje banke, te će ovaj podbilans u procesu privatizacije preuzeti Ministarstvo finančija FBiH sukladno sa Zakonom o početnoj bilanci banaka i Zakonom o privatizaciji, kao što je urađeno za prethodno privatizirane banke. Izvršena revizija je u najvećoj mjeri uticala na smanjenje kredita javnim poduzećima u stranoj valuti, smanjenje strane pasive, na smanjenje ostalih stavki aktive i pasive po osnovu stare devizne štednje, a u znatno manjim iznosima na stavke kredita vlasti entiteta, fiksnu aktivanu, depozite nerezidenata, dionice i kapital.

Podaci o "punoj" bilanci, s uključenom pasivnom podbilancicom, korisnicima su još uvijek dostupni na: http://statistics.cbbh.ba:4444/Panorama/novaview/SimpleLogin_bs.aspx

U studenom 2014. godine, dvije banke su izvršile prodaju i prenos dijela kreditnog portfolija što je za efekat imalo povećanje rezervi kod monetarnih vlasti u ukupnom iznosu od 64 milijuna KM i smanjenja sljedećih stavki: potraživanja od privatnih poduzeća za 260 milijuna KM, strane pasive za 101 milijun KM i ostalih stavki (neto) za 95 milijuna KM.

Zbog primjene Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda u financijskim izvješćima banaka Federacije BiH i prijenosa novčanih tokova u podacima za prosinac 2011. došlo je do sljedećih promjena, na strani aktive: smanjenja kredita za 155 milijuna KM, povećanja ostale aktive za 10 milijuna KM, na strani pasive: smanjenja obveza prema nerezidentima u iznosu od 624 milijuna KM, povećanja rezerviranja za kreditne gubitke za 472 milijuna KM i povećanja ostale pasive za sedam milijuna KM.

Po nalogu Agencije za bankarstvo FBiH u lipnju 2010. jedna banka je izvršila preknjižavanje oko 300 milijuna KM potraživanja po osnovi vrijednosnica od domaćih institucionalnih sektora na potraživanja od nerezidenata. U prosincu 2010. ista banka je izvršila retroaktivno ovu ispravku u odgovarajućim iznosima za razdoblje od kolovoza 2009., kada je greška nastala, do svibnja 2010. Navedena ispravka se odrazila na porast inozemne aktive i pad ostalih stavki neto.

Jedna banka iz Federacije BiH izvršila je reklassifikaciju financijskih instrumenata u okviru inozemne aktive za razdoblje siječanj - kolovoz 2010. u iznosu od oko 40 milijuna KM. Potraživanja od nerezidenata po osnovi kredita reklassificirana su u potraživanja od nerezidenata po osnovi vrijednosnica, što se odrazilo na promjene unutar kratkoročne i dugoročne inozemne aktive.

Po nalogu Agencije za bankarstvo Republike Srpske jedna banka je izvršila reklassifikaciju financijskih instrumenata na strani pasive za razdoblje rujan 2008 - studeni 2010. tj. smanjenje oročenih i štednih depozita nebankarskih financijskih institucija i sektora vlade, a povećanje kredita od navedenih sektora, respektivno u odgovarajućim iznosima, po mjesecima, u rasponu 50 - 150 milijuna KM.

Sukladno s novom regulativom Agencije za bankarstvo RS-a, objavljenoj u Sl. glasniku RS br. 136/10, kojom je propisan novi način knjigovodstvenog evidentiranja potraživanja klasificiranih u kategoriju E, obračuna i knjigovodstvenog evidentiranja kamata po nekvalitetnoj aktivi, te obračuna općih i posebnih rezerviranja, banke iz RS-a su u podacima za prosinac 2010. izvršile primjenu navedene regulative prijenosom navedenih pozicija iz izvanbilančne evidencije u bilancu. Ispravka se odrazila na strani aktive na porast kredita u iznosu od oko 144 milijuna KM, porast dospjelih kamata u iznosu od oko 36 milijuna KM, a na strani pasive na porast rezerviranja za kreditne gubitke u iznosu od oko 180 milijuna KM u okviru računa kapitala.

KRATICE:

AAA	Financijski instrumenti s kreditnim rejtingom AAA (eng. triple A)
ABSPP	Program kupovine vrijednosnih papira pokrivenih imovinom (eng. Asset-backed securities purchase programme)
ATM	Bankomat
BAM	Valutni kod konvertibilne marke
BCC	Program bilateralne pomoći i izgradnje kapaciteta (eng. Bilateral Assistance and Capacity Building Program)
BDP	Bruto domaći proizvod
BDV	Bruto dodana vrijednost
bh.	Bosanskohercegovački
BHAS	Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
BiH	ISO kod zemlje za Bosnu i Hercegovinu
BIS	Banka za međunarodna poravnjanja (eng. Bank for International Settlements)
BLSE	Banjalučka berza ad. Banjaluka (eng. Banja Luka Stock Exchange)
b.p.	Bazni poen
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CBPP3	Treći program kupovine pokrivenih obveznica (eng. Covered Bond Purchase Programme)
cca	Približno, oko
CEFTA	Centralnoeuropejski sporazum o slobodnoj trgovini
CIF	Trgovačka klauzula koja zahtijeva od prodavca da plati troškove prevoza i osiguranja robe
COVID-19	Koronavirusna bolest 2019 (engl. Coronavirus disease 2019)
CPI	Indeks potrošačkih cijena (eng. Consumer Price Index)
CRK	Centralni registar kredita
CU	Centralni ured
DB	Brčko distrikt Bosne i Hercegovine
Distrikt	Brčko distrikt Bosne i Hercegovine
EBRD	Europska banka za obnovu i razvoj
EC	Europska komisija
ECB	Europska centralna banka
EDP	Procedura prekomjernog deficitia (eng. excessive deficit procedure)
EFSE DF	Europski fond za jugoistočnu Europu – Development Facility
EIB	Europska investicijska banka
EONIA	Jednodnevna međubankarska kamatna stopa u eurozoni
ERP	Program ekonomskih reformi za 2018.-2020.godinu
ESA 2010	Europski standardni računi (eng. European Standard Accounts, ESA 2010)
ESCB	Europski sustav centralnih banaka
EU	Europska unija
EUR	Valuta zone EUR
EURIBOR	Međubankarska kamatna stopa na europskom tržištu novca
EUROSTAT	Statistički zavod Europske unije
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	Centralna banka Sjedinjenih Američkih Država (eng. Federal Reserves)
FFR	Referentna kamatna stopa Centralne banke Sjedinjenih Američkih Država (eng. Fed Fund Rate)
FINRA	Projekat reforme financijskog sektora (eng. Financial Sector Reform Activity)
FOB	Franko, prodavac snosi troškove transporta do luke, kao i trškove utovara

FOMC	Federalni odbor za operacije na otvorenom tržištu (eng. Federal Open Market Committee)
Fond PIO	Fond penzijsko-invalidskog osiguranja Republike Srpske
FZ PIO	Federalni zavod penziono-invalidskog osiguranja
GEO6	Šesta razina geografskog razdvajanja (eng. 6th level of geographical breakdown)
GFS	Statistika vladinih finansija
GIIS	Postdiplomski institut za međunarodne studije u Ženevi (eng. Graduate Institute of International Studies)
GIZ	Njemačko društvo za međunarodnu suradnju (njem. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
GJ	Glavna jedinica Centralne banke Bosne i Hercegovine
HICP	Harmonizovani indeks potrošačkih cijena (eng. Harmonised Index of Consumer Prices)
HRMIS	Informacioni sustav za upravljanje ljudskim resursima (eng. Human Resources Management Information System)
IPA	Program instrumenta za predpristupnu pomoć (eng. Instrument for Pre-Accession Assistance- Programme)
ISMS	Upravljanje sigurnosti informacija (eng. Information Security Management)
IT	Informacione tehnologije
JRRPS	Jedinstveni registar računa poslovnih subjekata
KM	Valutni simbol konvertibilne marke
Koridor Vc	Koridor pet ce
LTRO	Operacije dugoročnog refinanciranja (eng. Longer-term Refinancing Operations)
MFT BiH	Ministarstvo finančija i trezora BiH
MIP	Makroekonomski pokazatelji neravnoteža
MKO	Mikrokreditne organizacije
MMF	Međunarodni monetarni fond
NEER	Nominalni efektivni devizni tečaj
Ø	Prosjek
OFID	Fond za međunarodni razvoj (eng. Fund for International Development)
OR	Obvezna rezerva
p.p.	Procenjni poen
PEPP	Program hitne kupovine zbog pandemije
PELTRO	Pandemijske hitne operacije dugotrajnog refinanciranja (eng. pandemic emergency longer-term refinancing operations)
PDV	Porez na dodatu vrijednost
POS	Terminali na mjestu prodaje (eng. point of sale)
PPnKS	Prosječna ponderisana neto kamatna stopa
PSPP	Program kupovine javnog sektora (eng. Public Sector Purchase Programme)
QE	Program kvantitativnih olakšica (eng. Quantitative Easing Program)
QMS	Sustav upravljanja kvalitetom (eng. Quality Management System)
REER	Realni efektivni devizni tečaj
RR	Račun rezervi kod Centralne banke
RS	Republika Srpska
RTGS	Platni sustav bruto poravnanja u realnom vremenu
SAD	Sjedinjene Američke Države
SASE	Sarajevska berza d.d. Sarajevo (eng. Sarajevo Stock Exchange)
SBA/Stand by arrangement	Kreditni aranžman u slučaju potrebe
SDR	Specijalna prava vučenja (eng. Special Drawing Rights)

SECO	Državni sekretarijat za ekonomski poslovi (State Secretariat for Economic Affairs)
SIMS	Sustav praćenja sigurnosnih informacija (eng.Safety Information Monitoring System)
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
TLTRO	Ciljane operacije dugoročnog refinanciranja (eng.Targeted longer-term refinancing operations)
UGIR	Ured glavnog internog revizora
UIO	Uprava za neizravno oporezivanje
UN	Ujedinjene nacije
UNCTAD	Konferencija Ujedinjenih nacija za trgovinu i razvoj
USAID	Američka agencija za međunarodnu suradnju
USD	Valuta Sjedinjenih Američkih Država
UV	Upravno vijeće
VP	Vrijednosni papiri
WEO	Publikacija MMF-a, Svjetski ekonomski izgledi (eng. World Economic Outlook)

DVOSLOVNE OZNAKE ZA ZEMLJE:

AL	Albanija
BA	Bosna i Hercegovina
BG	Bugarska
DE	Njemačka
EU	Europska unija
HR	Hrvatska
IT	Italija
ME	Crna Gora
MK	Sjeverna Makedonija
PL	Poljska
RO	Rumunija
RS	Srbija
SL	Slovenija
UK	Ujedinjeno Kraljevstvo
US	Sjedinjene Američke Države

IZDAVAČ
Centralna banka Bosne i Hercegovine
Maršala Tita 25, 71000 Sarajevo
Tel. + 387 33 278 100, 663 630
Fax +387 33 278 188
www.cbbh.ba
e-mail: contact@cbbh.ba

Publikovanje i umnožavanje u obrazovne
i nekomercijalne svrhe je dozvoljeno
uz saglasnost izdavača

ISSN 1840-0035

A standard one-dimensional barcode used for publishing identification.

9 771840 003001